

הָלְלוּ ש"ת, הָיוּ תְלוּיִים עַד שֶׁנִּתְקַן הָעוֹלָם כְּרָאוּי וּנְכַנֵּס בֵּינֵיהֶם הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ, וְנִתְקַן בְּשִׁלְמוֹת וְנַעֲשֶׂה שְׁב"ת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵלּוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הָלְלוּ נִתְקְנוּ בָאוֹת בֵּי"ת, וְכִשְׁחֲזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע מִיּוֹם שֶׁנּוֹלַד שֵׁת, חֲזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַד שֶׁהִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְהָר סִינַי וְנִתְקְנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְמַטָּה חֲזְרוּ. וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר הָיָה מְחַבֵּק הָעוֹלָם בָּאוֹתִיּוֹת וְלֹא מִתִּישְׁבִּים בְּמִקוּמָם. כְּשֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הִכַּל נִתְקַן [נ"א כָּל הָאוֹתִיּוֹת נִתְקְנוּ]. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, בִּימֵי אֲנוּשׁ הָיוּ הָאֲנָשִׁים חֲכָמִים בְּחֻכְמָה שֶׁל כְּשָׁפִים וְקוֹסְמִים וּבְחֻכְמָה לַעֲצֹר אֶת חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם. וְלֹא הָיָה בֶן אָדָם מִיּוֹם שֶׁיֵּצֵא אָדָם מִגֶּן עֵדֶן וְהוֹצִיא עִמּוֹ חֻכְמָה שֶׁל הָעֲלִים שֶׁל הָאֵילָן שֶׁהִתְעַסֵּק בָּהּ. שֶׁהָרִי אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, וְאוֹתָם שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ עַד שֶׁבָא אֲנוּשׁ, עֲזָבוּ אוֹתָהּ.

כְּשֶׁבָא אֲנוּשׁ, רָאָה אוֹתָם וְרָאָה אֶת חֻכְמָתָם מְשֻׁנָּה [ס"א מְשֻׁטָה] אֶת הָעֲלִיוֹנִים, וְעִסְקוּ בָהֶם וְעָשׂוּ [בָּהֶם] מַעֲשִׂים וְכְשָׁפִים וְקוֹסְמִים וְלָמְדוּ מֵהֶם, עַד שֶׁהִתְפַּשְׁטָה אוֹתָהּ

חֲכָמָה בְּדוֹר הַמְּבוּל. וְכֻלָּם הָיוּ עוֹשִׂים
מַעֲשֵׂיהֶם לְהָרַע.

וְהָיוּ מִתְחַזְּקִים כְּלָפֵי נֹחַ בְּאוֹתָן חֲכָמוֹת,
וְאוֹמְרִים שֶׁלֹּא יָכוֹל דִּין הָעוֹלָם לְשֵׁרוֹת
עֲלֵיהֶם, שֶׁהָרִי הֵם עוֹשִׂים חֲכָמָה לְדַחוֹת אֶת כָּל
אוֹתָם בְּעֲלֵי הַדִּין. וּמֵאַנּוּשׁ הַתְּחִילוּ כָּל־
לְהַתְּעַסֵּק בַּחֲכָמוֹת הַלָּלוּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב אֲזִי הוֹחֵל
לְקָרָא בְּשֵׁם ה'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁהָיוּ בִּינֵיהֶם
אֲחֵר אוֹתוֹ הַדּוֹר, כָּל־כֵּן הָיוּ מְשַׁתְּדָלִים
לְמַחֲוֹת בָּהֶם [נ"א כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲנִשׁוּ עֲלֵיהֶם], כְּמוֹ
יָרֵד מִתּוֹשֶׁלֶח וְחֲנוּךְ, וְלֹא יָכֻלוּ, עַד שֶׁהַתְּפֹשֵׁטוֹ
רָשָׁעִים הַמּוֹרְדִים בְּרַבּוֹנָם, וְאָמְרוּ (איוב כא) מֶה
שִׁדִּי כִּי נַעֲבָדְנוּ.

וְכִי הִטְפְּשׁוֹת הַזֶּה הֵם הָיוּ אוֹמְרִים? אֲלֵא מִשׁוּם
שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים כָּל אוֹתָם הַחֲכָמוֹת וְכֻלָּ אוֹתָם
הַמְּמַנִּים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהִפְקִדוּ עֲלֵיהֶם וְהָיוּ
סוֹמְכִים עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁהִשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת הָעוֹלָם כְּשֶׁהָיָה. שֶׁהָרִי בַּתְּחִלָּה הָיָה מִיָּם
בְּמִים, אַחֲרַי כֶּן הִשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם כְּבַתְּחִלָּה, וְלֹא נִחְרַב מֵהַכֵּל, שֶׁהָרִי

בְּרַחֲמִים הַשְּׂגִיחַ עֲלֵיהֶם, שְׁכָתוּב (תהלים כט) ה'
לְמַבּוּל יִשָּׁב, וְלֹא כָתוּב אֱלֹהִים.

בִּימֵי אָנוּשׁ אָפְלוּ תִינוּקוֹת שֶׁל אוֹתוֹ [הַיּוֹם]
הַדּוֹר הָיוּ מִשְׂגִּיחִים בְּחֻכְמוֹת עֲלִיוֹנוֹת
וְהָיוּ מְסַתְּפָלִים בָּהֶם. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אִם כָּךְ,
טַפְּשִׁים הָיוּ שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהֵבִיא עֲלֵיהֶם מִי מַבּוּל וְיָמוּתוּ בָּהֶם?

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, יְדוּעַ הָיוּ יוֹדְעִים, אָבֵל אֶחָזוּ
טַפְּשׁוֹת בְּלִבָּם. שֶׁהֵם הָיוּ יוֹדְעִים אוֹתוֹ
מִלֶּאךָ הַמְּמַנֶּה עַל אֵשׁ וְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עַל הַמַּיִם,
וְהָיוּ יוֹדְעִים לַעֲצֹר אוֹתָם שְׁלֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת דִּין
עֲלֵיהֶם. וְהֵם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹלֵט עַל הָאָרֶץ וּמִמֶּנּוּ יָבֵא דִין עַל הָעוֹלָם?

אָלֵא הָיוּ רוֹאִים שֶׁהָעוֹלָם הַפְּקָד בִּיְדֵי אוֹתָם
מִמַּנִּים, וּבָהֶם כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם, וְלִכֵּן לֹא
הָיוּ מְסַתְּפָלִים בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא מִשְׂגִּיחִים
בְּמַעֲשָׂיו עַד שֶׁהָאָרֶץ נִשְׁחַתָּה. וְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ
מְכַרִּיזָה בְּכָל יוֹם וְאוֹמֶרֶת: יִתְמוּ חַטָּאִים מִן
הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הָאָרֶץ לְהֵם כָּל אוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁאוֹתָם צְדִיקִים, יֵרֵד
וּמִתּוֹשֵׁלַח וַחֲנוּף, קִיָּמִים בְּעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּלְקוּ

מֵהָעוֹלָם, אַז הוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין עֲלֵיהֶם
וְנֹאבְדוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ז) וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ.

וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ
אֱלֹהִים. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (שיר א) עַד

שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ. פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר.
אָבֵל בֹּא רְאֵה, כִּף דְּרָכֹוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא –
בְּשָׁעָה שֶׁבֶן אָדָם נִדְבָק בּוֹ וְהוּא מְשַׁרֵּה דִּיּוּרוֹ
עָלָיו וַיּוֹדַע שְׁאַחַר יָמִים הוּא יִסְרַח, מִקְּדִים
וְלוֹקֵט רִיחוֹ הַטּוֹב מִמֶּנּוּ וּמְסַלֵּק אוֹתוֹ מֵהָעוֹלָם.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ.
עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בְּמִסְבוֹ
– זֶה אוֹתוֹ בֶּן אָדָם שֶׁנִּדְבָק בּוֹ וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכָּיו.
נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ – אוֹתָם מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁבוֹ
שֶׁבִגְלָלָם יִסְתַּלֵּק מֵהָעוֹלָם בְּטָרֵם הַגִּיעַ זְמַנּוֹ.

וַעֲלֵי זֶה הָיָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים וְגוֹ'.
יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים
– כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, שֶׁבְּשִׁבִיל מַעֲשִׂים טוֹבִים הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְסַלֵּק מֵהָעוֹלָם [כְּדִי שְׁלֵא יִתְקַלְקְלוּ
(יח"ט), וּמִתּוֹךְ אֶהְבְּתוּ בָהֶם מְסַלֵּק אוֹתָם] בְּטָרֵם
הַגִּיעַ זְמַנָּם, וְעוֹשֶׂה בָהֶם דִּינִים. וַיֵּשׁ רְשָׁעִים

שְׁמַגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים - שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְאָרִיךְ לָהֶם יָמִים וּמְאָרִיךְ בָּהֶם אֶת
 רְגִזּוֹ, וְכֹל זֶה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. אֵלֶּה בְּשִׁבִיל שְׁלֹא
 יִתְקַלְקְלוּ, וְאֵלֶּה כְּדֵי שְׁיַחְזְרוּ אֵלָיו, אוֹ כְּדֵי שְׁיֵצְאוּ
 מֵהֶם בְּנִים מְעֻלִים.

בא ראה, חנוך היה צדיק, והקדוש ברוך הוא
 ראה שאחר כך יקלקל, ולקח אותו בטרם
 יקלקל. זהו שכתוב (שיר ו) ולקט שושנים. משום
 שנותנים ריח טוב, לוקח אותם הקדוש ברוך הוא
 בטרם יקלקלו. ואיננו כי לקח אתו אלהים.
 ואיננו - להאריך ימים כשאר בני אדם שהיו
 מאריכים ימים. מה הטעם? כי לקח אותו הקדוש
 ברוך הוא בטרם הגיע זמנו.

רבי אלעזר אמר, הקדוש ברוך הוא נטלו את
 חנוך והעלהו לשמי מרומים, ומסר בידיו
 כל הגנזים העליונים וּחֲמֵשָׁה וְאַרְבַּעִים מִפְּתָחוֹת
 סְתָרִים חֲקוּקִים שִׁבְהֵם מִשְׁתַּמְּשִׁים מְלֹאכִים
 עֲלִיוֹנִים, וְכֹלָם נִמְסְרוּ בְּיָדוֹ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר
 מחשבת לבו. רבי יהודה פתח, (תהלים ה) כי
 לא אל חפץ רשע אֵתָהּ לֹא יִגְרֶךָ רַע. פסוק זה

נֹאמַר וּבְאַרְנוּהוּ. אֲבָל בֵּא רְאָה, מִי שֶׁנִּדְבַק בַּיַּצָּר
הָרַע וְנִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, יִטְמָא הוּא וְיִטְמָאוּ אוֹתוֹ,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם – כָּל הָרַעוֹת הָיוּ עוֹשִׂים, וְלֹא
נִשְׁלַם חֲטָאָם עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹפְכִים דָּמִים לְחַנָּם
עַל הָאָרֶץ. וּמִי הֵם שֶׁהָיוּ מִשְׁחִיתִים דְּרָכָם עַל
הָאָרֶץ? זֶהוּ שֶׁכְּתוּב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. כְּתוּב כְּאֵן
רַק רַע, וְכְתוּב שֵׁם [לֹא יִגְרָךְ רַע, וְכְתוּב] (בראשית
לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכִי רַע אֵינוֹ רָשָׁע? אָמַר לוֹ,
לֹא. רָשָׁע – אֶפְלוּ הַרִים יָדוּ עַל חֲבֵרוֹ,
אֵף עַל גֵּב שְׁלֹא עָשָׂה לוֹ דָּבָר, נִקְרָא רָשָׁע, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שמות ב) וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּכְּהָ רַעֲךָ.
הַכִּיתָ לֹא כְּתוּב, אֲלֵא תִּכְּהָ.

אֲבָל רַע לֹא נִקְרָא אֲלֵא מִי שֶׁמִּשְׁחִית דְּרָכּוֹ
וּמִטְמָא עֲצָמוֹ וּמִטְמָא אֶת הָאָרֶץ, וְנוֹתֵן
כַּח וְחֹזֵק לְרוּחַ הַטְּמָאָה שֶׁנִּקְרָאת רַע, שֶׁכְּתוּב רַק
רַע כָּל הַיּוֹם. וְלֹא נִכְנָס בְּפִלְטְרִין וְלֹא רוֹאֵה פְּנֵי
שְׂכִינָה, מִשּׁוֹם שֶׁבְּזָה מְסַתְּלֶקֶת שְׂכִינָה מִן הָעוֹלָם.
וּבְמִיָּן לָנוּ? מִיַּעֲקֹב. שֶׁכְּשֶׁהִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ שְׂכִינָה,
חָשַׁב שֵׁשׁ פְּסוּל בְּבָנָיו שֶׁבְּגָלְלָם הִתְחַזְּקָה

בְּעוֹלָם רוּחַ הַטְּמֵאָה וְנִגְרַע הָאוֹר מֵהַלְבָּנָה וּפָגַם אוֹתָהּ. וְאִם תֹּאמַר לָמָּה? מִשּׁוּם זֶה מְטֵמֵא אֶת הַמְקַדָּשׁ וְהִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מֵעַל יַעֲקֹב. כָּל שָׁפֵן אוֹתוֹ שְׁמֵטֵמָא דְרָכּוֹ וּמְטֵמֵא עֲצָמוֹ שֶׁהוּא מְחִזֵּק אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְלָכֵן כְּשֶׁנִּטְמָא נִקְרָא רַע.

בא רָאָה, כְּשֶׁבֵּן אָדָם נִטְמָא, לֹא נִפְקָד מִן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטוֹב, וּבְכָל פַּעַם נִפְקָד מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא רַע לְרַע. זֶהוּ שְׂכָתוּב (משלי יט) וְשָׁבַע יֵלִין בַּל יִפְקָד רַע. כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשָּׂר, אִזּוֹ בַּל יִפְקָד רַע. וְעַל זֶה כְּתוּב רַק רַע כָּל הַיּוֹם, וְכְתוּב לֹא יִגְרָף רַע. וְזֶה נִקְרָא רַע וְלֹא נִקְרָא רָשָׁע. וְכְתוּב (תהלים כג) גַּם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צַלְמוֹת לֹא אִירַע רַע כִּי אֶתָּה עֲמָדִי.

וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה ה) הוּא מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחֻבְלֵי הַשְּׂוֹא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה. הוּא מוֹשְׁכֵי הָעוֹן – אֵלוֹ בְּנֵי אָדָם שְׁחוּטָאִים לְפָנֵי רַבּוֹנָם בְּכָל יוֹם, וְנִדְמִים בְּעֵינֵיהֶם אוֹתָם חֲטָאִים שֶׁהֵם כְּחֻבְלֵי הַשְּׂוֹא, וְחוֹשְׁבִים שְׂאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעָשׂוֹ וְאוֹתוֹ חֲטָא שְׁעָשׂוֹ שְׂאִינוֹ כְּלוּם, וְלֹא מִשְׁגִּיחַ בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׁעוֹשִׂים אֶת

אותו חטא חזק וגדול כעבות העגלה, שהוא חזק
שלא יוכל להתכלות.

ובא וראה, כשעושה הקדוש ברוך הוא דין
ברשעי העולם, אף על גב שהם חטאו
לפני הקדוש ברוך הוא והרגיזו אותו כל יום,
אינו רוצה לאבד אותם מהעולם. וכשמשיח
במעשיהם, מתנחם עליהם על שהם מעשי ידיו
ומאריך להם בעולם.

ובגלגל שהם מעשי ידיו, נוטל נחמה ומתנחם
עליהם וחס עליהם. וכשרוצה לעשות
בהם דין, כבכיכול הוא עצוב [ד"א שמתות לא
יכנסו לפניו]. שפיון שהם מעשי ידיו, הוא
עצוב עליהם, כמו שנאמר (דניאל 1) ושמתות לא
הכניס לפניו.

כתוב [ס"א והרי כתוב] (תהלים צו) הוד והדר
לפניו עז וחדוה במקומו. אמר רבי יוסי,
בא ראה, ויתעצב אל לבו כתוב. הוא התעצב אל
לבו ולא למקום אחר. לבו, כמו שנאמר (שמואל-א
ב) כאשר בלבבי ובנפשי יעשה. רבי יצחק אמר,
וינחם ה', כמו שנאמר (שמות לב) וינחם ה' על
הרעה אשר דבר לעשות לעמו. רבי ייסא אמר

לְטוֹב. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְרַע. רַבִּי יִיסָא אָמַר
לְטוֹב, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַחֵם
עַל אוֹתָם מֵעֲשֵׂי יָדָיו וְחָס עֲלֵיהֶם. וַיִּתְעַצֵּב, מִשּׁוֹם
שֶׁהֵם חוֹטְאִים לְפָנָיו.

וְרַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְרַע, שֶׁכְּשֶׁרוּצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְאָבֵד רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, נוֹטֵל עֲלֵיהֶם
נְחוּמִים וּמְקַבֵּל נְחוּמִים, כְּכַיְיכּוֹל כְּמִי שֶׁמְקַבֵּל
נְחוּמִים עַל מָה שֶׁאָבֵד. כִּיּוֹן שֶׁקַּבֵּל נְחוּמִים, וְדָאֵי
נַעֲשֶׂה דִין, וְלֹא תְלוּי הַדְּבָר בְּתִשׁוּבָה.

אֵימָתֵי זֶה תְלוּי בְּתִשׁוּבָה? עַד שֶׁלֹּא קִבֵּל עֲלֵיהֶם
תְנַחוּמִים. הֲרֵי שֶׁקַּבֵּל עֲלֵיהֶם תְנַחוּמִים,
אִז הַדְּבָר כְּבָר לֹא תְלוּי בְּתִשׁוּבָה כִּלְל וְהַדִּין
נַעֲשֶׂה. וְאִז מוֹסִיף דִין עַל דִּין וּמַחֲזֵק אֶת אוֹתוֹ
מְקוֹם הַדִּין לַעֲשׂוֹת דִין, וּמֵאָבֵד אֶת הַרְשָׁעִים
מִהָעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּכַתוּב, שֶׁכְּתוּב וַיִּנְחָם ה', קִבֵּל
תְנַחוּמִים. וְאַחַר כֵּן וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ, נָתַן כַּח
לְדִין לַעֲשׂוֹת דִין.

רַבִּי חֲזַיָּא אָמַר, וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם
בְּאֶרֶץ - נָטַל תְנַחוּמִים וְחִדְוָה. כְּשֶׁעָשָׂה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם בְּאֶרֶץ, שֶׁהוּא
כְּדַגְמָא עֲלִיוְנָה, וְכֹל הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיוֹנִים

מִשְׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ
 בְּדַמּוֹת עֲלִיוֹנָה, וְאָמְרוּ (תהלים ח) וַתַּחֲסֶרְהוּ מֵעַט
 מְאֹלָהִים וְכְבוֹד וְהָדָר תַּעֲטֶרְהוּ. אַחַר כֵּן כְּשֶׁחָטָא
 אָדָם, הִתְעַצֵּב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׁחָטָא.
 שִׁנְתָן פִּתְחוּן פֶּה לְמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת שֶׁאָמְרוּ לְפָנָיו
 בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁרָצָה לְבַרְא אוֹתוֹ, מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ
 וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ, כִּי רָצָה
 לַעֲשׂוֹת בָּהֶם דִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים-ב כ)
 בָּצִאת לְפָנָי הַחֲלוּץ וְאָמְרִים הוֹדוּ לֵה' כִּי לְעוֹלָם
 חֲסִדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה לֹא כָתוּב כָּאֵן כִּי
 טוֹב? אֵלָּא מְשׁוּם שֶׁהָאֲבִיד אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו מִפְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ זֶה כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים אֶת הַיָּם,
 בָּאוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיוֹנִים לוֹמַר שִׁירָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ לִילָה. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: וּמָה מַעֲשֵׂי יָדֵי טוֹבְעִים בַּיָּם, וְאַתֶּם אוֹמְרִים
 שִׁירָה?! אִזְ (שמות יד) וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל
 הַלַּיְלָה. גַּם כָּאֵן, בְּכֹל הַפְּעָמִים שֶׁל אֲבוֹד רְשָׁעִים
 מִהָעוֹלָם, אִזְ נִמְצְאת עֲלֵיהֶם עֲצָבוֹת.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּשַׁעָה שֶׁחָטָא אָדָם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְעָבַר עַל מִצְוֹתוֹ, אִזְ נִמְצְאָה
 עֲצָבוֹת לְפָנָיו. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם,

אוי שְׁהַחֲלֵשֶׁת אֶת הַכַּחַ הָעֲלִיּוֹן. בְּשַׁעַה זֹו נַחֲשֶׁף
מְאוֹר אֶחָד. מִיַּד גֵּרַשׁ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן.

אָמַר לוֹ: אָנִי הַכֹּנְסֵתִי אוֹתְךָ לְגֵן עֵדֶן לְהַקְרִיב
קָרְבָן, וְאַתָּה פָּגַמְתָּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁלֹּא נִקְרַב
הַקָּרְבָן?! מִכַּאֲן וְהִלָּאָה – לַעֲבֹד אֶת הָאָדָמָה. וְגִזַּר
עָלָיו מִיתָה. וְחָס עָלָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּגְנָזוּ
בְּשַׁעַה שְׁמַת סָמוּךְ לְגֵן.

מָה עָשָׂה אָדָם? עָשָׂה מְעָרָה אַחַת וְהִסְתַּתֵּר בָּהּ
הוּא וְאִשְׁתּוֹ. מֵאִיפֹה יָדַע? אֲלֵא רָאָה אוֹר
דְּקִיק אֶחָד שֶׁנִּכְנַס בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שִׁיּוּצָא מִגֵּן עֵדֶן,
וְהִתְאַוָּה תְּאֵוָתוֹ לְקַבְּרוֹ, וְשֵׁם הוּא מְקוֹם סָמוּךְ
לְשַׁעַר גֵּן עֵדֶן.

בֵּא רָאָה, לֹא מִסְתַּלֵּק אָדָם מִהָעוֹלָם עַד שִׁירָאָה
אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן. שׁוֹאֵל אוֹתוֹ: עַל מָה הָלַךְ
מִהָעוֹלָם וְאִיךָ יֵצֵא? הוּא אוֹמֵר לוֹ: אוֹי שֶׁבִּגְלָלְךָ
יֵצְאֵתִי מִהָעוֹלָם. וְהוּא מְשִׁיב לוֹ: בְּנִי, אָנִי עֲבַרְתִּי
עַל מִצְוָה אַחַת וְנִעְנַשְׁתִּי בְּשִׁבְלִיָּהּ, רָאָה אַתָּה
כְּמָה חֲטָאִים וְכְמָה מִצְוֹת שֶׁל רַבּוֹנֵךְ עֲבַרְתָּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹמֵד אָדָם
הָרֵאשׁוֹן וְרוֹאֵה אֶת הָאָבוֹת פְּעַמִּים בְּיוֹם
וּמוֹדָה עַל חֲטָאוֹ, וּמְרָאָה לָהֶם אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם

שְׁהִיָּה בּוּ בְּכָבוֹד עֲלִיּוֹן, וְהוֹלֵךְ וְרוֹאֶה כָּל אוֹתָם
הַצְּדִיקִים וְחַסִּידִים שִׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ וַיִּרְשׁוּ אֶת אוֹתוֹ
כְּבוֹד עֲלִיּוֹן שֶׁבְּגֵן עֵדֶן. וְכָל הָאָבוֹת מוֹדִים
וְאוֹמְרִים, (תהלים לו) מַה יִּקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי
אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶךָ יַחֲסִיוּן.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם רוֹאִים אֶת אָדָם
הָרֹאשׁוֹן בְּשַׁעֲהַ שְׁמִסְתַּלְקִים מֵהָעוֹלָם,
לְהִרְאוֹת עֵדוֹת שְׁמִשׁוּם חֲטָאֵי הָאִישׁ הוּא מְסַתְּלֵק
מֵהָעוֹלָם וְלֹא בְּגִלְלוֹ שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ אֵין
מִיִּתְהַ בְּלֹא חֲטָא, פָּרַט לְאוֹתָם שְׁלֶשֶׁה שְׁהִסְתַּלְקוּ
בְּעֵטְיוֹ שֶׁל נַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי, וְאֵלֶּה הֵם: עֲמָרָם, לוֹי
וּבְנֵימִין. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים גַּם יֵשִׁי. שְׁלֹא חֲטָאוּ, וְלֹא
נִמְצָא בָהֶם חֲטָא שְׁיִמּוֹתוֹ בּוּ, רַק שְׁנִזְכָּרָה עֲלֵיהֶם
אוֹתָהּ עֲצַת הַנַּחֲשׁ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בַּא רְאֵה, כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהָיוּ בִּימֵי נַח, כָּלָם
הִפְשִׁיטוּ חֲטָאִים עַל הָעוֹלָם בְּגִלּוֹי לְעֵינַי
כֹּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ יוֹם אֶחָד בְּשַׁעֲרֵי
טְבַרְיָה. רְאֵה בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ קוֹשְׁרִים בְּקֶשֶׁר
הַקֶּשֶׁת בְּכַדֵּי חָרָס. אָמַר, וּמַה חֲטָא זֶה בְּגִלּוֹי
לְהַרְגִּיז אֶת רְבוּנָם? נִתֵּן עֵינֵנוּ בָהֶם וְנִזְרְקוּ לְתוֹךְ
הַיָּם וּמָתוּ.

בא ראה, כל חטא שנעשה בגלוי, דוחה את השכינה מהארץ ומסלק את דיורה מן העולם. אלה היו הולכים בראש זקוף ועושים חטאיהם בגלוי, ודחו את השכינה מהעולם, עד שהקדוש ברוך הוא דחה אותם והעביר אותם ממנו. ועל זה כתוב (משלי כה) הגו רשע לפני מלך וגו', הגו סיגים מכסף וגו'.

ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר וגו'. אמר רבי אלעזר, בא ראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, עשה את העולם הזה להשתמש כמו שלמעלה, וכשבני אדם הם צדיקים שהולכים בדרך ישר, הקדוש ברוך הוא מעורר רוח חיים שלמעלה, עד שמגיעים אותם חיים למקום שיעקב אבינו שרוי בו.

ומשם שופעים אותם חיים, עד שנמשכת אותה רוח לעולם הזה שדוד המלך שרוי בו, ומשם שופעות הברכות לכל אותם התחתונים. ואותה רוח עליונה שופעת ונמשכת למטה, ויכולים להתקיים בעולם. ומשום כך לעולם חסדו, זהו עולם של דוד המלך, ולכן כתוב לעלם בלי וא"ו. שהרי כשאותה רוח שופעת

לְאוֹתוֹ עוֹלָם, מִשָּׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת וְחַיִּים לְכָל
 לְהִתְקִים. עֲכָשׁוּ שְׁחָטְאוּ בְּנֵי אָדָם, הִסְתַּלַּק הַכָּל,
 בְּשָׁבִיל שְׁלֹא יִגִיעַ אוֹתוֹ רוּחַ חַיִּים לְעוֹלָם זֶה
 לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ הַתְּחַתּוֹנִים וְלְהִתְקִים בּוֹ. בְּשִׁגָּם הוּא
 בָּשָׂר – כִּדֵי שְׁלֹא תִשְׁפַע זוֹ הַרוּחַ לְעוֹלָם הַזֶּה.
 מָה הַטַּעַם? שְׁלֹא לְהִרְבּוֹת נַחֲשׁ הַתְּחַתּוֹן.
 שְׁדַרְגוֹת שְׁיִתְחַזֵּק בּוֹ [וְצָרִיכִים] רוּחַ שֶׁל קְדוּשָׁה
 שְׁלֹא יִתְעַרֵב בְּרוּחַ טָמֵא.

בְּשִׁגָּם הוּא בָּשָׂר – זֶה נַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי שְׁיִתְבַּרֵךְ.
 מִשׁוּם כִּף הוּא בָּשָׂר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית
 ח) קֶץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶהוּ
 מִלְאָךְ הַמּוֹת. וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה –
 הַמִּתְנָה שֶׁל מַגְדֵּל הַמְּקָשָׁר.

הַנְּפִלִים הָיוּ בְּאֶרֶץ. שָׁנָה רַבִּי יוֹסִי, אֵלוֹ עֲזִ"א
 וְעֲזֹא"ל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁהוֹצִיא [ד"א
 שְׁהַפִּיל] אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהַקְּדוּשָׁה
 שְׁלִמְעָלָה. וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ יִכְלוּ לְהִתְקִים בְּעוֹלָם
 הַזֶּה? אָמַר רַבִּי חֲיִיא, אֵלֶּה הָיוּ מֵאוֹתָם שְׁכַתּוֹב
 וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ. וְהָרִי נֶאֱמַר שְׁאֵלָה נִרְאִים
 לְבְנֵי אָדָם כְּמִרְאֵה שְׁלָהֶם. וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ יִכְלוּ
 לְהִתְהַפֵּךְ? הָרִי נֶאֱמַר שְׁמִתְהַפְּכִים לְכַמָּה גּוֹנִים.

וּבְשַׁעָה שְׂיָרְדוּ, הִתְלַבְּשׁוּ בְּאֵוִיר הָעוֹלָם וְנִרְאוּ
כַּבְּנֵי אָדָם.

וְעִזָּא וְעִזָּא"ל הִלְלוּ שְׁמֵרְדוֹ לְמַעְלָה וְהַפִּילִם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִתְלַבְּשׁוּ בְּאָרֶץ
וְהִתְקִימוּ בָּהּ, וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְפַּשֵּׁט מִמֶּנּוּ, וְאַחַר
כֵּן טָעוּ אַחַר נְשׂוֹת הָעוֹלָם. וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם
קִיָּמִים וּמְלַמְּדִים כְּשָׁפִים לְבְנֵי אָדָם, וְהוֹלִידוּ
בָּנִים, וְקָרְאוּ לָהֶם עֲנָקִים גְּבוּרִים. וְאוֹתָם נְפִילִים
נִקְרְאוּ בְּנֵי אֱלֹהִים, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, כְּבוֹד וְלֵב הֵרִי הֵם אֶחָד, אֶלָּא
שְׁכַבּוּד נִקְרָא עַל שֵׁם מַעְלָה, וְלֵב נִקְרָא עַל
שֵׁם פְּעֻלַת מַטָּה, וְהֵינּוּ כְבוֹד הַשֵּׁם, וְהֵינּוּ לֵב
הַשָּׁמַיִם. מַה הוּא (ישעיה ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ?
אֶלָּא כָּל אוֹתָהּ אָרֶץ שְׁנִבְרָאת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, שֶׁהִיא
לְמַעְלָה כְּנֶגֶד אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְלֵאָה מְכַבּוֹד הַשֵּׁם,
וּמַה הֵם? חֲכָמִים, שְׁכָתוּב (משלי יג) כְּבוֹד חֲכָמִים
יִנְחָלוּ, וְכָתוּב (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וּמַה הִיָּה הַכְּבוֹד הַזֶּה? מִשָּׁל לְמַה הַדְּבָר דוּמָה?
לְמַלְךְ שֶׁהִיָּתָה לוֹ גְּבִירָה בְּחִדְרוֹ שְׁכַל חִילָיו
מִשְׁתַּעֲשָׁעִין בָּהּ, וְהָיוּ לָהּ בָּנִים, וּבָאִים כָּל הַיּוֹם

לְרֹאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין אוֹתוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אָנָּה
 אִמְנוּ? אָמַר לָהֶם: לֹא תוּכְלוּ לְרֹאוֹתָהּ עֲתָה.
 אָמְרוּ: בְּרוּכָה תִּהְיֶה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא. וּמָה
 שִׁפְתוֹב מִמְקוֹמוֹ, מְכַלֵּל שָׂאִין יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמוֹ.
 מִשָּׁל לַגְּבִירָה שֶׁבָּאָה מִמְקוֹם רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ
 מֵאִין בָּאָה. עַד שֶׁרָאוּ שֶׁהִיא אֲשֶׁת חֵיל נָאָה
 וְהַגּוֹנָה בְּכָל מַעֲשֵׂיהָ, אָמְרוּ: זֹאת וְדַאי מִן הָאוֹר
 נִלְקָחָה, כִּי בְּמַעֲשֵׂיהָ הָאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שָׁאֵלוּ
 אוֹתָהּ: מֵאִין אַתָּה? אָמְרָה לָהֶם: מִמְקוֹמִי. אָמְרוּ:
 אִם כֵּן, גְּדוּלִים אֲנָשִׁי מְקוֹמֶךָ, בְּרוּכָה תִּהְיִי
 וּמְבָרְךְ מְקוֹמֶךָ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד ה' אַחַד מִצְבָּאוֹתָיו לֹא גִרַע, לְמָה
 מְבָרְכִים אוֹתוֹ? אֶלֶּא מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר
 דּוּמָה? לְאִישׁ שֶׁהָיָה לוֹ גֵן נָאָה, וְחוּץ לְגֵן בְּקֶרֶב
 מִמֶּנּוּ חֲתִיכַת שְׂדֵה, וְאִם הִשְׁקָה הַגֵּן בְּתַחֲלַת
 שְׁקִיּוֹתוֹ – הִלְכוּ לָהֶם הַמַּיִם עַל כָּל הַגֵּן, אַךְ אוֹתָהּ
 חֲתִיכָה שֶׁל שְׂדֵה שֶׁהִיא אֵינָה דְבוּקָה, אַף עַל פִּי
 שֶׁהִכַּל אַחַד הוּא, לְפִיכֶךָ פִּתַּח לָהּ מְקוֹם וְהִשְׁקָה
 אוֹתָהּ לְבִדְדָה: (ע"כ מההשמטות).

וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל
 פְּנֵי הָאָדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח, (ישעיה נה) כִּי
 לֹא מַחֲשָׁבוֹתִי מַחֲשָׁבוֹתֵיהֶם.

בא ראה, כְּשֶׁבֶן אָדָם רוֹצֵה לְנַקֵּם מֵאַחַר, הוּא שׁוֹתֵק וְלֹא אוֹמֵר דְּבַר. שָׁאֵם יוֹדִיעַ לוֹ, הֵהוּא יִשְׁמַר וְלֹא יוּכַל לוֹ. אָבֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עוֹשֶׂה כֶּךָ, לֹא עוֹשֶׂה דִין בְּעוֹלָם עַד שֶׁמְכַרִּיז וּמוֹדִיעַ לָהֶם פְּעַם פְּעָמִים וְשָׁלֵשׁ, כִּי אֵין מִי שְׁיִמְחָה בִּידוֹ שְׁיֵאמֵר לוֹ מָה עָשִׂיתָ, וְלֹא יִשְׁמַר מִמֶּנּוּ וְלֹא יוּכַל לְעַמֵּד לְפָנָיו.

בא ראה, וַיֹּאמֶר ה' אֲמַחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הוֹדִיעַ לָהֶם עַל יְדֵי נֹחַ וְהִתְרָה בָּהֶם כְּמָה פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ. אַחַר שְׁלֹא שָׁמְעוּ, הֵבִיא עֲלֵיהֶם דִּין וְהֶאֱבִיד אוֹתָם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ.

בא ראה מה כתוב בנח, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ. לָמָּה כָּאן לֵאמֹר, וְלָמָּה זֶה? אֲלֵא לֵאמֹר – זוֹ הָאִשָּׁה. זֶה – זֶה צָדִיק. רָמַז שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לְנֹחַ, מְנוּחַת הָאָרֶץ. לֵאמֹר, מָה זֶה לֵאמֹר? אֲלֵא מְקוֹם זֶה קוֹרָא לוֹ נֹחַ, וּמִיָּהוּ? אָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה. לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ, עָשָׂה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה כְּדִגְמָא עֲלִיוֹנָה. כְּתוּב כָּאן זֶה יִנְחַמְנוּ, וְכְתוּב שָׁם (ישעיה כה) זֶה ה' קוֹיְנוּ לוֹ. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׁרִשׁוּמִים בְּרִשָּׁם שֶׁל חוֹתֶמֶת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹנָה

לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים בְּשֵׁמוֹ, וְהוּא שֵׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ
 כְּרָאוּי. כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח, וְכָתוּב (בראשית כה)
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב. לָמָּה לֹא כָתוּב אֶת? אֵלָּא
 שֵׁם דְּרָגָה [אַחַת], וְכֵאן דְּרָגָה אַחֲרַת, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (ישעיה ו) וְאִרְאָה אֶת ה'. וְאִרְאָה ה' לֹא
 כְּתוּב אֵלָּא אֶת ה'. גַּם כָּאן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב –
 דְּרָגָתוֹ מִמֶּשׁ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ יַעֲקֹב.
 אָבֵל כָּאן אִ"ת – לְהַכְלִיל אֶת הַשְּׂכִינָה.

מֵאִיפֹה הִיָּה יוֹדֵעַ? אֵלָּא בְּשַׁעַת שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא קָלֵל אֶת הָעוֹלָם, שְׂכָתוּב אֲרוּרָה
 הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָךְ, אָמַר אָדָם לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַד מָתִי יִהְיֶה הָעוֹלָם
 בְּקַלְלָהּ? אָמַר לוֹ: עַד שְׁיִוָּלַד לָךְ בֶּן מְהוּל
 כְּמוֹתְךָ. וְהָיוּ מְחַפִּים עַד שְׁעָה שְׁנוּלַד נַח. וְכִיּוֹן
 שְׁנוּלַד, רָאָה אוֹתוֹ מְהוּל רְשׁוּם בְּאוֹת הַקְּדוּשׁ,
 וְרָאָה שְׂכִינָה דְּבוּקָה עִמּוֹ, וְאָז קָרָא אֶת שְׁמוֹ עַל
 מֵה שְׁעָשָׂה אַחַר כָּךְ.

בְּתַחֲלָה לֹא הָיוּ יוֹדְעִים לְזַרְעַ וְלַקְצֹר וְלַחֲרֵשׁ,
 וְהָיוּ עוֹשִׂים עֲבוֹדַת הָאֲדָמָה בִּיְדֵיהֶם.
 כִּיּוֹן שָׁבָא נַח, הִתְקִין אֲמָנוּת לָהֶם וְכָל הַכְּלִים
 שְׂצָרִיכִים לְתַקֵּן אֶת הָאֲדָמָה לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת. זֶהוּ
 שְׂכָתוּב זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲצוֹן יִדְיֵנוּ מִן

הָאֲדָמָה. שֶׁהוּא הוֹצִיא אֶת הָאָרֶץ מִמָּה
שֶׁהִתְקַלְלָה שֶׁהָיוּ זוֹרְעִים חֲטִים – וְקוֹצְרִים קוֹצִים
וְדוֹרְדִים. וְלִכֵּן כָּתוּב אִישׁ הָאֲדָמָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ הָאֲדָמָה, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (רות
א) אִישׁ נָעָמִי. מִשּׁוֹם שֶׁנִּקְרָא צְדִיק וְהוֹצִיא
אֶת הָאָרֶץ בְּקֶרְבָּן שֶׁעָשָׂה מִמָּה שֶׁהִתְקַלְלָה,
שֶׁכָּתוּב לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר
הָאָדָם. וְלִכֵּן נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה, וְעַל זֶה קָרָא לוֹ
שֵׁם עַל מֶה שֶׁיֵּבֵא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים מו) לָכֵן חָזוּ מִפְּעֻלוֹת
אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ. פָּסוּק זֶה
הֶקְיִמוּהוּ וְנִתְבָּאֵר. אָבֵל לָכֵן חָזוּ וְגו' [מֶה זֶה
חָזוּ? כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כא) חֲזוֹת קָשָׁה הִגֵּד לִי.
בְּמַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִגְלָתָה נְבוּאָה עֲלִיוֹנָה
לְבָנֵי אָדָם. אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ – שְׁמוֹת וְדָאֵי,
שֶׁהָרִי הַשָּׁם גּוֹרֵם לְכֹל] [וְהוּא לְשׁוֹן שְׁמֹנוֹן].
שָׂאֲלוּ הָיוּ מִפְּעֻלוֹת יו"ד ה"א וְא"ו ה"א – שָׁם
קִיּוּם בְּאָרֶץ, אָבֵל מִשּׁוֹם שֶׁהָיוּ מִפְּעֻלוֹת הַשָּׁם שֶׁל
אֱלֹהִים – שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיא, כָּעֵת הַתְּעוֹרְרָתָ לָזֶה? לֹא כִּן
אֲנִי אֲמַרְתִּי לוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁבִּין שָׁם זֶה וּבֵין

שם זה הכל הוא שְׁבַח. אֲבָל אֲנִי אִמְרָתִי לוֹ כְּמוֹ
שֶׁהֵעִירוּ הַחֲבָרִים שְׁשָׁם שְׁמוֹת. שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ,
שְׁמוֹת מִמֶּשׁ [שָׁם בְּאֶרֶץ, וְלָמָּה? בְּשִׁבִיל
לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הָעוֹלָם וְלִהְיוֹת קִיּוּם בְּעוֹלָם].

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הַכֹּל הוּא, וְאֶפְלוּ מֶה שֶׁאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה – יִפָּה אָמַר. שְׂאֵלוֹ הָעוֹלָם יְהִיָּה בְשֵׁם
הַרְחָמִים, יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁהָעוֹלָם
נִבְרָא עַל דִּין וְעוֹמֵד עַל דִּין, שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ,
וְיִפָּה הוּא, שְׂאֵלְמָלָא כֶּךָ לֹא יוּכַל הָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם
מִלְפָּנַי חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם.

בַּא רְאֵה, כְּשֶׁנוֹלַד נִחַ קָרְאוּ לוֹ עַל שֵׁם שֶׁל נִחְמָה
[נִחַ – נוּחַ לוֹ, נוּחַ לְעוֹלָם, נוּחַ לְאָבוֹת, נוּחַ
לְבָנִים, נוּחַ לְעֵלְיוֹנִים, נוּחַ לְתַחְתּוֹנִים, נוּחַ לְעוֹלָם
הַזֶּה, נוּחַ לְעוֹלָם הַבָּא] וְשִׁיְהִיָּה [וְלִהְיוֹת] הַשֵּׁם
גוֹרָם. אֲבָל לְגַבֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֶּךָ. נִחַ
בְּהַפּוּךְ אוֹתִיּוֹת – ח"ן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנַח מִצָּא חֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֵן הֵינּוּ נִחַ. בְּצַדִּיקִים, הַשֵּׁם
שְׁלָהֶם גוֹרָם לְטוֹב. בְּרָשָׁעִים, הַשֵּׁם שְׁלָהֶם
גוֹרָם לְרָע. בְּנִחַ כְּתוּב וְנַח מִצָּא חֵן בְּעֵינַי ה'. בְּעַר
בְּכוֹר יְהוּדָה הִתְהַפְּכוּ אוֹתִיּוֹתָיו לְרָע. ע"ר ר"ע.
רַע בְּעֵינַי ה'.

בא ראה, פִּיּוֹן שְׁנוּלָד נח, רָאָה אֶת מַעֲשֵׂי בְּנֵי
הָאָדָם שֶׁהֵם חוֹטְאִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא, וְהָיָה גוֹנֵז עֲצָמוֹ וְעֵסֶק בַּעֲבוּדַת רְבוּנוֹ כְּדִי
לֹא לָלֶכֶת בְּדַרְכָּם. וְכִי תֹאמֶר, בַּמָּה הוּא עֹסֵק?
בְּאוֹתוֹ סֵפֶר שֶׁל אָדָם וְסֵפֶר שֶׁל חֲנוּף. וְהָיָה עוֹסֵק
בָּהֶם לְעַבֵּד אֶת רְבוּנוֹ.

סדר הלימוד ליום כב תשרי (יום 22 בשנה)

בא ראה שֶׁכֶּף הוא, שֶׁהָרִי מְאִיפָה יָדַע נח
לְהַקְרִיב קָרְבָן לְרְבוּנוֹ? אֵלָּא מְשׁוּם שֶׁמָּצָא
חֲכָמָה עַל מָה הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְיָדַע שֶׁהוּא עוֹמֵד
עַל הַקָּרְבָן, וְאֵלְמָלָא הַקָּרְבָן לֹא הָיוּ עוֹמְדִים
עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

רבי שֶׁמְעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא. עַד
שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאָבִיו, הַדֶּרֶךְ
מְתַקְנֵת לְפָנֵינוּ, רוֹצִים לְשָׁמַע דְּבַרֵי תוֹרָה פֶּתַח
רַבִּי שֶׁמְעוֹן וְאָמַר, (קהלת י') וְגַם בְּדֶרֶךְ כְּשֶׁהִסְכֵּל
הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶר וְגו'. כְּשֶׁבֶן אָדָם רוֹצֵה לְתַקֵּן
דְּרָכָיו לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא
לְדֶרֶךְ צָרִיף לְהַמְלִיךְ בוֹ וּלְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו עַל
דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים פה) צִדֵּק לְפָנָיו

יְהִלְךָ וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעָמָיו. שְׁהָרִי הַשְּׂכִינָה לֹא
נִפְרְדָת מִמֶּנּוּ.

וְכִי שָׁלֵא מֵאֲמִין בְּרַבּוֹנוֹ, מֵה כָּתוּב בּוֹ? וְגַם
בְּדַרְךָ שֶׁהִסְכֵּל הֵלֶךְ לְבוֹ חָסֵר. מִי זֶה לְבוֹ?
זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יֵלֶךְ עִמּוֹ בְּדַרְךָ וְגוֹרֵעַ
מִסִּיעוֹעוֹ בְּדַרְכּוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתוֹ בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא
מֵאֲמִין בְּרַבּוֹנוֹ, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְדַרְכּוֹ לֹא בִקְשׁ אֶת
סִיעוֹע רַבּוֹנוֹ.

וְאָפְלוּ בְּדַרְךָ כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, לֹא עוֹסֵק בְּדִבְרֵי
תוֹרָה, וְלִכֵּן לְבוֹ חָסֵר, שְׁאִינוֹ הוֹלֵךְ יַחַד
עִם רַבּוֹנוֹ וְלֹא נִמְצָא בְּדַרְכּוֹ. וְאוֹמֵר לְכֹל סָכֵל הוּא
– וְאָפְלוּ כְּשֶׁשׁוֹמֵעַ דְּבַר אַמוּנָה שֶׁל רַבּוֹנוֹ, הוּא
אוֹמֵר שֶׁזֶּה טְפָשׁוֹת לַעֲסֵק בָּזֶה. כְּמוֹ זֶה שֶׁשָּׁאֲלוּ
לְבֶן אָדָם עַל אוֹת הַבְּרִית שֶׁרָשְׁמוּ בְּכֶשֶׁר הָאָדָם,
וְאוֹמֵר שֶׁלֹּא דְּבַר אַמוּנָה הוּא. שָׁמַע זֹאת רַבִּי
יִיבֵא הַזְּקֵן וְהִסְתַּכַּל בּוֹ, וְנִעְשָׂה גֵל שֶׁל עֲצָמוֹת.
וְאָנוּ בְּדַרְךָ הַזֶּה בְּסִיעוֹעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצִים
לוֹמֵר דְּבַרֵי תוֹרָה.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) הוֹרְנִי ה' דִּרְכֶּךָ אֱהִלְךָ
בְּאֲמַתְךָ יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ. פְּסוּק זֶה
קָשָׁה, שְׁהָרִי שְׁנִינוּ, הַכֹּל בְּיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
חוּץ מִלְהֵיוֹת צְדִיק אוֹ רָשָׁע. וְדוֹד אֵיךְ תִּבְעֵ אֶת

זֶה מֵהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלָא דוּד כֶּף אָמַר, הוֹרְנִי
ה' דְּרַכֶּךָ - אוֹתָהּ דְּרַךְ מִישׁוּר וּמִתְקַנֶּת לְגַלוּת עֵינַי
וְלַדְעַת אוֹתוֹ. אַחַר כֶּף אֶהֱלֶךְ בְּאַמְתָּךְ - אֵלֶיךָ
בְּדֶרֶךְ אֱמֶת וְלֹא אֶסְטָה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. יַחַד לְבָבִי
- מַה זֶה לְבָבִי? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם עג) צוּר לְבָבִי
וְחִלְקִי. וְכָל זֶה אֲנִי מִבְּקֵשׁ לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ.
לְהַדְבִּיק בִּירְאָתְךָ, לְשָׁמַר אֶת דְּרָכֵי כְּרֵאוֹי. לִירְאָה
שְׁמֶךָ - מְקוֹם חִלְקִי שָׁבוּ שְׁרוּיָה הִירְאָה לִירָא.

בא רֵאָה, כָּל בֶּן אָדָם שִׁירָא אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שְׁרוּיָה עִמּוֹ הָאֱמוּנָה כְּרֵאוֹי, שְׁהָרִי
אוֹתוֹ אָדָם הוּא שָׁלֵם בְּעִבּוּדַת רְבוּנוֹ. וְמִי שֶׁלֹּא
שְׁרוּיָה בּוֹ יִרְאֵת רְבוּנוֹ, לֹא שְׁרוּיָה בּוֹ אֱמוּנָה,
וְאֵינוֹ כְּדָאֵי לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

עוד פִּתַח וְאָמַר, (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגֶה
הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. אֲשֶׁרִיהֶם
הַצְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בִיקְרָם.

בא רֵאָה מַה כְּתוּב, וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגֶה.
מַה זֶה כְּאוֹר נֶגֶה? כְּמוֹ אוֹתוֹ הָאוֹר
הַמְאִיר שֶׁבְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה
בִּירְאֵשִׁית, זֶהוּ שֶׁגִּנְזוּ לְצְדִיקִים לְעוֹלָם הַבָּא.

הוֹלֵךְ וְאוֹר – שֶׁהוּא עוֹלָה בְּאוֹרוֹ תָּמִיד וְלֹא גוֹרַע מִמֶּנּוּ. אָבֵל בְּרָשָׁעִים מֵה כָּתוּב? (שם) דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא יָדְעוּ בְּמָה יִכְשְׁלוּ. לֹא יָדְעוּ – וְכִי לֹא יוֹדְעִים? אֵלָּא רָשָׁעִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֶקְמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא רוֹצִים לְהִסְתַּפֵּל [לָהֶם] שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹן אוֹתָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּלְהַכְנִיֵסם בְּדִין גִּיהֶנָּם. וְהֵם צוֹנְחִים וְאוֹמְרִים: אוֹי לָנוּ שְׁלֹא הִרְכַּנְנוּ אֲזַנִּים וְלֹא הִקְשַׁבְנוּ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וּבְכָל יוֹם אוֹמְרִים: וַי לָנוּ!

בא רֵאָה, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָאִיר לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא וְלִתַּת לָהֶם שְׂכָר חֶלְקָם, מְקוֹם שְׁעִין לֹא שׁוֹלֵט לְעַמֵּד עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ. וְכָתוּב (שם סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בֵּי. וְכָתוּב (מלאכי ג) וְעִסוֹתָם רָשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֶפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם. אֲשֶׁרֵי הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עָלֵיהֶם כָּתוּב (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אָרֶץ. וְכָתוּב (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשֶׁת תּוֹלְדוֹת נֹחַ (דף נט' ע"ב - דף צו' ע"ב)

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. רַבִּי חַיִּיא פָּתַח, (ישעיה ס) וְעַמָּךְ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֹצֵר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְיוֹדְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְּגִלְגָּלָה יִזְכּוּ לְעוֹלָם הַבָּא.

בֵּא רְאֵה, לְכָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁשׁוּמְרֵי הַבְּרִית שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְעַל זֶה, יִשְׂרָאֵל שְׁשׁוּמְרֵי הַבְּרִית וְקִבְּלוּ אוֹתָהּ, יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

וְלֹא עוֹד, אֲלֹא מִשּׁוֹם כֶּךָ נִקְרְאוּ צְדִיקִים. מִכַּאֲן לְמַדְנֹו, כָּל מִי שֶׁשׁוּמֵר הַבְּרִית הַזֹּאת שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלֶיהָ, נִקְרָא צְדִיק. מִנֵּיִן לָנוּ? מִיּוֹסֵף. מִשּׁוֹם שֶׁשָּׁמַר אֶת בְּרִית הָעוֹלָם זָכָה שֶׁנִּקְרָא צְדִיק. וְעַל כֵּן וְעַמָּךְ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֱלֹהִים – בְּכָל מְקוֹם פָּסַל אֶת הָרָאשׁוֹנִים. שְׁנֵינֵנוּ וְכוּ'. מָה כָּתוּב לְמַעֲלָה בְּפֶרֶשֶׁת בְּרֵאשִׁית? (בראשית ב) וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו'. אוֹתוֹ הִנְהַר

שְׁשׁוּפַע וְיוֹצֵא וְנִכְנָס לְגֶן וּמִשְׁקָה אוֹתוֹ מִהַשְׁקָאָה
 שְׁלַמְעֵלָה, וְעוֹשֶׂה לוֹ נַחַת וְעוֹשֶׂה פְרוֹת וּמַגְדִּיל
 זְרָעִים, הוּא אֶז נוֹחַ לְכָל. וְזֶה נוֹחַ לְגֶן. וְזֶה עוֹשֶׂה
 מְנוּחָה בּוֹ [נ"א לְגֶן, וְהִגָּן נַח בּוֹ], כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (שם) כִּי בּוֹ שָׁבַת, וְכָתוּב וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וְזֶה סוּד שֶׁדָּבָר זֶה עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת וְלֹא אַחֵר.
בא רָאָה, כְּמוֹ זֶה נַח לְמִטָּה הַבְּרִית הַקְּדוֹשׁ הִיָּה
 דְּגָמָא שְׁלַמְעֵלָה, וְעַל זֶה נִקְרָא אִישׁ הָאָדָמָה.
 וְסוּד לְמַדְנּוּ, שֶׁהָרִי נַח הַצְּטָרָךְ לְתַבָּה לְהִתְחַבֵּר
 עִמָּה וּלְקַיֵּם זֶרַע שֶׁל הַכֹּל, שֶׁכָּתוּב לַחֲיִית זֶרַע.

מי זֶה הַתְּבָה? [זֶה] אַרוֹן הַבְּרִית. וְנַח וְהַתְּבָה
 לְמִטָּה כֶּף הֵם כְּמוֹ דְּגָמָא [זוֹ] שְׁלַמְעֵלָה. בְּנַח
 כָּתוּב בְּרִית, שֶׁכָּתוּב וְהִקִּימְתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ.
 וְעַד שֶׁהִתְקַיֵּם בּוֹ בְּרִית לֹא נִכְנָס לְתַבָּה, שֶׁכָּתוּב
 וְהִקִּימְתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבָאתָ אֶל הַתְּבָה. וְאֶז
 הִיָּתָה הַתְּבָה אַרוֹן הַבְּרִית. [זוֹ] תְּבָה וְנַח, הַכֹּל
 כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה. וּבְגִלְלַל שֶׁהַבְּרִית הַזֹּאת לְמַעְלָה,
 הוּא עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת. כְּמוֹ זֶה נַח [לְמִטָּה] הוּא
 עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת. מִשּׁוּם כֶּף [כְּמוֹ שְׁנֵאמַר] אֵלֶּה
 תוֹלְדוֹת נַח.

נח אִישׁ צְדִיק, כֶּף הוּא בּוֹדָאִי כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה.
 וְעַל זֶה כָּתוּב (משלי י) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם.

וְהָאָרֶץ מִתְקַיֶּמֶת עַל זֶה, שְׁהָרִי הוּא הָעֵמוּד
 שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו, וּמִיְהוּ? זֶה צְדִיק, וְנַח נִקְרָא
 צְדִיק לְמַטָּה. וְסוּד [נ"א זֶה] שֶׁל הַכֹּל – אֶת
 הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח. דּוֹקָא. שְׁלֵא נִפְרַד מִמְּנוּ
 לְעוֹלָמִים, וְשִׁיְהִיָּה הוּא בְּאָרֶץ כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה אִישׁ
 צְדִיק יְסוּד הָעוֹלָם. בְּרִית שְׁלוֹם, שְׁלוֹם שֶׁל
 הָעוֹלָם. אִישׁ הָאָדָמָה וְדָאִי. וְעַל זֶה (בְּרֵאשִׁית 1) וְנַח
 מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

תְּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו, מַה זֶה בְּדַרְתָּיו? אֱלֹהֵי
 אוֹתָם שִׁיְצָאוּ מִמְּנוּ. הוּא הַשְּׁלִים אֶת
 כָּלָם, וְהוּא הָיָה שְׁלֵם מְכֻלָּם. תְּמִים הָיָה – שְׁנוּלֵד
 מֵהוּל, שֶׁכְּתוּב הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תְּמִים. בְּדַרְתָּיו
 – וְלֹא בְּדוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁהָרִי מִמְּנוּ יֵצְאוּ
 [תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם].

בֵּא רְאָה, נַח רְאוּי הָיָה מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם
 לְהִיּוֹת בְּתִבָּה בְּחִבּוּר אֶחָד לְהַכְּנִס בָּהּ, וְעַד
 שְׁלֵא הִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד, לֹא הָיָה הָעוֹלָם כְּרְאוּי.
 אַחַר כֵּן מַה כְּתוּב? (שם ט) וּמֵאֲלֵה נִפְצָה כָּל
 הָאָרֶץ. מַהוּ נִפְצָה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) וּמִשָּׁם
 יִפְרֹד. שְׁמִשָּׁם נִמְצָא פְּרוּד וְהִתְפָּזְרוּ תּוֹלְדוֹת
 לְכָל הַצְּדָדִים וְהַכֹּל אֶחָד כְּדָגְמָא אַחַת. מִשׁוּם
 כֵּן אֱלֹהֵי תּוֹלְדוֹת נַח. אֱלֹהֵי וְדָאִי. שְׁהָרִי יְסוּד

הָעוֹלָם הוּא שְׁעוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת לְקַיִם בְּאַרְץ. בָּא
 רַבִּי אָבָא וּנְשָׁקוּ. אָמַר, אֲרִיָּה בְּכַחוּ נֹקֵב סָלַע
 וְשׁוֹבֵר. כִּךְ זֶה בְּוֹדָאִי. וּבֵא וּרְאֵה, מִשְׁעוֹר הַתְּבָה
 גַּם כִּךְ זֶה.

תוספתא

לָמָּה נַח נַח פְּעַמִּים? אֵלָּא כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק
 שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי רוּחוֹת – רוּחַ אַחַת
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְרוּחַ אַחַת בְּעוֹלָם הַבָּא. וְכִךְ תִּמְצָא
 בְּכָל הַצַּדִּיקִים: מֹשֶׁה מֹשֶׁה, יַעֲקֹב יַעֲקֹב, אַבְרָהָם
 אַבְרָהָם, שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, שֵׁם שֵׁם. פָּרַט לִיִּצְחָק
 שְׁלֹא כָתוּב בּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בָּהֶם, מִשּׁוּם שִׁיִּצְחָק,
 בְּשַׁעַה שֶׁנִּקְרַב עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, יִצְאָה נִשְׁמַתוֹ
 שֶׁהִיְתָה בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכִיּוֹן שֶׁנֶּאֱמַר בְּאַבְרָהָם
 בְּרוּךְ מְחִיָּה הַמֵּתִים, שָׁבָה אֵלָיו נִשְׁמַתוֹ שֶׁל
 הָעוֹלָם הַבָּא. מִשּׁוּם זֶה תִּמְצָא שְׁלֹא יַחַד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת שְׁמוֹ אֵלָּא עַל יִצְחָק, מִשּׁוּם
 שֶׁנֶּחֱשַׁב כְּמַת. וְעַל זֶה רָמַז הַכָּתוּב וְאָמַר (איוב טו)

הֵן בִּקְדָשׁוֹ לֹא יֶאֱמִין וְגו'.

דְּבַר אַחַר אֵלֶּה תוֹלְדוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהִיָּה צַדִּיק
 שֶׁבַח אוֹתוֹ פְּעַמִּים. תָּמִים הִיָּה בְּדוֹרְתָיו,
 אֲבָל בְּדוֹרוֹת אַחֲרָיִם אֵינוֹ נִחְשָׁב לְכֻלּוֹם, כְּמוֹ
 דּוֹרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וְדוֹר מֹשֶׁה וְדוֹר דָּוִד. דְּבַר

אחר, ראה מה עשה בדור שכלם רשעים, קל וחמר אלו היה בדור שכלם צדיקים. (ע"כ התוספתא)

רבי אלעזר פתח, (תהלים מו) לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ. הפסוק הזה הרי נתבאר, ובארוהו. אבל לכו חזו, מה זה חזו? כמו שנאמר (ישעיה כא) חזות קשה הגד לי. במעשיו שהקדוש ברוך הוא עושה מתגלה נבואה עליונה לבני אדם. אשר שם שמות – שמות ודאי, שהרי השם גורם לכל.

כתוב ויקרא את שמו נח לאמר זה וגו', לממה כאן לאמר? ולמה זה? אלא לאמר זו האשה. זה זה צדיק. [רמז כמו שהקדוש ברוך הוא קרא לו נח, מנוחת הארץ. לאמר, מה זה לאמר? אלא מקום זה קרא לו נח, ומי הוא? ארץ הקדושה. לאמר זה ינחמנו ממעשנו וגו'. עשה אותו הקדוש ברוך הוא למטה כדגמא עליונה]. [נ"א זה זה צדיק, וכן נח (לאמר, נח) זה צדיק. לאמר זו נקבה, משום שלא נפרדים זה מזה. אמר רבי יצחק, לאמר זו ארץ הקדושה] [וזה אמת]. כתוב כאן זה ינחמנו, וכתוב שם (ישעיה כה) זה ה' קוינו לו. אשריהם הצדיקים שרשומים

בְּרֵשׁם שֶׁל חוֹתֶמֶת הַמֶּלֶךְ לְהִיּוֹת בְּשֵׁמוֹ רְשׁוּמִים,
וְהוּא שֵׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ כְּרָאוּי.

כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, וְכָתוּב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יַעֲקֹב. לָמָּה לֹא כָתוּב אֶת? אֲלֵא שֵׁם דְּרָגָה
אַחֶרֶת [ד"א אַחַת] וְכֵאן דְּרָגָה אַחֶרֶת, [נ"א אֶת,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶרְאָה אֶת ה'] כְּכָתוּב (שם 1) וְאֶרְאָה
אֶת ה'. וְאֶרְאָה ה' לֹא כָתוּב אֲלֵא אֶת ה', גַּם כִּי
בְנִחַ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב – דְּרָגָה
שְׁלוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּשׁ קִרְאָה לוֹ יַעֲקֹב.
אַבְל כֵּאן אֶת – לְהַכְלִיל אֶת הַשְּׂכִינָה [נ"א שְׁהִיא
דְּרָגָה אַחֶרֶת לְמַטָּה].

אַלָּה תּוֹלְדַת נֹחַ וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (תהלים קיב) טוֹב אִישׁ חוֹנֵן
וּמְלוֹה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט. טוֹב אִישׁ –
זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא טוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(שם קמה) טוֹב ה' לְכֹל, וְכָתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ
מִלְחָמָה. לְכֹל הַזֶּה חוֹנֵן וּמְלוֹה, לְמָקוֹם שְׂאִין לוֹ
מִשְׁלוֹ, וְאוֹתוֹ מָקוֹם נְזוּן מִמֶּנּוּ. יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו
בְּמִשְׁפָּט – שֶׁהָרִי אוֹתוֹ דָּבָר לֹא נְזוּן אֲלֵא
בְּמִשְׁפָּט, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פט) צַדִּיק וּמִשְׁפָּט
מְכוֹן כְּסָאָדָּה.

דְּבַר אַחַר טוֹב אִישׁ – זֶה צְדִיק, שְׁפָתוֹב (ישעיה ג)
 אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פְרִי מַעֲלֵיָהֶם
 יֵאָכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶה נָח, שְׁפָתוֹב נָח אִישׁ
 צְדִיק. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זֶה הַשֶּׁבַח שֶׁל הַשֶּׁבַת שְׂבוּ
 פָתַח טוֹב, שְׁפָתוֹב (תהלים צב) טוֹב לַהֲדוֹת לָהּ.

רַבִּי חֲיִיאָ אָמַר, הַכֹּל אֶחָד, וְכֹלֶם אָמְרוּ דְּבַר
 אֶחָד. וְזֶה עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם. תוֹלְדוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם מִי הֵם? אֵלּוּ נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם
 פְּרִי מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 בַּשְּׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹתָיו,
 מִתְעַטֵּר מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, מִלְּמַעְלָה מִמְּקוֹם
 שֶׁלְעַמֶּק הַכֹּל. מִתְעַטֵּר מִלְּמַטָּה בַּמָּה? בְּנִשְׁמוֹת
 הַצְּדִיקִים. וְאֵז נוֹסְפִים חַיִּים מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה,
 וְנִכְלָל מְקוֹם הַמְּקַדָּשׁ מִכָּל הַצְּדִידִים, וְהַבָּאֵר
 מִתְמַלֵּאת וְהֵימָּן נִשְׁלָם, וְאֵז נוֹתֵן לְכֹל.

כְּתוּב (משלי ה) שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ
 בְּאֵרֶךְ. לָמָּה [כָּאן] בּוֹרֶךְ בִּתְחִלָּה וְאַחַר
 כֶּן בְּאֵרֶךְ? שֶׁהָרִי בּוֹר לֹא נִקְרָא אֶלָּא רִיק שְׂאִינוּ
 נוֹבְעִ. בְּאֵר – מַיִם שְׁנוֹבְעִים? אֶלָּא הַכֹּל מְקוֹם
 אֶחָד הוּא. אֶלָּא מְקוֹם שֶׁהָעֲנַיִים [נ"א שֶׁהָעֲנַיִן]
 אֲחוּזִים בּוֹ נִקְרָא בּוֹר, שְׂאִין לוֹ מִשְׁלוֹ אֶלָּא מֵה
 שְׁנוֹתָנִים לְתוֹכוֹ, וּמִיָּהוּ? דְּל"ת. אַחַר כֶּן נַעֲשֶׂה

בְּאֵר שֶׁהוּא נוֹבַע וּמְלֵא [שְׁמַתְמֵלֵא] מְכַל
הַצְּדִדִים, וּמִיְהוּ? ה"א. מִתְמֵלֵאת מְלִמְעָלָה
וְנוֹבַעַת מְלִמְטָה. מִתְמֵלֵאת מְלִמְעָלָה כְּמוֹ
שְׁאֵמְרָנוּ, וְנוֹבַעַת מְלִמְטָה מִנְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים.

דְּבַר אַחַר, שְׁתֵּה מִים מְבוֹרָךְ - זֶה דְּוֹד הַמְּלֶךְ,
שְׁכַתּוֹב בּוֹ (שְׁמוּאֵל-ב כג) מִי יִשְׁקֵנִי מִים מְבֹאֵר
בֵּית לְחָם. וְנוֹזְלִים - זֶה אֲבָרָהֶם. מִתּוֹךְ - זֶה
יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּאֵמְצֵעַ. בְּאֵרָךְ - זֶה יִצְחָק, שְׁנִקְרָא
בְּאֵר מִים חַיִּים. הָרִי בְּפִסּוּק הַזֶּה נִמְצְאת
הַמְּרַכְבָּה הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה מֵהָאֲבוֹת. וְדוֹד
הַמְּלֶךְ הַתְּחִבֵּר עִמָּם. יֵשׁ מִי שְׁיֵאמֹר, וְנוֹזְלִים - זֶה
יִצְחָק. מִתּוֹךְ - זֶה מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּאֵמְצֵעַ. בְּאֵרָךְ -
זֶה אֶהְרֹן, שְׁנִקְרָא בְּאֵר מִים חַיִּים, וְדוֹד הַמְּלֶךְ
שֶׁהַתְּחִבֵּר עִמָּהֶם.

תְּשׁוּקַת הַנְּקִבָה לְזָכַר אֵינָה אֶלָּא כְּאֲשֶׁר נִכְנְסַת
בָּהּ רוּחַ וְשׁוֹפְכַת מִים כְּנֶגֶד הַמַּיִם
הָעֲלִיוֹנִים הַזְּכָרִיִּים. כִּךְ כְּנֶסַת יִשְׂרָאֵל לֹא
מְעוֹרַרַת הַשְּׁתוֹקְקוֹת לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלָּא
בְּרוּחַ הַצְּדִיקִים שֶׁנִּכְנְסִים בְּתוֹכָהּ, וְאִזּוֹ נוֹבְעִים
מִים מִתּוֹכָהּ כְּנֶגֶד מִי הַזְּכָר. וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה תְּשׁוּקָה
אַחַת [וְאַגְדָּה אַחַת] וְקָשׁוּר אֶחָד. וְזֶהוּ רְצוֹן שֶׁל

הכל והטיול שהקדוש ברוך הוא מטיל עם
נשמות הצדיקים.

בא ראה, כל אותן תולדות גן העדן לא יוצאים
מצדיק אלא כשנכנס בתבה הזו בחבור
אחד, והכל גנוזים בה, ואחר כך יוצאים ממנה.
גם כאן נח איש צדיק לא הוציא תולדות לפרות
בעולם עד שנכנס בתבה, והתכנסו הכל בה והיו
גנוזים בה, ואחר כך יצאו ממנה לפרות בעולם
ולהתקיים בארץ. ואלמלא שיצאו מתוך התבה,
לא התקיימו בעולם. והכל כמו שלמעלה – מתוך
תבה יוצאים למעלה, מתוך תבה יוצאים למטה,
זה כמו זה. [מתוך] וכאן התקיים העולם ולא
מקדם לזה, שמשום כך כתוב ונוזלים מתוך
בארץ, וכתוב ויולד נח שלשה בנים.

ותשחת הארץ לפני האלהים. אמר רבי יהודה,
כיון שכתוב ותשחת הארץ, למה לפני
האלהים? אלא כיון שעשו חטאיהם בגלוי לעיני
הכל, אז כתוב לפני האלהים.

רבי יוסי אמר, אני אמרתי הפוך. ותשחת
הארץ לפני האלהים – בהתחלה לפני
האלהים, שלא היו עושים בגלוי. לפני האלהים

עָשׂוּ וְלֹא לְפָנַי בְּנֵי אָדָם. וּלְבִסּוּף עָשׂוּ בְּגִלּוּי.
זֶהוּ שְׁכָתוּב וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ חֲמָס, שְׁלֹא הָיָה מְקוֹם
בְּכָל הָאָרֶץ שְׁלֹא הָיָה בְּגִלּוּי, וּבְגִלְל כֶּף אָמַר
הַפְּסוּק בְּשְׁנֵי גּוֹנִים.

אָלָּה תּוֹלְדַת נַח – רַבִּי אַבָּא אָמַר, מִיּוֹם שֶׁעָבַר
אָדָם עַל מִצְוֹת רְבוּנוּ, כָּל בְּנֵי הָאָדָם
שֶׁנּוֹלְדוּ אַחֵר כֶּף נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאָדָם. וְלֹא לְשִׁבְח
נִקְרְאוּ כֶּף, אֲלֵא כִּמוּ שֶׁאָמַר בְּנוּ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁעָבַר
עַל מִצְוֹת רְבוּנוּ. כִּיּוֹן שֶׁבָּא נַח, נִקְרְאוּ בְּנֵי הָעוֹלָם
עַל שֵׁם נַח. תּוֹלְדַת נַח לְשִׁבְח. שֶׁהֶעֱמִידָם
בְּעוֹלָם. וְלֹא תּוֹלְדוֹת אָדָם שֶׁהֶעֱבִירוּ מִהָעוֹלָם
וְגַרְם מוֹת לְכֻלָּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם כֶּף, הֲרִי כְּתוּב אַחֵר כֶּף,
וַיֵּרֶד ה' לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר
בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם כְּתוּב, וְלֹא כְּתוּב בְּנֵי
נַח. אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁאָדָם [שֶׁחֲטָא ד"א חֲטָא]
לְפָנַי רְבוּנוּ, טוֹב לוֹ שְׁלֹא נִבְרָא וְלֹא יִכְתָּב עָלָיו
הַכְּתוּב פְּסוּק זֶה.

אָלָּה בֵּא רְאֵה, כְּתוּב (משלי י) בֵּין חֲכָם יִשְׁמַח אָב.
כְּאֲשֶׁר הֵבֵן טוֹב, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם זוֹכְרִים אֶת
אָבִיו לְטוֹב. וּכְשֶׁהוּא רַע, כָּלָם זוֹכְרִים אֶת אָבִיו

לרע. אדם, משום שחטא ועבר על מצות רבונו, כשבאו אותם שמרדו ברבונם מה כתוב? אשר בנו בני האדם. אדם הראשון שמרד ברבונו ועבר על מצותו, ולכן אלה תולדת נח. אלה ולא הראשונים. אלה שיצאו ונכנסו לתוך התבה והוציאו תולדות לעולמים. ולא תולדות אדם שיצא מגן עדן ולא הוציא אותם משם.

בא ראה, אלו הוציא אדם תולדות מגן עדן, לא היו משמדים לדורי דורות, ולא נחשף אור הלבנה לעולמים, וכלם היו קיימים לעולמים, ואפלו מלאכים עליונים לא עמדו לפניהם באור וזיו וחכמה, כמו שנאמר בצלם אלהים ברא אותו. אבל כיון שגרם החטא ויצא מגן עדן ועשה תולדות בחוץ, לא התקיימו בעולם ולא היו כראוי.

אמר רבי חזקיה, וכי איך יכלו לעשות תולדות שם, שהרי אלמלא לא נמשך עליו יצר הרע וחטא, יתקיים הוא בעולם לבדו ולא יעשה תולדות? כמו זה אלמלא שחטאו ישראל בעגל והמשיכו עליהם יצר הרע, לא יעשו לעולמים תולדות ולא יבאו דורות אחרים לעולם.

אָמַר לוֹ, אֲלֵמְלֵא לֹא חָטָא אָדָם, לֹא יַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת כְּמוֹ זֶה מְצַד שֶׁל יֵצֵר הָרַע, אֲבָל יַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת מְצַד שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שְׁעַכְשׁוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת אֲלֵא מְצַד הַיֵּצֵר הָרַע, וּמְשׁוֹם שֶׁכָּל תוֹלְדוֹת בְּנֵי הָאָדָם כָּלָם מִן הַצַּד שֶׁל יֵצֵר הָרַע, לָכֵן אֵין לָהֶם קִיּוּם, וְאֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְקַיֵּם, שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר מְעַרְב בָּהֶם [וְאֶפְשָׁר לָהֶם בְּצַד הָאֲחֵר].

אָבֵל אֲלֵמְלֵא לֹא חָטָא אָדָם וְלֹא גֵרַשׁ מִגֵּן עֵדֶן, הִיָּה עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת מְצַד שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שְׁקִדּוּשִׁים כְּמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים לְדוּרֵי דוֹרוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְמַעְלָה. כִּיּוֹן שֶׁחָטָא וְהוֹלִיד בְּנִים מִחוּץ לְגֵן עֵדֶן וְלֹא זָכָה לְהוֹצִיאָם מִן הַגֵּן, לֹא הִתְקַיְּמוּ אֶפְלוּ לְהַשְׁתַּרֵּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שֶׁהוּא צַדִּיק, וְנִכְנַס בַּתְּבָה, וּמֵהַתְּבָה יֵצְאוּ כָּל דוֹרוֹת הָעוֹלָם, וּמִשָּׁם הִתְפָּזְרוּ לְכָל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. לָמָּה נִשְׁחָתָה? מְשׁוֹם כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח פְּסוּק וְאָמַר, (יונה ג) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְּרָכָם הָרַעָה.

בא ראה, בשעה שבני אדם זוכים ושומרים את מצוות התורה, אז הארץ מתחזקת ונמצאת בה כל השמחה. מה הטעם? משום שהשכינה שורה על הארץ. ואז הכל, עליונים ותחתונים, בחדוה. וכשבני אדם משחיתים דרכיהם ולא שומרים את מצוות התורה וחוטאים לפני רבונם, אז כביכול דוחים את השכינה מהעולם, ונשארת הארץ משחנת, שהרי השכינה נדחתה ולא שורה עליה, ואז היא נשחנת. מה הטעם נשחנת? משום ששורה רוח אחרת עליה שמחבלת את העולם. ועל זה אומרים, שישראל נותנים עז לאלהים שמעמידים את העולם. אלהים זו שכינה.

ואם חס ושלום אם ישראל ימצאו רשעים, מה כתוב? (תהלים ו) רומה על השמים אלהים וגו', משום שרשת הכינו לפעמי. כפף נפשי, בסבת חמס ושאנת חנם. כרו לפני שוחה וגו', כמו שבדור המבול, שמשום החמס שהיה ביניהם, היתה ביניהם שנאה ואיבה.

יכול אף בארץ ישראל כן? והרי שנינו שארץ ישראל לא שורה עליה רוח אחרת ולא ממנה אחר חוץ מהקדוש ברוך הוא בלבדו. בא

רָאָה שְׁאָרְךָ יִשְׂרָאֵל כִּף הִיא שְׂלֵא שׁוֹרָה עָלֶיָּהּ
 מְמַנָּה וְלֹא שְׂלִיחַ אַחַר פָּרֵט לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְבָדוֹ, אֲבָל שְׁעָה אַחַת שׁוֹרָה עָלֶיָּהּ לְהַשְׁחִית אֶת
 בְּנֵי הָאָדָם. מַנִּין לָנוּ? מְדוּד, שְׁכָתוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים - א
 כא) וַיֵּרָא דָוִד אֶת מְלֶאךָ ה' וַחֲרָבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ
 נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם, וְאָז נִשְׁחַתְתָּה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְלוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הָיָה. כְּתוּב כִּפָּן מְלֶאךָ ה',
 וְכְתוּב שֵׁם (בְּרֵאשִׁית מֵח) הַמְּלֶאךָ הַגָּאֵל אֹתִי, וְכְתוּב
 וַיִּסַּע מְלֶאךָ הָאֱלֹהִים. הֵן לְטוֹב הֵן לְרַע שׁוֹלֵט
 עָלֶיָּהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לְטוֹב - מְשׁוּם שְׂלֵא
 נִמְסְרָה תַּחַת שְׁאָר הַמְּמַנִּים, וְכָל דִּיְרֵי הָעוֹלָם
 יִתְבַּיְשׁוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם. לְרַע - כִּדִּי שְׂלֵא יִשְׁמַחוּ אֵלֶּה
 לְשֵׁלֵט עָלֶיָּהּ. וְאִם תֹּאמְרוּ, וְהִרִי כְּתוּב (אֵיכָה א) כִּי
 רָאִתָּה גּוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשְׁךָ, וְהִחְרִיבוּ בֵיתְךָ. וְאִם
 לֹא שׁוֹלֵטִים אוֹתָם מְמַנִּים, לֹא נִחְרַב הַמְּקָדָשׁ!

בֵּא רָאָה, כְּתוּב כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ, וְכְתוּב (שֵׁם ב)
 עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם. בֵּא רָאָה, כְּתוּב וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחַתְתָּה. נִשְׁחַתְתָּה וְדָאִי,
 כְּמוֹ שְׁנֹאמְרוּ. כִּף גַּם (יִזְנָה ג) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדֶּרֶכְךָ הָרָעָה. שְׁהִרִי אֶזְרָא הָאָרֶץ
 קוֹרֵאת לְמַעַלָּה וְעוֹלָה בְּעַלְיָהּ עֲלִיּוֹנָה וּמְקַשְׁטָת

פְּנִיָּה כְּנֻקְבָּה שְׂמַתְקֻשְׁטַת אֶל הַזְּכָר, כִּךְ גַּם הָאָרֶץ,
שְׁהָרֵי גְדֻלָּה בָּנִים צְדִיקִים לְמַלְךְ.

וְעַכְשָׁיו שְׁלֹא שָׁבוּ דוֹר הַמְּבוּל מֵהַ כְּתוּב? וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה, כְּאִשָּׁה
שֶׁנִּשְׂמָאָה וְהִסְתִּירָה פְּנֵיהָ מִבַּעֲלָהּ. וּבִזְמַן
שֶׁמִּתְרַבִּים חֲטָאֵי בְנֵי הָאָדָם בְּגִלּוּי, הָאָרֶץ שְׂמָה
פְּנֵיהָ כְּנֻקְבָּה שְׂאִין לָהּ בּוֹשָׁה מְכַל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה כד) וְהָאָרֶץ חֲנֻפָּה תַּחַת יִשְׁבִּיָּהּ. וְעַל זֶה וַיֵּרָא
כִּי נִשְׁחָתָה וַדָּאֵי. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי הִשְׁחִית
כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכָהּ עַל הָאָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הַלֵּךְ אֶל רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקוֹנִיָּא חֲמִיו. כִּיּוֹן שָׁרְאָה אוֹתוֹ, הִתְקִין לוֹ
שְׂטִיחַ שֶׁל כְּסוּי בְּמוֹטוֹת שֶׁל עֵץ, וַיֵּשְׁבוּ. אָמַר
לוֹ חֲמִיו, אֶפְשָׁר שְׁשַׁמְעֵתָ מֵאֲבִיךָ זֶה שְׁכָתוּב (איכה
ב) עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם בְּצַע אֶמְרָתוֹ אֲשֶׁר צָוָה
מִימֵי קֶדֶם?

אָמַר לוֹ, הָרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים, בְּצַע אֶמְרָתוֹ –
שְׁקַרְעַת הָאֲדָרַת שְׁלוֹ. אֲשֶׁר צָוָה מִימֵי קֶדֶם
– שְׁהָרִי אוֹתָהּ הָאֲדָרַת צָוָה מֵאוֹתָם יָמִים
רֵאשׁוֹנִים עֲלִיוֹנִים, וּבִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
קָרַע אוֹתָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהָאֲדָרַת הַזֶּה הִיא כְּבוֹדוֹ
וְתַקּוּנוֹ, וְקָרַע אוֹתָהּ.

אָמַר לוֹ, עֲשֵׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם, וְכִי מֶלֶךְ חוֹשֵׁב
 [קָדָם] לְהִרְעֵ לְבָנָיו עַד שֶׁלֹּא יָבֹאוּ
 לְחֻטָּא?! אָמַר לוֹ, (מִשָּׁל) לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה לוֹ כְּלֵי יָקָר,
 וּבְכָל יוֹם הִיָּה פּוֹחַד עָלָיו שֶׁלֹּא יִשָּׁבֵר וְהִיָּה
 מְסַתְּפֵל בּוֹ וּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו. לְיָמִים בָּא בְּנוֹ
 וְהִרְגִּיז אֶת הַמֶּלֶךְ. לָקַח הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ כְּלֵי יָקָר
 וְשָׁבֵר אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב עֲשֵׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

בֵּא רֵאָה, מִיּוֹם שֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְסַתְּפֵל בּוֹ וְחָבִיב עָלָיו הִרְבֵּה,
 וְהִיָּה פּוֹחַד עַל יִשְׂרָאֵל שִׁיחֻטָּאוּ וַיִּחָרֵב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵךְ בְּכָל פַּעַם שֶׁהִיָּה בָּא אֶצֶל בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, הִיָּה לוֹבֵשׁ אוֹתָהּ אֲדָרֶת. אַחַר שֶׁגָּרְמוּ
 הַחֻטָּאִים וְהִרְגִּיזוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 וְקָרַע אוֹתָהּ הָאֲדָרֶת [קָרַע אוֹתָהּ הָאֲדָרֶת וְנִחְרַב
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ]. הֵינּוּ שְׁכָתוּב עֲשֵׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

בְּצֵעַ אָמַרְתוּ וְגו' [הָאָמַרְתוּ הַזֶּה בְּתַחֲלָה יִשָּׁבֵה
 בְּרֹאשׁ אָמִיר, וְהָרִי הִתְעַטְרוּ עֲטָרָה לְרֹאשׁ
 וְאֵילָן נָאָה לְפָנָיו. וְהִיא מִיָּמֵי קָדָם וְדָאִי. וְאִז
 עֲצָבוֹת לְפָנָיו בְּבָתִּים הַחִיצוֹנִים וְדָאִי, (ישעיה לג)
 וְהֵן אֲרָאֵלִם צָעֲקוּ חֻצָּה. (שם כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים
 צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא וְגו']. הֵינּוּ בְּזִמְן שֶׁנִּחְרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ. אָבֵל בְּזִמְן אַחַר אֵין חֲדוּהָ לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ

ברוך הוא כמו זמן שאובדים רשעי העולם
 ואותם שהרגיזו לפניו. זהו שכתוב (משלי יא)
 ובאבד רשעים רנה. וכן בכל דור ודור שעושה
 דין ברשעי העולם, חדוה ותשבחת לפני הקדוש
 ברוך הוא.

ואם תאמר, הרי שנינו שאין חדוה לפני הקדוש
 ברוך הוא כשהוא עושה דין ברשעים?
 אלא בא ראה, בשעה שנעשה דין ברשעים,
 חדות ותשבחות לפניו על שנאבדו מהעולם.
 והדברים הללו כשמגיע אותו זמן שהמתין להם
 ולא שבו אליו מחטאיהם. אבל אם נעשה בהם
 דין עד שלא הגיע זמנם, [ועד] שלא נשלם
 חטאם, כמו שנאמר (בראשית טו) כי לא שלם עון
 האמורי עד הנה, אז אין חדוה לפניו, ורע לפניו
 על שנאבדו.

ואם תאמר, למה עושה בהם דין טרם שהגיע
 זמנם? אלא הם גרמו רע לעצמם, שהרי
 הקדוש ברוך הוא אינו עושה דין בטרם מגיע
 זמנם, אלא משום שמתתפים עם ישראל להרע
 להם, ולכן עושה בהם דין ומאבדם מהעולם
 בלא הזמן. וזהו שרע לפניו. ולכן הטביע מצרים

בַּיּוֹם וְהָאָבִיד שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל בִּימֵי יְהוֹשֻׁפָּט, וְכֵן כָּלֵם, שְׁהָרֵי מְשׁוּם יִשְׂרָאֵל נֶאֱבָדוּ לְפָנַי זְמַנָּם.

אָבִי כְּשֶׁהַשְּׁלֹם הַזְּמַן שְׁחִכָּה לָהֶם וְלֹא שָׁבוּ, אָז חֲדוּה וְתִשְׁבַּחַת לְפָנָיו עַל שְׁאָבְדוּ מִהָעוֹלָם, פָּרַט לְזְמַן שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׂאָף עַל גַּב שְׁהַשְּׁלֹם הַזְּמַן שְׁלָהֶם שְׁהַרְגִּיזוּ לְפָנָיו, לֹא הִיְתָה חֲדוּה לְפָנָיו. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן לֹא הִיְתָה חֲדוּה לְפָנָיו לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

כִּי לְיָמִים עוֹד שְׁבַעָה אָנֹכִי מְמַטִּיר עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה הִלְלוּ, מֵהַ מַּעֲשֵׂיהֶם? אֵלֶּא אַרְבָּעִים יוֹם לְהִלְקוֹת רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, וְכֹתוּב (דְּבָרִים כה) אַרְבָּעִים יָכֹנוּ לֹא יִסִּיף, כִּנְגַד אַרְבַּעַה רוּחוֹת הָעוֹלָם, לְכֹל אֶחָד עֲשָׂרָה. מְשׁוּם שְׁבֵן אָדָם נִבְרָא מֵאַרְבַּעַה רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְעַל זֶה וּמַחֲיֵתִי אֶת כָּל הַיְקוּם. וְצָרִיף אַרְבָּעִים לְהִלְקוֹת וּלְמַחוֹת אֶת הָעוֹלָם.

רַבִּי יִצְחָק הֵיָה מְצוּי לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ פָּסוּק זֶה [שְׂאָמְרוּ] שְׁכָתוּב וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹהִים. אִם בְּנֵי אָדָם חָטְאוּ – הָאָרֶץ בְּמֵה חָטְאָה? אָמַר לוֹ, מְשׁוּם שְׁכָתוּב כִּי הִשְׁחִית כָּל

בְּשׂוֹר אֶת דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. כְּמוֹ זֶה, (ויקרא יח)
 וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וְאֶפְקַד עֲוֹנֶיהָ עָלֶיהָ. אֲלֵא בְּנֵי אָדָם
 חָטְאוּ. וְאִם תֹּאמַר, הָאָרֶץ בְּמֶה? אֲלֵא עֲקַר הָאָרֶץ
 הִם בְּנֵי הָאָדָם, וְהִם מִשְׁחִיתִים אֶת הָאָרֶץ וְהִיא
 נִשְׁחָתֶת, וְהַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שֶׁכְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשׂוֹר אֶת דְּרָכּוֹ
 עַל הָאָרֶץ.

בא רָאָה, כָּל חָטְאֵי הָאָדָם כְּלָם, הִשְׁחָתְתָם
 תְּלוּיָהּ בַּתְּשׁוּבָה. וְהַחָטָא שֶׁל שׁוֹפֵךְ זֵרַע עַל
 הָאָרֶץ וּמִשְׁחִית דְּרָכּוֹ וּמוֹצִיא זֵרַע עַל הָאָרֶץ –
 מִשְׁחִית אוֹתוֹ וּמִשְׁחִית אֶת הָאָרֶץ, וְעָלִיו כְּתוּב
 (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי, וְכְתוּב בּוֹ (תהלים ה) כִּי
 לֹא אֵל חֶפֶץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרָךְ רָע. פָּרֹט
 לְתִשׁוּבָה גְדוּלָּה. וְכְתוּב (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר
 יְהוּדָה רָע בְּעֵינַי ה' וַיְמִיתֵהוּ ה', וְהָרִי נִתְבָּאָר.

אמר לוֹ, לָמָּה דָן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם
 בְּמִים וְלֹא בְּאֵשׁ וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר? אָמַר לוֹ,
 סוּד הוּא, שֶׁהָרִי הִם הִשְׁחִיתוּ דְרָכָם בְּשִׁבִיל שְׁמִים
 עֲלִיוֹנִים וּמִים תַּחְתּוֹנִים לֹא הִתְחַבְּרוּ זָכָר וּנְקֵבָה
 כְּרֵאוּי. [וּמִי הִם הַמִּים הָעֲלִיוֹנִים? בִּינָה. וּמִים
 תַּחְתּוֹנִים – מַלְכוּת. ה"א עֲלִיוֹנָה ה"א תַּחְתּוֹנָה.
 וְכַאֲשֶׁר הִם מִשְׁחִיתִים, נִסְתַּלַּק י"ו, שֶׁהוּא זָכָר,

וְנִשְׂאָר הָאֵל בְּהָאָא וּמַיִם בְּמַיִם]. מַה הֵם הַשְּׁחִיתוּ
 דְרָכָם, כְּמוֹ זֶה מַיִם זְכָרִיִּים וּנְקֵבִיִּים. וְעַל זֶה נִדְוָנוּ
 בְּמַיִם, בְּמַה שֶּׁהֵם חָטְאוּ. וְהַמַּיִם הָיוּ רוֹתְחִים
 וּפּוֹשְׁטִים מֵהֶם אֶת הָעוֹר, כְּמוֹ שֶׁהַשְּׁחִיתוּ דְרָכָם
 בְּמַיִם רוֹתְחִים. דִּין כְּנֶגֶד דִּין. זֶהוּ שְׁפָתוֹב נִבְקְעוּ
 כָּל מַעְיֵנוֹת תְּהוּם רַבָּה. הָרִי מַיִם תַּחְתּוֹנִים.
 וְאַרְבַּת הַשְּׂמַיִם נִפְתְּחוּ - זֶה מַיִם עֲלִיוֹנִים. מַיִם
 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ,
 וְהִגִּיעוּ לְהָרִים גְּדוֹלִים, וּמֵצְאוּ בֵּין
 הַהָרִים עֲצָמוֹת בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ מְאוֹתָם בְּנֵי
 הַמַּבּוּל, וּפָסְעוּ שְׁלֹשׁ מְאוֹת פְּסִיעוֹת בְּעֵצָם
 אַחַת. תְּמָהוּ. אָמְרוּ, הִינּוּ מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲבֵרֵינוּ
 שֶׁהֵם לֹא הָיוּ פּוֹחָדִים מִדִּין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב כ"א) וַיֹּאמְרוּ לְאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
 וְדַעַת דְרָכֶיךָ לֹא חִפְצָנוּ. מַה עָשׂוּ? הָיוּ סוֹתְמִים
 בְּרַגְלֵיהֶם אֶת מַעְיֵנוֹת הַתְּהוּם, וּמַיִם רְתוּחִים
 יּוֹצְאִים וְלֹא יָכְלוּ לַעֲמֹד בָּהֶם, עַד שֶׁהָיוּ
 נִשְׁמָטִים וְנוֹפְלִים בְּאֶרֶץ וּמְתִים.

וַיִּזְדָּד נַח שְׁלֹשָׁה בָנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיא לְרַבִּי
 יְהוּדָה, בֵּא וְאָמַר לְךָ דְבָרִים שְׂשֻׁמְעָתִי

בְּזוֹה. מְשַׁל לְאָדָם שְׂמִכְנִיס לְנִקְבָה שְׂמִתְעַבְרַת
 [ד"א פְּרִי מַעֲיָה] בְּפַעַם אַחַת, וַיֵּצְאוּ שָׁנִים אוֹ
 שְׁלֹשָׁה בָּנִים. [כָּל] אֶחָד נִפְרָד מֵאַחַר בְּדַרְכֵי
 בְּמַעֲשָׂיו. זֶה צָדִיק וְזֶה רָשָׁע וְזֶה בֵּינוֹנִי. אַף גַּם
 כָּאֵן שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים שֶׁל רוּחַ הוֹלְכִים וְשָׁטִים
 וְנִכְלָלִים בְּשִׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת.

בא רָאָה, נִשְׁמָה יוֹצֵאת וְנִכְנָסַת בֵּין הָרִי פְּרוּד,
 וּמִתְחַבֵּרַת הָרוּחַ בְּנִשְׁמָה. יוֹרְדַת לְמָטָה,
 מִתְחַבֵּרַת הַנֶּפֶשׁ בְּרוּחַ, וְכֻלָּם [הוֹלְכִים ד"א
 יוֹרְדִים] וּמִתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 נֶפֶשׁ וְרוּחַ כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. הַנִּשְׁמָה שׁוֹרָה
 בְּדַרְכֵי שֶׁל בֶּן אָדָם, [וְזוֹה] וְהוּא מְדוֹר נִסְתָּר שְׁלֹא
 נוֹדַע מְקוֹמוֹ.

בא בֶּן אָדָם לְהִטְהָר - מְסִיעִים לוֹ בְּנִשְׁמָה
 קְדוּשָׁה וּמִטְהָרִים אוֹתוֹ וּמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ
 וְנִקְרָא קְדוּשׁ. לֹא זָכָה וְלֹא בָּא לְהִטְהָר - שְׁתִּי
 דְּרָגוֹת פּוֹתְחִים, שֶׁהֵם נֶפֶשׁ וְרוּחַ בּוֹ. אֵין בּוֹ
 נִשְׁמָה קְדוּשָׁה [סִיּוּעַ שְׁלִמְעֵלָה, וְזֶה כְּפִי דְרָכוֹ].
 וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאָם יִטְמָא - מְטַמְּאִים אוֹתוֹ.
 וְהַסִּיּוּעַ שְׁלִמְעֵלָה מְסִירִים מִמֶּנּוּ. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה
 כָּל אֶחָד לְפִי דְרָכוֹ.

סדר הלימוד ליום כג תשרי [יום 23 בשנה]

תוספתא

קְשׁוּרִים רְמִים שֶׁל הֵיכְלֵי הַהֵיכָלוֹת [שֶׁל אוֹתוֹת
צַד] אָנוּ פְּתוּחֵי עֵינַיִם, פְּתוּחֵי אָזְנַיִם.
קוֹל מִהַקּוֹלוֹת יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, מִשֶּׁבֶר
הָרִים וּסְלָעִים. מִי הֵם שְׂרוּאִים וְלֹא רוּאִים?
אֲטוּמֵי אָזְנַיִם, סְתוּמֵי עֵינַיִם, לֹא רוּאִים וְלֹא
שׁוֹמְעִים, לֹא יוֹדְעִים בְּשֶׁכֶל, אֶחָד שֶׁכָּלוּל בְּשָׁנַיִם
בְּתוֹכָם. דוֹחִים אוֹתָם הַחוּצָה.

הֵם נִדְבָקִים בֵּין [ס"א בּוֹ] בְּאוֹתָם שְׁנַיִם,
הָאֶחָד אֲמַן הָאֲמָנִים לֹא שׁוֹרָה [ס"א
שְׁמִים] בְּתוֹכָם. לֹא נִכְנָסִים בֵּין סְפָרִים קְדוּשִׁים.
כָּל אֵלוֹ שֶׁל אֲמָן זֶה לֹא שׁוֹרָה בְּתוֹכָם, לֹא
נִכְתְּבוּ בְּסֵפֶר הַזְּכוֹרוֹנוֹת וְנִמְחִים מִסֵּפֶר הַחַיִּים,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים טט) יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעַם
צְדִיקִים אֶל יִכְתְּבוּ.

אֵוִי לָהֶם כְּשֵׁי־צֵאוֹ מִהָעוֹלָם הַזֶּה. אוֹי לָהֶם
[לְחַיֵּיהֶם]. מִי יִתְבַּע אוֹתָם כְּאֲשֶׁר יִמְסְרוּ
בְיַדֵי דוּמָה וְיִשְׁרְפוּ בְּאֵשׁ שְׂדוּלָקֶת וְלֹא יֵצְאוּ
מִמֶּנָּה רַק בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שִׁבְתָּ

בַּשְׁבָּתוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי אָמַר ה'.
 אַחַר כֵּן כָּרוֹז שֶׁבְצֵד צָפוֹן מְכַרִּיז עֲלֵיהֶם וְאוֹמֵר,
 (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רַשְׁעִים לְשֹׂאֵלָה וְגו'. כִּמָּה אֲגִדּוֹת
 שֶׁל יְסוּרִים יִתְכַנְּסוּ עֲלֵיהֶם בְּאַרְבָּעָה צְדָדִים. אֵשׁ
 לֹוֹהֶטֶת בְּגִיא בֶן הַנוֹם.

שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם מִתְּפַקְּדִים [נִשְׁרָפִים]. וְלֹא
 עוֹד, אֲלֵא בְּזִמְנֵי שִׂישְׁרָאֵל עוֹנִים בְּקוֹל רֶם
 אָמֵן יֵהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחָס עַל הַכֹּל, וְרוֹמֵז לְמִלְאָךְ
 הַמְּמַנָּה עַל שְׁעָרֵי הַגִּיהֶנֶם, שֶׁשָּׁמוּ סַמְרִיא"ל,
 וְשִׁלְשָׁה מִפְתָּחוֹת בִּידוֹ, וּפּוֹתַח שְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים
 שֶׁבְצֵד הַמְּדַבֵּר, וְרוֹאִים אֶת אוֹר הָעוֹלָם הַזֶּה. בָּא
 עֲשֵׂן שֶׁל אֵשׁ וְסוֹתָם הַדְּרָכִים.

וְשִׁשׁ שְׁלֹשָׁה מְמַנִּים שֶׁתַּחַת יְדֵיהֶם שְׁלֵשׁ
 מַגְרָפוֹת, מְנֻשְׁבִּים בִּידֵיהֶם וּמְחֻזְרִים
 עֲשֵׂן לְמִקּוֹמָם, וְנוֹתְנִים לָהֶם רוּחָה שְׁעָה וְחֻצֵי.
 וְאַחַר כֵּן שָׁבִים לָאֵשׁ שְׁלָהֶם. וְכֵן שְׁלֵשׁ
 פְּעָמִים בְּיוֹם. וּבְכָל זִמְנֵי שְׁאוּמְרִים יִשְׂרָאֵל אָמֵן
 יֵהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ וְכו', מְרוּחִים לָהֶם.
 אֲשִׁרִיהֶם הַצְּדִיקִים שְׁדַרְכָם מְאִירָה בְּאוֹתוֹ
 עוֹלָם לְכָל הַצְּדָדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ד) וְאַרְחַ

צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכוּן הַיּוֹם.

(עד כאן התוספתא).

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּגִיהַנֶּם יֵשׁ מְדוֹרִים עַל מְדוֹרִים,
שְׁנַיִם שְׁלִישִׁים, עַד שֶׁבַע. וְהָרִי בְּאֵרוֹהָ
הַחֲבָרִים. וְאֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם נִשְׁמָרִים מִחֲטָאֵי
הָרָשָׁעִים וְלֹא הוֹלְכִים בְּדַרְכֵיהֶם וְלֹא נִטְמָאִים
בָּהֶם. וְכֹל מִי שֶׁנִּטְמָא, כְּשֶׁהוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם
יֵוֹרֵד לְגִיהַנֶּם, וְיֵוֹרֵד עַד הַמְּדוֹר הַתַּחְתּוֹן.

וְשְׁנַיִ מְדוֹרִים הֵם שְׁסָמוּכִים זֶה עִם זֶה –
שָׂאוֹל וְאַבְדוֹן. מִי שֶׁיֵּוֹרֵד לְשָׂאוֹל, דָּנִים
אוֹתוֹ שָׁם וּמִקְבֵּל עֲנָשׁוֹ, וּמֵעַלִים אוֹתוֹ לְמְדוֹר
עֲלִיוֹן אַחֵר. וְכֵן דַּרְגָּה אַחֵר דַּרְגָּה, עַד שֶׁהֵם
מֵעַלִים אוֹתוֹ. אֲבָל מִי שֶׁיֵּוֹרֵד לְאַבְדוֹן, לֹא
מֵעַלִים אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים, וְלָכֵן נִקְרָא אַבְדוֹן,
שֶׁהָרִי אֲבוֹד הוּא מֵהַכֹּל.

בֵּא רֵא, נַח הַצְּדִיק הָיָה מִתְּרָה בְּכַנֵּי דוֹרוֹ, וְלֹא
הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, עַד שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הִבִּיא עֲלֵיהֶם דִּין הַגִּיהַנֶּם. מֵהוּ דִין גִּיהַנֶּם? אֵשׁ
וְשֶׁלֵג, מִים וְאֵשׁ. זֶה צוֹנֵן וְזֶה רוֹתַח. וְכֹלֶם נִדוֹנוּ
בְּדִין הַגִּיהַנֶּם וְאַבְדוֹ מֵהָעוֹלָם, וְאַחֵר כֶּף הַתְּקִיִם
הָעוֹלָם כְּרָאוּי לוֹ. וְנִכְנַס נַח בְּתַבָּה וְהִכְנִיס בָּהּ

כָּל מִין וּמִין [מִבְּרִיּוֹת] הָעוֹלָם. וְדַאי נַח עַץ
עָשָׂה פְּרִי הָיָה. וַיֵּצְאוּ מֵהַתְּבָה כָּל מִינֵי הָעוֹלָם
כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

בא רָאָה, כְּשֶׁעָץ זֶה עוֹשֶׂה הַפְּרִי, מִתְחַבֵּר בְּעֵץ
פְּרִי כָּל אוֹתָם מִינִים שְׁלֹמֶעֱלָה חֵיּוֹת גְּדוֹלוֹת
וּקְטָנוֹת, וְכַמָּה מִינִים כָּל מִין לְמִינוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים קד) חֵיּוֹת קְטָנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. כְּמוֹ זֶה נַח
בַּתְּבָה. וְכֹלָם יֵצְאוּ מֵהַתְּבָה, וְהַתְּקִים הָעוֹלָם כְּמוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה. וְלִכֵּן נַח נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה. נַח נִקְרָא
אִישׁ צַדִּיק. וְהָרִי בְּאֵרוֹהָ.

רבי חֲיִיאָ אָמַר, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה עַד שְׁלֹא בָּא
הַמַּבּוּל הָיָה נַח מִתְּרָה בָּהֶם עַל מַעֲשֵׂיהֶם
וְלֹא הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הִשְׁלִים הַזְּמַן שֶׁחִפָּה לָהֶם וְאָבְדוּ מֵהָעוֹלָם

בא רָאָה מֵהַ כְּתוּב לְמַעְלָה, וַיְהִי כִּי הִחַל
הָאָדָם לָרֵב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יִלְדוּ
לָהֶם. וְהָיוּ הוֹלְכִים עֲרָמִים לְעֵין כָּל. מֵהַ כְּתוּב?
(בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בָּנוֹת הָאָדָם
וְגו'. וְזֶה הָיָה יְסוּד וְעִקָּר לְהַמְשֵׁךְ בְּחַטָּאָם עַד
שֶׁגָּרַם לָהֶם לְהִשָּׁמַד מֵהָעוֹלָם, וְלִכֵּן נִמְשְׁכוּ אַחַר
יְצַר הָרַע וּבְגַזְעוֹ וּבְשִׂרְשׁוֹ וְדָחוּ אֶת הָאֱמוּנָה

הקדושה מביניהם, ונטמאו [נ"א ונאבדו] כמו שנאמר. לכן קץ כל בשר בא לפני - ללמד קטגוריה עליהם.

ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני.

השלמה מההשמטות (סימן י)

רבי חזקיה אומר, אשרי חלקם של ישראל שהתרצה בהם הקדוש ברוך הוא ונתן להם תורה הקדושה, והזהיר אותם ונתן להם עצה להשמר ממעלה וממטה כדי שלא ישלט בהם - רק הקדוש ברוך הוא, והם יודעים לדחות מהם כל המקטרגים וכל הרוחות, כדי שיהיו חלק גורלו וירשתו, כמו שנאמר (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

בא ראה, ביום של ראש השנה הקדוש ברוך הוא יושב בדין על העולם, וכל בני העולם יושבים בחשבון, ואין מי שלא נכנס בחשבון, וספרי חיים ומתים נפתחים באותו יום. ובגלל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם, נתן להם עצה להנצל מכל הקטרוגים של מעלה שהם התמנו, וכן בכל זמן שהדין שורה על העולם. ביום זה מזמנים ישראל לעורר עליהם רחמים, ובמה?

בְּשׁוֹפָר, שֶׁהַקּוֹל הַזֶּה שְׂיוֹצֵא עוֹלָה לְמַעַלָּה
וּמְעוֹרָר שׁוֹפָר הָעֲלִיּוֹן, אֲזַי מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים
מִמְקוֹמָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָם מִכֶּסֶּא דִּין
וַיּוֹשֵׁב בְּכֶסֶּא רַחֲמִים וּמְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
נִתְּנָת רְשׁוּת לְמַקְטָרֵג.

וַיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים לְפָנָי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּתִשְׁבּוּבָה וְתוֹקְעִים בְּשׁוֹפָר
[וּמְעוֹרְרִים] וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, שֶׁהָרִי אוֹתוֹ קוֹל
שְׂיוֹצֵא הוּא הַתְעוֹרְרוֹת הַרַחֲמִים, וְאֲזַי הַמְלָשִׁין לֹא
יְכוּל לְעַמֵּד לְפָנָי כֶּסֶּא הַרַחֲמִים, שֶׁהָרִי לֹא בָא
מֵאוֹתוֹ צַד וְלֹא נִמְצָא קִטְגוֹרִיא.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא חֲתִימַת הַדִּין, וַיִּשְׂרָאֵל
עוֹמְדִים בְּקִדְשׁ רַבּוֹנָם, בְּאוֹתוֹ יוֹם, כְּדִי
שְׁלֹא יִקְרַב מְלָשִׁין לְמַקְדָּשׁ, נוֹתְנִים לוֹ שְׁעִיר,
שֶׁבָא מְצַד רוּחַ הַטְּמֵאָה וְהוּא טְמֵא, וְרוּחַ טְמֵאָה
נִהְיָה מִמֶּנּוּ. [וְהוּא] הוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, וְלֹא מִתְקַרֵּב
לְמַקְדָּשׁ לְטְמֵא, וְאֲזַי הַפְּנִים מְאִירוֹת, וַיִּשְׂרָאֵל
נִצּוּלִים מִמֶּנּוּ.

בְּזִמְן אַחֵר, כְּשֶׁרַבִּים חָטְאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הַמְלָשִׁין
הַזֶּה בְּשַׁעַת הַדִּין מִתְעוֹרָר עַל חָטְאֵי
הָעוֹלָם, אֲזַי הוּא בָּא, וְנִמְצָאת הַלְשָׁנָה לְפָנָי

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַמְקַדֵּשׁ נְטֻמָּא, וְכָל הַפְּנִים
 עֲצוּבוֹת וְנִמְצָא הַדִּין, וְעַל זֶה (בראשית ו) קָץ כָּל
 בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדַאי, לְתַבַּע חֲטָאֵי
 הָעוֹלָם מִשּׁוּם שְׁהֵם גָּרְמוּ: (ע"כ מההשמטות).

[חֲזַרְנוּ לְדַבֵּר הָרֵאשׁוֹן. קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי,
 בָּא לְפָנַי וְדַאי. מִשּׁוּם שְׁהֵם גָּרְמוּ].

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי ה' קִצֵּי וּמִדַּת
 יְמֵי מָה הִיא אֲדַעָה מָה חֲדַל אָנִי. אָמַר דָּוִד
 לְפָנַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁנֵי קִצִּים הֵם, אֶחָד
 לְיָמִין וְאֶחָד לְשְׂמָאל, וְהֵם שְׁתֵּי דְרָכִים לְלַכֵּת
 בָּהֶם בְּנֵי אָדָם לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

קִיץ לְיָמִין – שְׁכָתוּב (דניאל יב) לְקָץ הַיָּמִין. וְקָץ
 לְשְׂמָאל – שְׁכָתוּב (איוב כח) קָץ שָׁם לַחֲשָׁף
 וּלְכָל תְּכָלִית הוּא חוֹקֵר [אָבָן אֶפֶל וְצִלְמוֹת. מָה
 זֶה וּלְכָל תְּכָלִית הוּא חוֹקֵר? מִי הוּא הַחוֹקֵר?
 אֲלֹא אוֹתוֹ קָץ לְשְׂמָאל שְׁמַחֲשִׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת].
 מָהוּ וּלְכָל תְּכָלִית? בְּזִמְן שְׁשָׂרוּי הַדִּין עַל הָעוֹלָם
 לְהַשְׁמִיד – אָבָן אֶפֶל וְצִלְמוֹת. קָץ שָׁם לַחֲשָׁף –
 זֶה מִלְאָף הַמּוֹת, זֶה נִחָשׁ. קָץ כָּל בָּשָׂר, קָץ שָׁם
 לַחֲשָׁף, שְׁהָרֵי מִצַּד שֶׁל הַתּוֹף הַזֶּהָב הוּא בָּא.
 וּלְכָל תְּכָלִית – בְּזִמְן שְׁדִין שְׂרוּי עַל הָעוֹלָם, הוּא

חוקר להיות קטגור לעולם להחשיף פני הבריות.
 קץ לימין, כמו שאמרנו שכתוב לקץ הימין.
אמר לו הקדוש ברוך הוא לדניאל: ואתה לך
 לקץ ותנוח. אמר לו: מנוחה בעולם הזה
 או בעולם ההוא? אמר לו: בעולם ההוא, כמו
 שנאמר ינוחו על משכבותם. (דניאל יב) [ותעמד
 לגורלך לקץ הימין. אמר לו: לאיזה מקום, שהרי
 לא ידעתי מה יהיה עלי באותו עולם? אמר לו:
 ותנוח]. אמר לו: בזמן שיקומו מהעפר, אקום
 ביניהם או לא? אמר לו: ותעמד. אמר לו: הרי
 ידעתי שיקומו כמות כמות, מהם של צדיקי אמת
 ומהם של רשעי העולם, ולא ידעתי עם מי מהם
 אקום. אמר לו: לגורלך. אמר לו: הרי אמרת
 ואתה לך לקץ. יש קץ לימין ויש קץ לשמאל,
 ולא ידעתי לאיזה קץ, לקץ הימין או לקץ
 הימין? אמר לו: לקץ הימין.

גם כאן דוד אמר לקדוש ברוך הוא, (תהלים לט),
 הודיעני ה' קצוי, מהו חלק גורלי. ולא נחה
 דעתו עד שהתבשר שיהיה לימין, שכתוב (שם קי)
 שב לימיני. בא ראה, גם הקדוש ברוך הוא אמר
 לו לנח, קץ כל בשר בא לפני. מיהו? זה הקץ
 שמהשיף פני הבריות, שהוא קץ כל בשר, בא

לפני. מכאן למדנו שרשעי העולם מקדימים ומושכים אותו עליהם להחשיף להם. שפיון שנותנים לו רשות, הוא נוטל את הנשמה, ולא נוטל עד שנותנים לו רשות, ועל זה בא לפני לטל רשות להחשיף פני בני העולם. ולכן והנני משחיתם את הארץ. ועל זה עשה לך תבת עצי גפר, כדי להנצל, ולא יוכל לשלט עליך.

בא ראה, שנינו, בזמן שיש מות בעיר או בעולם [נ"א שנתנה רשות למלאך המות להשחית] לא יראה אדם בשוק, משום שיש לו רשות למשחית להשחית הכל. משום כך אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה צריך להשמר, ולא תראה את עצמך לפני המשחית שלא ישלט עליך.

ואם תאמר, מי נתן כאן משחית, שהרי מים היו והתגברו? בא ראה, אין לך דין בעולם או בשמכה או כשנמסר העולם בדין, שלא נמצא אותו המשחית שהולך בתוך אותם הדינים שנעשים בעולם. גם כאן במבול כך היה, והמשחית הולך בתוך המבול. והוא נקרא כך, שנכלל בשם הזה. ועל זה אמר הקדוש ברוך הוא לנח לשמר עצמו ולא יתראה בעולם.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַתְּבָה הַזֹּאת נִרְאִית בְּתוֹךְ
הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַמְשָׁחִית הוֹלֵךְ בְּתוֹכוֹ? כָּל
זְמַן שֶׁלֹּא נִרְאִים פְּנֵי אָדָם לְפָנַי הַמְשָׁחִית, לֹא
יְכוּל לְשַׁלֵּט עָלָיו. מִנֵּיִן לָנוּ? מִמְצָרִים, שְׁכַתוֹב
(שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד
בִּקְרָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהוּא נִמְצָא וְהוּא יְכוּל
לְהַשְׁחִית, וְלֹא צָרִיךְ לְהַתְרָאוֹת לְפָנָיו. לָכֵן הִיא
גְנוּז גַּח וְכָל אֵלּוּ שְׁעָמוּ בְּתוֹךְ הַתְּבָה, וְהַמְשָׁחִית
לֹא יִכַּל לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגְשׁוּ
בְּאוֹתָם הֲרֵי אֲרָרֵט. רָאוּ רְשׁוּמִים בְּקִיעִים
בְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ מִימֵי הַמַּבּוּל. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי
יוֹסִי, הַבְּקִיעִים הִלְלוּ שֶׁהָיוּ מִימֵי הַמַּבּוּל וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַשְּׂאִירָם לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִמָּחֶה
חֶטְאָם שֶׁל הָרָשָׁעִים לְפָנָיו.

שִׁכְחָה דֶּרֶךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: לְצַדִּיקִים שְׁעוֹשִׂים
רְצוֹנוֹ – רוּצָה שְׂיִזְכְּרוּ אוֹתָם לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה וְלֹא יִשְׁכַּח זְכָרָם לְדוֹרֵי דוֹרוֹת לְטוֹב. כְּמוֹ
זֶה לְרָשָׁעִים שֶׁלֹּא עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ – כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח
חֶטְאָם, וּלְהַזְכִּיר עֲנֻשֵׁיהֶם וְזְכוּרָנָם לְרַע לְדוֹרֵי
דוֹרוֹת, הֵיִינוּ שְׁכַתוֹב (יִרְמִיָּה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֶךָ לְפָנָי וְגו'.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (ישעיה ט') **צְהִלִי קוֹלְךָ בַּת גְּלִים הַקְּשִׁיבִי לַיְשָׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת. פְּסוּק** זה פְּרָשׁוּהוּ הַחֲבָרִים. אָבֵל פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל. צְהִלִי קוֹלְךָ בַּת גְּלִים – בַּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, כִּךָ פְּרָשׁוּהָ בַּת גְּלִים, כַּכְּתוּב (שיר ד) **גַּל נָעוּל. גְּלִים הֵם מְאוּרוֹת שְׁמַת־כִּנְסִים וְהוֹלְכִים וְנִכְנְסִים לְתוֹכָהּ וּמְמַלְאִים אוֹתָהּ, כַּכְּתוּב (שם) שְׁלַחֲךָ פְּרָדִס רְמוּנִים.**

הַקְּשִׁיבִי לַיְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ד) **לֵישׁ אֲבִד מִבְּלֵי טָרֶף. לֵישׁ – זָכַר. לַיְשָׁה – נִקְבָּה.** לְמָה נִקְרָא לֵישׁ? אִם מְשׁוּם שְׁכַתוּב (משלי ל) **לֵישׁ גְּבוּר בַּבְּהֵמָה, אוֹ מְשׁוּם שְׁכַתוּב לֵישׁ אֲבִד מִבְּלֵי טָרֶף. אֵלָא הַכֹּל הוּא לֵישׁ, גְּבוּרָה תַּחְתּוֹנָה שְׁבָאָה מִגְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה. לֵישׁ אֲבִד מִבְּלֵי טָרֶף – בְּשַׁעַת שְׁאוֹתָם נִחְלִים מִסַּתְלָקִים וְלֹא נִכְנְסִים לְתוֹכָהּ, אִזְ נִקְרָאת לַיְשָׁה שְׁאוֹבֶדֶת מִבְּלֵי טָרֶף, שְׁכַתוּב לֵישׁ אֲבִד מִבְּלֵי טָרֶף וּבְנֵי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ.**

וְמָה שֶׁאָמַר לַיְשָׁה, הֵינּוּ עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת, עֲנִי שֶׁל עֲנִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה א) **מִן הַכְּהֵנִים אֲשֶׁר בַּעֲנֹתוֹת, וְכְתוּב (מלכים-א ב) עֲנַתְתָּ לְךָ עַל שְׂדֵיךָ. מָה מְשַׁמֵּעֵנוּ? אֵלָא כָּל זְמַן שֶׁהַמֶּלֶךְ דָּוִד**

הָיָה קַיָּם, עָלָה אָבִיתָר בְּעֶשֶׂר וּבְכָל. אַחַר כֶּף אָמַר
לוֹ שְׁלֹמֹה, עֲנַתְתָּ לָךְ עַל שְׂדִיךָ.

לָמָּה קָרָא לוֹ שְׁלֹמֹה כֶּף? אֵלָּא אָמַר לוֹ, בְּיָמֶיךָ
הָיָה אָבָא בְּעַנְיָ, וְעַכְשָׁו לָךְ עַל שְׂדִיךָ. כָּעֵת
יֵשׁ לוֹמַר, לָמָּה נִקְרָא אָבִיתָר עֲנַתוֹת? אִם תֹּאמַר
שֶׁהָיָה מֵעֲנַתוֹת, הֲרִי שְׁנִינוּ שְׁכָתוֹב (שְׁמוּאֵל-א כב)
וַיִּמְלֹט בֵּין אֶחָד לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחֲטוֹב וְשִׁמוֹ
אָבִיתָר. וְהוּא מְנוּב הָיָה, שֶׁהָרִי נוּב הִיָּתָה עִיר
הַכְּהֻנִּים. וְאָף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ, הִיא נוּב הִיא
עֲנַתוֹת, וְלָמָּה נִקְרָאת עֲנַתוֹת? מִשּׁוֹם שִׁירְדָּה לְעַנְיָ
וְאַבְדָּה הָעִיר עַל יְדֵי שְׁאוּל וְאַבְדּוֹ הַכְּהֻנִּים. אֵלָּא
עֲנַתוֹת כְּפָר הָיָה, וְאִינָה נוּב, וְלָכֵן קָרָא לָהּ אָבִיתָר
עֲנַתוֹת, מִשּׁוֹם שְׁאֲמַר (מַלְכִים-א ב) וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכָל
אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי. וְהוּא הָיָה מִהָעִיר נוּב, וְעַל
הָעַנְיָ שֶׁל דָּוִד שֶׁהָיָה לוֹ בְּיָמָיו קָרָא לוֹ כֶּף.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הָעוֹלָם הָיָה בְּעַנְיָ מִיּוֹם שֶׁעָבַר
אָדָם עַל מְצוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד
שֶׁבָּא נֹחַ וְהִקְרִיב קָרְבָּן וְהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, לֹא הִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם וְלֹא יֵצְאָה הָאָרֶץ
מִזְהֶמַת הַנְּחָשׁ, עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי
וְנִאֲחָזוּ בְּעֶץ הַחַיִּים, וְאָז הִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם.

וְאֵלֵמַלְאָה שְׁחִזְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָטְאוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא הָיוּ מֵתִים לְעוֹלָמִים,
 שְׁהָרִי נִפְסְקָה מֵהֶם זְהֵמַת הַנְּחָשׁ. כִּיּוֹן שְׁחָטְאוּ,
 אֲזִי נִשְׁבְּרוּ אוֹתָם הַלּוּחֹת הָרְאוּשׁוֹנִים שֶׁהִיָּתָה בָּהֶם
 חֲרוֹת שֶׁל הַכֹּל, הַחֲרוֹת מֵאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא קָן
 כָּל בְּשׂוֹר. וְכִשְׁקָמוּ הַלְוִיִּם לַהֲרֹג הָרֹג, אֲזִי הַתְּעוֹרֵר
 הַנְּחָשׁ הָרַע וְהָיָה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם, וְלֹא יָכֹל לְשַׁלֵּט
 בָּהֶם, מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מְזַדְּרָזִים כָּלֵם
 בַּחֲגוּרוֹת מְזִינוֹת, וְלֹא יָכֹל הַנְּחָשׁ לְשַׁלֵּט בָּהֶם.
 וְכִיּוֹן שֶׁאָמַר לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת ל) וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיף
 מֵעַלְיָךְ, נִתְּנָה רְשׁוּת לַנְּחָשׁ הַזֶּה לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם
בֵּא רְאֵה מַה כָּתוּב (שׁ), וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 עֲדָיִם מֵהָר חֲרֹב. וַיִּתְּנָצְלוּ? וַיִּנְצְלוּ צָרִיף
 לְהִיּוֹת! אֲלֹא וַיִּתְּנָצְלוּ עַל יְדֵי הָאֲחֵר, מִשּׁוּם
 שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לַנְּחָשׁ לְשַׁלֵּט. אֶת עֲדָיִם מֵהָר חֲרֹב,
 שֶׁקִּבְּלוּ מֵהָר חֲרֹב כְּשֶׁנִּתְּנָה תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל.
אָמַר רַבִּי חִיָּיא, נַח שֶׁהָיָה צָדִיק, לָמָּה לֹא הָיָה
 מְבַטֵּל מוֹת מֵהָעוֹלָם? אֲלֹא מִשּׁוּם שֶׁעֲדִין
 לֹא הִסְתַּלְקָה הַזְּהֵמָה מִן הָעוֹלָם. וְעוֹד, שֶׁהֵם לֹא
 הֶאֱמִינוּ בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֹלֵם אֲחוּזִים בְּעֵלִים
 שֶׁל הָאֵילָן לְמִטָּה וּמִתְלַבְּשִׁים בְּרוּחַ טְמֵאָה.
 וְעוֹד הוֹסִיפוּ אַחֵר כֶּף לַחֲטָא וְלָלַכַת אַחֵר יֵצֵר

הָרַע כְּבָרָא שׁוֹנָה. וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא עֵץ
 הַחַיִּים, עֲדִין לֹא הוֹרִיד אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְאָרֶץ, וְעוֹד שֶׁהוּא מְשַׁךְ אוֹתוֹ בְּעוֹלָם אַחַר כָּךְ,
 שֶׁכָּתוּב וַיִּשְׁתַּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה,
 וְהָרִי נִתְבָּאָר.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ יְהוּדֵי אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִישׁ הַזֶּה הוּא יְהוּדֵי וְנִרְאָה.
 כְּשֶׁהִגִּיעַ אֲלֵיהֶם, שָׁאָלוּ אוֹתוֹ. אָמַר לָהֶם, אֲנִי
 שְׁלִיחַ מִצְוָה, שֶׁהָרִי אָנוּ גָרִים בְּכַפָּר רָאמִין, וְהִגִּיעַ
 זְמַן הַחֵג, וְאָנוּ צְרִיכִים לוֹלֵב עִם הַמֵּינִים שְׁלוֹ
 עִמוֹ, וְאֲנִי הוֹלֵךְ לְקַטֵּף אוֹתָם לְמִצְוָה. הֲלָכּוּ
 כְּאֶחָד. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ יְהוּדֵי, אֲרַבַּעַת מֵינֵי
 הַלוֹלֵב הֲלָלוּ שֶׁכֻּכְּלָם בָּאִים לְרִצּוֹת בְּעַד הָעוֹלָם
 [נ"א עַל הַמַּיִם], שֶׁמַּעֲתָם לָמָּה אָנוּ צְרִיכִים אוֹתָם
 בְּחֵג? אָמַר לוֹ, כְּכֹר הַעִירוּ בְּזֵה הַחֲבָרִים, אֲבָל
 אִם דָּבָר חָדָשׁ הוּא תַּחַת יָדְךָ – אָמַר אוֹתָהּ.

אָמַר לָהֶם, וְדַאי אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאָנוּ גָרִים בּוֹ
 הוּא קָטָן, וְכָלֶם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, וַיֵּשׁ
 עָלֵינוּ תַלְמִיד חָכֵם וּשְׁמוֹ רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסִי
 מַחוּזָאָה, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם אוֹמֵר לָנוּ דְבַרֵי תוֹרָה
 חֲדָשִׁים, וְאָמַר שֶׁהָרִי בְּחֵג זְמַן הוּא לְשִׁלְט.
 וַיִּשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וְלוֹקְחִים לוֹלֵב

שְׁמֵרָאָה שְׁאָנוּ נִצְחָנוּ עַל כָּל אוֹתָם שְׁנִקְרָאִים
הַמוֹן הָעַם וְלִשְׁלֹט עֲלֵיהֶם] [אֲזִי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ
הַמִּים הַיִּזְדוּנִים בְּרוּךְ ה' שְׁלֹא נִתְּנָנוּ טָרַף
לְשֵׁנֵיהֶם. וְכִי יֵשׁ שְׁנַיִם לַמִּים? אֶלֶּא] (שְׁכַל אוֹתָם
גְּדוּלִים) אוֹתָם שְׁאָר הָעַמִּים. אוֹתָם מְמַנִּים גְּדוּלִים
עַל שְׁאָר הָעַמִּים עַכּוּ"ם, וּמִתְבָּרְכִים מִצְדָּם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, וְקוֹרְאִים לָהֶם מִים הַיִּזְדוּנִים, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (תהלים קכד) הַמִּים הַיִּזְדוּנִים.

וּבְשֵׁבִיל לְשֹׁלֵט עֲלֵיהֶם בָּאנוּ בְּסוּד הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתָם אַרְבַּעַה מִיַּי הַלוּלָב
לְרִצּוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [עֲלֵיהֶם] וְלִשְׁלֹט
עֲלֵיהֶם בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וּלְהַעִיר עֲלֵינוּ מִים
קְדוּשִׁים לְנִסֵּף עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ.

עוֹד אָמַר לָהֶם, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַתְּעוֹרְרוּת
רֵאשׁוּנָה הִיא בְּעוֹלָם. מַה זֶה הַתְּעוֹרְרוּת
רֵאשׁוּנָה? זֶה בֵּית דִּין הַתְּחַתּוֹן [נ"א זֶה רֹאשׁ
הַשָּׁנָה מִמָּשׁ] שְׁמֵתְעוֹרֵר לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם.
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל הָעוֹלָם בְּדִין וְדָן
אֶת הָעוֹלָם.

וְשׂוֹלֵט בֵּית הַדִּין [שְׁלֵמָטָה] הַזֶּה לְדוֹן אֶת
הָעוֹלָם, עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁמֵאִירִים

פְּנִיָּה, וְלֹא נִמְצָא נְחֹשׁ מְלָשִׁין בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא
מִתְעַסֵּק בְּמָה שֶׁמְבִיאִים לוֹ אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר, שֶׁהוּא
מִצַּד רוּחַ הַטְּמָאָה כְּרֹאוֹי לוֹ. וּמִשׁוּם שֶׁמִתְעַסֵּק
בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, לֹא קָרַב לְמִקְדָּשׁ.

וְשְׁעִיר זֶה כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ
שֶׁמִתְעַסֵּק בּוֹ וּמְאִירוֹת פְּנִיָּה שֶׁל רֹאשׁ
הַשָּׁנָה [כֶּךָ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה] [מְאִירִים] [פְּנִי
הַמִּקְדָּשׁ]. וְעַל זֶה כָּל יִשְׂרָאֵל מוֹצְאִים רַחֲמִים
לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחֻטְאֵיהֶם מִתְבַּטְּלִים.
וְסוּד אֶחָד אָמַר לָנוּ, וְלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְגִלוֹת פְּרֻט
לְחֻסִידִים קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים חֲכָמִים. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, מֵהוּ? אָמַר לָהֶם, עֲדִין לֹא בִדְקָתִי אֶתְכֶם.

הֲלֵכוּ. אַחַר כֵּן אָמַר לָהֶם, כְּשֶׁהִלְכְּנָה מִתְקַרְבֶּת
לְשֶׁמֶשׁ, מְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צַד
הַצָּפוֹן וְאוֹחֵז בּוֹ בְּאַהֲבָה וּמוֹשֵׁף אוֹתוֹ אֵלָיו,
וְהִדְרוּם מִתְעוֹרֵר מִצַּד אַחֵר, וְהִלְכְּנָה עוֹלָה
וּמִתְחַבֶּרֶת בְּמִזְרָח. וְאִזּוּ יוֹנְקֵת מִשְׁנֵי צְדָדִים
וְנוֹטְלֵת בְּרָכוֹת בְּחֻשָּׁאִי, וְאִזּוּ מִתְבַּרְכֶּת הִלְכְּנָה
וּמִתְמַלֵּאת. וְכֵאֵן מִתְקַרְבֶּת הָאִשָּׁה לְבַעֲלָהּ.

כְּמוֹ שֵׁישׁ סוּד דְּמוֹת אֵיבָרֵי [נִ"א בְּתַקוּנָי
הָאֵיבָרִים] הָאָדָם וְתַקוּנָיו, כֶּךָ גַּם יֵשׁ

[הוא] סוד של דמות איברי הנקבה ותקוני הנקבה, והכל מפרש בתוכנו. כך גם יש למעלה [מי] שאוחז בה ומתעורר כנגד באהבה, כך גם יש למטה סוד ותקון האדם התחתון האחר תחת הלבנה [ד"א ותקון הנקבה].

כמו שזרוע שמאל למעלה אוחזת בה ומתעורר כנגדה באהבה, כך גם יש למטה. ווי העמודים כלם עומדים איברים להאחז זה בזה ולהתקשר זה בזה קשרי האמונה צד הקדשה מצד של רוח טמאה שהוא סוד הנחש שלמה]. נחש זה הוא זרוע שמאל של רוח הטמאה, ואוחז בו מי שרוכב עליו, וקרב ללבנה ומושך אותה ביניהם [נ"א בדבקות] של דבקות ונטמאת.

ואז ישראל למטה מקריבים שעיר, ואותו נחש נמשך אחר אותו השעיר, והלבנה נטהרת ועולה למעלה ומתקשרת למעלה להתברך, ופניה מאירים מה שנחשכה למטה.

אז כאן ביום הכפורים, כיון שאותו נחש הרע מתעסק באותו שעיר, הלבנה נפרדת ממנו ומתעסקת [בישראל] ללמד עליהם סגוריא,

וְסוֹכְכֶת עֲלֵיהֶם כְּמוֹ אִם עַל הַבָּנִים, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְבָרֵךְ אוֹתָם מִלְמַעְלָה וּמוֹחֵל לָהֶם.

אַחַר כִּף כְּשִׁישָׁרְאֵל מְגִיעִים לְחָג, מְעוֹרְרִים צַד
יְמִין לְמַעְלָה, כְּדִי שֶׁתִּתְקַשֵּׁר בּוֹ הַלְבָנָה
וַיֵּאָדְרוּ פְּנֵיהָ כְּרֵאוּי. וְאִזּוּ מְחַלֶּקֶת [נְוֹתָנֶת] חֶלֶק
שָׁלָה בְּרָכוֹת לְכָל אוֹתָם מִמְּנִים שֶׁלְמַטָּה
שִׁיתְעַסְקוּ בְּחֶלְקָם, וְלֹא יָבֹאוּ לִינֵק וְלִהֲתַקְרַב לְצַד
שֶׁל חֶלֶק יִשְׂרָאֵל.

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה - כְּשִׁשָּׂאָר הָעַמִּים מִתְבָּרְכִים,
כֻּלָּם מִתְעַסְקִים בִּירֵשֶׁת חֶלְקָם, וְלֹא יָבֹאוּ
לְהִתְעַרֵּב עִם יִשְׂרָאֵל וְלִחְמֹד חֶלֶק יִרְשָׁתָם. וְלִכֵּן
יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁכִים בְּרָכוֹת לְכָל אוֹתָם מִמְּנִים, כְּדִי
שִׁיתְעַסְקוּ בְּחֶלְקָם וְלֹא יִתְעַרְבוּ עִמָּם.

וּכְשֶׁהֲלֵבְנָה מִתְמַלֵּאת בְּרָכוֹת לְמַעְלָה כְּרֵאוּי.
יִשְׂרָאֵל בָּאִים וַיּוֹנְקִים מִמְּנָה
לְבָדָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. מַה זֶה עֲצַרְתָּ? כְּתָרְגוּמוֹ כְּנִישׁוֹ
(הַתְּכַנְסוּת). כָּל מַה שֶׁכְּנָסוּ מֵאוֹתָם בְּרָכוֹת עֲלִיוֹנוֹת,
לֹא יוֹנְקִים מִמְּנָה עַמִּים אֲחֵרִים, פָּרֵט לְיִשְׂרָאֵל
לְבָדָם. וְלִכֵּן כָּתוּב עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, לָכֶם וְלֹא
לְשָׂאֵר הָעַמִּים, לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר הַמְּמַנִּים.

וְעַל זֶה הֵם מְרַצִים עַל הַמַּיִם, לְתַתּ לָהֶם חֶלֶק
 בְּרָכוֹת שְׂמֵתֶעֱסְקוּ בּוֹ, וְלֹא יִתְעַרְבוּ אַחַר כֶּף
 בְּחֻדוֹת יִשְׂרָאֵל כְּשִׁינֻקִּים בְּרָכוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל
 אוֹתוֹ יוֹם כְּתוּב דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ. שְׁלֹא מִתְעַרֵּב
 אַחַר עֲמֻנּוֹ.

לְמַלְךָ שֶׁהִזְמִין אֶהוּבּוֹ לְסַעֲוֵדָה עֲלִיוֹנָה שְׁעֵשָׂה
 לוֹ לְיוֹם רָשׁוּם. אֶהוּבּ הַמֶּלֶךְ הָרִי יוֹדֵעַ
 שֶׁהַמֶּלֶךְ רוֹצֵה בּוֹ. אָמַר הַמֶּלֶךְ, כָּעֵת אֲנִי רוֹצֵה
 לְשִׂמְחָה עִם אֶהוּבִי, וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁכֶּאֱשֶׁר אֲנִי
 בְּסַעֲוֵדָה עִם אֶהוּבִי, יִכְנָסוּ כָּל אוֹתָם פְּקִידִים
 מִמְּנִים וַיֵּשְׁבוּ עִמָּנוּ לְשַׁלְּחַן לְסַעֵד סַעֲוֹדַת
 הַשְּׂמִיחָה עִם אֶהוּבִי. מָה עֲשֶׂה? הַקָּדִים אוֹתוֹ
 אֶהוּבּ מִיָּנִים שֶׁל יְרָקוֹת וּבִשָּׂר שְׂוָרִים וְהַקָּרִיב
 לְפָנָי אוֹתָם פְּקִידִים מִמְּנִים לְאָכֹל. אַחַר כֶּף יֵשֵׁב
 הַמֶּלֶךְ עִם אֶהוּבּוֹ לְאוֹתָהּ הַסַּעֲוֵדָה הָעֲלִיוֹנָה מִכָּל
 עֲדוּנֵי הָעוֹלָם. וּבְעוֹד שֶׁהוּא לְבָדוּ עִם הַמֶּלֶךְ,
 בִּקְשׁ מִמָּנוּ כָּל צְרָכָיו וְנָתַן לוֹ, וְשִׂמְחָה הַמֶּלֶךְ עִם
 אֶהוּבּוֹ לְבָדוּ, וְלֹא הִתְעַרְבוּ אַחֲרָיִם בֵּינֵיהֶם. כֶּף
 יִשְׂרָאֵל עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לְכֵן כְּתוּב בַּיּוֹם
 הַשְּׂמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם.

אָמְרוּ רַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי חֲזִיָּא, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִתְקִין הַדֶּרֶךְ לְפָנֵינוּ. אֲשֶׁרֵי אוֹתָם

שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. בָּאוּ וּנְשָׁקוּהוּ. קָרָא עָלָיו רַבִּי יוֹסִי, (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לַשָּׂדֶה, יָשְׁבוּ. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, מַה שׁוֹנֶה שְׁכָתוֹב (בראשית יט) וְה' הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עַמָּרָה וְגו', וּמַה שׁוֹנֶה בַּמַּבּוּל שְׁכָתוֹב אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל מְקוֹם, [לְמָה] וְלֹא כָתוֹב וְה' [בְּכָל]?

אָמַר שְׁנִינוּ, בְּכָל מְקוֹם שְׁכָתוֹב וְה' – הוּא וּבֵית דִּינוּ. אֱלֹהִים סֵתֶם – דִּין לְבָדוּ. אֲלֵא בְּסֹדֶם נַעֲשֶׂה דִין וְלֹא לְהַשְׁמִיד עוֹלָם, וְלָכֵן הוּא הַתְּעָרַב בְּדִין, אֲבָל בַּמַּבּוּל הַשְׁמִיד כָּל הָעוֹלָם וְכָל אוֹתָם שְׁנַמְצָאוּ [בְּלְבָדוּ] בְּעוֹלָם.

וְאָם תֹּאמַר, [הֲרִי] נַח וּמִי שֶׁהִיא עֲמוּ [נִצְלוּ] – הֲרִי [נִסְתָּר מִן הָעֵינַי הָיָה, שְׁלֵא נִרְאָה. וְעַל זֶה כָּל מַה שְׁנַמְצָא בְּעוֹלָם הַשְׁמִיד אוֹתוֹ, וְעַל זֶה וְה' בְּגִלּוּי, וְלֹא הַשְׁמִיד הַכֹּל. אֱלֹהִים צָרִיךְ הַסְתָּרָה, וְצָרִיךְ [אָדָם] לְהַשְׁמֵר, שֶׁהֲרִי הַכֹּל מִשְׁמִיד, וְעַל זֶה אֱלֹהִים לְבָדוּ הָיָה.

וְזֶה סוּד (תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל יָשָׁב. מַה זֶה יָשָׁב? אֲלֵמָּלָא פְּסוּק כָּתוּב, לֹא יִכְלְנוּ לְאָמְרוּ. יָשָׁב לְבָדוּ, שְׁלֵא בָּא עִם דִּין. כָּתוּב כָּאֵן יָשָׁב, וְכָתוּב שֵׁם (ויקרא יג) בְּדָד יֵשֵׁב לְבָדוּ.

ומשום שנח היה נסתר מן העין, אחר כך נעשה דין, והשמד העולם ונח רגזו, מה כתוב? ויזכר אלהים את נח וגו'. שהרי כשהשמיד העולם, לא נזכר שהיה נסתר מהעין, וסוד [זה] למדנו - הקדוש ברוך הוא נסתר וגלוי. גלוי הוא בית הדין שלמטה, ונסתר הוא מקום שכל הברכות יוצאות משם. ולכן כל דברי האדם שהם בסתר, ברכות שורות עליו. וכל אותם שבנגלה, אותו מקום של בית דין שורים עליו, משום שהוא מקום בגלוי, ואותו שנקרא רע עין שולט עליו, והכל הוא בסוד עליון כמו שלמעלה.

בכה רבי יוסי ואמר, אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שהרי זכותו הזמינה לנו בְּהַרִים דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כְּאַלֶּה [עד כאן]. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִישׁ הַזֶּה בָּא לְהוֹדִיעֵנו הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלַח אוֹתוֹ אֵלֵינוּ. כְּשֶׁבֵּאוּ וְסִדְרוּ הַדְּבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, וַדַּאי שִׁיפָה אָמַר.

רבי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר לוֹ, קֵץ כָּל בֶּשֶׁר הַזֶּה נִהְיָה מֵאוֹתָם קִרְבָּנוֹת שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִקְרִיבִים

על גבי המזבח או לא? אָמַר לוֹ, כָּלֶם הָיוּ
מִסְפָּקִים כְּאַחַד לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וּבֵא וּרְאֵה, כִּהְנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים הֵם נִקְרָאִים
אָדָם בְּחִבּוּר שֶׁל אוֹתָם רְצוּנוֹת קְדוּשִׁים
שְׁעוּלִים מִתּוֹכָם. אוֹתוֹ כִּשְׁב אוֹ אֵיל אוֹ אוֹתָהּ
בְּהֵמָה שְׁמִקְרִיבִים, צָרִיךְ עַד שֶׁלֹּא תִקְרַב עַל
הַמִּזְבֵּחַ לְפָרֵשׁ עָלֶיהָ כָּל הַחֲטָאִים וְכָל הַרְצוּנוֹת
הַרְעִים לְהַתּוֹדוֹת עָלֶיהָ, וְאִזּוֹ הִיא נִקְרָאת בְּהֵמָה
בְּכָל בְּתוֹךְ אוֹתָם חֲטָאִים וְרַעוֹת וְהַרְהוּרִים.

כְּמוֹ הַקֶּרֶבֶן שֶׁל הָעֲזָאוֹל שֶׁכְּתוּב (ויקרא יו') וְהַתּוֹדָה
עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' – כִּךְ גַּם
כָּאן. וְכִשְׁעוּלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ מִשָּׂא עַל אֶחָד שְׁנַיִם,
וְלִכֵּן זֶה עוֹלָה לְמִקְוֵמוֹ וְזֶה עוֹלָה לְמִקְוֵמוֹ. זֶה
בְּסוּד אָדָם, וְזֶה בְּסוּד בְּהֵמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
לו') אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'.

הַחֲבִיתִין וְכָל שְׂאֵר הַמִּנְחוֹת לְעוֹרֵר רוּחַ קְדוּשָׁה
בְּרִצּוֹן הַכֹּהֲנִים וְשִׁירַת הַלְוִיִּם וּבִתְפִלַּת
יִשְׂרָאֵל. וּבְאוֹתוֹ עֶשֶׂן וְשֶׁמֶן וְקִמַּח שְׁעוּלִים,
מִתְרַוִּים וּמִסְתַּפְּקִים [ס"א וּמִתְפַּנְקִים – ס"א
וּמִתְפַּשְׁטִים] כָּל שְׂאֵר בְּעֲלֵי הַדִּינִים שֶׁלֹּא יְכוּלִים
לְשַׁלֵּט בְּאוֹתוֹ הַדִּין שֶׁנִּמְסָר לָהֶם, וְהַכֹּל בְּזִמְן

אָחַד. בֵּא רְאָה, הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּסוּד הָאָמוּנָה
 לְהַסְתַּפֵּק זֶה בְּזָה וְלַעֲלוֹת לְמַעְלָה מִי שְׁצָרֶיךָ עַד
 אֵין סוּף.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִימוּתֵי יָדַי בְּתַפְלוֹת
 לְמַעְלָה, שְׁכַשְׂרָצוֹן הָעֲלִיוֹן לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה עוֹמֵד עַל אוֹתוֹ רָצוֹן שְׁלֵא נוֹדַע וְלֹא
 נִתְפָּס כָּלֵל לְעוֹלָמִים, הָרֵאשׁ הַיּוֹתֵר נִסְתָּר
 שְׁלִמַעְלָה, וְאוֹתוֹ הָרֵאשׁ מוֹצִיא מֵה שְׁמוֹצִיא, וְלֹא
 יָדוּעַ, וּמֵאִיר מֵה שְׁמֵאִיר הַכֹּל בְּסִתְרָה.

רָצוֹן הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיוֹנָה לְרִדְף אַחֲרָיו וְלַהֲיוֹת
 מוֹאָר מִמֶּנּוּ. מִסָּךְ אָחַד נִפְרָד. וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ
 מִסָּךְ בְּרִדִּיפֵת אוֹתָהּ מַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה מַגִּיעָה וְלֹא
 מַגִּיעָה עַד אוֹתוֹ מִסָּךְ, מֵאִירָה מֵה שְׁמֵאִירָה. וְאֵז
 אוֹתָהּ מַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה מֵאִירָה בְּאוֹר [בְּסִתְרָה]
 נִסְתָּר שְׁלֵא יָדוּעַ, וְאוֹתָהּ מַחְשָׁבָה לֹא יוֹדַע. וְאֵז
 מִכָּה אוֹר הַמַּחְשָׁבָה הַזֶּה שְׁלֵא נוֹדַע בְּאוֹר שֶׁל
 הַמִּסָּךְ שְׁעוֹמֵד, שְׁמֵאִיר מִמֶּה שְׁלֵא יָדוּעַ וְלֹא נוֹדַע
 וְלֹא הַתְגַּלָּה. וְאֵז [נ"א זֶה] זֶה אוֹר הַמַּחְשָׁבָה
 שְׁלֵא נוֹדַע מִכָּה בְּאוֹר שֶׁל הַמִּסָּךְ, וּמֵאִירִים
 כְּאָחַד. וְנַעֲשִׂים תְּשַׁעָה הַיְכָלוֹת.

וְהַיְכָלוֹת אֵינָם אוֹרוֹת וְלֹא רוּחוֹת וְלֹא
 נְשָׁמוֹת, וְאֵין מִי שְׁעוֹמֵד בָּהֶם.

הַרְצוֹן שֶׁל כָּל תְּשׁוּעָה הָאוֹרוֹת שְׁעוֹמְדִים כָּלֵם
 בְּמַחְשָׁבָה, שֶׁהוּא אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹן כָּלֵם לְרִדְף
 אַחֲרֵיהֶם. בְּשׂוּעָה שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא
 נִדְבָקִים וְלֹא נוֹדְעִים. וְאַלֶּה לֹא עוֹמְדִים לֹא
 בְּרָצוֹן וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיוְנָה [עֲלִיוֹנוֹת].
 תּוֹפְסִים בָּהּ וְלֹא תוֹפְסִים. בְּאַלֶּה עוֹמְדִים כָּל
 סוּדוֹת הָאֲמוּנָה וְכָל אוֹתָם הָאוֹרוֹת מְסוּד
 הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיוְנָה [שְׁלֵמֶטָה - וְלִמְטָה] כָּלֵם
 נִקְרָאִים אֵין סוּף. עַד כָּאֵן מְגִיעִים אוֹרוֹת וְלֹא
 מְגִיעִים וְלֹא נוֹדְעִים. אֵין כָּאֵן רָצוֹן וְלֹא
 מַחְשָׁבָה.

[אז] כְּשִׁמְאִירָה הַמַּחְשָׁבָה וְלֹא נוֹדְעַת [יְדוּעַ]
 מִמִּי שְׁמְאִירָה, אִזּוֹ מִתְלַבֶּשֶׁת וְנִסְתָּרַת לְתוֹךְ
 הַבֵּינָה וּמְאִירָה לְמִי שְׁמְאִירָה, וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה,
 עַד שֶׁכָּלֵם נִכְלָלִים כְּאֶחָד. וּבְסוּד הַקְּרִבָּן
 כְּשֶׁעוֹלָה, הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה וּמְאִיר זֶה בְּזֶה. אִזּוֹ
 עוֹמְדִים כָּלֵם בְּעֲלִיָּה, וְהַמַּחְשָׁבָה מִתְעַטֶּרַת עִם
 אֵין סוּף. אוֹתוֹ הָאוֹר שְׁמוּאֶרֶת מְמַנּוֹ הַמַּחְשָׁבָה
 הָעֲלִיוְנָה שְׁלֹא נוֹדְעַת בָּהּ כָּלֵל נִקְרָא אֵין סוּף,
 וּמְמַנּוֹ נִמְצָא וְעוֹמֵד וּמְאִיר לְמִי שְׁמְאִיר, וְעַל זֶה
 הַכֹּל עוֹמֵד. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בא ראה, קץ כל בשר הזה, כמו שהקשר נמצא למעלה בשמחה, גם כאן למטה בחדוה, ורצון להסתפק הכל למעלה ולמטה. והאם עומדת על ישראל כראוי.

בא ראה, בכל ראש חדש וחדש כשמתחדשת הלבנה, נותנים לקץ כל בשר הזה חלק אחד יותר על הקרבנות להתעסק בו וישתמש בחלקו, ויהיה צד של ישראל לבדם כדי שיתאחדו עם מלכם, וזהו השעיר, משום שהוא בחלק עשו, שכתוב בו שעיר, (בראשית כז) הן עשו אחי איש שעיר. ועל זה הוא השתמש בחלקו, וישראל משתמשים בחלקם, ולכן כתוב (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו.

בא ראה, קץ כל בשר הזה, כל רצונו אינו אלא בבשר תמיד, ולכן תקון הבשר תמיד אליו, ולכן נקרא קץ כל בשר. וכשהוא שולט, שולט על הגוף ולא על הנשמה. הנשמה עולה למקומה, והבשר נתן למקום הזה. כמו זה בקרבן, שהרצון עולה למקום אחד, והבשר למקום אחד.

והאיש שהוא צדיק, הוא קרבן ממש לכפרה, ואחר שאינו צדיק אינו קרבן, משום

שֵׁשׁ בּוֹ מוּם, שְׁכָתוּב (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרִצּוֹן
וְגו'. וְעַל זֶה הַצְּדִיקִים הֵם כְּפָרַת הָעוֹלָם וְהֵם
קָרְבָן בְּעוֹלָם.

בא רֵאָה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא
לְפָנַי. לְטַל רִשׁוֹת לְהַחֲשִׁיךְ פְּנֵי בְנֵי הָעוֹלָם.
וְלִכְן הִנְנִי מְשַׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ. [וְעַל זֶה עָשָׂה
לְךָ תַּבַּת עֲצֵי גִפְרִית, כְּדֵי לְהַנְצִיל בָּהּ וְלֹא יוּכַל
לְשַׁלֵּט עָלֶיךָ. רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ אָמַר אֶחָד]. כְּתוּב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוָּהוּ ה'.

סדר הלימוד ליום כד תשרי [יום 24 בשנה]

השלמה מההשמטות (סימן יא)

צוה ה'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְנָה
לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה וְהֵם מְשַׁתְּדָלִים בָּהּ
יָמִים וְלֵילוֹת. **בא** רֵאָה, שְׁהָרִי מִשְׁמַע שְׁלוּלָא
שְׁנַמְצָא נֹחַ עִם הַתְּבָה בְּהַתְּחַבְּרוֹת כְּאֶחָד, לֹא הָיָה
נֶצֶל, [וְלִכְן] נִסְתַּר מִן הָעֵינַן בְּתוֹךְ הַתְּבָה. קָמוּ
וְהָלְכוּ. אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, כְּתוּב עָשָׂה לְךָ תַּבַּת
עֲצֵי גִפְרִית, לְךָ וּלְעֲצָמְךָ, כְּדֵי לְהַתְּחַבֵּר עִמָּה
וְלְהַנְצִיל בָּהּ. מַה כְּתוּב? וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ

וְגוֹמַר. (ע"כ מההשמטות).

בא רֵאָה מַה כָּתוּב, וְנַח בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְגו'.
 וְכִי לָמָּה בָּא הַחֲשֹׁבוֹן הַזֶּה לְמִנּוֹת? אֵלֶּא אֱלוֹ
 לֹא הִיָּה נַח בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, לֹא יִכְנַס לְתַבְּחָה
 וְלֹא יִתְחַבֵּר עִמָּהּ. כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁתֵּלָם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה, אִזּוֹ הִתְחַבֵּר עִמָּהּ.

וַעֲלֵ בֶּן, מִיּוֹם שֶׁהַשְּׁתֵּלָם חֲטָאָם שֶׁל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, חֲכָה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
 שֶׁהַשְּׁתֵּלָם נַח בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְנִשְׁלָמָה דְרָגְתּוֹ
 כְּרֵאוּי וְהִיָּה צְדִיק שָׁלֵם, וְאִזּוֹ נִכְנַס לְתַבְּחָה. וְהַכֹּל
 כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה.

וְנַח בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וְלָכֵן לֹא
 נֵאמַר כֶּכֵּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה [ד"א כְּנֶגֶד שֵׁשֶׁת
 צְדִדֵי הָעוֹלָם]. עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא
 אֶת הַמְּבוּל מִיָּם. מַה הַטַּעַם הִנְנִי כִּיּוֹן שְׁאֲמַר
 וְאֲנִי? אֵלֶּא אֲנִי, אֲנִכִּי, [הִנְנִי] – הַכֹּל זֶה דְּבַר אֶחָד.

בא רֵאָה, בְּכֹל מְקוֹם אֲנִי נַעֲשֶׂה גּוֹף לְנִשְׁמָה,
 וְדַאי שֶׁמְקַבְּלֵת מִמֶּה שֶׁלְמַעְלָה, וְלָכֵן נִרְמַז
 בְּאוֹת הַבְּרִית, שֶׁכָּתוּב אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ. אֲנִי
 שֶׁקִּיַּמַּת בְּגִלּוּי מְזֻמָּנֵת לְדַעַת, אֲנִי כֹסֵא לְמַה
 שֶׁלְמַעְלָה, אֲנִי שֶׁעוֹשֶׂה נְקֻמוֹת לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.
 וְאֲנִי – כּוֹלֵל זָכַר וְנִקְבָּה כְּאֶחָד. אַחַר כֵּן נִרְשָׁם

לְבַדּוֹ, שֶׁהַזְדַּמָּן לַעֲשׂוֹת דִּין. הַנְּגִי. מִבִּיא אֶת
הַמְּבּוּל מִיָּם.

כִּיּוֹן שֶׁאָמַר מִבִּיא אֶת הַמְּבּוּל, לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁהוּא
מִיָּם? אֶלֶּא אֶת הַמְּבּוּל, לְרַבּוֹת מִלְּאָךְ
הַמּוֹת. שֶׁאֵף עַל גַּב שֶׁהָיוּ מִיָּם, הַמְּשַׁחִית
[לְהַשְׁחִית בָּהֶם] [הָיָה] הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם לְהַשְׁמִיד
בְּאוֹתָם הַמִּיָּם. אָנִי ה' - כָּךְ שָׁנִינוּ, נֶאֱמַן אָנִי
לְשֵׁלֶם שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים וּלְהַפְרַע מִהַרְשָׁעִים.
וְלִכֵּן הִבְטִיחַ לָהֶם הַפְּסוּק לְצַדִּיקִים בְּאָנִי, לְשֵׁלֶם
שְׁכָר טוֹב שְׁלָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִים לְרַשָּׁעִים
לְהַפְרַע מֵהֶם לְעוֹלָם הַבָּא בְּאָנִי.

לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר - כְּמוֹ שֶׁהַעֲמִדְנוּ, שְׁזָהוּ
הַמְּשַׁחִית שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כָּתוּב
(שְׁמוֹת יב) וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגְףִי.
זֶה הוּא לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר, מִצַּד שֶׁל קֶץ כָּל בֶּשֶׂר
בָּא לְפָנָי. שֶׁהָרִי כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ זְמַן שְׁחִכָּה לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [ד"א וְחִכָּה לָהֶם] עַד שֶׁהַשְּׁלִים
נַח לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, אִזּוֹ לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר. אָמַר,
כָּךְ לְמִדְּנוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק [ס"א בְּרַבִּי יוֹסִי
מַחוּזָאִי], שֶׁאָמַר לָנוּ, [ס"א זֶה שֶׁאֲמַרְתִּי לָכֶם].

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְיָ יְיָ
בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אֲבִיט אָדָם עוֹד עִם

יוֹשְׁבֵי חֶדֶל. אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יָהּ, כַּמָּה אָטוּמִים
 הֵם בְּנֵי אָדָם שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְשַׁגְּיחִים בְּדַבְרֵי
 הַתּוֹרָה, אֲלֵא מִסְתַּכְּלִים בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם וְנִשְׁכַּחַת
 מֵהֶם רוּחַ חֲכָמָה.

שְׁכַשְׁאָדָם מִסְתַּלֵּק מֵהָעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹתֵן חֶשְׁבוֹן
 לְרַבּוֹנוֹ מִכָּל מֵה שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 בְּעוֹד שֶׁהוּא קָיָם רוּחַ וְגוֹף כְּאֶחָד, וְרוֹאֶה מֵה
 שְׁרוּאָה, עַד שֶׁהוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם וּפּוֹגֵשׁ בְּאָדָם
 הָרָאוּשׁוֹן יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר גֶּן עֵדֶן לְרֹאוֹת כָּל אוֹתָם
 שֶׁשָּׁמְרוּ אֶת מִצְוֹת רַבּוֹנָם וְשָׂמַח בָּהֶם.

וְכַמָּה צְדִיקִים סָבִיב אָדָם. אֵלּוּ שֶׁנִּמְנְעוּ מִדֶּרֶךְ
 הַגִּיּוֹהֵנִם וְסָטוּ לְדֶרֶךְ גֶּן הָעֵדֶן, וְאֵלֶּה
 נִקְרְאִים יוֹשְׁבֵי חֶדֶל. וְלֹא כְּתוּב יוֹשְׁבֵי חֶדֶל, כִּי
 אֵינָם כְּמוֹ חֶלְדָּה שֶׁגּוֹרֶרֶת וּמְנִיחָה וְלֹא יוֹדַעַת לְמִי
 מְנִיחָה, אֲלֵא יוֹשְׁבֵי חֶדֶל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב)
 חֶדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם וְגו', [אֲלֵא יוֹשְׁבֵי חֶדֶל]
 שֶׁנִּמְנְעוּ מִדֶּרֶךְ הַגִּיּוֹהֵנִם, וְהִחֲזִיקוּ בָהֶם לְהַכְנִיסָם
 בְּגֶן עֵדֶן.

דְּבַר אַחַר יוֹשְׁבֵי חֶדֶל – אֵלּוּ בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה
 שֶׁנִּמְנְעוּ עֲצָמָם מֵאוֹתָם חֲטָאֵי הָרָשָׁעִים.
 וּמִשׁוּם שֶׁאָדָם הָרָאוּשׁוֹן שָׁב בְּתְּשׁוּבָה לְפָנָי רַבּוֹנוֹ,

יֹשֵׁב [עַם] עַל אוֹתָם שְׁנַמְנְעוּ מִחֻטְאֵיהֶם וְהֵם בְּנֵי
 חֲדָל, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים לט) אִדְעָה מָה חֲדָל אָנִי.
 וְלִכֵּן הוּא יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר גֵּן הָעֵדֶן וְשָׁמַח בְּצַדִּיקִים
 שְׁבָאִים בְּאוֹתָהּ דְרֹךְ שֶׁל גֵּן עֵדֶן

בא רֵאָה מַה כְּתוּב, אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה. וְכִי מִי
 יְכוּל לְרֵאוֹת יְהוָה? אֲלֵא סוּף הַכְּתוּב מוֹכִיחַ,
 שְׁכַתוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁהִנְשָׁמוֹת
 עוֹלוֹת לְמָקוֹם צְרוּר הַחַיִּים, שֶׁם נִהְגִּים בְּזֵהָר שֶׁל
 הָאֶסְפֶּקְלָרְיָה שְׁמֵאִירָה מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל.
 וְאֵלּוּ לֹא הִתְלַבְּשָׁה הַנְּשָׁמָה בְּזֵהָר שֶׁל לְבוּשׁ אַחֵר,
 לֹא תוּכַל לְהִתְקַרֵּב לְרֵאוֹת אֶת אוֹתוֹ הָאוֹר. וְסוּד
 הַדְּבָר – כְּמוֹ שְׁנוֹתְנִים לְנִשְׁמָה לְבוּשׁ שְׁמֵתִלְבַּשֵׁת
 בּוֹ לְעֵמֶד בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֵּן גַּם נוֹתְנִים לָהּ לְבוּשׁ
 שֶׁל זֶהָר עֲלִיּוֹן לְעֵמֶד בְּהַ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּלְהִסְתַּכַּל
 בְּתוֹךְ אוֹתָהּ אֶסְפֶּקְלָרְיָה שְׁמֵאִירָה מִתּוֹךְ אוֹתָהּ
 אֶרֶץ הַחַיִּים.

בא רֵאָה, מִשֶּׁה לֹא יִכַּל לְהִתְקַרֵּב לְהִסְתַּכַּל בְּמַה
 שֶׁהִסְתַּכַּל אֲלֵא כְּשֶׁהִתְלַבַּשׁ בְּלְבוּשׁ אַחֵר,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שמות כד) וַיֵּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן וַיַּעַל
 אֶל הָהָר. וְתִרְגּוּם, בְּאֲמֻצָּעוֹת הָעֲנָן. וְהִתְלַבַּשׁ בּוֹ
 כְּמִי שְׁמֵתִלְבַּשׁ בְּלְבוּשׁ. וְלִכֵּן (שם כ) וּמִשֶּׁה נִגַּשׁ
 אֶל הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים, וְכַתּוּב (שם כד)

וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וְגו', וַיְהִי מֹשֶׁה בְּקֶרֶב
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וַיְכַל לְהַסְתַּכֵּל
 בְּמַה שֶׁהִסְתַּכֵּל.

כְּמוֹ זֶה מְתַלַּבְּשׁוֹת נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם,
 שֶׁלֹּא יִתְנַהֵג אֲלֵא בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ זֶה, וְעוֹמְדִים
 לְהַסְתַּכֵּל בְּאוֹר הַמַּאִיר בְּאוֹתָהּ אֶרֶץ הַחַיִּים. וְזֶהוּ
 יֵה יֵה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁהִיא סְבוּר שֶׁלֹּא יִזְכֶּה
 לְאוֹתוֹ אוֹר וּלְאוֹתָהּ הַסְתַּכְלוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִנָּהֵר
 הַשּׁוֹפֵעַ מִפְּסִיק אוֹתוֹ וְלֹא הוֹלִיד. לֹא אָבִיט אָדָם
 עוֹד – זֶה אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

וְכָל זֶה לְמַה? כִּי אָמַר לוֹ הַנְּבִיא, כִּי מֵת אַתָּה –
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיֶיהָ – לְעוֹלָם הַבָּא.
 מִשּׁוּם שֶׁמִּי שֶׁלֹּא [הָיָה] מוֹלִיד בְּנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 כְּשִׁיוֹצֵא מִמֶּנּוּ, מְגַרְשִׁים אוֹתוֹ מִכָּל מָה שֶׁאֲמַרְנוּ,
 וְלֹא שׁוֹרֶה לְרֵאוֹת בְּאוֹתוֹ אוֹר הַמַּאִיר [כָּל שֶׁכֵּן
 וְכָל שֶׁכֵּן לְשֶׁאֵר הָעַמִּים וְשֶׁאֵר בְּנֵי הָאָדָם]. וְמָה
 חֲזַקְיָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ זְכוּת אָבוֹת וְהוּא זָכָאֵי צְדִיק
 וְחֲסִיד כֶּךָ, כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁאֵין לוֹ זְכוּת אָבוֹת
 וְחוּטָא לְפָנָי רְבוּנוּ.

הַלְּבוּשׁ הַזֶּה שֶׁאֲמַרְנוּ הוּא [הֵם] מֵה שֶׁאֲמַרוּ
 הַחֲבֵרִים, חֲלוּק שֶׁל רַבָּנָן שֶׁמְתַלַּבְּשִׁים

בו בָּאוּתוּ הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים
שָׁגְנָז לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּמָּה טוֹבוֹת
וְעִדּוּנִים לְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כָּתוּב (ישעיה סד) עֵין
לֹא רָאֵתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ.

וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמְּבוּל מִיַּם עַל הָאָרֶץ. רַבִּי
יְהוּדָה פָּתַח, (במדבר כ) הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר
רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וַיִּקְדַּשׁ בָּם. וְכִי בְּמָקוֹם
אַחֵר לֹא רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה'? מַה שׁוֹנֶה כָּאֵן
שָׁאֵמַר הִמָּה מִי מְרִיבָה, וְלֹא אַחֲרִים? אֲלֹא מִי
הַמְּרִיבָה הִלְלוּ הָיוּ וְדָאֵי שֶׁנִּתְּנוּ כַח וְחִזְק לְבַעֲלֵי
הַדִּין לְהִתְחַזֵּק. מִשּׁוֹם שֵׁישׁ מִיַּם מְתוּקִים וּמִיַּם
מְרִירִים. יֵשׁ מִיַּם צְלוּלִים וְיֵשׁ מִיַּם עֲכוּרִים. יֵשׁ מִי
שָׁלוֹם וּמִי קִטְטָה. וְעַל זֶה, הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר
רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה', שֶׁהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם אֶת מִי
שֶׁלֹּא צָרִיךְ וְנִטְמָאוּ בוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּקְדַּשׁ בָּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי חִזְקִיָּה, אִם כֵּן, מַה זֶה וַיִּקְדַּשׁ? הֲיֵיהָ
צָרִיךְ לְהֵיוֹת וַיִּקְדַּשׁוּ! אֲלֹא הַדְּבָר עָלָה.
וַיִּקְדַּשׁ - נִפְגַּם מִי שֶׁלֹּא צָרִיךְ. כְּבִיכּוֹל שֶׁנִּפְגַּמָּה
הַלְּבָנָה. וַיִּקְדַּשׁ אֵינּוּ לְשִׁבַח כָּאֵן. וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא
אֶת הַמְּבוּל, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, לְהִבִּיא מִשְׁחִית עֲלֵיהֶם
כְּמוֹ שֶׁהֵם נִטְמָאוּ בוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹי לְרִשְׁעִים שְׁלֵא רוֹצִים לְשׁוּב
 לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל חֲטָאֵיהֶם בְּעוֹד
 שָׁהִם בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׂכָשְׂאָדָם שָׁב וּמִתְנַחֵם עַל
 חֲטָאוֹ, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ, וְכָל אוֹתָם
 שְׂמַחְזִיקִים בַּחֲטָאֵיהֶם וְלֹא רָצוּ לְשׁוּב לִפְנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל [חֲטָאִים] חֲטָאֵיהֶם, אַחַר
 כֵּן [יִפְל] יִפְלוּ לַגִּיהֵנִם וְלֹא יַעֲלוּ מִשָּׁם לְעוֹלָמִים.
בֵּא רְאֵה, מִשׁוּם שְׂחִזְקוֹ אֶת לְבָבָם כָּל אוֹתָם דּוֹרוֹ
 שֶׁל נַח וְרָצוּ לְהִרְאוֹת חֲטָאָם בְּגִלּוּי, הִבִּיא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם הַדִּין בְּאוֹתוֹ הַגּוֹן. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, אֶפְלוּ כְּשִׁחוּטָא אָדָם בְּנִסְתָּר, הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רַחֲמָן. וְאִם שָׁב בֶּן הָאָדָם אֵלָיו, מְכַסֶּה
 עָלָיו וּמוֹחֵל לוֹ וּמוֹתֵר לוֹ. וְאִם לֹא, הוּא מְגַלֶּה
 אוֹתוֹ לְעֵינַי כֹּל. מִנֵּין לָנוּ? מִסּוּטָה.

וְכֵן גַּם נִמְחוּ הָרִשְׁעִים הַלָּלוּ מֵהָאָרֶץ בְּגִלּוּי.
 וְאִיךָ נִמְחוּ? אֵלָא שְׁהִיוּ יוֹצְאִים מִים, וְהִיוּ
 רוֹתְחִים מֵהַתְּהוֹם, וְעוֹלִים וּמַעֲבִירִים מֵהֶם אֶת
 עוֹרָם. וְכִיוֵן שֶׁהָעֵבֶר מֵהֶם הָעוֹר – כֵּן גַּם הַבָּשָׂר,
 וְלֹא נִשְׁאָרוּ אֵלָא בְּעֶצְמוֹת שְׁלֵהֶם בְּלִבָּד, לְקַיֵּם
 אֶת מֵה שְׂכָתוֹב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְכָל אוֹתָם
 הָעֶצְמוֹת נִפְרְדוּ זוּ מִזוּ וְלֹא נִשְׁאָרוּ כְּאַחַד, וּמֵהַכֹּל
 הָעֵבֶרוּ מֵהָעוֹלָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּמְחוּ מִן

הָאָרֶץ, מַה זֶה וַיִּמָּחוּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יִמָּחוּ מֵאָרֶץ
חַיִּים. מִכָּאן לְמִדְנֹו, שְׂאִין לָהֶם תַּחֲיָה לְעוֹלָמִים
וְלֹא יִקוּמוּ בְּדִין.

וְהַקְּמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
מִכָּאן קִיּוּם הַבְּרִית לְמַעַלָּה כְּקִיּוּם
הַבְּרִית לְמַטָּה, מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב אִתְּךָ. וְאָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, מִכָּאן לְמִדְנֹו, שֶׁכְּשֶׁהֲצַדִּיקִים בְּעוֹלָם,
מִתְקִים הָעוֹלָם לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
דְּבַר נִסְתָּר הוּא, כְּשֶׁהֲתַעוֹרְרוֹת הַזְּכָר לְנִקְבָּה
כְּשֶׁהוּא מְקַנָּא לָהּ

בֵּא רֵאָה סוּד הַדְּבָר, כְּשֶׁצַּדִּיק יֵשׁ בְּעוֹלָם, מִיָּד
הַשְּׂכִינָה לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ וְהַשְּׂתוֹקְקוֹתָהּ בּוֹ. וְאִז
הַשְּׂתוֹקְקוֹת שְׁלַמְעָלָה אֵלֶיהָ בְּאַהֲבָה כְּהַשְּׂתוֹקְקוֹת
הַזְּכָר לְנִקְבָּתוֹ כְּשֶׁהוּא מְקַנָּא לָהּ. וְעַל זֶה, וְהַקְּמֹתִי
אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. הַהַשְּׂתוֹקְקוֹת מִתַּעוֹרְרֵת בְּגִלְלוֹהָ.
כְּמוֹ זֶה (בְּרֵאשִׁית יז) וְאֵת בְּרִיתִי אֶקִּים אֶת יִצְחָק.

וְהַקְּמֹתִי אֶת בְּרִיךְ אִתְּךָ, לְהִיּוֹת אוֹת בְּרִיתִי
בְּעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן וּבָאתְ אֶל הַתְּבָה.
שְׂאֵלְמָלֵא אֵינּוּ צַדִּיק [בְּרִית], לֹא יִכְנָס לַתְּבָה.
שְׁהָרִי לֹא מִתְחַבֵּר לַתְּבָה, רַק צַדִּיק. וְלִכֵּן וּבָאתְ
אֶל הַתְּבָה, וְהָרִי זֶה נִתְּבָאָר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל זְמַן שְׁבַנֵי אָדָם יֵאָחֲזוּ
בְּבְרִית זֹו וְלֹא יַעֲזֹבוּ אוֹתָהּ, אֵין עִם וְלִשׁוֹן
בְּעוֹלָם שְׁיֻכְלוּ לְהִרְעֵ לָהֶם. וְנַח הַחֲזִיק בְּבְרִית זֹו
וְשָׁמַר אוֹתָהּ, וְלִכֵּן שָׁמַר אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
[וְכָל אֲשֶׁר לוֹ]. וְכָל בְּנֵי דוֹרוֹ לֹא שָׁמְרוּ אוֹתָהּ,
וְלִכֵּן הֶעֱבִיר אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהָעוֹלָם.
וְהָרִי נֶאֱמַר, בְּאוֹתוֹ חָטָא מִמֶּשׁ שְׁהֵם חָטְאוּ –
בְּאוֹתוֹ גְּוֹן נִמְחוּ מִהָעוֹלָם.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה מְצוּי לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָיָו
עוֹסְקִים בְּפִסּוּק הַזֶּה שְׁכָתוּב (מלכים-א יח)
וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבַּח ה' הַהָרוּס. מַה זֶה וַיִּרְפָּא? בֵּא
רְאָה, בֵּימֵי אֱלִיהוּ כָּל יִשְׂרָאֵל עֲזָבוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְעֲזָבוּ אֶת בְּרִית הַמִּלָּה שְׁלָהֶם. כְּשָׁבֵא
אֱלִיהוּ וַרְאָה שְׁעֲזָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית מִלָּה הַזֹּו
וְהֶעֱבִירוּ מֵהֶם אֶת הַבְּרִית הַזֹּו.

כִּיּוֹן שָׁרְאָה כֶּף אֱלִיהוּ, בָּא לְתַקֵּן דְּבַר בְּמִקוּמוֹ.
כִּיּוֹן שְׁהַקְרִיב דְּבַר לְמִקוּמוֹ – הַכֹּל הַתְּרַפָּא.
זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבַּח ה' הַהָרוּס. זֹו בְּרִית
הַמִּלָּה [שְׁבָא לְתַקֵּן מִזְבַּח ה' הַהָרוּס בְּרִית
הַמִּלָּה] שְׁנַעֲזָבָה בְּעוֹלָם. וְכָתוּב (שם) וַיִּקַּח אֱלִיהוּ
שְׁתֵּים עָשָׂר אַבְנִים כְּמִסְפַּר שְׁבַטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
תַּקוּן שֶׁל מִזְבַּח ה'.

אֲשֶׁר הָיָה דָבָר ה' אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׂמֶךְ. מָה הַטַּעַם נִזְכָּר כָּאֵן יִשְׂרָאֵל? אֵלָא וְדַאי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׂמֶךְ וְדַאי לְהַתְעַלּוֹת לְמַעְלָה וּלְהַשִּׁיב אֶת בְּרִית הַמִּילָה לְמִקּוּמָהּ. וְהִינוּ שְׂכַתּוּב (שם יט) כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם כֵּךְ אַתְּ מִזְבַּחְתִּיךָ הָרָסוּ.

בֵּא רָאֵה, כָּל זְמַן שֶׁיִשְׂרָאֵל שָׁמְרוּ בְרִית הַקְּדוּשָׁה, אֲזַ עָשׂוּ קִיּוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וּכְשֶׁעָזְבוּ אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת, אֲזַ לֹא נִמְצָא קִיּוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׂכַתּוּב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְלָכֵן וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבַּח ה' הַהָרוּס. וְכִי זֶה רְפוּאָה? כֵּךְ זֶה וְדַאי, שְׁהָרִי מְקַיִם אֶת אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁהָאֻמוֹנָה תְּלוּיָהּ בּוֹ.

בֵּא רָאֵה, גַּם כֵּךְ פְּנִיחָס, בְּשָׁעָה שֶׁקָּנָא לְמַעְשָׂה זְמָרִי, הִתְקִין אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת בְּמִקּוּמָהּ, וְלָכֵן כְּתוּב (במדבר כה) הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְכִי יַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁמִּשּׁוּם פְּנִיחָס הָיָה? אִיזוֹ קִטְטָה הִיְתָה לוֹ לְפִנְיָחָס בְּבְרִית הַזֹּאת? אֵלָא כָּאֵן נִקְשָׁר הַדָּבָר בְּמִקּוּמוֹ. הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי. וּמָה אַתָּן לוֹ? שְׁלוֹם [לְהִתְחַבֵּר כָּל אֶחָד בְּמִקּוּמוֹ] לְהִתְחַבֵּר הַבְּרִית בְּמִקּוּמָהּ, וְעַל זֶה הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּמָהוּ? שְׁלוֹם, שֶׁהוּא מְקוּם לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

מה שִׁנְפָרַד מִמֶּנּוּ בְּחֻטָּאִים – בְּגִלְלוּ הַתְּחִבֵּר בּוֹ.
וְעַל זֶה, הוֹאִיל וְהוּא הַתְּקִין הַדְּבָר בְּמִקוּמוֹ, מִכָּאן
וְהִלָּאָה – וְהִיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּת
עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאֵלֵהֶיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין לָךְ דְּבָר בְּעוֹלָם שֶׁהַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא מְקַנָּא לוֹ כְּמוֹ חֻטָּא הַבְּרִית, כְּמוֹ
שִׁנְאָמַר (ויקרא כו) חָרַב נִקְמַת נָקָם בְּרִית. וּבֵא
וְרָאָה, לֹא הַשְּׁלָם חֻטָּא דְּדוֹר הַמַּבּוּל אֲלָא מְשׁוּם
שֶׁחֻטָּאוֹ בְּהַשְׁחָתַת דְּרָכָם עַל הָאָרֶץ, וְאָף עַל גַּב
שְׁהִיּוּ חוּמְסִים זֶה אֶת זֶה, כְּכַתוּב וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ
חֲמָס [וְחֲמָס מִהַכֵּל הִיָּה, וְלִכְן], וְכַתוּב כִּי מְלֵאָה
הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם. מִכָּל מְקוֹם וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ
לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. וְהִנְנִי מִשְׁחִיתָם – מִדָּה כְּנֹגֵד מִדָּה.
הִנְנִי מִשְׁחִיתָם בְּחֻטָּא הַהַשְׁחָתָה.

וַיֵּשׂ אֹמְרִים שְׁלֹא הַתְּמַלֵּאָה סָאָתָם אֲלָא בְּחֻטָּא
הַחֲמָס שְׁהִיּוּ חוּמְסִים זֶה אֶת זֶה, שְׁהִיּוּ רַעִים
לְשָׂמִים וְלִבְרִיּוֹת בֵּא רָאָה כְּמָה מִמְּנִים מְלַמְעָלָה
שְׁמִפְקָדִים עַל קוֹלוֹת אֵלוֹ שְׁמוּסְרִים הַדִּין עַל
חַבְרִיָּהֶם עַל מַה שֶׁעָשׂוּ לָהֶם, וְעַל זֶה כְּתוּב כִּי
מְלֵאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם. וְלִכְן כְּתוּב וְהִנְנִי
מִשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֹּא אִתָּהּ וְכָל בְּיֹתֶךָ. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, לָמָּה בְּכֻלָּם [אָמַר] אֱלֹהִים וְכֹאֵן
יִי? מַה שׁוֹנֶה כָּאֵן שְׁנֵאמַר ה', הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל
הַרְחָמִים? אֵלָּא סוּד הוּא שְׁלִמְדָנוּ – אֵין דְּרָךְ אֶרֶץ
שֶׁתִּקְבַּל אִשָּׁה אֹרַח עִמָּה אֵלָּא בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָהּ.

אָתָּה כִּף [גַּם נֹחַ]. נֹחַ רָצָה לְהַכְּנִס לְתִבְּהָ לְהִתְחַבֵּר
עִמָּה, וְלֹא הָיָה [לוֹ] רְאוּי עַד שֶׁבַעַל הִתְבָּה
יִתֵּן לוֹ רִשׁוֹת לְהַכְּנִס [עִמָּה], שְׁכָתוֹב בֹּא אִתָּהּ
וְכָל בְּיֹתֶךָ אֶל הִתְבָּה. וְלִכֵּן נִקְרָא כָּאֵן ה', הַבַּעַל
שֶׁל הִתְבָּה, וְאִזּוּ נִכְנָס נֹחַ וְהִתְחַבֵּר עִמָּה. וְכֵן
לְמִדְּנוּ שְׁאִין רִשׁוֹת לְאֹרַח לְהַכְּנִס לְבֵית אֵלָּא
בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָהּ, בַּעַל הַבֵּית. זֶהוּ שְׁכָתוֹב אַחַר כִּף
וַיִּבֹא נֹחַ וְגו'

בֹּא רְאֵה מַה כָּתוּב, כִּי אִתְּךָ רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי
בְּדוֹר הַזֶּה. מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ שֶׁלֹּא יִקְבַּל אָדָם
אֹרַח בְּבֵיתוֹ אִם הוּא חוֹשֵׁד בּוֹ שֶׁהוּא רָשָׁע,
אֵלָּא אִם עוֹמֵד בְּעֵינָיו לְצַדִּיק שֶׁלֹּא חָשׂוּד בְּעֵינָיו
כָּלֵל. זֶהוּ שְׁכָתוֹב בֹּא אִתָּהּ וְכָל בְּיֹתֶךָ אֶל הִתְבָּה.
מַה הַטָּעַם? מִשּׁוֹם כִּי אִתְּךָ רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי
בְּדוֹר הַזֶּה.

וְלִמְדָנוּ, שְׁאִם נָתַן לוֹ רִשׁוֹת לְבִדּוֹ וְלֹא נָתַן
רִשׁוֹת לְכָל אוֹתָם שְׁבָאִים עִמוֹ, לֹא

יִכְנִיס אוֹתָם לְבֵית. זֶהוּ שְׁפָתוֹב בֹּא אֶתָּה וְכָל
בֵּיתָךְ אֶל הַתְּבָה. לְכֻלָּם נָתַן רְשׁוֹת לְהַכְנִיס.
וּמִפְסוּק הַזֶּה לְמַדְנּוּ סוּד דְּרָךְ אֶרֶץ. [ד"א בֹּא
אֶתָּה וְכָל בֵּיתָךְ אֶל הַתְּבָה וְגו'].

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים כד) לְדָוִד מְזֻמּוֹר לְה' **הָאֶרֶץ**
וּמְלוֹאָה תִּבְל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ. הֲרִי שְׁנִינּוּ,
לְדָוִד מְזֻמּוֹר - שְׁאָמַר שִׁירָה וְאַחַר כֵּן שִׁרְתָּה
עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. מְזֻמּוֹר לְדָוִד - שְׁשִׁרְתָּה עָלָיו
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאַחַר כֵּן אָמַר שִׁירָה.

לְה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה - פְּסוּק זֶה נֹאמַר עַל אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה. וּמְלוֹאָה זֶה
הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (דברי הימים-ב ה) כִּי מְלֵא כְבוֹד
ה' אֶת בַּיִת ה', וְכָתוּב (שמות מ) וְכְבוֹד ה' מְלֵא אֶת
הַמִּשְׁכָּן. לָמָּה מְלֵא וְלֹא מְלֵא? אֵלֵּא מְלֵא וְדֹאֵי,
שֶׁהַתְּמֵלֵא מֵהַכֹּל, שֶׁהַתְּמֵלֵא מֵהַשֶּׁמֶשׁ. הַלְּבָנָה
שְׁלֵמָה בְּכָל הַצְּדָדִים. מְלֵא מְכָל טוֹב שֶׁלְמַעְלָה,
כְּמוֹ הָאוֹצֵר הַזֶּה שֶׁהַתְּמֵלֵא מְכָל טוֹב שֶׁל הָעוֹלָם,
וְעַל זֶה כָּתוּב לְה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה. תִּבְל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ
- אֵלּוּ שְׁאֵר הָאֲרָצוֹת.

דָּבָר אַחֵר, לְה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה - זֶה אֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

רוֹצֵה בָּהּ. וּמְלוֹאָהּ – אֵלּוּ נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים [ד"א
שְׁכָלִם מִמְּלָאִים אוֹתָהּ] מִתְּמַלְאֵת [ד"א
שְׁמַתְמַלְאֵת] מֵהֶם מִכַּח עֲמוּד אֶחָד שֶׁהָעוֹלָם
עוֹמֵד עָלָיו. וְאִם תֹּאמַר עַל אֶחָד עוֹמֵד.

בא רֵאָה מַה כָּתוּב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל יָמִים
יִסְדָּהּ.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

על יָמִים יִסְדָּהּ (תהלים כד) – אֵלּוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל
הַגְּדוֹלִים שֶׁיִּסְדּוּ תוֹרָה וְחֲכָמָה שֶׁנִּקְרְאוֹת הֵימָּן
הַגְּדוֹל, וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְעַל נְהָרוֹת – אֵלּוּ הַתְּלַמִּידִים
שֶׁהֵם הַגְּדוֹלִים מֵהַנְּהָר, וְכֵן הָרַב גְּדוֹל מִן
הַתְּלַמִּידִים, וְהֵם מְחַדְּדִים אֶת הָרַב בְּקִשְׁיוֹתֵיהֶן,
וְהוּא מְתַרְץ לָהֶם כָּל הַקִּשְׁיוֹת וְאֵינוֹ מְתַרְשֵׁל, כְּמוֹ
הַנְּהָרוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִים לָיִם וְאֵינוֹ מְלֵא, שֶׁנֶּאֱמַר כָּל
הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְהִרְאָיָה – אָמְרוּ אַחֲרַי
כֵּן, מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה', כִּי אֵין מַעֲשֵׂה בְּלֹא חֲכָמָה,
כִּי הַתְּלַמוּד מִבִּיא לִידֵי מַעֲשֵׂה: (ע"כ מההשמטות).

כִּי הוּא, מִי הוּא? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר הוּא עֲשָׂנוּ, וְכָתוּב (איוב כח) כִּי הוּא
לְקִצּוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט.

על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה – אלו שבעה עמודים שעומדת הארץ עליהם וממלאים אותה, והיא מתמלאת מהם. איך מתמלאת מהם? בשעה שמתרבים הצדיקים בעולם, אז הארץ הזו עושה פרות ומתמלאת מהכל.

ובשעה שמתרבים הרשעים בעולם, אז כתוב (שם יד) **אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. אזלו מים מני ים** – זו הארץ הקדושה שאמרנו שנשקית מהשקאה עליונה. ונהר יחרב ויבש – אותו העמוד האחד שעומד עליה להיות מואר ממנו. ונהר יחרב ויבש – כמו שנאמר (ישעיה נז) **הצדיק אבד.**

ואמר רבי יהודה, באותו זמן שנאבדים אותם רשעים מהעולם, הקדוש ברוך הוא [עצוב] [מסתכל] משתדל על העולם ולא רואה מי שמגן [שעומד] עליו. ואם תאמר הרי נח, שהיה לו להגן על [דורו] עצמו ולהוציא ממנו תולדות לעולם – זהו שכתוב כי אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה. דוקא בדור הזה.

רבי יוסי אמר, בדור הזה זה שבח שלו, שהיה באותו דור רשע, ונמצא כל כך איש צדיק

תָּמִים [וְדַאי וְלֹא בְדוּרוֹ, אֲלֵא] [ס"א וְזֶה שְׁלוֹ]
 וְאֶפְלוּ בְדוּרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, אֲבָל לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִגָּן
 עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא נִמְצְאוּ עֲשָׂרָה בְּעוֹלָם,
 כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יח) אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה,
 וְלֹא נִמְצְאוּ שָׁם. גַּם כָּאֵן לֹא נִמְצְאוּ עֲשָׂרָה, אֲלֵא
 הוּא וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וּנְקֻבוֹתֵיהֶם, וְלֹא הָיוּ עֲשָׂרָה.

סְתָרֵי תוֹרָה (בְּזוּהַר יֵשׁוּ נִמְצָא זֶה)

השלמה מההשמטות (סימן יב)

מִזֶּה הַשֵּׁיב הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח כְּשִׁיזָא
 מִהֶתְבָּה וְרָאָה אֶת הָעוֹלָם חָרֵב, וְהִתְחִיל
 לְבַכּוֹת לְפָנָיו וְאָמַר: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, נִקְרָאתָ
 רַחוּם, הָיָה לָךְ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְכוּ'? הַשֵּׁיבוּ
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר: רוּעָה שׁוֹטָה, עֲכָשׁוּ
 אֶתָּה אוֹמֵר אֶת זֶה? לָמָּה לֹא אָמַרְתָּ בְּשָׂעָה
 שֶׁאֲמַרְתִּי לָךְ כִּי אֲתָךְ רְאִיתִי צָדִיק לְפָנַי וְגו', וְאַחַר
 הִנְנִי מִבִּיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם, וְאַחַר כֵּךְ עָשָׂה לָךְ
 תְּבַת עֲצִי גֶפֶר? כָּל זֶה הִתְעַכְבְּתִי וְאֲמַרְתִּי לָךְ כְּדִי
 שְׁתִּבְקֶשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, וּמֵאִז שֶׁשָּׁמַעְתָּ
 שֶׁתִּנְצַל בַּתְּבָה, לֹא נִכְנַס בְּלִבְךָ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל
 יְשׁוּב הָעוֹלָם, וְעָשִׂיתָ תְּבָה וְנִצַּלְתָּ, וְכַעַתָּה, אַחַר
 שֶׁנֶּאֱבַד הָעוֹלָם, פִּתְחַתְּ פִּיךָ לֹאמֹר לְפָנַי בְּקִשׁוֹת
 וְתַחֲנוּנִים?! כִּיּוֹן שֶׁרָאָה נַח כֵּךְ, הִקְרִיב קַרְבָּנוֹת

ועולות, שְׁכָתוּב (בראשית ח) וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בֵּא רְאָה מַה בֵּין צְדִיקִים שְׁהִיוּ
לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אַחַר נֹחַ וּבֵין נֹחַ. נֹחַ לֹא הִגִּן
עַל דּוֹרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם כְּאַבְרָהָם, שְׁפִיזוֹן
שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם (שם יח) זַעֲקַת
סֹדֶם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה – מִיַּד נִגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
וְגוֹמֵר, וְהַרְבֵּה תַחֲנוּנִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
עַד שֶׁשָּׁאֵל שָׂאֵם יִמָּצֵא עֲשָׂרָה צְדִיקִים, שְׁיִכַפֵּר
לְכָל הַמָּקוֹם בְּעִבּוֹרָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם שְׁהִיוּ בְּעִיר
עִם לוֹט וְאִשְׁתּוֹ וּבְנוֹתָיו עֲשָׂרָה צְדִיקִים, וְלִפְיֶכֶף
לֹא הִתְפַּלֵּל.

אַחַר כֵּף בֵּא מֹשֶׁה וְהִתְפַּלֵּל וְהִגִּן עַל דּוֹרוֹ. כִּיּוֹן
שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שמות לב) סָרוּ
מִיָּד מִן הַדֶּרֶךְ – מִיַּד עָמַד מֹשֶׁה בַּתְּפִלָּה, וַיַּחֲלֵ
מֹשֶׁה וְגוֹמֵר, עַד שֶׁאַחֲזַתּוּ חֲלָחֵלָה. רַבּוֹתֵינוּ
אָמְרוּ, לֹא הִנִּיחַ מֹשֶׁה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁנָּתַן
נִפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא,
שְׁכָתוּב (שם) וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר
כְּתַבְתָּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִכָּאן (תהלים קו) וַיֹּאמֶר
לְהַשְׁמִידֵם לוּלֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בְּפָרֶץ לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָה רָאָה נַח שְׁלֵא בִקְשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ? אָמַר בְּלָבוֹ, אוֹלֵי לֹא אֲמַלֵּט, שְׁפָתוֹב (בראשית ז) כִּי אַתָּה רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה, כְּלוֹמַר לְפִי הַדּוֹר, וּלְפִיכֶךָ לֹא בִקְשׁ רַחֲמִים עָלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפֹלוּ כֶּךָ הָיָה לוֹ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, מְשׁוֹם שְׁנוּחַ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִי שְׂיֵאמַר טוֹב עַל בְּנָיו, מִנֵּיִן לָנוּ? מְגַדְעוֹן בֶּן יוֹאֲשׁ, שְׁלֵא הָיָה צַדִּיק וְלֹא בֶן צַדִּיק, וּמְשׁוֹם שְׂאֵמַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שׁוֹפְטִים ו) לֵךְ בְּכַחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מַדְיָן. מָה זֶה בְּכַחֲךָ זֶה? הַטּוֹב שְׂאֵמַרְתָּ עַל בְּנֵי. (ע"כ

מההשמטות).

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו, הֲרִי שְׁנִינוּ, בְּשַׁעָה שְׁהָעוֹלָם מִתְמַלֵּא בַּחֲטָאֵי בְּנֵי אָדָם וְהַדִּין יוֹצֵא – אוֹי לְאוֹתוֹ צַדִּיק שְׁנַמְצָא בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא נִתְפָּס בַּחֲטָאֵי הָרְשָׁעִים בַּתְּחִלָּה. אֵיךְ נִצַּל נַח שְׁלֵא נִתְפָּס בַּחֲטָאֵיהֶם? אָמַר לוֹ, הֲרִי נֶאֱמַר שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ תוֹלְדוֹת לְעוֹלָם מִתּוֹךְ הַתְּבָה. וְעוֹד, שְׁהֲרִי הַדִּין לֹא יִכַּל לְשַׁלֵּט עָלָיו, מְשׁוֹם שְׁהָיָה טָמִיר וְנִסְתָּר בַּתְּבָה וְהַתְּכֶסֶה מִהָעֵין.

וּבֵּא וּרְאֵה, כְּתוּב (צפניה ב) בְּקִשׁוֹ צְדָק בְּקִשׁוֹ עֲנוּהַ אֲוֹלֵי תַסְתְּרוּ בְיוֹם אָף ה'. וְנַח בְּקִשׁ צְדָק, וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַתְּבָה וְנִסְתַּר בְּיוֹם אָף ה', וְעַל זֶה הַדִּין לֹא יִכַּל לְשַׁלֵּט וּלְקַטְרֵג עָלָיו. כָּאֵן נִרְמַז לְאוֹתָם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים לְדַעַת בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הַהַפּוּךְ שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת כ"ב לְהַכּוֹת אֶת אוֹתָם הַרְשָׁעִים, וְעַל זֶה וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ כְּתוּב. בֵּא אֶתָּה וְכֹל בֵּיתְךָ.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם [זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ] – זוֹ זְכוּת שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁהוּא הַיְמִין מִמֹּשֶׁה, תְּפָאֲרַת שֶׁל מֹשֶׁה, וּמִשׁוּם כֵּךְ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם, שֶׁהָרִי הַזְּכוּת שֶׁל אַבְרָהָם הִיא בּוֹקֵעַת מַיִם. וְכֹל זֶה לְמָה? לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם.

בֵּא רְאֵה מַה בֵּין מֹשֶׁה לְשָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. בְּשַׁעֲהַ שָׂאֵמֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות לב) וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְגו', וְאַעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגו' – מִיָּד אָמַר מֹשֶׁה, וְכִי אֶעֱזֹב דֵּינָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְלִי? כָּעַת יֹאמְרוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שְׂאֵנִי הַרְגַּתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שַׁעֲשֶׂה נַח.

שְׂפִינָן שְׂאֵמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיַצִּיל אוֹתוֹ
בַּתְּבָה, [כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר] שְׂכָתוּב וְאֲנִי הַנְּנִי
מִבִּיא אֶת הַמְּבוּל מִיָּם וְגו', וְכָתוּב וּמְחִיתִי אֶת כָּל
הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְאֲנִי הַנְּנִי
מִקִּים אֶת בְּרִיתִי וְגו' וּבָאתְ אֶל הַתְּבָה - פִּינוֹן
שְׂאֵמַר לוֹ שְׂיִנְצֵל הוּא וּבְנָיו, לֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל
הָעוֹלָם וְנֶאֱבָדוּ. וּמִשׁוּם כֵּךְ נִקְרָאִים מִי הַמְּבוּל עַל
שְׂמוֹ, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (ישעיה נד) כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבַר מִי נַח.

אָמַר מֹשֶׁה, כָּעַת יֹאמְרוּ בְנֵי הָעוֹלָם שְׂאֲנִי הִרְגִיתִי
אוֹתָם מִשׁוּם שְׂאֵמַר לִי וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי
גָּדוֹל. כָּעַת טוֹב לִי שְׂאֲמוֹת וְלֹא יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל.
מִיד - וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. בִּקֵּשׁ רַחֲמִים
עֲלֵיהֶם וְעוֹרַר רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁבִקֵּשׁ רַחֲמִים
עֲלֵיהֶם מָה אָמַר? לָמָּה ה' יַחַרָּה אַפָּךְ
בְּעַמֶּךָ. וְכִי הִדְבַר הַזֶּה אֵיךְ אָמַר אוֹתוֹ מֹשֶׁה לָמָּה,
וְהִרִי עֲבָדוֹ כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר עָשׂוֹ
לָהֶם עֲגָל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה וְגו',
וּמֹשֶׁה אָמַר לָמָּה? אֵלֶּה כֵּךְ לְמַדְנֹו, מִי שְׂמַרְצָה
אֶת הָאֲחֵר, לֹא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת אוֹתוֹ חֲטָא
[שֶׁהוּא] לְגָדוֹל, אֵלֶּה יִקְטִין אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְאֲחֵר כֵּךְ

יגְדִיל אוֹתוֹ לְפָנַי הָאֲחֵר [הֶרְשַׁע], שְׁכָתוֹב אֶתֶם
חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה.

וְלֹא עֲזַב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׁמֹסַר עֲצָמוֹ
לְמִיתָה, שְׁכָתוֹב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם
וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ. וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְחַל לָהֶם, שְׁכָתוֹב וַיִּנָּחֵם ה' עַל הֶרְעָה
וְגו'. וְנָח לֹא עָשָׂה כֵן, אֲלֹא רָצָה לְהַנְצִיל, וְעֲזַב אֶת
כָּל הָעוֹלָם.

וּבְכֹל פְּעַם שֶׁהָדִין שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, רוּחַ הַקְּדוֹשׁ
אוֹמְרָת: אוֹי שְׁלֹא נִמְצָא כָמוֹ מִשֶּׁה,
שְׁכָתוֹב (ישעיה סג) וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מִשֶּׁה עִמּוֹ אֵיזָה
הַמַּעֲלָם מִיָּם וְגו', שְׁכָתוֹב (שמות יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל
מֹשֶׁה מֶה תַּצְעַק אֵלַי. שֶׁהָרִי בַתְּפִלָּה הוּא הַעֲלָה
אוֹתָם מֵהָיִם, וּמִשׁוֹם שִׁשָּׁם עֲצָמוֹ בַתְּפִלָּה עַל
יִשְׂרָאֵל בָּיָם, נִקְרָא [עַל שְׁמוֹ] הַמַּעֲלָם מִיָּם, שֶׁהוּא
הַעֲלָה אוֹתָם מֵהָיִם.

אֵיזָה הַשָּׁם בְּקִרְבוֹ אֶת רוּחַ קְדָשׁוֹ – זֶהוּ מִשֶּׁה,
שֶׁהַשְּׂרָה שְׁכִינָה בֵּין יִשְׂרָאֵל. מוֹלִיכֶם
בַּתְּהוֹמוֹת – כְּשֶׁנִּבְקְעוּ הַמַּיִם וְהִלְכוּ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת
בִּיבֻשָׁה שְׁקָפְאוּ הַמַּיִם [וְהַכֹּל נֹאמַר עַל מִשֶּׁה]
[נ"א וְעַל זֶה נִקְרָא מִשֶּׁה עִמּוֹ], מִשׁוֹם שְׁמֹסַר

עֲצְמוּ עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָף עַל גַּב
שְׂצָדִיק הָיָה נַח, אֵינוּ כְּדָאֵי [כְּדִי] שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא יִגַן עַל הָעוֹלָם בְּשָׁבִילוֹ.

סדר הלימוד ליום כה תשרי (יום 25 בשנה)

בא רֵאָה, מִשֶּׁהָ לֹא תָלָה הַדָּבָר בְּזִכּוֹתוֹ, אֶלָּא
בְּזִכּוֹת הָאָבוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, אֲבָל לְנַח לֹא
הָיָה לוֹ בְּמָה שְׁפִיתְלָה בְּזִכּוֹת כְּמוֹ מִשֶּׁהָ. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, וְעַם כָּל זֶה, כִּיּוֹן שְׁאָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ, הָיָה לוֹ
לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וְהִקְרַבְנָן שְׁהַקְרִיב אַחַר
כֵּן – שְׁיִקְרִיב אוֹתוֹ מִקֶּדֶם לְזֶה, אוּלַי יִשְׁכַּף
הַכַּעַס מֵהָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת, שְׁהָרִי
רְשָׁעֵי הָעוֹלָם הָיוּ מְכַעֲסִים לְפָנָי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִקְרִיב קְרִבָּן?! אֶלָּא וְדָאֵי נַח
פּוֹחַד עַל עֲצְמוֹ הָיָה בְּשָׁבִיל שְׁלֵא יִפְגַּשׁ בּוֹ הַמּוֹת
בְּתוֹךְ רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, שְׁהָיָה רוּאָה מַעֲשֵׂיהֶם
הָרָעִים בְּכָל יוֹם וְאֵיךְ מְכַעֲסִים לְפָנָי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא כָּל יוֹם.

רַבִּי [אֶלְעָזָר פְּתַח] יִצְחָק אָמַר, כָּל פַּעַם
שְׁמַתְרַבִּים רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, הַצְדִּיק שְׁנַמְצָא

בִּינֵיהֶם נִתְפָּס בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׁכָתוֹב (יחזקאל ט)
 וּמִמְקַדְשֵׁי תַחֲלוּ. וְשָׁנִינוּ, אֵל תִּקְרִי מִמְקַדְשֵׁי אֱלֹא
 מִמְקַדְשֵׁי. וְאִיךְ הַשְּׂאִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת נַח
 בֵּין כָּל אוֹתָם הֲרָשְׁעִים? אֱלֹא כִּדֵי שְׂיִצְאוּ מִמֶּנּוּ
 תּוֹלְדוֹת לְעוֹלָם, שְׁהִיָּה צְדִיק כְּרֵאוּי.

וְעוֹד, שֶׁהוּא הַתְּרָה בָּהֶם כָּל יוֹם וְיוֹם וְלֹא קִבְלוּ
 מִמֶּנּוּ, וְקִיָּם בְּנִפְשׁוֹ אֶת הַפְּסוּק שְׁכָתוֹב (שם)
 וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע וְגו', וְכָתוֹב וְאַתָּה אֶת
 נִפְשֶׁךָ הַצֵּלְתָּ. מִכָּאֵן שְׁכָל מִי שֶׁמְזַהֵר אֶת הַרָשָׁע
 – אֵף עַל גַּב שְׁלֹא קִבַּל מִמֶּנּוּ, הוּא מְצִיל אֶת
 עַצְמוֹ, וְאוֹתוֹ רָשָׁע נִתְפָּס בְּחֻטְאוֹ. וְעַד כִּמָּה יִזְהֵר
 אוֹתוֹ? עַד שְׂיִכֶּה אוֹתוֹ, וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה מְצוּי לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹם אֶחָד.
 אָמַר לוֹ, מָה רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל חַיּוֹת הַבֵּר וְעוֹף הַשָּׁמַיִם עִם
 הַרָשָׁעִים? אִם בְּנֵי הָאָדָם חָטְאוּ, בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת
 הַשָּׁמַיִם וּשְׂאֵר הַבְּרִיּוֹת מָה חָטְאוּ? אָמַר לוֹ,
 מִשׁוּם שְׁכָתוֹב כִּי הַשְּׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל
 הָאָרֶץ. כָּלֶם הָיוּ מִשְׁחִיתִים דְּרָכֵיהֶם. עָזְבוּ אֶת
 מִיָּם וְנִדְבְּקוּ בְּמִין אֲחֵר.

בֹּא רָאָה, אוֹתָם רָשְׁעֵי הָעוֹלָם גָּרְמוּ כִּךְ לְכָל
 הַבְּרִיּוֹת, וְרָצוּ [לְהַשְׁכִּיחַ] לְהַכְחִישׁ מַעֲשֵׂה

בְּרֵאשִׁית, וְהֵם גָּרְמוּ לְכָל הַבְּרִיּוֹת לְהִשָּׁחִית
 דַּרְכָּם כְּמוֹ שֶׁהֵם הִשָּׁחִיתוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, אַתֶּם רְצִיתֶם [לְהִשָּׁפִיחַ] לְהַכְחִישׁ מַעֲשֵׂי
 יָדַי? אֲנִי אֲשָׁלִים רְצוֹנְכֶם, וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם
 אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. אֲחַזִּיר הָעוֹלָם
 לְמִים כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּהִתְחַלָּה, מִים בְּמִים, וְהָרִי
 נִתְבָּאָר. מִכָּאן וְהַלָּא אֶעֱשֶׂה בְּרִיּוֹת אַחֲרוֹת
 בְּעוֹלָם כְּרֵאוּי.

וַיְבֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ. רַבִּי חֲזִיא
 פְּתַח וְאָמַר, (ירמיה כג) אִם יִסְתַּר אִישׁ
 בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה' . כִּמָּה הֵם בְּנֵי
 אָדָם אֲטוּמֵי לֵב וְסִתוּמֵי עֵינַיִם שֶׁלֹּא מִשְׁגִּיחִים
 וְלֹא יוֹדְעִים בְּכַבּוֹד רְבוּנָם, שֶׁכָּתוּב בּוֹ הֲלוֹא אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֹא. אֵיךְ רוֹצִים בְּנֵי אָדָם
 לְהִסְתַּתֵּר מִחֻטְאֵיהֶם וְאוֹמְרִים מִי רוֹאֵנּוּ וּמִי
 יוֹדְעֵנּוּ, וְכָתוּב (ישעיה כט) וְהָיָה בְּמַחְשָׁף מַעֲשֵׂיהֶם.
 לֹאֵן יַחֲבֹאוּ מִפְּנֵיו?

לְמַלְךְ שֶׁבָּנָה פְּלִטְרִין וְעָשָׂה תַּחַת הָאָרֶץ מְחִלוֹת
 נִסְתָּרוֹת. לְיָמִים מְרֹדוֹ בְּנֵי הָאָרְמוֹן בְּמַלְךְ.
 הַקִּיף [צַעַר] עֲלֵיהֶם הַמַּלְךְ בְּגִיסוֹת. מָה עָשׂוּ?
 נִכְנְסוּ וְהִחֲבִיאוּ עֲצָמָם תַּחַת נִקְבֵי הַמְּחִלוֹת. אָמַר
 הַמַּלְךְ, אֲנִי עָשִׂיתִי אוֹתָם, וּמִלְּפָנַי אַתֶּם רוֹצִים

להתחבא? זהו שכתוב אם יסתר איש במסתרים
ואני לא אראנו נאם ה' ? אני הוא שעשיתי
מחלות ועשיתי חשך ואור, ואתם איך תוכלו
להתחבא מלפני?!
בא

ראה, כשאתם חוטא לפני רבוננו וממשיך
עצמו להסתתר, הקדוש ברוך הוא עושה
בו דין בגלוי. וכשהאתם מטהר עצמו, הקדוש
ברוך הוא רוצה להסתירו שלא יראה ביום אף
ה'. שודאי שצריך לו לאדם שלא להראות
לפני המשחית כששורה על העולם שלא
יסתכל בו, שהרי כל אלו שנראים לפניו, יש
לו רשות להשחית.

וזהו מה שאמר רבי שמעון, כל אדם שעינו רעה
- עין המשחית שורה עליו. והוא נקרא
משחית העולם. וצריך האדם להשמר ממנו ולא
להתקרב אליו כדי שלא ינזק [לפניו], ואסור
לקרב אליו בהתגלות. ומשום כך צריך להשמר
מאיש רע עין, ומלפני מלאך המות על אחת
כמה וכמה.

[ועל זה] מה כתוב בבלעם? (במדבר כד) ונאם
הגבר שׁתם העין. שעין רעה היתה לו,

ובְּכֹל מְקוֹם שֶׁהָיָה מְסַתְּפֵל בּוֹ, הָיָה מִמְּשִׁיךְ עָלָיו
 אֶת רוּחַ הַמְּשַׁחִית. וְלִכֵּן רָצָה לְהִסְתַּפֵּל בְּיִשְׂרָאֵל,
 כְּדִי לְהַשְׁמִיד בְּכֹל מְקוֹם שֶׁעֵינָיו הָיוּ מְסַתְּפֵלוֹת.
 מַה כָּתוּב? וַיֵּשֶׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו. שְׂזַקף עֵין
 אַחַת וְהִנְמִיךְ עֵין אַחַת כְּדִי לְהִסְתַּפֵּל עַל יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵין רָעָה.

בא רָאָה מַה כָּתוּב, וַיִּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁכֵּן
 לְשִׁבְטָיו. וְרָאָה שֶׁהַשְּׂכִינָה מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם
 וְרוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם מִתְקַנֶּת בְּשָׁנִים עָשָׂר שְׁבָטִים
 תַּחֲתֶיהָ, וְאֵין יְכוּלוֹת עֵינָיו לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם.
 אָמַר, אֵיךְ אוֹכֵל לָהֶם, שֶׁהָרִי רוּחַ קְדוּשָׁה
 עֲלִיוֹנָה רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם וּמְכַסֶּה אוֹתָם בְּכַנְפֶיהָ?
 זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרֵי וּכְלָבִיא מִי
 יְקִימֵנוּ. מִי יְקִימֵנוּ מֵעֲלֵיהֶם כְּדִי שִׁתְּגַלוּ
 וְתִשְׁלַט עֲלֵיהֶם הָעֵין.

וַע"ל זֶה רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַסּוֹת אֶת נֹחַ,
 לְהִסְתַּתֵּר מֵהָעֵין, שֶׁלֹּא תוּכַל רוּחַ הַטְּמָאָה
 לְשַׁלֵּט עָלָיו כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁחַת, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וַיִּבֹא
 נֹחַ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר לְהִסְתַּתֵּר מֵהָעֵין. מִפְּנֵי מִי
 הַמְּבּוּל, [שֶׁהָרִי] הַמַּיִם דְּחָקוּ אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, רָאָה מִלֵּאךְ הַמָּוֶת שֶׁהָיָה בָּא [אֵלָיו] וְלִכֵּן
 נִכְנַס לַתְּבֵה וְנִשְׁמַר בָּהּ שָׁנִים עָשָׂר חֲדָשִׁים [שֶׁל

השנה]. ולמה שנים עשר חדשים? נחלקו בה רבי יצחק ורבי יהודה. האחד אמר שנים עשר חדש שפך הוא דין הרשעים. ואחד אמר להשלים צדיק [נ"א צריך] שנים עשרה דרגות ושאר הדרגות שהיו ראויים לצאת מהתבה.

רבי יהודה אמר, ששה חדשים הם במים וששה חדשים באש, והרי כאן היו מים, ולמה שנים עשר חדשים? אמר [לו] רבי יוסי, בשני דיני הגיהנם נדונו – במים ואש. במים – שהמים שירדו עליהם מלמעלה היו צוננים כשלג. ובאש – שהמים שיצאו מלמטה היו רותחים כאש. ועל זה בדין הגיהנם נדונו – באש ומים [ולכן שנים עשר חדש היו]. שאמר רבי אלעזר, דין הרשעים בגיהנם הם שנים עשר חדשים. והרי פרשוה. ועל זה כל אותם רשעי העולם נדונים בשני דינים הללו – במים ואש] עד שהשמדו מן העולם. ונח היה מסתתר בתבה והתכסה מן העין והמשחית ולא קרב אליו, והתבה היתה שטה על פני המים, כמו שנאמר וישאו את התבה ותרים מעל הארץ.

ארבעים יום לקו, שכתוב ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וגו'. וכל שאר הזמן

נִמְחוּ מֵהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. אוֹי לָהֶם לְאוֹתָם וְרָשָׁעִים, שֶׁהָרִי לֹא יִקוּמוּ לְחַיּוֹת בְּעוֹלָם לְעַמֵּד בְּדִין. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּמְחוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) שָׁמַם מַחִיתָ לְעוֹלָם וָעֶד. שֶׁאֶפְלוּ לְעַמֵּד בְּדִין לֹא יִקוּמוּ.

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וּתְרָם מֵעַל הָאָרֶץ. רַבִּי אֲבָא פִתַח, (שם נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָהּ. אוֹי לָהֶם לְרָשָׁעִים שְׁחוּטָאִים וּמְרַגְזִים אֶת רַבּוֹנָם בְּכָל יוֹם, וּבַחֲטָאֵיהֶם דּוֹחִים אֶת הַשְּׂכִינָה מִן הָאָרֶץ, וְגוֹרְמִים שְׁתַּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם. וְהַשְּׂכִינָה נִקְרָאת אֱלֹהִים, וְעַלֶּיהָ כָּתוּב רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

בֵּא רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה, שְׁדָחוּ אוֹתָהּ הַחוּצָה. וּתְרָם מֵעַל הָאָרֶץ, שֶׁלֹּא שׁוּרָה בְּעוֹלָם וְהִסְתַּלַּקָה מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁהִיא מְסַתַּלַּקת מֵהָעוֹלָם, הָרִי אֵינן מִי שִׁישְׁגִיחַ בְּעוֹלָם, וְאֵז הַדִּין שׁוֹלֵט [הַדִּין] עֲלָיו. וּכְשִׁימְחוּ רָשָׁעֵי הָעוֹלָם וַיִּסְתַּלְּקוּ מִמֶּנּוּ [מֵהָעוֹלָם], הַשְּׂכִינָה מַחֲזִירָה אֶת מְדוּרָהּ לְעוֹלָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא, אִם כֵּן, הָרִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְחוּ הָרָשָׁעִים שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֵז

לְמָה לֹא חֲזַרְהָ הַשְּׂכִינָה לְמִקּוּמָהּ כְּבִתְחִלָּה?
 אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִשְׁאַרוּ בָּהּ שְׂאֵר צְדִיקֵי
 הָעוֹלָם, אֲלֵא [אֲבָל] בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֲלָכוּ, יִרְדֶּה
 וְשָׁמָּה אֶת מְדוּרָהּ עִמָּהֶם. וּמָה בְּאֶרֶץ נְכַרְיָה
 אַחֲרֵת לֹא נִפְרְדָּה מֵהֶם – כָּל שֶׁכֵּן אִם נִשְׁאַרוּ
 בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.

וְהָרִי אָמְרָנוּ. בְּכָל הַחֲטָאִים שֶׁל רִשְׁעֵי הָעוֹלָם,
 דוֹחִים אֶת הַשְּׂכִינָה. אֶחָד מֵהֶם מִי
 שֶׁמִּשְׁחִית דְּרָכּוֹ עַל הָאֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ, וְלִכֵּן לֹא
 רוֹאֶה פְּנֵי שְׂכִינָה וְלֹא נִכְנָס לְפִלְטְרִין. וְעַל זֶה
 כָּתוּב עַל אֵלֶּה וַיִּמְחוּ מִן הָאֶרֶץ, שֶׁנִּמְחוּ מֵהַכֹּל.

בא רָאָה, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁעֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַחֲיוֹת הַמֵּתִים, כָּל אוֹתָם מֵתִים שֶׁיִּמְצְאוּ
 בַּחוּץ בְּשְׂאֵר אֲרָצוֹת נְכַרְיּוֹת, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 יִבְרָא לָהֶם גּוֹפֵיהֶם [נ"א יַעֲמִידֵם בְּגוֹפָם] כְּרֵאוּי.
 שֶׁהָרִי עֵצִים אַחַת שֶׁנִּשְׁאַרְתָּ בְּאֶדָם תַּחַת הָאֶרֶץ,
 אוֹתָהּ עֵצִים תַּעֲשֶׂה כִּשְׂאוֹר שֶׁבַעֲסָה, וְעַלֶּיהָ יִבְנֶה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הַגּוֹף.

ולא יִתֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם נִשְׁמוֹת אֲלֵא
 בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב (יחזקאל לו) הִנֵּה אָנִי
 פֹּתַח אֶת קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְּבֻרוֹתֵיכֶם

עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל. שיתגלגלו תחת הארץ. ואחר כך מה כתוב? ונתתי רוחי בכם וחייתם וגו', שהרי בארץ ישראל יקבלו נשמות כל אותם בני העולם, פרט לאלו [דור המבול] שנטמאו וטמאו את הארץ. באלה כתוב וימחו מן הארץ, דוקא מן הארץ. ואף על גב שהקשו ונחלקו הראשונים על זה. וימחו, כמו שפנאמר (תהלים טו) ימחו מספר חיים.

אמר לו רבי שמעון, ודאי שאין להם חלק בעולם הבא, שכתוב וימחו מן הארץ, וכתוב לעולם יירשו ארץ. אבל יקומו בדין. ועליהם כתוב (דניאל יב) ורבים מישני עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם. והמחלקת בזה. אבל הכל כפי שבארוה החברים.

וימח את כל היקום אשר על פני האדמה. רבי אבא אמר, [את כל] – לכלל כל אותם שליטים ששולטים הממנים על הארץ, וזהו היקום אשר על פני האדמה. שכאשר עושה הקדוש ברוך הוא דין בבני העולם, מעביר את אותם השליטים הממנים עליהם בהתחלה, ואחר כך את אותם שיושבים תחת כנפיהם, שכתוב

(ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם, וְאַחַר
כֵּן - עַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

וַאִיךָ מַעֲבָרִים מִלְּפָנָיו? אֵלָּא מֵעֵבִיר אוֹתָם בְּאֵשׁ
שְׂדוּלָקֶת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
אֵשׁ אֹכֶלֶה הוּא אֵל קָנָא. אֵשׁ [הוּא] שְׂאוֹכֶלֶת אֵשׁ.
אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד מֵעֲלֵיהֶם [נ"א עוֹבֵר] בְּאֵשׁ. וְאוֹתָם
שְׂיוֹשְׁבִים תַּחְתֵּיהֶם בְּמַיִם. וּמִשׁוֹם כֵּן וַיִּמַּח אֶת
כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וְאַחַר כֵּן מֵאָדָם
וְעַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמְחוּ מִן
הָאָרֶץ, כָּל אֱלוֹ שְׁלִמְטָה. וַיִּשְׂאֵר אֶךְ נֶח - אֶךְ
לְמַעַט. שְׁלֵא נִשְׂאָרוֹ בְּעוֹלָם רַק נֶח וּמִי שְׁעֵמוֹ
בַּתְּבָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁהֵיָה חֲגֵר, שְׁהַכִּישׁוּ
אַרְיָה, וְהָרִי פִרְשׁוּהָ.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֶח וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבָה. רַבִּי חִיָּיא
פָּתַח, (משלי כב) עָרוֹם רָעָה רָעָה וְנִסְתָּר. פְּסוּק
זֶה נֶאֱמַר עַל נֶח שֶׁנִּכְנַס לַתְּבָה וְהִסְתַּתֵּר בָּהּ,
וְנִכְנַס לַתּוֹךְ הַתְּבָה בְּזִמְן שֶׁהַמַּיִם דִּחְקוּ אוֹתוֹ.
וְהָרִי נֶאֱמַר שְׁעַד שְׁלֵא נִכְנַס לַתְּבָה, רָאָה אֶת
מִלְּאֵךְ הַמּוֹת שֶׁהוֹלֵךְ בֵּינֵיהֶם וּמְקִיף אוֹתָם. כִּיּוֹן
שָׂרָאָה אוֹתוֹ, נִכְנַס לַתְּבָה וְהִסְתַּתֵּר בְּתוֹכָהּ. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה רָעָה -

זֶהוּ מְלֶאֶךָ הַמּוֹת, וְנִסְתָּר מִלְּפָנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב
מִפְּנֵי מִי הַמְּבוּל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר, [לֹא
כָתוּב וַיִּסְתָּר] חָזַר עַל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר, בְּזִמְן
שֶׁהַמּוֹת שָׂרוּי בְּעוֹלָם, בֶּן אָדָם חָכֵם יִסְתָּר וְלֹא
יַעֲמֵד בַּחוּץ וְלֹא יִתְרָאֶה לְפָנֵי הַמִּשְׁחִית, מִשּׁוּם
שְׂכִיּוֹן שֶׁנִּתְּנָה לוֹ הַרְשׁוּת, הוּא יִשְׁחִית אֶת כָּל
אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאִים לְפָנָיו וְעוֹבְרִים לְפָנָיו גְּלוּי. וְסוּף
הַפְּסוּק – וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׂוּ. עָבְרוּ לְפָנָיו
וְהִתְרָאוּ לְפָנָיו, וְנִעְנְשׂוּ.

דְּבַר אַחַר עָבְרוּ – עָבְרוּ עַל מִצְוֵה זו [נ"א שֶׁל
רְבוּנָם] וְנִעְנְשׂוּ. דְּבַר אַחַר עָרוֹם רָאָה רָעָה
וְנִסְתָּר – זֶה נִח. וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׂוּ – אֵלּוּ בְּנֵי
דוֹרוֹ [וְנִעְנְשׂוּ]. כִּיּוֹן שֶׁהִסְתָּתַר וְהִשְׁתַּהֲהָ שֵׁם כָּל
אוֹתוֹ זְמַן, אַחַר כֵּךְ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נִח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, [וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נִח] בֹּא
רְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁהִדִּין נַעֲשֶׂה, לֹא כָתוּב בּו
זְכִירָה. כִּיּוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה [בּו] הִדִּין וְנֶאֱבָדוּ רְשָׁעֵי
הָעוֹלָם, אִזּו כָתוּב בּו זְכִירָה. שְׁהִרִי כַּאֲשֶׁר הִדִּין
שָׂרוּי בְּעוֹלָם, לֹא נִמְצְאָת הַתְּחַבְּרוּת, וְהַמִּשְׁחִית
שָׂרוּי עַל הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁעָבַר הִדִּין וְשָׁכַךְ הַרְגֵז,

שָׁב הַכֹּל לְמִקְוָמוֹ, וְלָכֵן כָּתוּב כָּאֵן וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת נַח, שָׁבוּ שׁוֹרֵה זְכוֹר, שָׁנַח אִישׁ
צְדִיק כָּתוּב בּוֹ.

כָּתוּב (תהלים פט) אֶתְּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא
גִלְיוֹ אֶתְּה תִשְׁבַּחֶם. בְּשַׁעַה שֶׁהֵיִם קוֹפֵץ
בְּגִלְיוֹ וְהִתְהוֹמֹת עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹלַח חוּט אֶחָד מֵצַד הַיָּמִין וּמוֹשֵׁף אֶת גִּלְיוֹ
וְשׁוֹכֵף זַעֲפוֹ, וְאֵין מִי שִׁיּוֹדַע אוֹתוֹ.

יִוָּנֶה יָרֵד לַיָּם וְהִזְדַּמֵּן לוֹ אוֹתוֹ הִדְג וּבָלַע אוֹתוֹ,
אֵיךְ לֹא יִצָּאָה נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ וְלֹא פָרְחָה
מִיָּד? אֲלֹא מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט
בְּאוֹתָה גֵאוֹת שֶׁל הַיָּם, וְאוֹתָה גֵאוֹת הַיָּם הִיא
חוּט אֶחָד שֶׁל הַשָּׁמַאֵל שֶׁמַּעֲלָה אֶת הַיָּם לְמַעְלָה,
וְבוֹ הוּא מְתַעֲלָה. וְאִם לֹא אוֹתוֹ הַחוּט שֶׁמַּגִּיעַ
אֵלָיו מֵצַד הַיָּמִין, לֹא יַעֲלָה לְעוֹלָמִים. שְׁכַאֲשֶׁר
[שְׁכִיּוֹן] שְׁאוֹתוֹ הַחוּט יוֹרֵד לַיָּם, וְהֵיִם אוֹחֵז בּוֹ,
אִז מְתַעוֹרְרִים הַגְּלִיִּים וְשׁוֹאֲגִים לְטָרֵף טָרֵף, עַד
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיב אוֹתוֹ [אוֹתָם] לְאַחֹר
וְשׁוֹבִים לְמִקְוָמָם.

זֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אֶתְּה תִשְׁבַּחֶם. תִּשְׁבַּחֶם
אֶת אוֹתָם גִּלְיֵ הַיָּם. תִּשְׁבַּחֶם - תִּשְׁבַּר אוֹתָם

לחזור למקומם. דְּבַר אַחַר, תְּשַׁבְּחֵם מִמֶּשׁ. שְׁבַח
הוא להם משום שעולים לראות בהשתוקקות.
מכאן, כל מי שנכסף להסתפל ולדעת, אף על גב
שלא יכול [נ"א ולא נותנים לו רשות] – השבח
הוא שלו, וכלם משבחים אותו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נַח, כְּשֶׁהָיָה בַּתְּבָה, הָיָה פּוֹחַד
שלא יזכר אותו הקדוש ברוך הוא
לעולמים. וכיון שנעשה הדין ונעברו רשעי
העולם, אז מה כתוב? ויזכר אלהים את נח.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁהָיָה שְׂרׁוּי
בעולם, לא צריך לאדם שיזכר שמו
למעלה [לפני הקדוש ברוך הוא בעולם]. שהרי
אם נזכר שמו, נזכרים [כל] חטאיו ויבואו
להשגיח בו. מנין לנו? משונמית. שאותו היום
היה יום טוב של ראש השנה, והקדוש ברוך הוא
דן את העולם, ואז אמר לה אלישע (מלכים-ב ד)
היש לדבר לך אל המלך? זה הקדוש ברוך הוא,
שאז נקרא מלך. מלך הקדוש. מלך המשפט.
ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. איני רוצה
שיזכרו אותי וישגיחו בי, אלא בתוך עמי. מי
שמכניס ראשו בין העם [כלו], לא ישגיחו עליו
לדון אותו לרע. משום כך אמרה בתוך עמי.

בא ראה, נח, בשעה שהרגז היה שרוי בעולם, לא נזכר. כיון שעבר הדין, מה כתוב? ויזכר אלהים את נח. עכשו נזכר שמו. דבר אחר ויזכר אלהים את נח, כמו שנאמר ואזכר את בריתי. **רבי** חזקיה היה הולך מקפוטקיא ללוד. פגע בו רבי ייסא. אמר לו, תמהני עליך שאתה לבד, שהרי שנינו שלא יצא אדם יחידי לדרך. אמר לו, תינוק אחד הלך עמי, והוא בא אחרי. אמר לו, ועל זה אני תמה, איך הולך עמך מי שלא תדבר עמו דברי תורה? שהרי שנינו, כל מי שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה, מסתפן בנפשו. אמר לו, כך זה בודאי.

בינתים הגיע אותו תינוק. אמר לו רבי ייסא, בני, מאיזה מקום אתה? אמר לו, מעיר לוד, ושמעתי שהאיש הזה החכם הולך לשם, וזמנתי עצמי לעבודתו וללכת עמו. אמר לו, בני, אתה יודע דברי תורה? אמר לו, אני יודע, שהרי אבי למד אותי בפרשת קרבנות, והרכנתי אזני למה שהיה אומר עם אחי, שהוא גדול ממני. אמר לו רבי ייסא, בני, אמר לי. **פתח** ואמר: ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה הטהרה ומכל העוף הטהור

ויעל עלת במזבח. ויבן נח מזבח - זהו המזבח
 שהקריב בו אדם הראשון. למה נח הקריב
 עולה, שהרי עולה לא עולה אלא בשביל הרהור
 ורצון הלב, ונח במה חטא? אלא נח הרהר
 ואמר: הרי הקדוש ברוך הוא גזר דין על העולם
 שיחרב, אולי משום שמציל אותי פקעה כל
 זכותי ולא תשאיר לי זכות בעולם? מיד - ויבן
 נח מזבח לה'.

אותו מזבח שבו הקריב אדם הראשון היה.
 אם כן, אז למה ויבן? אלא משום
 שרשעי העולם גרמו שלא עמד במקומו. כיון
 שבא נח, כתוב בו ויבן. ויעל עלת, כתוב עלת,
 אחד. כתוב (ויקרא א) עלה הוא אשה ריח ניחח
 לה' [לעולם עלה עולה זכר. אם] עולה - עולה
 זכר ולא עולה נקבה, שכתוב זכר תמים
 יקריבנו. למה כתוב אשה, שהרי אש צריכה
 להמצא שם?

אף אף על גב שעולה נקרבת זכר ולמקומה
 נקרבת, הנקבה לא צריכה להפרד ממנו,
 אלא עמה נקרב, בשביל לחבר זה עם זה. שעולה
 הנקבה אל הזכר להתחבר כאחד, ואף על גב
 שאשה לשום אישים.

נַח הָיָה צָרִיף לְהַקְרִיב עוֹלָה, שֶׁהוּא בַּמָּקוֹם שֶׁל
הַזְכָּר, עָשָׂה אוֹתוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהִתְחַבֵּר וּלְהַכְנִיס לְתִבְיָה, וְעַל זֶה הַקְרִיב עוֹלָה.
עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אִשׁ ה' . שֶׁהִתְחַבֵּר [עֲמָה]
הַשָּׁמַאל בְּנִקְבָּה. שֶׁהָרִי [כָּל] נִקְבָּה מִצַּד הַשָּׁמַאל
בָּאָה, וְזָכַר מִצַּד הַיָּמִין בְּהִתְדַבְּקוֹת זֶה בְּזֶה, וְלִכֵּן
נִקְרָאת [עוֹלָה] נִקְבָּה אִשָּׁה. אִשָּׁה – קָשָׁר שֶׁל
הָאֵהָבָה שְׂאוּחֻז בָּהּ הַשָּׁמַאל לְהַעֲלוֹתָהּ לְמַעְלָה
וּלְהִתְקַשֵּׁר כְּאַחַד, וְלִכֵּן כְּתוּב עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה,
הַקָּשָׁר שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה זֶה עִם זֶה.

וַיִּרְחַח ה' אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ. וְכָתוּב אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ.
אִשָּׁה, כִּף שְׂמַעְנוּ – עֵשֶׂן וְאִשׁ מְחַבְּרִים
כְּאַחַד, שֶׁהָרִי אֵין עֵשֶׂן בְּלֹא אִשׁ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב
(שְׁמוֹת יט) וְהָרַסְנִי עֵשֶׂן כֹּל מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו
ה' בְּאִשׁ.

בֵּא רָאָה, אִשׁ יוֹצֵאת מִבְּפָנִים וְהוּא דַק, וְאוּחֻז
בְּדָבָר אֶחָד בַּחוּץ שְׂאִינוּ דַק כִּף, וְנִאָחֲזִים זֶה
בְּזֶה, וְאֵז עוֹלָה הָעֵשֶׂן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהָאִשׁ
אוּחֻזת בְּדָבָר הַמְתַּפְּעֵל, וְסִימָן לְדָבָר – הַחֹטֵם
שִׁיוֹצֵא בּוֹ עֵשֶׂן מִתּוֹךְ אִשׁ.

וַעַל זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים לג) יִשְׁמֹו קְטוֹרֶה בְּאַפֶּךָ.
מִשּׁוֹם שֶׁחֻזַּרְתָּ הָאִשׁ לְמִקּוּמָהּ. וְהַחֹטֵם

[מתפעל] נַאסַף בְּאוֹתוֹ רִיחַ לְפָנַי וּלְפָנִים, עַד
שֶׁנֶּאֱחָז הַכֹּל וְחוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ, וְנִקְרַב הַכֹּל לְתוֹךְ
הַמַּחְשָׁבָה וְנַעֲשֶׂה רְצוֹן אֶחָד. וְאֵז רִיחַ נִיחַח, שֶׁנַּח
הָרְגֵז וְנַעֲשֶׂה נַחַת.

שְׁהַרִי הַעֲשֵׂן נַאסַף וְנִכְנַס וּמִתְקַמֵּט בְּאֵשׁ,
וְהָאֵשׁ אוֹחֶזֶת בְּעֵשֶׂן, וְנִכְנָסִים שְׁנֵיהֶם
לְפָנַי וּלְפָנִים עַד שֶׁנַּח הָרְגֵז. וּכְשֶׁהַכֹּל נֶאֱחָזִים
[אוֹחֵז] זֶה בְּזֶה וְנַח הָרְגֵז, אֵז הוּא מְנוּחָה וְקִשְׁר
אֶחָד וְנִקְרָאת נַחַת. נַחַת הָרוּחַ חֲדוֹת הַכֹּל כְּאֶחָד.
הָאֶרֶת הַנִּירוֹת הָאֶרֶת הַפָּנִים. וְלִכֵּן כְּתוּב וַיִּרַח ה'
אֶת רִיחַ הַנִּיחַח, כְּמוֹ מִי שֶׁמְרִיחַ וְכוּנֵס הַכֹּל
לְתוֹךְ מְקוֹמוֹ.

בֵּא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקוּ. אָמַר, וּמָה כָּל הַטוֹב הַזֶּה
תַּחַת יָדְךָ וְלֹא יִדְעָתִי בּוֹ? אָמַר, אֶחָזֵר
מִהַדְרֵךְ וְנִתְחַבֵּר עִמָּךְ. הֲלָכּוּ. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה,
בְּדֶרֶךְ זוֹ עִם הַשְּׂכִינָה גַלְיָה, שְׁהַרִי מִתְקַנֶּת לְפָנֵינוּ.
אֶחָז בְּיַדִּי אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְהֲלָכּוּ. אָמַר לוֹ, אָמַר לָנוּ
פְּסוּק אֶחָד מֵאוֹתָם שֶׁאָבִיךָ אָמַר לָךְ.

פֶּתַח אוֹתוֹ הַתִּינּוֹק וְאָמַר, (שִׁיר א) יִשְׁקֵנִי
מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ. זוֹהִי הַשְּׂתוֹקְקוֹת
הַעֲלִינָה שְׂיוּצָא [שְׂיָצָא] רְצוֹן מֵהַפֶּה לְנִשְׁק, וְלֹא

יִוצֵא מֵהַחֹטֵם כַּאֲשֶׁר יוֹצֵאת אֵשׁ. שְׁהִירִי
כְּשֶׁמֶתְחַבֵּר הַפֶּה לְנֶשֶׁק, יוֹצֵאת אֵשׁ בְּרָצוֹן בְּפָנִים
מְאִירוֹת, בְּחֻדוֹת הַכֹּל, בְּהִתְדַבְּקוֹת שֶׁל מְנוּחָה.

וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כִּי טוֹבִים דְּדִיךְ מִיֵּין, מֵאוֹתוֹ יֵין [יֵין]
הַמְשַׁמֵּחַ וּמֵאִיר פָּנִים וְהָעֵינַיִם מְחִיכוֹת,
וְנִעְשָׂה הָרָצוֹן. וְלֹא מֵהֵיֵין הַמְשַׁכֵּר [שְׁמִשְׁכִּיר]
וְעוֹשֶׂה רִגְזוֹ וּמְחַשֵּׂיךְ פָּנִים, וְהָעֵינַיִם לוֹהֵטוֹת יֵין
שֶׁל רִגְזוֹ. וְעַל זֶה, מִשּׁוֹם שְׁיֵין זֶה טוֹב מֵאִיר
הַפָּנִים וּמְשַׁמֵּחַ הָעֵינַיִם וְעוֹשֶׂה הַשְׁתוֹקְקוֹת שֶׁל
אַהֲבָה, מְקַרְיָבִים אוֹתוֹ כָּל יוֹם עַל גְּבֵי הַמְזוֹבַח
בְּשַׁעוֹר שְׁמִי שְׁשׁוֹתָה אוֹתוֹ, מְשַׁמֵּחַ אוֹתוֹ וְעוֹשֶׂה
לוֹ נַחַת, שְׁכָתוֹב (בַּמְדַּבֵּר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַהֵיֵין.
וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כִּי טוֹבִים דְּדִיךְ מִיֵּין, מֵאוֹתוֹ הֵיֵין
שְׁמַעוֹרֵר אַהֲבָה וְהַשְׁתוֹקְקוֹת.

וְהַכֹּף כִּמוֹ שֶׁלְמִטָּה מְעוֹרֵר אַהֲבָה שֶׁלְמַעְלָה. שְׁנֵי
נְרוֹת, כְּשֶׁדוֹעֵף הָאוֹר שֶׁלְמַעְלָה בְּעֵשֶׂן
שְׁעוֹלָה מֵאוֹתוֹ שֶׁלְמִטָּה, נִדְּלָק אוֹתוֹ שֶׁלְמַעְלָה.
אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, כֶּךָ הוּא בּוֹדְאֵי, שְׁהָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן תְּלוּי בַתְּחִתּוֹן וְהַתְּחִתּוֹן בְּעֲלִיּוֹן. וּמִזְמַן
שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לֹא נִמְצְאוּ בְּרִכוֹת לְמַעְלָה
וְלְמִטָּה, כְּדִי לְהִרְאוֹת שְׁזֵה תְּלוּי בְּזֵה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרָכוֹת אֵין נִמְצְאוֹת, וְקָלְלוֹת נִמְצְאוֹת, שְׁהָרִי יְנִיקַת הַכֹּל מֵאוֹתוֹ צַד יוֹצְאִים [ד"א וּבְרָכוֹת לֹא יוֹצְאוֹת]. מַה הֵטַעַם? מִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא שְׂרוּיִים בְּאֶרֶץ וְלֹא עוֹבְדִים עֲבוּדָה שְׂצָרִיךְ לְהַדְלִיק מְאוּרוֹת וּלְהַמְצִיא בְּרָכוֹת, וְלָכֵן לֹא נִמְצְאִים לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהָעוֹלָם לֹא יוֹשֵׁב בְּקִיּוּמוֹ כְּרֵאוּי.

וְאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, לֹא אֶסְף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם. מֵהוּ זֶה? אָמַר רַבִּי יִיסָא, כִּךְ שָׁמַעְתִּי מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאָמַר, כָּל פַּעַם שֶׁאֵשׁ שְׁלַמְעֵלָה מוֹסִיפָה לְהִתְחַזֵּק – הָעֶשְׂן, שֶׁהוּא דִין שְׁלַמְטָה, מְחַזֵּק הַרְגֵז וּמְשַׁמֵּד הַכֹּל. מִשּׁוֹם שֶׁכְּשִׁיּוֹצֵאת אֵשׁ, אֵין לָהּ הַפְּסָקָה [לְפָנָיו] עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַדִּין, וּכְשֶׁדִּין שְׁלַמְטָה לֹא מוֹסִיף לְהִתְחַזֵּק עִם הַדִּין שְׁלַמְעֵלָה, עוֹשֶׂה דִין וּפּוֹסֵק, וְלֹא יִשְׁלַם הַדִּין לְהַשְׁמִיד. וְלָכֵן כְּתוּב לֹא אֶסְף, לְתַת תּוֹסַפֵּת שֶׁיִתְחַזֵּק הַדִּין שְׁלַמְטָה.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינּוֹק, שְׁמַעְתִּי מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוֹרָךְ, שְׁהָרִי בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהִתְקַלְלָה הָאֶרֶץ בְּחַטָּאוֹ שֶׁל אָדָם, נִתְּנָה רְשׁוּת שֶׁיִּשְׁלַט עָלֶיהָ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ הָרָע, שֶׁהוּא מְשַׁחֵית אֶת הָעוֹלָם וּמְשַׁמֵּד אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם. מֵאוֹתוֹ יוֹם

שְׁהַקְרִיב נֹחַ קִרְבַּן וְהָרִיחַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ,
נִתְּנָה רִשׁוּת לְאָרֶץ לְצֵאת מִתַּחַת אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ
וַיִּצְאָה מִטְּמֵאָתָהּ. וְלִכֵּן מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל קִרְבַּן
לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּדִּי לְהָאִיר פְּנֵי הָאָרֶץ.

השלמה מההשמטות (סימן יג)

עוֹד פָּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שיר השירים א) לְרִיחַ
שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, לְרִיחַ מִי? אֵלֶּא יֵשׁ רִיחַ וַיֵּשׁ
רִיחַ, רִיחַ הַקִּרְבָּן וְרִיחַ הַקְּטֹרֶת. רִיחַ הַקִּרְבָּן
מִקְרִיב וּמֵיחָד כָּל אוֹתָם שְׁבָטִים שֶׁל הַיְכָל בֵּית
דָּוִד, וְרִיחַ הַקְּטֹרֶת מִקְרִיב וּמֵיחָד וּמֵאִיר אוֹתָם
נֵרוֹת עֲלִיוֹנִים נְהוֹרוֹת אֶפְרָסִמוֹן זָךְ.

וְעַל זֶה הָיוּ שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת - מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת
וּמִזְבַּח הָעוֹלָה. מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת הוּא פְּנִימִי,
מִזְבַּח הָעוֹלָה הוּא חִיצוֹנִי. רִיחַ מִזְבַּח הָעוֹלָה
מִתְקִין לְהָאִיר מְנוֹרוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, רִיחַ מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת מִתְקִין לְהָאִיר מְנוֹרוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל זֶה
לְרִיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, לְרִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַקְּטֹרֶת,
שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

בֵּא רָאָה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבַּח פְּנִימִי לְמַעְלָה
מִזְבַּח חִיצוֹן לְמַטָּה. מִזְבַּח הַפְּנִימִי הוּא
שָׁלֵם. וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב הַמִּזְבְּחָה, בְּתוֹסַפַּת ה"א,

וְכַךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם. וּמִזְבַּח הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר ה"א, כְּמוֹ נְעָרָה, נְעַר חָסֵר ה'. נִמְצָא שְׁמֵהֶתְעוֹרְרוֹת הַמִּזְבֵּחַ [הַחִיצוֹן] שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מְעֵלָה, וּבַמָּה מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ [שְׁמֵהֶתְעוֹרְרוֹת מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מְעֵלָה, וּבַמָּה מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ הַקְּטָנוֹת. וּבְרִיחַ הַקְּטָנוֹת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מְעֵלָה, וּבַמָּה מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ הַקְּטָנוֹת. וְעַל זֶה] הַקְּטָנוֹת שֶׁל מִטָּה. וְעַל זֶה (שם) לְרִיחַ שְׁמַנֵּי טוֹבִים, אוֹתָם גִּירוֹת מְאִירִים נוֹצְצִים. כְּתוּב כְּאֵן טוֹבִים, וְכְתוּב שֵׁם (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: (ע"כ מֵהַשְּׂמִטוֹת).

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, יְפֵה הוּא, [וְהוּא] וְזֶה הִיָּה תְלוּי עַד שְׁעֵמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי. אָמַר רַבִּי יִיסָא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקְּטִין אֶת הַלְּבָנָה וְשָׁלַט אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ, אֲבָל מְשׁוּם חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם הִתְקַלְלָה כְּדִי לְקַלֵּל אֶת הָעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ יוֹם [שִׁנְתָּנָה הַתּוֹרָה] יֵצְאָה הָאָרֶץ מֵאוֹתָהּ קְלָלָה וְעַמְדָּה הַלְּבָנָה בְּאוֹתָהּ גְרִיעוֹת, פָּרַט לְשַׁעָה שְׁקָרְבָנוֹת נִמְצְאוּ בְּעוֹלָם וַיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים עַל אֲרָצָם.

אָמַר רַבִּי יֵיסָא לְאוֹתוֹ תִּינוּק, מַה שְּׁמָךְ? אָמַר לוֹ, אָבָא. אָמַר לוֹ, אָבָא תִּהְיֶה בְּכָל, בְּחֻכְמָה וּבְשָׁנִים. קָרָא עָלָיו (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ [שְׁנֵאֲמַר] שְׁכָתוּב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ, וְכָתוּב (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצֵחַ וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחִרְפַת עֲמוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי ה' דִּבֶּר.

וְעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָאִיר אֶת הַלְּבָנָה וּלְהוֹצִיָּאה מִהַחֲשֵׁךְ מִשּׁוּם אוֹתוֹ נִחַשׁ הָרַע, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שם ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתַיִם כְּאוֹר שְׁבַעֲתַת הַיָּמִים. אֵיזָה אוֹר? אוֹתוֹ הָאוֹר שְׁגָנְזוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּגּו'. רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. בְּרַכַת ה' – זוֹ הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל בְּרֻכּוֹת הָעוֹלָם, וּמְמַנָּה יוֹצְאוֹת בְּרֻכּוֹת לְכָל.

בא רֵאָה מֶה כְּתוּב בַּהֲתַחֲלָה, וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֹּא אֵתָה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶה וְגו'. כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱמָד בְּאֵר, שֶׁבַעֵל הַבַּיִת נָתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַכְנִיס. אַחֲרַי כִּן הָאִשָּׁה אָמְרָה לוֹ לְצֵאת. בַּהֲתַחֲלָה נִכְנָס בְּרִשׁוּת בַּעֲלָהּ, וּבִסּוּף יֵצֵא בְּרִשׁוּת הָאִשָּׁה. מִכָּאן לְמִדְנֵנו שֶׁבַעֵל הַבַּיִת יִכְנִיס, וְהָאִשָּׁה תּוֹצֵיא. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתֶּבֶה. שְׂרִשׁוּת הִיְתָה בְיַדֶּיהָ לְהוֹצִיא אֶת הָאוֹרַח, וְלֹא לְהַכְנִיסוֹ.

כִּיּוֹן שְׂיֵצֵא, נָתַן לָהּ מִתְּנוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בְּבַיִת וְהַבַּיִת בְּיַדֶּיהָ. וְאוֹתָם הַמִּתְּנוּת שֶׁנָּתַן לָהּ, כְּדֵי לְהַרְבּוֹת אֶהְבָּה אֶל בַּעֲלָהּ. מִכָּאן לְמִדְנֵנו דֶּרֶךְ אֶרֶץ לְאוֹרַח [לְתַת בֵּיד בַּעֲלָהּ, כְּשִׁיּוֹצֵא נוֹתֵן מִתְּנוּת לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא בְיַדֶּיהָ. וְלִכֵּן, כִּיּוֹן שֶׁנָּתַן לוֹ מִתְּנוּת]. וְעַל זֶה, לְאַחֲרַי שֶׁנָּתַן לָהּ מִתְּנוּת לְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה עִם בַּעֲלָהּ.

נ"א כִּיּוֹן שְׂיֵצֵא, נָתַן מִתְּנוּת וְאוֹצְרוֹת בְּיַד בַּעֲלָהּ לְתַת לְאִשְׁתּוֹ וּלְשִׁמְחָה עִמָּהּ וְלְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה עִם בַּעֲלָהּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וַיַּעַל עֲלֵת בְּמִזְבֵּחַ. אֵלוֹ מִתְּנוּת שֶׁנָּתַן בְּיַד שֶׁל בַּעֲלָהּ כְּדֵי לְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה בַּעֲלָהּ. וּמִכָּאן לְמִדְנֵנו דֶּרֶךְ אֶרֶץ לְאוֹרַח שִׁיתֵן

מתנות ביד של בעלה לאשתו ולא בידיה. ועל זה ויעל עלת במזבח, קרבן לזכר, להרבות אהבה עם בעלה ברוך אותו, שכתוב ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו וגו'. ולכן כתוב (משלי י) ברפת ה' היא תעשיר. ודאי כמו שנתבאר.

ולא יוסף עצב עמה - סוד הכתוב בעצבון תאכלנה. עצבון - עצבות ורגז בלי הארת פנים. כשנחשכת הלבנה (מלכות) וברכות לא נמצאות. בעצבון - צד של רוח אחר שמונע ברכות מהעולם, ולכן לא יוסף עצב עמה. וזהו סוד הכתוב (בראשית ח) לא אסף עוד לקלל את האדמה.

ומוראכם וחתכם יהיה. מפאן ולהלאה יהיה לכם דמיות בני אדם, שהרי בתחלה לא היו דמיות של בני אדם. בא ראה, בתחלה כתוב (שם ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (שם ה) בדמות אלהים עשה אתו. כיון שחטאו, השתנתה דמותם מאותה דמות עליונה, והם התהפכו לפחד מלפני חיות השדה.

בהתחלה כל בריות העולם זקפו עינים, וראו דמות קדושה עליונה וזעו ופחדו

מִלְפָּנָיו. כִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ, הִתְהַפְּכָה דְמוּתָם בְּעֵינֵיהֶם
לְדְמוּת אַחֲרַת, וְהִתְהַפֵּף שְׁבִנֵי אָדָם זְעִים
וּפּוֹחֲדִים לְפָנֵי שְׂאֵר הַבְּרִיּוֹת.

בַּא רָאָה, כָּל אוֹתָם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא חוֹטְאִים לְפָנָיו
רְבוּנָם וְלֹא עוֹבְרִים עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, זִיו
דְמוּתָם לֹא מִשְׁתַּנֵּה מִמַּרְאֵה הַדְּמוּת הָעֲלִיוֹנָה,
וְכָל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם זְעִים וּפּוֹחֲדִים לְפָנָיו. וּבִשְׁעָה
שְׁבִנֵי אָדָם עוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, מִתְחַלְּפֵת
דְמוּתָם, וְכָלֵם מְזַדְעָזְעִים וּפּוֹחֲדִים מִלְפָּנֵי הַבְּרִיּוֹת
הָאֲחֵרוֹת, מִשּׁוֹם שֶׁהִתְחַלְּפָה הַדְּמוּת הָעֲלִיוֹנָה
וְהָעֲבֵרָה מֵהֶם, וְאִזּוּ שׁוֹלְטִים בָּהֶם חֵיוֹת הַשָּׂדֶה,
שֶׁהֵרִי לֹא רוֹאִים בָּהֶם אוֹתָהּ דְמוּת עֲלִיוֹנָה כְּרֹאֵי.

וַעֲלֵ כֶּף עֵכָשׁוּ, כִּיּוֹן שֶׁהָעוֹלָם הִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹ
מִקְדָּם, בְּרַכְּם אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת וְהַשְּׁלִיט
אוֹתָם עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל דְּגֵי הַיָּם בְּיַדְכֶם
נִתְּנוּ. וְאֶפְלוּ דְגֵי הַיָּם. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ
– מִקְדָּם לְכֵן. כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת
הָעוֹלָם, מָסַר בְּיַדֵּיהֶם אֶת הַכֹּל, שְׁכַתּוֹב וְרָדוּ
בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'.

וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת נַח. רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח, (תהלים
לכ) לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי

חֲטָאָה. פְּסוּק זֶה בְּאֲרוּהוּ, אָבֵל פְּסוּק זֶה נִתְבָּאָר
בְּסוּד הַחֲכָמָה. שְׁהֲרֵי שְׁנִינּוּ, בַּעֲשָׂרָה מִינֵי שְׂבַח
שְׂבַח דְּוֹד אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַד מֵהֶם הוּא
מִשְׁכִּיל, וְהוּא דִרְגָה אַחַת מֵאוֹתָן עֶשֶׂר. וְדוּד
הַתְּקִין עֲצָמוּ בְטָרָם שֶׁתְּשָׂרָה עָלָיו הַדִּרְגָה הַזֹּאת.

אֲשֵׁרֵי נְשׁוּי פִּשְׁעַ, שְׁהֲרֵי בְשַׁעָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹקֵל חֲטָאִים וְזָכִיּוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם
שֶׁל אוֹתוֹ [ד"א כְּשֵׁאוֹתוֹ] מְשַׁקֵּל שֶׁבְּצַד הַחֲטָאִים
עוֹלָיִם, וְאוֹתָם הָאֲחֵרִים, הַזָּכִיּוֹת שֶׁהֵן בְּמִשְׁקָל
אַחֵר, מְכַרְיעוֹת לְמִטָּה – זֶהוּ נְשׁוּי פִּשְׁעַ.

כְּסוּי חֲטָאָה – בְּשַׁעָה שֶׁהַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם,
שִׁיחָהּ מְכַסֶּה שְׁלֵא יִשְׁלַט עָלָיו הַמְּשַׁחִית,
כְּמוֹ שֶׁהִיא לְנַח שְׁכַסָּה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מֵאוֹתוֹ חֲטָא שֶׁהַמְּשִׁיךְ עָלָיו אָדָם עַל הָעוֹלָם.
שְׁכִיּוֹן שֶׁחֲטָא זֶה הַשְּׁפִיעַ אָדָם עַל הָעוֹלָם, שְׁאָר
הַבְּרִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת, וּבֵן אָדָם פּוֹחַד מֵהֶם, וְהָעוֹלָם
לֹא הַתְּקֵן בְּתַקּוּנוֹ.

וְלָבֵן כְּשִׁצָּא נַח מֵהַתְּבָה, בְּרָכּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁכְּתוּב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת
בְּנָיו וְגו'.

וְאֵתָם פָּרוּ וּרְבוּ. בְּבִרְכוֹת הַלָּלוּ לֹא נִמְצָאוּ
נִקְבוֹת, אֲלָא אֶת נַח וְאֵת בְּנָיו, אָבֵל

נְקֻבוֹת הַפְּסוּק לֹא אָמַר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְאַתֶּם - כָּלֵל שֶׁל הַזְּכָרִים וְהַנְּקֻבוֹת כְּאַחַד.
וְעוֹד, אֵת נַח - לְרַבּוֹת אֵת אֲשֶׁתּוֹ. וְאֵת בְּנָיו -
לְרַבּוֹת אֵת נְקֻבוֹתֵיהֶם.

וְלִכֵּן כָּתוּב וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ, לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת
מִכָּאֵן וְהִלָּאָה, שֶׁרָצוּ בְּאַרְץ. וְכֵאֵן נִתֵּן לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבַע מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלִכְל
הַפְּאִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי
וְנִתְּנָו לָהֶם כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה כְּאַחַד.

סדר הלימוד ליום כו תשרי [יום 26 בשנה]

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח וְגו', זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְגו', אֵת קִשְׁתִּי
נִתַּתִּי בְּעַנְיָן. נִתַּתִּי - מִקֶּדֶם לְכֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן
פָּתַח, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ
כְּמִרְאָה אֲבָן סַפִּיר דְּמוֹת כֶּסֶף. מֵה כָּתוּב
לְמַעַלָּה? וְאֲשַׁמַּע אֵת קוֹל כְּנַפְיָהֶם כְּקוֹל מַיִם
רַבִּים כְּקוֹל שְׂדֵי בְּלִכְתָּן. אֵלוֹ אַרְבַּע חֵיוֹת
גְּדוֹלוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת שְׂאוֹתוֹ הָרְקִיעַ מִתְּקַן
עֲלֵיהֶם. וְכָל הַכְּנָפִים [נִפְרָדוֹת] מִתְחַבְּרוֹת זֶו כְּזֶו
לְכִסּוֹת אֵת גּוֹפֵם.

וּבְשָׂעָה שֶׁהֵם פּוֹרְשִׁים כְּנִפְיָהֶם, נִשְׁמַע קוֹל
הַכְּנָפִים שֶׁלְכֹלם שְׁאוּמְרִים שִׁירָה. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב כְּקוֹל שְׂדֵי, שֶׁלֹּא שׁוֹכֵף לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (תהלים ל) לְמַעַן יִזְמְרָךְ כְּבוֹד וְלֹא יְדוּם.
וּמָה אוֹמְרִים? (שם צח) הוֹדִיעַ ה' יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינַי
הַגּוֹיִם גָּלָה צְדָקָתוֹ.

קוֹל הַמְּלָה כְּקוֹל מַחְנֶה, כְּקוֹל מַחְנֶה קְדוֹשׁ
כְּשֶׁמַּתְחַבְּרִים כָּל הַצְּבָאוֹת הָעֲלִיוֹנִים
לְמַעְלָה. וּמָה אוֹמְרִים? קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה'
צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. חוֹזְרִים לְדְרוֹם,
אוֹמְרִים קְדוֹשׁ. חוֹזְרִים לְצָפוֹן, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ.
חוֹזְרִים לְמִזְרָח, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ. חוֹזְרִים לְמַעְרָב,
אוֹמְרִים בְּרוּךְ.

וְהִרְקִיעַ הַזֶּה עוֹמֵד עַל רְאִשֵׁיהֶם. וּבְכֹל מְקוֹם
שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת, מְסוֹבְבִים פָּנִים לְאוֹתוֹ
צַד שְׁנֵכְלָלִים הַפָּנִים בּוֹ. מְסוֹבֵב פָּנָיו לְאַרְבָּעָה
רוּחוֹת, וְכֹלם מְסַתּוֹבְבִים לְמַטָּה. בְּרַבּוּעַ שְׁלוֹ
נְחָקֶקֶת בְּאַרְבַּע פָּנִים: פְּנֵי אֲרִיָּה, פְּנֵי נֶשֶׁר, פְּנֵי
שׁוֹר, פְּנֵי אָדָם. חָקוֹק בְּכֹלם אָדָם. פְּנֵי אֲרִיָּה
אָדָם. פְּנֵי נֶשֶׁר אָדָם. פְּנֵי שׁוֹר [אָדָם]. כֹּלם
כְּלוּלִים בּוֹ. וְלִכֵּן כְּתוּב וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

וְהִרְקִיעַ הַזֶּה שֶׁהִתְרַבַּע, כָּל הַגּוֹנִים כְּלוּלִים בּוֹ.
 אַרְבַּעַה גּוֹנִים נִרְאִים בּוֹ חֻקּוֹקִים
 בְּאַרְבַּע אַרְבַּע. בְּאַרְבַּעַה חֻקּוֹקִים רְשׁוּמִים אִוְרוֹת
 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. כְּשֶׁנִּפְרָדִים הַגּוֹנִים שֶׁל אוֹתָם
 אַרְבַּע, עוֹלָיִם שְׁנַיִם עֶשֶׂר. גּוֹן יֶרֶק. גּוֹן אָדָם. גּוֹן
 לְבָן. גּוֹן סִפִּיר שֶׁנִּכְלְלוּ מִכָּל הַגּוֹנִים. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
 (יחזקאל א) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעַנְן בְּיוֹם
 הַגֶּשֶׁם כִּן מִרְאֵה הַנִּגָּה סָבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוּת
 כְּבוֹד ה'. הַמִּרְאֵה שֶׁל כָּל הַגּוֹנִים, וְלִכְּן אֶת קִשְׁתִּי
 נִתְּתִי בְּעַנְן.

מַה זֶה קִשְׁתִּי? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹסֵף, שְׁכַתּוֹב
 (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, מִשׁוֹם
 שְׁיוֹסֵף נִקְרָא צְדִיק. וְלִכְּן קִשְׁתּוֹ, זֶה בְּרִית שֶׁל
 הַקֶּשֶׁת שֶׁנִּכְלְלֶת בְּצְדִיק, שֶׁהַבְּרִית זֶה עִם זֶה
 נֶאֱחָז. וּמִשׁוֹם שֶׁנֶּחַץ הָיָה צְדִיק, הַבְּרִית שֶׁלוֹ קִשְׁתִּי.
 וַיִּפְזוּ, מַה זֶה וַיִּפְזוּ? הָאִירוֹ בְּחֻמְדַּת הַכֹּל, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יט) הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפִזֵּ
 רַב וּמְתוֹקִים. הוֹאֲרוּ בְּאוֹר עֲלִיּוֹן כְּשֶׁשָּׁמַר הַבְּרִית.
 וְלִכְּן נִקְרָא יוֹסֵף הַצְּדִיק. וְעַל זֶה הַקֶּשֶׁת נִקְרָאת
 בְּרִית, כּוֹלֵל זֶה בְּזֶה.

זֶהר נִכְבָּד עֲלִיּוֹן הַמִּרְאֵה שֶׁל כָּל הַמִּרְאוֹת,
 מִרְאֵה כְּמִרְאֵה טְמוֹנִים [נ"א טְמוֹן]

הגִּוּנִים הַטְּמוּנִים. הַגִּוּנִים שְׁלֹא הִתְגַּלוּ. וְאֵין רְשׁוּת לְהִסְתַּכֵּל בְּעֵין בְּקִשְׁת כְּשֶׁנֶּרְאִית בְּעוֹלָם, שְׁלֹא יִתְרָאֶה קָלוּן בְּשִׁכְיָהּ. וְכֵן גּוּנֵי הַקִּשְׁת הוּא מֵרָאֶה מוּצָק קָשׁוּר כְּמֵרָאֶה כְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן שְׁלֹא לְהִסְתַּכֵּל.

וְכִיּוֹן שֶׁהָאָרֶץ רָאֲתָה אֶת הַקִּשְׁת הַזֶּה, בְּרִית קְדוּשָׁה, הִתְקַיְמָה בְּקִיּוּם. וְעַל זֶה וְהִיתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. זֶה שֶׁאֲמַרְנוּ שְׁאֵלוֹ שְׁלֹשֶׁת הַגִּוּנִים וְאֶחָד שֶׁנִּכְלָל בִּינֵיהֶם כֻּלָּם סוּד אֶחָד, וּבִתּוֹךְ הָעֲנָן עוֹלָה לְהֵרָאוֹת. (יחזקאל א')

וּמִמֶּעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמֵרָאֶה אֲבָן סַפִּיר – זוֹהֵי אֲבָן הַשְּׁתִּיָּה שֶׁהִיא נִקְדָּה אַחַת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וְעוֹמֵד עָלֶיהָ קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וּמֵהִי? הַכֶּסֶּא הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּמֶּנָּה עַל אַרְבָּעָה אֵלֶּה דְמוֹת כֶּסֶּא בְּאַרְבָּעָה עַמּוּדִים, וְזוֹהֵי תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

וְעַל דְמוֹת הַכֶּסֶּא דְמוֹת כְּמֵרָאֶה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה – זוֹהֵי תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב. מִכָּאֵן שֶׁתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב יְשִׁימוּ אוֹתָהּ עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, מִשּׁוּם שֶׁזֶה כֶּסֶּא לְזֶה. כְּמֵרָאֶה אָדָם, שֶׁהוּא הַדְּמוֹת שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עָלֶיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לִלְלָה אֶחָד לְעֶסֶק בְּתוֹרָה בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה בְּאַכְסֵנְיָה בְּעִיר מַחְסִיא, וְהָיָה שֶׁם

בבית יהודי אחד שבא בשתי אמתחות של
מלבושים. פתח רבי יהודה ואמר, (בראשית כח)
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים
– זוהי אבן השתיה שמשם נשתל העולם ועליה
נבנה בית המקדש.

הרים ראשו אותו יהודי ואמר לו, דבר זה איך
אפשר? והרי אבן השתיה טרם שנברא
העולם היתה, וממנה נשתל העולם, ואתה אמרת
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, שמשמע
שיעקב שם אותה עכשו, שכתוב (שם) ויקח את
האבן אשר שם מראשתיו? ועוד, שיעקב בבית
אל היה, והאבן הזאת היתה בירושלים.

רבי יהודה לא סובב ראשו אליו, פתח ואמר,
(עמוס ד) הכון לקראת אלהיך ישראל, וכתוב
(דברים כז) הסבת ושמע ישראל. דברי תורה צריכים
כונה, ודברי תורה צריכים להתתקן בגוף ורצון
כאחד. קם אותו יהודי והתלבש, וישב אצל רבי
יהודה ואמר, אשריכם הצדיקים שעוסקים
בתורה יומם ולילה.

אמר לו רבי יהודה, עכשו שפונת עצמך, אמר
דברך שנתחבר כאחד, שהרי דברי תורה

צָרִיכִים תְּקוּן הַגּוּף וְתְקוּן הַלֵּב, וְאִם לֹא – בְּמַטְתִּי
הֵייתִי שׁוֹכֵב, וּבְלִבִּי הֵייתִי אוֹמֵר דְּבָרִים. אֲלֹא הָרִי
שְׁנִינוּ, שְׁאֶפְלוּ אֶחָד שְׁיֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה,
הַשְּׂכִינָה מִתְחַבֶּרֶת עִמוֹ, וּמָה שְּׂכִינָה כָּאֵן וְאֵנִי
שׁוֹכֵב בְּמַטְתִּי?! וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁצָרִיכִים צְחוֹת.
וְעוֹד, שְׁכָל בֶּן אָדָם שֶׁקָּם לְעֵסֵק בַּתּוֹרָה מִחֲצוֹת
הַלַּיְלָה, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת רוּחַ צְפוּן [בַּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה], הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. וְהוּא וְכֹל הַצְּדִיקִים שְׁבֻגִין,
כֻּלָּם מְקַשְׁיָבִים [לוֹ, וּמְקַשְׁיָבִים] לְאוֹתָם דְּבָרִים
שְׁיֹצְאִים מִפִּיו. וּמָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכֹל
הַצְּדִיקִים שְׁמִתְעַדְנִים לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי תּוֹרָה בְּשַׁעַה
הַזֹּה, וְאֵנִי אֵהְיֶה שׁוֹכֵב בְּמַטְתִּי?! אָמַר לוֹ, כְּעַתָּה
אָמַר דְּבָרְךָ.

אָמַר לוֹ, שְׁאֲלֵתִי עַל מָה שְׁאֲמַרְתָּ בַּפְּסוּק הַזֶּה
[סוּד שֶׁל אֶבֶן הַשְּׁתִּיָּה שְׁאֲמַרְתָּ], וְהָאֶבֶן
הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים, שְׁזוֹ
אֶבֶן הַשְּׁתִּיָּה, [עַכְשָׁו שְׁמַקְשִׁיב לְדְבָרֵי] אֵיךְ
אֶפְשָׁר? שְׁהָרִי אֶבֶן הַשְּׁתִּיָּה טָרַם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם
הַיְתָה, וּמִמֶּנָּה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ אֲשֶׁר
שְׁמִתִּי, שְׁמִשְׁמַע שְׁיַעֲקֹב שֵׁם אוֹתָהּ כְּעַתָּה, וְכִתּוּב
וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שֵׁם מְרֹאֲשֵׁתִיו?

וְעוֹד, שֵׁיעֶקֶב בְּבֵית אֵל הָיָה, וְהָאֶבֶן הַזֹּאת הָיְתָה בִירוּשָׁלַיִם. אָמַר לוֹ, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִתְקַפְּלָה תַּחְתָּיו, וְאוֹתָהּ אֶבֶן תַּחְתָּיו הָיְתָה. אָמַר לוֹ, אֲשֶׁר שָׁם כָּתוּב, וְכָתוּב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבָּה. אָמַר לוֹ, אִם יִדְעַתְּ הַדָּבָר – אָמַר אוֹתוֹ.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) אָנִי בְצַדִּיק אֶחְזָה פְּנִיָּךְ אֲשַׁבְּעָה בְהַקִּיץ תִּמּוּנָתְךָ. דָּוִד הַמֶּלֶךְ, הַחֲבִיבוֹת וְהַדְּבָרוֹת שֶׁלוֹ הָיְתָה בָּאֶבֶן הַזֹּאת, וְעָלֶיהָ אָמַר (שם קיח) אֶבֶן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וְכִשְׁרָצָה לְהִסְתַּכֵּל בְּמַרְאֵה כְבוֹד רְבוּנוֹ, נִטַּל אֶבֶן זֶה בְּיָדוֹ בַּתְּחִלָּה, וְאַחֵר כָּף נִכְנָס. מִשּׁוֹם שְׁכָל מִי שְׁרוּצָה לְהִרְאוֹת לְפָנָיו רְבוּנוֹ, לֹא נִכְנָס אֲלָא עִם אֶבֶן זֹאת, שְׁכָתוּב (ויקרא יג)

בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְדָוִד מִשְׁבַּח עֲצָמוֹ וְאוֹמֵר, אָנִי בְצַדִּיק אֶחְזָה פְּנִיָּךְ. וְכָל הַשְּׁתַדְּלוֹתוֹ שֶׁל דָּוִד לְהִרְאוֹת בָּאֶבֶן זֹאת כְּרֹאוֹי כָּל־פִּי מֵעֵלָה. **בֵּא** וְתִרְאֶה, אֲבָרְהָם תִּקַּן תְּפִלַּת הַבֶּקֶר וְהוֹדִיעַ טוֹב רְבוּנוֹ בְּעוֹלָם, וְתִקַּן אוֹתָהּ הַשְּׁעָה בְּתַקּוּנֶיהָ כְּרֹאוֹי, שְׁכָתוּב (בראשית כב) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בַּבֶּקֶר. יִצְחָק תִּקַּן תְּפִלַּת מְנַחֵה, וְהוֹדִיעַ בְּעוֹלָם שֵׁשׁ דִּין וַיֵּשׁ דִּין שִׁיכוֹל לְהַצִּיל וְלָדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

יַעֲקֹב תִּקַּן תְּפִלַּת עֲרֻבִית, וּבִשְׁבִיל הַתְּפִלָּה הַזֹּאת
שֶׁתִּקַּן מֵה שְׁלֹא תִקַּן בֶּן אָדָם מִקֶּדֶם לְזֶה
כְּרֹאוּי, לְכֵן שִׁבַח אֶת עֲצָמוֹ וְאָמַר וְהָאֵבֶן הַזֹּאת
אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. שָׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא תִקַּן
אוֹתָהּ אַחַר כְּמוֹתוֹ.

וְלָבֶן וַיִּקַּח אֶת הָאֵבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁתוֹ וַיִּשֶׂם
אֹתָהּ מִצְבָּה. מֵה זֶה מִצְבָּה? שֶׁהִיְתָה
נְפוּלָה, וְהִקִּים אוֹתָהּ. וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ.
שֶׁהָרִי בִיעֲקֹב תְּלוּי הַדָּבָר לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם. בָּא רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוּ. אָמַר לוֹ, וְכָל זֶה
יִדְעָתָּ, וְאֵיךְ אִתָּה עוֹסֵק בְּסַחֲוֹרָה וּמְנִיחַ חַיִּי
עוֹלָם?! אָמַר לוֹ, שֶׁדְּחֻקָּה הִיְתָה לִי הַשָּׁעָה, וַיֵּשׁ
לִי שְׁנַי בָּנִים, וְעוֹמְדִים כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הָרֶב, וְאֲנִי
מִשְׁתַּדֵּל בְּמִזְוֹנָם וְלִתֵּת לָהֶם שָׂכָר לְמוֹרָם כְּדִי
שִׁיעֲסֻקוּ בַתּוֹרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים-א ב) וּשְׁלֵמָה יָשַׁב עַל כֶּסֶף דָּוִד
אָבִיו וַתִּכְנַן מַלְכָתּוֹ מְאֹד. מֵה הוּא הַשִּׁבַּח
הַזֶּה? אֵלֹא שֶׁהִתְקִין אֵבֶן שֶׁתִּיָּה וְשָׁם עָלֶיהָ קִדְשׁ
הַקִּדְשִׁים, וְאִזּוֹ וַתִּכְנַן מַלְכָתּוֹ מְאֹד. וְכַתּוּב (בראשית
ט) וּרְאִיתִיָּה לְזָכָר בְּרִית עוֹלָם. שֶׁהָרִי הַקִּדְוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא חֲשָׁקוֹ בָּהּ תָּמִיד, וּמִי שְׁלֹא נִרְאָה עִמָּה,

לא נכנס לפני רבונו. ועל זה כתוב וראיתיה לזכר
ברית עולם.

ו**ראיתיה**, מה זה וראיתיה? סוד הוא, כמו
שנאמר (יחזקאל ט) והתוית תו על
מצחות וגו', להראות עליהם. ויש אומרים, זה
רשם האות הקדוש שבבשר.

אמר רבי יהודה, ודאי הכל הוא. [כך] אבל
קשת זו שנראית בעולם עומדת בסוד
עליון, וכשיצאו ישראל מהגלות, עתידה קשת
זו להתקשט בגונים כפלה הזו שמתקשטת
לבעלה. אמר לו אותו יהודי, כך אמר לי אבא,
כשהיה מסתלק מהעולם, [אמר לי] אל תצפה
לרגלי משיח עד שתראה קשת זו בעולם
[בענין] מקשטת בגונים מאירים ויואר לעולם,
ואז צפה למשיח.

מנין לנו? שכתוב וראיתיה לזכר ברית עולם.
וכעת שנראית בגונים חשוכים, נראית
לזכרון [והיא לזכר] שלא יבא מבול. אבל באותו
זמן נראית בגונים מאירים ומקשטת בתקון כמו
כלה שמתקשטת לבעלה, ואז לזכר ברית עולם,
ויזכר הקדוש ברוך הוא את הברית הזו שהיא

בגלות ויקימה מהעפר. זהו שכתוב (הושע א)
 ובקשו את ה' אלהיהם ואת דויד מלכם. וכתוב
 (ירמיה ל) ועבדו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם
 אשר אקים להם. אשר אקים מעפר. כמו שנאמר
 (עמוס ט) אקים את ספת דויד הנפלת. ועל זה
 וראייתה לזכר ברית עולם ולהקימה מהעפר.

ואמר כך אבא, שמשום כך נזכרה בתורה גאלת
 ישראל וזכרונה. וזהו שכתוב (ישעיה נד)
 אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ כן
 נשבעתי מקצף עליך ומגער בך.

ויהיו בני נח היצאים מן התבה. רבי אלעזר
 אמר, כיון שכתוב ויהיו בני נח, לממה
 אמר היצאים מן התבה? וכי בני אחרים היו לו
 שלא יצאו מהתבה? אמר לו רבי אבא, כן, שהרי
 אחר כך הולידו בניו בניו, שכתוב אלה תולדת
 שם וגו', והם לא יצאו מהתבה. ולכן כתוב
 היצאים מן התבה שם וחס ויפת.

רבי שמעון אמר, אלו הייתי מצוי בעולם
 כשנתן הקדוש ברוך הוא ספרו של חנוך
 בעולם וספרו של אדם, הייתי מתחזק שלא
 ימצאו בין האנשים, כי לא חששו כל החכמים

לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם וְטָעוּ בְּדַבְרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם לְהוֹצִיא
מִרְשׁוֹת עֲלִיוֹנָה לְרִשׁוֹת אַחֲרֵיהֶם, וְכָעֵת הִנֵּה חֲכָמֵי
הָעוֹלָם יוֹדְעִים דְּבָרִים וּמִסְתִּירִים אוֹתָם
וּמִתְחַזְּקִים בְּעֲבוֹדַת רַבּוֹנָם.

וּפְסוּק זֶה מְצֵאתִי בְּסוּד הַסּוּדוֹת [תּוֹסֵפְתָא],
שֶׁכְּשֶׁמְעוֹרֵר חֲדוֹת כָּל הַחֲדוֹת הַטָּמִיר
הַנִּסְתָּר, זָקֵן הַזְּקֵנִים מְאִיר מִמֶּנּוּ אוֹר דְּקִיק. חֲדוֹת
כָּל הַחֲדוֹת מְאִיר לְיָמִין בְּשֶׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיוֹן,
וּמְאִיר לְשִׁמְאֵל בְּחֲדוֹת הַיָּיִן הַטּוֹב, מְאִיר לְאַמְצַע
בְּחֲדוֹה [שֶׁל הָאַרְגָּמָן] שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים. רוּחַ
מִתְעוֹרֵרֶת וְרוּחַ עוֹלָה וְנִתֵּן בְּרוּחַ.

דְּבָקִים זֶה בְּזֵה. שֶׁלֹּשׁ נִכְנָסִים לְשֶׁלֶשׁ. מִתּוֹךְ
שֶׁלֹּשׁ יוֹצֵאת בְּרִית אַחַת שֶׁדְּבָקָה
בְּבְרִית. עוֹבְרֶת הָרוּחַ הָעוֹלָה וּמִתְעַבְּרֶת מִמֶּנּוּ.
כְּשֶׁנִּתְּנָת בְּשְׁנֵי צְדָדִים, נְדָבָקִים רוּחַ בְּרוּחַ,
וּמִתְעַבְּרוֹת מִשְׁלֹשָׁה בָּנִים. וְנַח וְתִבְּהָ יֵצְאוּ מֵהֶם
שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁלֹשֶׁת הָעֲלִיוֹנִים, וְאַלֶּה הֵם שֶׁיֵּצְאוּ
מִתּוֹךְ הַתִּבְּהָ - שֵׁם וְחֵם וְיִפְתָּ. שֵׁם שֶׁכְּבָד יָמִין,
חֵם שֶׁכְּבָד שְׁמָאֵל, יִפְתָּ אַרְגָּמָן שְׁכוּלֵל אוֹתָם.

וְחָם הוּא אָבִי כְּנָעַן, זֶה־מֵת הַזֶּה־ב תַּחַת סִיגִים.
הַתְעוֹרְרוֹת רוּחַ הַטְּמֵאָה שֶׁל נַחֲשׁ

הקדמוני. ולכן רשם ואמר, וחס הוא אבי כנען. שהביא קללות על העולם. אותו כנען שהתקלל, אותו כנען שהחשיך פני הבריות.

וְלִבְּנֵי [כלם] לא יצא מכלל כלם, אלא זה שכתוב וחס הוא אבי כנען, אותו שהחשיך את העולם, ולא כתוב בכלל זה ושם הוא אבי כן או יפת הוא אבי כן, אלא מיד קפץ ואמר וחס הוא אבי כנען. ודאי.

וְעַל זה, כשכא אברהם, מה כתוב? (בראשית יב) ויעבר אברם בארץ. שעדין לא היה קיום של האבות ולא באו זרע של ישראל לעולם שיצא השם הזה ויכנס שם עליון קדוש. כשהיו ישראל צדיקים, נקראה הארץ על השם הזה – ארץ ישראל. כשלא זכו, נקראה הארץ על שם אחר – ארץ כנען.

וְעַל זה כתוב (שם ט) ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. שהוא הביא קללות על העולם. ובנחש מה כתוב? (שם ג) ארור אתה מכל הבהמה, הינו מה שכתוב עבד עבדים. ועל זה כתוב שם וחס ויפת. שלשת אלה בני נח היוצאים מן התבה, כמו שאמרנו.

שִׁלְשָׁה אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ, הַקְּיֹום שֶׁל כָּל הָעוֹלָם,
הַקְּיֹום שֶׁל סוּד עֲלִיּוֹן. וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה
כָּל הָאָרֶץ, הֵינּוּ סוּד [זֶה] שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הַגְּוֹנִים
הָעֲלִיּוֹנִים. שְׁכַשְׂאוֹתוֹ נָהָר שְׁשׁוּפֵעַ וַיּוֹצֵא,
מִשְׁקָה אֶת הַגֵּן בְּכַח שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָעֲלִיּוֹנִים
הַלְלוּ. וּמִשָּׁם נִפְרָדִים הַגְּוֹנִים שְׁלֵמֶטָה כָּל אֶחָד
וְאֶחָד כָּלוּל בְּחִבְרוֹ, לְהִרְאוֹת שְׁכַבּוּד הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַתְּפֹשֵׁט לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהוּא אֶחָד
בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֹשֶׁת הַגְּוֹנִים הַלְלוּ בְּכָל
אוֹתָם שְׁבָאִים מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, וּמִמְרָאָה
שֶׁל שְׁלֹשֶׁת גְּוֹנִים אֵלּוּ נִפְרָדִים לְכָל אוֹתָם
שְׁבָאִים מִצַּד הָרוּחַ הָאַחֲרֵת, וּכְשֶׁתִּסְתַּכַּל בְּסוּד
הַדְּרָגוֹת תִּמָּצֵא אִיךָ נִפְרָדִים הַגְּוֹנִים לְכָל אוֹתָם
הַצְּדָדִים, עַד שֶׁנִּכְנָסִים לְמַטָּה בְּסוּד שֶׁל אוֹתָם
עֲשָׂרִים וְשִׁבְעָה הַצְּנוּרוֹת, [הַצְּדָדִים] שֶׁל
הַדְּלָתוֹת שְׁמֹכְסִים אֶת הַתְּהוֹמוֹת.

וְהַכֹּהֵן יְדוּעַ לְחַכְמִים עֲלִיּוֹנִים. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל
הַצְּדִיקִים שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
בְּכַבּוּדָם וְגִלָּה לָהֶם סִתְרֵי חֲכָמָה עֲלִיּוֹנִים, עֲלֵיהֶם
כְּתוּב (תְּהִלִּים כ"ה) סוּד ה' לִירְאוֹ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) ה' אֱלֹהֵי אֲתָה אֲרוֹמְמֶךָ אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עָשִׂיתָ פְּלֵא עֲצוֹת מִרְחַק אֲמוּנָה אֲמֵן. כִּמָּה יֵשׁ לִבְנֵי אָדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְשַׁבַּח לְכַבוֹדוֹ, מִשׁוֹם שְׁכָל מִי שְׂיִוְדַע לְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹנוֹ כְּרְאוּי, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד – אֲלֵא שְׁמֵרְבָה בְּרָכוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וַעֲלֵי כֵן, מִי שְׂיִוְדַע לְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹנוֹ וּלְיַחַד אֶת שְׁמוֹ, חָכִיב הוּא לְמַעְלָה וְנִחְמַד לְמַטָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בּוֹ [בְּכַבוֹדוֹ], וְעָלְיוֹ כְּתוּב (שם מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאֵר.

וַיִּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַע כָּרִם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי. אֶחָד אָמַר מִגֵּן עֵדֵן [נִתְרַכְּבָה] גִּרְשָׁה וְנִטַע אוֹתָהּ כָּאֵן. וְאֶחָד אָמַר בְּאֶרֶץ הַיִּתָּה, וְעָקַר אוֹתָהּ וְשָׂתַל אוֹתָהּ, וּבְאוֹתוֹ יוֹם עָשְׂתָה פְּרוֹת וְנִצְנְצוּ לְבָלוּבִים וְעֵנָבִים, וְהָיָה סוּחַט אוֹתָהּ וְשׁוֹתָהּ מֵהַיַּיִן וּמִשְׁתַּכֵּר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּד הַחֲכָמָה הוּא כָּאֵן בְּפִסּוּק הַזֶּה. כְּשֶׁרְצָה נַח לְבַדֵּק בְּאוֹתוֹ חֲטָא שְׁבָדַק אָדָם הָרְאוּשׁוֹן – לֹא כְּדִי לְהַתְּדַבֵּק בּוֹ, אֲלֵא לְדַעַת

וּלְתַקַּן הָעוֹלָם, וְלֹא יִכַּל. סָחַט עֲנָבִים לְבֹדֵק
בְּאוֹתוֹ כָּרֶם. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לָזֶה, [אָז] וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל,
וְלֹא הָיָה לוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד. וְלִכֵּן וַיִּתְגַּל, גָּלָה פְּרָצָה
שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהִיְתָה נִסְתָּרֶת. בְּתוֹךְ אֱהֵלָה, כָּתוּב
בְּה"א. וְעַל זֶה כָּתוּב וְאֵל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ.
בְּתוֹךְ אֱהֵלָה שֶׁל אוֹתָהּ כָּרֶם.

כְּמוֹ זֶה בְּנֵי אֶהְרֵן שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁהֵיוּ שְׂתוּיֵי יַיִן, וְכִי
מִי נִתֵּן לָהֶם יַיִן בְּאוֹתוֹ מְקוֹם לְשִׁתוֹת? אִם
תַּעֲלֶה בְּדַעְתְּךָ שֶׁהֵיוּ חֲצוּפִים שֶׁשָּׁתוּ יַיִן – לֹא כִּךָ!
אֲלֹא וְדַאי מֵאוֹתוֹ יַיִן שָׁתוּ, שֶׁכָּתוּב (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ
לְפָנָי ה' אֵשׁ זָרָה. כָּתוּב כָּאֵן אֵשׁ זָרָה, וְכָתוּב שֶׁם
(משלי ז) לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשָּׁה זָרָה. וְהַכֹּל דָּבָר אַחֵד.

וְכִךְ כְּמוֹ זֶה וַיִּשְׁתֵּן מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל. וְעַל
זֶה הִתְעוֹרֵר חֵם אָבִי כְּנַעַן, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר,
וְנִתֵּן מְקוֹם לְכְנַעַן לְשֵׁלֵט. וּמֵה שֶׁהָיָה זֶה צָדִיק
בְּסוּד הַבְּרִית, סָרַס אוֹתוֹ. וְשָׁנִינוּ, שֶׁהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ
אוֹתוֹ קִיּוּם.

וְלִכֵּן אָמַר אַרְוּר, שֶׁהָרִי הַקָּלְלוֹת הִתְעוֹרְרוּ
בְּתַחֲלָה עַל יָדוֹ בְּעוֹלָם. [וְעַל זֶה וַיֹּאמֶר
אַרְוּר כְּנַעַן. שֶׁהָרִי קָלְלוֹת יָבִאוּ עַל הָעוֹלָם
כְּבַתְחִלָּה]. עָבַד עֲבָדִים יְהִיָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אַרְוּר

אתה מכל הבהמה וגו'. הכל יתקן לעתיד לבא, והוא לא יתקן. וכלם יצאו לחרות, והוא לא יצא. וסוד הוא לאותם שיודעים דרכי ושבילי התורה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים נא) **כִּי פִשְׁעֵי אָנִי אָדַע וְחַטָּאתִי נִגְדִי תָמִיד**. כִּמָּה יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם לְהִשָּׁמַר מִחַטָּאֵיהֶם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָרִי אַחַר שְׁחָטָא אָדָם, רְשׁוּם חָטָאוֹ לְמַעְלָה וְלֹא נִמְחָק, רַק בְּכַח שֶׁל תְּשׁוּבָה רַבָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ב) **כִּי אִם תִּכְבְּסִי בַנֶּתֶר וְתִרְבִּי לָךְ בְּרִית נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנָי**.

בֵּא רְאֵה, כִּינּוּן שְׁחָטָא אָדָם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּעַם אַחַת – עוֹשֶׂה רָשָׁם. וְכִשְׁחָטָא בּו פְּעַם שְׁנֵיָה – מִתְחַזֵּק יוֹתֵר אוֹתוֹ הָרָשָׁם. חָטָא בּו פְּעַם שְׁלִישִׁית – מִתְפַּשֵּׁט אוֹתוֹ הַכֶּתֶם מִצַּד זֶה לְצַד זֶה, וְאִז כָּתוּב נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנָי.

בֵּא רְאֵה, כִּינּוּן שְׁחָטָא דּוּד הַמְּלָךְ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָעֶסֶק שֶׁל בֵּת שְׁבַע, חָשַׁב שְׂאוֹתוֹ חָטָא נְרָשָׁם עָלָיו לְעוֹלָמִים. מֶה כָּתוּב? (שמאל-ב יב) **גַּם ה' הִעֲבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת**. הָעֶבֶר אוֹתוֹ הָרָשָׁם מִלְּפָנָיו.

אָמַר לּוֹ רַבִּי אַבָּא, וְהָרִי שְׁנִינוּ שְׁבַת שְׁבַע הֵיְתָה שֶׁל דּוּד הַמְּלָךְ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, לְמָה

נָתַן אוֹתָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוּרֵיהָ הַחֲתִי
 מִקֶּדֶם לָזֶה? אָמַר לוֹ, כִּף דְּרָכּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא – אֵף עַל גַּב שְׂמֻזְמַנְת לְבֵן אָדָם לְהִיּוֹת שָׁלוֹ,
 מִקֶּדֶם אַחַר וְנוֹשָׂא אוֹתָהּ עַד שְׂמֻגִיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל
 זֶה. כִּיּוֹן שְׂהֻגִיעַ זְמַנּוֹ, נִדְחָה זֶה שְׂנֻשָׂא אוֹתָהּ
 מִלְפָּנֵי הָאֲחֵר הַזֶּה שֶׁבָּא אַחַר כִּף וּמִסְתַּלֵּק
 מִהָעוֹלָם, וְקָשָׂה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַעֲבִירוֹ מִהָעוֹלָם כְּשֶׁעֲדִין לֹא הֻגִיעַ זְמַנּוֹ מִלְפָּנֵי
 הָאֲחֵר הַזֶּה.

וְסוּד שֶׁבֶת שֶׁבַע שְׁנַתָּנָה לְאוּרֵיהָ הַחֲתִי [כְּפִי
 שְׂאֻמְרָנִי] בְּתַחֲלָה, צָא וּדְיֵק וְתִמְצָא לְמָה
 נִתְּנָה הָאָרֶץ הַקָּדוֹשָׁה לְכַנְעֵן בְּטָרִם שְׂבָאוֹ
 יִשְׂרָאֵל, וְתִמְצָא דְבַר זֶה. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד הוּא
 וְדְבַר אֶחָד.

בֵּא רְאֵה, דָּוִד, אֵף עַל גַּב שְׁהוּדָה עַל חֲטָאוֹ
 וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה, לֹא הִסִּיר מִלְּבוֹ וּרְצוֹנוֹ
 מֵאוֹתָם חֲטָאִים שְׁחָטָא וּמֵאוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל בֵּת
 שֶׁבַע, כִּי פָחַד עָלֵיהֶם תָּמִיד שְׂמָא יְגָרִם אֶחָד
 מֵהֶם וּיְקַטְרֵג עָלָיו בְּשַׁעַת הַסְּכָנָה, וְלִכֵּן לֹא שָׁכַח
 אוֹתָם מִמֶּנּוּ וּמִרְצוֹנוֹ.

דְּבַר אַחֵר, כִּי פִשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע – כָּל הַדְּרָגוֹת
 שֶׁתְּלוּיּוֹת בָּהֶם חֲטָאֵי בְּנֵי אָדָם אֲנִי אֲדַע.

וְחִטָּאתִי נִגְדֵי תָמִיד – זו פְּגִימַת הַלְבָנָה שְׁלֹא יֵצֵאָה מִטְּמֵאתָה עַד שֶׁבֹא שְׁלֵמָה וְהַאִירָה בְּשִׁלְמוֹת, וְאִז הַתְּבַסֵּם הָעוֹלָם וַיֵּשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל לְבִטָּח, שְׁכָתוֹב (מלכים-א ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וַיִּשְׁרָאֵל לְבִטָּח אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ. וְעַם כָּל זֶה – וְחִטָּאתִי נִגְדֵי תָמִיד, וְלֹא נִפְסַק מִהָעוֹלָם עַד שֶׁיָּבֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעֵתִיד לָבֹא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ.

הוּא הָיָה גִבּוֹר צִיד לְפָנָי ה' עַל כֵּן יֵאמָר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צִיד לְפָנָי ה'. בֹּא רְאֵה, הוּא הָיָה אִישׁ חֲזָק. לְבוֹשֵׁי אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה לוֹבֵשׁ, וַיִּדַע לְצוּד צִידָה שֶׁל הַבְּרִיּוֹת בֵּהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נִמְרֹד הָיָה מִפְּתַח אֵת הַבְּרִיּוֹת לְלַכֵּת אַחַר עֲבוֹדַת הָעֲבוֹדָה זָרָה, וְהָיָה שׁוֹלֵט בְּאוֹתָם לְבוֹשִׁים וּמְנַצֵּחַ אֵת בְּנֵי הָעוֹלָם, וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁהוּא שְׁלִיט שֶׁל הָעוֹלָם, וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ נִמְרֹד? שְׁמֵרֹד בְּמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שְׁלֵמָעֵלָה, שְׁמֵרֹד בְּעֲלִיּוֹנִים וּמֵרֹד בְּתַחְתּוֹנִים.

בְּאוֹתָם לְבוֹשִׁים הוּא שְׁלֵט עַל כָּל [שְׁאָר] בְּנֵי הָעוֹלָם וּמֶלֶךְ בֵּהֶם, וּמֵרֹד

בְּרַבּוֹנוֹ וְאָמַר שֶׁהוּא הַשְּׁלִיט שֶׁל הָעוֹלָם, וְהָיָה
מִפְתָּה אֶת הַבְּרִיּוֹת אַחֲרָיו, עַד שֶׁמֶשֶׁךְ בְּנֵי אָדָם
לְצֵאת מֵאַחַר עֲבוֹדַת רַבּוֹן הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בְּלִבּוֹשִׁים הִלְלוּ יוֹדְעִים בָּהֶם הַחֲבָרִים
סוּד עֲלִיוֹן.

מִשְׁנָה. וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים
אַחָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (מלכים-א ו')
וְהַיְבִית בְּהַבְּנָתוֹ אֲבָן שְׁלֵמָה מִסֵּעַ נִבְנָה וּמִקְבוֹת
וְהַגְרָזָן כָּל כְּלֵי בְרֹזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהַבְּנָתוֹ.
וְהַיְבִית בְּהַבְּנָתוֹ – וְכִי לֹא הָיָה בּוֹנֵה אוֹתוֹ שְׁלֵמָה
וְכָל הָאֲמָנִים שֶׁהָיוּ שָׁם? מַה זֶה בְּהַבְּנָתוֹ?

אָלָּא כִּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות כה) מִקְשָׁה
תִּיעֲשֶׂה הַמְּנוֹרָה. אִם הִיא מִקְשָׁה, מַהוּ
תִּיעֲשֶׂה? אֵלָּא וְדַאי הַכֹּל בְּאוֹת וְנִסִּים נַעֲשֶׂה הוּא
מִעֲצָמוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת הַמִּעֲשֶׂה, לִמַּד
אֶת הָאֲמָנִים לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מַה שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִים
מִקֵּדָם לָכֵן.

מַה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁבְּרַכַּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שָׂרְתָה עַל יָדָם, וְעַל כֵּן כָּתוּב בְּהַבְּנָתוֹ, הוּא
נִבְנָה מִעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא לִמַּד אֶת הַלְמוּד לְאֲמָנִים
אִיךְ לְהִתְחִיל לַעֲשׂוֹת, וְלֹא הִסְתַּלַּק מִעֵינֵיהֶם

הַרְשֵׁם שֶׁל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה מִמֶּשׁ, וּמִסְתַּכְּלִים בּוֹ
וְעוֹשִׂים, עַד שֶׁנִּבְנְהָ כָּל הַבַּיִת.

אָבֵן שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה, שְׁלֵמָה כָּתוּב חֶסֶד יוֹד, **אָבֵן**
שְׁלֵמָה וְדָאִי. מִסַּע, שְׁנִסְעָה וּבָאָה
וְשָׂרְתָה עֲלֵיהֶם וְנַעֲשֶׂתָה הָעֲבוּדָה [מִסַּע, שְׁנִסְעָה
יָדָם וְנַעֲשֶׂתָה הָעֲבוּדָה]. מִסַּע, שְׁהִסִּיעַ יָדָם
לַעֲשׂוֹת שְׁלֵא מִדַּעְתָּם. כָּתוּב כֶּאֵן מִסַּע, וְכָתוּב
שָׁם (בַּמִּדְבָּר י) וְלִמְסַע אֶת הַמַּחְנוֹת. וּמִקְבוֹת וְהַגְּרוּן
כָּל כְּלֵי בְרוֹזֵל לֹא נִשְׁמַע, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁמִיר בְּקַע
הַכֹּל וְלֹא נִשְׁמַע דְּבַר, שְׁלֵא הִצְטַרְכוּ לְשֹׂאֵר
הַכֵּלִים לַעֲשׂוֹת, וְהַכֹּל הָיָה עִם אוֹת וְנִס.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּמָּה חֲבִיבִים הֵם דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק
בָּהֶם וַיּוֹדַע לְלַכֵּת [בּוֹ] בְּדֶרֶךְ אֱמֶת. וְהַבַּיִת
בְּהִבְנָתוֹ. כִּאֲשֶׁר עָלָה בְּרִצּוֹן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְכַבוֹדוֹ, עָלָה מִתּוֹךְ הַמַּחֲשָׁבָה רִצּוֹן
לְהַתְּפַשֵּׁט, וְהַתְּפַשֵּׁט מִהַמָּקוֹם שֶׁל אוֹתָהּ
הַמַּחֲשָׁבָה הַנִּסְתָּרָת שְׂאִינָה יְדוּעָה.

עַד שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט וְשׁוֹרָה בְּבֵית הַגְּרוּן, הַמָּקוֹם
שֶׁתְּמִיד נוֹבַע בְּסוּד שֶׁהוּא רוּחַ חַיִּים. וְאָז,
כְּשֶׁמִּתְפַּשֵּׁט הַמַּחֲשָׁבָה הַהִיא וְשׁוֹרָה בְּמָקוֹם

הַזֶּה, נִקְרָאת הַמַּחְשְׁבָה הַהִיא אֱלֹהִים חַיִּים,
שְׁכָתוֹב (ירמיה י') הוּא אֱלֹהִים חַיִּים.

עוֹד רָצָה לְהַתְּפֹשֵׁט וּלְהַתְּגַלּוֹת, מִשֶּׁם יֵצְאוּ אִשׁ
רוּחַ וּמִים כְּלוּלִים יַחַד, וַיּוֹצֵא יַעֲקֹב אִישׁ
שָׁלֵם, וְהוּא קוֹל אֶחָד שְׂוֹצֵא וְנִשְׁמָע. מִכָּאן
הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהִיְתָה נִסְתָּרֶת בַּחֲשָׁאֵי נִשְׁמָעֶת בְּגִלּוּי.
עוֹד מִתְּפַשֵּׁט הַמַּחְשְׁבָה הַזֶּה לְהַתְּגַלּוֹת, וּמִכָּה
הַקוֹל הַזֶּה וּמִקִּישׁ בְּשִׁפְתָיִם, וְאִזּוֹ יוֹצֵא
הַדְּבוּר שֶׁמְשָׁלִים הַכֹּל וּמַגְלֶה הַכֹּל. נִשְׁמָע שֶׁהַכֹּל
הוּא אוֹתָהּ מַחְשְׁבָה נִסְתָּרֶת שֶׁהִיְתָה בַּפְּנִים,
וְהַכֹּל אֶחָד.

כִּיּוֹן שֶׁמַּגִּיעָה הַתְּפֹשֵׁטוֹת זֶה וְנַעֲשֶׂה דְבוּר בְּכַח
אוֹתוֹ הַקוֹל, אִזּוֹ – וְהַבֵּית בְּהַבְּנָתוֹ. לֹא
כָּתוּב כִּי אֲשֶׁר נִבְּנָה, אֲלֹא בְּהַבְּנָתוֹ, בְּכֹל פְּעַם
וּפְעַם. אֲבָן שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר. וְכָתוּב (שיר ג)
בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אִמּוֹ.

מִפְּעַ, שְׂוֹצֵא מִבְּפְּנִים וְשׁוֹרָה וְנוֹסֵעַ הַחוּצָה.
יוֹצֵא מִלְּמַעְלָה וְשׁוֹרָה וְנוֹסֵעַ לְמַטָּה.
וּמִקְבוֹת וְהַגְרָזוֹן כֹּל כְּלֵי בְרָזֶל – אֵלּוֹ שְׁאָר הַדְּרָגוֹת
הַתְּחִתּוֹנוֹת שְׁכָלָם תְּלוּיִים בּוֹ, וְלֹא נִשְׁמָעוּ וְלֹא
הַתְּקַבְּלוּ פְּנִימָה כְּשֶׁהִיא עוֹלָה לְהֵאָחֵז לְמַעְלָה

וְלִינוּק מִשֵּׁם, וְזֶהוּ בְּהִבְנָתוֹ. וְאִזּוֹ, כְּשֶׁהִיא יוֹנֵקֶת,
כָּלֶם עוֹמְדִים בְּחֻדוֹהָ וַיּוֹנְקִים וּמִתְמַלְאִים
בְּבִרְכוֹת, וְאִזּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת עוֹמְדִים בְּסוּד אֶחָד,
בְּיַחְוֹד אֶחָד, וְאִין בָּהֶם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת פְּרוּד. אַחַר
שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטְלִים חֵלְקָם, כָּלֶם מִתְפַּשְׁטִים
וּנְפָרְדִים לְצַדִּיָּהֶם לְמַה שֶׁהִתְמַנּוּ.

בא ראה, ויהי כל הארץ שפה אחת וגו'. מה
כתוב אחר כך? ויהי בנסעם מקדם – מאותו
קדמונו של העולם – וימצאו בקעה בארץ שנער.
שהרי משם נפרדים לכל אותם הצדדים, והוא
ראש המלכות להתפזר.

ואם תאמר, הנה כתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן
להשקות את הגן ומשם יפרד? ודאי שפכה
זה. שכיון שנוסעים משם יש פרוד, וכאשר הם
מכנסים שם לינוק אין פרוד. וכשנוסעים יש
פרוד, שכתוב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה,
כמו שנתבאר.

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, שאז
הרי העולם ביסוד ועקר ושרש אחד
ואמונה אחת בקדוש ברוך הוא. מה כתוב? ויהי
בנסעם מקדם, מהראשון עקר העולם אמונת

הכל. וַיִּמְצְאוּ בַקֶּעָה, מְצִיָּאָה מְצָאוּ וַיִּצְאוּ בָּהּ
מִתַּחַת הָאָמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה [וַיִּמְצְאוּ].

בא רֵאָה מָה כָּתוּב בְּנִמְרוֹד, וַתְּהִי רֵאשִׁית
מִמְּלַכְתּוֹ בְּבָל. שְׁהָרִי מִשָּׁם נָסַע לְהֶאֱחֹז
בְּרִשּׁוֹת אַחֲרָת. וְכֹאן, וַיִּמְצְאוּ בַקֶּעָה בְּאָרֶץ
שְׁנַעַר. מִשָּׁם נָסְעוּ בְּלִבָּם לְצֵאת מְרִשּׁוֹת הָעֲלִיּוֹנָה
לְרִשּׁוֹת אַחֲרָת.

סדר הלימוד ליום כז תשרי (יום 27 בשנה)

סתרי תורה

מקימי הָעִיר וְהַמְּגֵדֵל מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ
שְׁמֵלֶאכִי הַשָּׂרָת מְכִירִים אוֹתָהּ, וְלֹא הָיוּ
מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת, מִשּׁוּם כֶּן כָּתוּב וְעַתָּה לֹא
יִבְצֵר מֵהֶם וְגו'. שְׁאֵלְמֵלֵא מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת
שְׁמֵלֶאכִים עֲלִיּוֹנִים לֹא הָיוּ מְכִירִים אוֹתָהּ, נַחֲסָרָה
הַחֲשִׁיבוֹת שֶׁהֵם חָשְׁבוּ לְעִשׂוֹת, כִּיּוֹן שְׁמַעֲשֵׂה
הַשָּׂדִים אֵינוֹ אֶלֶא בְּרַגַּע אֶחָד לְמֵרָאָה בְּנֵי אָדָם
וְלֹא יוֹתֵר.

ודבָרִים אַחָדִים, שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
כָּל אַחַת וְאַחַת עַל בְּרִיָּהּ, וְלֹא
הִתְחַלְפָּה לָהֶם דְּרָגָה, וְלִכֵּן כָּתוּב וּדְבָרִים אַחָדִים.
וּמִשּׁוּם כֶּן הִתְיַעֲצוּ בְּעִצָּה רְעָה, עִצָּה שֶׁל חֲכָמָה,

שְׁכַתוֹב הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. הַכֹּל הוּא
בְּסוּד הַחֲכָמָה. וְרָצוּ לְחֻזַּק בְּאַרְץ אֶת הַצַּד הָאֲחֵר
וְלַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ, מִשׁוּם שֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים שֶׁכֹּל
הַדִּינִים הָרָעִים מִשָּׁם יוֹרְדִים לְעוֹלָמוֹת, וְרָצוּ
לְדַחֹת אֶת דְּרָגַת הַקִּדְּשׁ.

ע"ר ומגדל – זו החכמה העליונה, [שהרי]
היו יודעים ששם הקדוש לא מתחזק
בארץ אלא בעיר ומגדל. ע"ר – שכתוב
(שמואל-ב ה) עיר דוד היא ציון וגו'. מגדל –
שכתוב (שיר ד) כמגדל דויד צוארף. ובחכמה
עשו להיות שלטון הצד האחר בארץ שדוחה
[לדחות] את אדון כל הארץ ממקומו, ולהיות
דיור לסטרא אחרא בארץ.

ונעשה לנו שם – כמו שאחוז [שאחר] הוא
השם למעלה, נחזק אותה בינינו
שיהיה שם בארץ. פן נפויץ – ידיעה היו יודעים
שיתפזרו מעל פני הארץ, ולכן היו מתיחדים
לעשות מעשה זה בחכמה.

הצד האחר הוא זכר ונקבה, תקף זהמת הדין
הקשה. וכמו שאדם חטא [בו] בהם
והתחזקו בגללו על העולם, גם כאן הם עשו

שִׁיתְחַזֵּק יוֹתֵר, שְׁכָתוּב אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי
 אָדָם הָרָאוּ שׁוֹן שֶׁהֵבִיא וְהַשְּׁלִיט צַד הָאָחֵר עַל
 הָעוֹלָם, הֵצֵד הָרַע. כְּמוֹ שֶׁצַּד הַקְּדוּשָׁה אֵין
 שְׁלֵטוֹנוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲלָא בְּעִיר וּמִגְדָּל, גַּם כָּאֵן
 חָשְׁבוּ הֵם לְבָנוֹת עִיר וּמִגְדָּל לְהַשְּׁלִיט אֶת הַצַּד
 הָרַע הַזֶּה בְּעוֹלָם.

וַיֵּרֶד ה' לְרֵאוֹת. נָחַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה לְרֵאוֹת
 [עַל] אֶת מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל הַבְּנִיּוֹת שֶׁבָנוּ, וְהֵם
 הָיוּ מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ לְכָל אוֹתָם דְּרָגוֹת
 קְדוּשׁוֹת וְהָיוּ מְצַלִּיחִים. כִּיּוֹן שֶׁיֵּרְדָה הַקְּדוּשָׁה,
 הַתְּבַלְבְּלוּ כָּל הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ. עַלִּיוֹנִים יֵרְדוּ
 וְתַחְתּוֹנִים עֲלוּ, וְלֹא הָיוּ עוֹמְדִים בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
 שֶׁהָיוּ. וְאַחֵר כֶּךָ בְּלִבָּל לְשׁוֹנָם בְּשִׁבְעִים לְשׁוֹן
 וְהַתְּפֹזְרוּ לְכָל צְדָדֵי הָעוֹלָם.

מִמְנָה אֶחָד יֵשׁ בְּרַקִּיעַ, וּבֹו קִימִים כָּל [ד"א
 אוֹתָם] מִפְתָּחוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וְהוּא
 קִים וְזָמִין בְּכָל הַשָּׁעוֹת וְרַגְעֵי הַיּוֹם. וְהֵם הָיוּ
 יוֹדְעִים בְּסוּד הַחֲכָמָה, הַגְּנוּזָה שֶׁל הַמְּנָה הַזֶּה,
 וְהָיוּ פּוֹתְחִים וְסוֹגְרִים וּמְצַלִּיחִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם
 בְּמֵאֵר פִּיהֶם. כִּיּוֹן [שֶׁהִסְתַּכְּלוּ] שֶׁהַתְּבַלְבֵּל
 הַמֵּאֵר שֶׁלָּהֶם, הַכֹּל נִמְנַע מֵהֶם, וּמִקוֹם מְתַקֵּן
 מֵצֵאוּ בְּאוֹתָהּ בְּקַעָה. צַד הַצְּדָדִים.

וַיִּמְצְאוּ בַקְעָה, מְקוֹם מְתַקֵּן לְזֶה [אוֹתוֹ] הַצַּד
הָרַע, שְׂרָצוּ הֵם לְחִזְק וְנִמְנְעוּ. תִּקְרָף
[שְׁלוֹן] שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד הָיָה תְלוּי לְהַפְרַע בְּאוֹתָהּ
בַקְעָה, עַד שֶׁנִּטְּלָה מִשָּׁם צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת, כְּמוֹ
שֶׁהֵם בָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְנִתְּנוּ [הַכֹּל] כָּלֶם בְּיַדֶּיהָ.
וְנִהְרְגוּ שָׁם אוֹתָם שֶׁלֹּא רָצוּ לְצִאת בְּק"ץ הַיָּמִי"ן.
נִבְהָלוּ וְנִפְּלוּ בְּק"ץ הַיָּמִי"ם, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנֶּחְלַשׁ הַכֹּחַ בַּתְּחִלָּה בַּבְּקָעָה הַזֹּאת. וְעַל זֶה כָּתוּב
(יחזקאל לו) וְהָיָא מְלֵאָה עֲצָמוֹת.

וְהִתְחַזְּקָה בְּאוֹתוֹ הַצֵּלֶם שֶׁהָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר.
וְנִשְׁבַּר הַתִּקְרָף אַחַר כֵּךְ בְּאוֹתָם
עֲצָמוֹת וּבְאוֹתוֹ צֵלֶם. שְׂאוֹתָם רֵאשׁוּנִים הִתְקַיְּמוּ
וְקָמוּ עַל רַגְלֵיהֶם, וְאוֹתוֹ צֵלֶם נִשְׁבַּר, וְאֵז יָדְעוּ
כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם שֶׁאֵין אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּלִבָּדוֹ. וְעוֹד, שֶׁהִתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ עַל יְדֵי
חֲנֻנִיָּה מִישָׂאֵל וְעֹזְרִיָּה, וְהַכֹּל בְּיוֹם אֶחָד. וְעַל זֶה
כָּתוּב (ישעיה כט) וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְגו' (ע"כ

סתרי תורה).

וַיֹּאמְרוּ הֲבֵה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֵאשׁוּ
בְשָׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. רַבִּי חֲזִיָּא
פְּתַח, (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרַשׁ וְגו'. וְכִי יֵשׁ
יָם נִגְרַשׁ? כֵּן. שֶׁכַּאֲשֶׁר הֵיּם יוֹצֵא מִתְּקוּנָו וְהוֹלֵךְ

[בְּלֵי הַבַּל] בְּלֵי רַב חוּבַל, אֲזַ נְגַרְשׁ וּמִתְגַרְשׁ
מִמְקוֹמוֹ, כְּמִי שֶׁשׁוֹתָה יַיִן וְלֹא יוֹשֵׁב עַל בְּרִיו
וְעוֹלָה וַיּוֹרֵד. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי הַשֶּׁקֶט לֹא
יוֹכֵל וַיִּגְרָשׁוּ מִימֵיו רֶפֶשׁ וְטִיט. שְׁמוּצִיאִים מִימֵיו
כָּל אוֹתוֹ הַטִּיט שֶׁל הַיָּם וְכָל הַטְּנַפֶּת לְשִׁפְתּוֹ.

כְּמוֹ זֶה אוֹתָם הַרְשָׁעִים שְׂיוּצִאִים מִדְּרָךְ תְּקִינָה
וְהוֹלְכִים כְּשִׁתּוּנֵי יַיִן בְּלֵי תִקּוּן, שְׂיוּצִאִים
מִדְּרָךְ יִשְׂרָאֵל לְדְרָךְ עֲקָמָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי
הַשֶּׁקֶט לֹא יוֹכֵל, שֶׁהָרִי עָקוּם דְּרִכְיָהֶם גָּרַם לָהֶם
לְלַכֵּת בְּלֵי תִקּוּן וּבְלֵי שֶׁקֶט. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁכָל
רְגִזָּם בְּשַׁעָה שְׂאוּמְרִים דְּבוּר מִפִּיהֶם, אוֹתוֹ
הַדְּבוּר רֶפֶשׁ וְטִיט, כָּלֵם מוּצִיאִים טְנַפֶּת וְגַעַל
מִפִּיהֶם הַחוּצָה עַד שֶׁנִּטְמָאִים וּמְטַמְּאִים אוֹתָם.

בא רְאֵה, וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל
וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם. אֵינן הִבֵּה אֲלֵא לְשׁוֹן הַזְּמַנָּה
בְּעֵלְמָא. נִבְנָה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם,
כָּלֵם בָּאוּ בְּעֵצָה רָעָה לְסַרֵּב לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
בְּשִׁטוֹת בָּאוּ, הוּא בְּטַפְשׁוֹת הַלֵּב.

אמר רַבִּי אַבָּא, שִׁטוֹת לְקַחוּ בְּלַבְסֵי, אֲבָל
בְּחֻכְמָה שֶׁל רְשָׁעוֹת בָּאוּ כִּדֵּי לְצַאת
מִרְשׁוֹת עֲלִיוֹנָה לְרְשׁוֹת אַחֲרֵת, וְלַהֲחִלִּיף כְּבוֹדוֹ
לְכַבּוֹד זָר. וּבְכָל יֵשׁ סוּד שֶׁל חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה.

הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. בֹּא רֵאֵה, כְּשֶׁהֲגִיעוּ
 לְבִקְעָה הַזֹּאת שֶׁהִיא רְשׁוֹת זָרָה, וְהַתְגַּלָּה
 לָהֶם מְקוֹם שֶׁשְׁלֹטוֹן זֶה תִּקְוֶעַ בְּתוֹךְ דְּגֵי הַיָּם,
 אָמְרוּ, הִנֵּה מְקוֹם לְשֹׁבֵת וּלְחֹזֵק אֶת הַלֵּב לְהַנּוֹת
 בּוֹ הַתְּחַתּוּנִים. מִיָּד הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר, נִתְקִין
 בְּמְקוֹם הַזֶּה עִיר וּמִגְדָּל.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. מְקוֹם זֶה [נִתֵּן לָהֶם] יִהְיֶה לָנוּ
 לְיִרְאָה, וְלֹא אַחֵר, וְנִבְנָה לְמְקוֹם זֶה עִיר
 וּמִגְדָּל. לָמָּה לָנוּ לְעֵלוֹת לְמַעְלָה שְׁלֹא נוּכַל
 לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ? הֲרִי כָּאֵן מְקוֹם מִתְקַן. וְנַעֲשֶׂה לָנוּ
 שֵׁם, יִרְאָה לְעַבְדֵי שֵׁם. פֶּן נִפְּוֵץ לְדַרְגּוֹת אַחֵרוֹת
 וְנִתְפָּזַר לְצַדִּיקֵי הָעוֹלָם.

וַיֵּרָד ה' לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. זֹו אַחַת
 מֵעֲשָׂר פְּעָמִים שֶׁיֵּרְדֶה הַשְּׂכִינָה לְאַרְצָךְ. וְכִי
 מָה הוּא לְרֵאוֹת, וְלֹא הִיָּה יוֹדֵעַ מְקוֹדֵם לְזֶה? אֵלֹא
 לְרֵאוֹת לְהַשְׁגִּיחַ בְּדִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ה') יִרְא
 ה' עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט. אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל – כָּאֵן
 יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, שֶׁהֲרִי לֹא כָּתוּב לְרֵאוֹת אֶת בְּנֵי
 הָאָדָם, אֵלֹא לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. לָמָּה?
 אֵלֹא בְּשַׁעַה שֶׁמִּשְׁגִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין,
 בְּהַתְחַלָּה מִשְׁגִּיחַ בְּדַרְגָּה שְׁלֹמַעְלָה, וְאַחֵר כֶּף
 בְּדַרְגָּה שְׁלֹמַטָה. בְּהַתְחַלָּה בְּעֵלְיוֹנִים, וְאַחֵר כֶּף

בַּתְּחִילֵינוּ. וּמִשׁוּם שֶׁדָּבָר זֶה מְגִיעַ לְמַעַלָּה,
הַהֲשָׁגָה שֶׁל מַעַלָּה הִיְתָה בּוֹ בַּהֲתַחֲלָה, שֶׁכְּתוּב
לְרֹאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגָדֶל.

אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. מַה זֶה בְּנֵי הָאָדָם? בְּנֵי
אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁמֶרְד בְּרַבּוּנוֹ וְגָרַם מוֹת
לְעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם – בְּנִין וְדַאי אָמְרוּ
[גְּרָמוֹ] וְרָצוּ לְבָנוֹת לְמַעַלָּה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פְּתַח [וְאָמַר], (יחזקאל מו) כֹּה אָמַר ה'
אֱלֹהִים שֶׁעַר הַחֲצַר הַפְּנִימִית הַפְּנֵה קָדִים
יְהִי סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת יִפְתַּח
וּבַיּוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתַּח. בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ,
וְהוּא סוּד כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. יְהִי סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי
הַמַּעֲשֶׂה, לָמָּה? [וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת יִפְתַּח וּבַיּוֹם
הַחֲדָשׁ יִפְתַּח וְגו', לָמָּה יְהִי סָגוּר כָּל אוֹתָם יָמִים
שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה?].

אֲלֵא אֵלּוּ יָמֵי הַחֵל שֶׁשָּׁעַר זֶה יְהִי סָגוּר שֶׁלֹּא
לְהִשְׁתַּמֵּשׁ הַחֵל עִם הַקֹּדֶשׁ. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת
יִפְתַּח וּבַיּוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתַּח, שֶׁהָרִי אֶז שְׁמוֹשׁ [שֶׁל
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא] שֶׁל קֹדֶשׁ בְּקֹדֶשׁ, וְאֵז מְאִירָה
הַלְבָּנָה לְהִתְחַבֵּר עִם הַשָּׁמֶשׁ.

בֵּא רְאֵה, שֶׁעַר זֶה לֹא נִפְתַּח בְּאוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי
הַחֵל, מִשׁוּם שֶׁהָרִי בְּאוֹתָם יָמֵי הַחֵל הָעוֹלָם

הַתַּחְתּוֹן נְזוֹן, וְשׁוֹלְטִים כָּל אוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל
עַל הָעוֹלָם חוּץ מֵאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְאוֹתָם שְׁשׁוֹלְטִים, לֹא שׁוֹלְטִים בְּאֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁהַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר.
אָבֵל בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת וּבַיּוֹם הַחֲדָשׁ, כָּלֵם עוֹבְרִים
וְלֹא שׁוֹלְטִים, מִשּׁוּם שֶׁהַשַּׁעַר הַזֶּה הוּא פְּתוּחַ,
וְהָעוֹלָם הוּא בְּחֻדְוָה וְנִזּוֹן מִשָּׁם, וְלֹא נִתֵּן הָעוֹלָם
לְרִשׁוֹת אַחֲרֵת.

וְאֵם תֹּאמַר שְׁכָל אוֹתָם שֵׁשֶׁה יָמִים הֵם
שׁוֹלְטִים לְבִדָּם – בֵּא תִרְאֶה, הַפּוֹנֶה
קָדִים, עַד שֶׁלֹּא יִקּוּמוּ לְשֵׁלֵט, הוּא מְסַתְּכֵל
תָּמִיד בְּעוֹלָם. אָבֵל לֹא נִפְתַּח לְזוֹן הָעוֹלָם מִן
הַקְּדָשׁ פָּרֵט לַיּוֹם הַשַּׁבָּת וַיּוֹם הַחֲדָשׁ. וְכֵן
הַיָּמִים כָּלֵם נִדְבָקִים בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת וְנִזּוּנִים מִשָּׁם.
שְׁהָרִי [אָז] בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת כָּל הַשַּׁעְרִים פְּתוּחִים,
וּמְנוּחָה נִמְצָאת לְכָל – לְעֵלְיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים.
בֵּא רֵאֶה, וַיִּרְדּוּ ה' לְרֵאוֹת, יִרְדּוּ מִקְּדָשׁ לְחֹל
[וְצַעֲיָף פְּרוּשׁ] לְהַשְׁגִּיחַ בָּמָה שֶׁבָּנוּ וְקִיְמוּ קִיּוֹם
לְעוֹרֵר עַל הָעוֹלָם לִירְאֶה אוֹתָם.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
מָה רָאוּ אֵלֶּה שֶׁעָשׂוּ שְׁטוֹת זֹו לְמַרְדּוֹ בְּקְדוּשׁ

ברוך הוא וכלם בעצה אחת התקיימו בזה? אמר לו, הרי נתבאר, שכתוב ויהי בנסעם מקדם. הסעו מלמעלה למטה. נסעו מארץ ישראל וירדו לבבל. אמרו, הרי כאן מקום להדבק.

ונעשה לנו שם וגו', ויתדבק הסיוע שלמטה במקום הזה. משום שכשהדין בא לשרות בעולם, הרי מקום זה כנגדו, ומכאן יהנה העולם ויזון. שהרי למעלה יש דחק להזין את העולם ממנו. ולא עוד, אלא אנו נעלה לרקיע ונערוך בו קרב שלא ירד [בו] מבול בעולם כמקדם.

ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכלם. משום שכלם כאחד, ביחוד, שכלם יעשו ויצליחו במעשיהם, יתפזרו הדרגות כל אחד לצד שלו, ובגלל זה יתפזרו כל אלה שלמטה. מה כתוב? ויפץ ה' אתם משם.

ואם תאמר, למה התבלבלה לשונם [פזר ובלבל אותם הקדוש ברוך הוא]? אלא משום שכלם מדברים בלשון הקדש, אותה לשון עשתה להם סיוע. משום שבמעשה ובדבור הפה דברים הללו תלויים להשיג כונת הלב, ובזה עושים סיוע לאותו מקום שרצו להקים.

וְעַל זֶה הַתְּבַלְבְּלָה לְשׁוֹנָם שְׁלֵא יִכְלוּ לְחַזֵּק
 רְצוֹנָם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּחַלְפָה
 לְשׁוֹנָם, לֹא הִצְלִיחוּ בְּמַעֲשֵׂהָ, מִשּׁוּם שֶׁהִצְבֵּא שֶׁל
 מַעֲלָה לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְפִירִים – רַק אֶת לִשׁוֹן
 הַקֹּדֶשׁ. וְכִשֶּׁהַתְּבַלְבְּלָה לְשׁוֹנָם, נִחְלַשׁ כַּחַם
 וְנִשְׁבַּר תְּקִפָּם.

בֵּא רֵאָה, שְׁהָרִי דְבוּר [זֶה] שְׁאוּמְרִים הַתְּחַתּוּנִים
 בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹדְעִים בּוֹ
 וּמְחַזְיָקִים בּוֹ, וְלִשׁוֹן אַחֲרַת אֵינָם יוֹדְעִים וְלֹא
 מְפִירִים בָּהּ. וְעַל זֶה, כִּיּוֹן שֶׁהַתְּבַלְבְּלָה לְשׁוֹנָם
 שֶׁל אֱלֹהִים, מִיד – וַיִּחַדְּלוּ לְבַנֵּת הָעִיר, שְׁהָרִי נִשְׁבַּר
 כַּחַם וְלֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת דְּבַר בְּרָצוֹן שְׁלֵהֶם.

שְׂיִהְיֶה שְׁמוֹ [שֵׁם הָאֱלֹהִים] [שֶׁל הַקְּב"ה] מְבֹרָךְ
 מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם (דְּנִיאל ב'), שֶׁהַחֲכָמָה
 וְהַגְּבוּרָה שָׁלוֹ הִיא. שְׁהָרִי מִשּׁוּם [זֶה] שֶׁהוֹרִיד
 הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא סוּדוֹת הַחֲכָמָה לְעוֹלָם,
 הַתְּקַלְקְלוּ בָּהּ בְּנֵי אָדָם וְרָצוּ לְהַתְּגַרוֹת בּוֹ.

נִתַּן חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. וּבְאוֹתָהּ
 חֲכָמָה שֶׁהַתְּגַלְתָּהּ לוֹ, יָדַע דְּרָגוֹת וְנִדְבָק
 בִּיצֵר הָרַע, עַד שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ מַעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה,
 וְאַחַר כֵּן שָׁב לִפְנֵי רְבוּנוֹ וְהַתְּגַלוּ לוֹ מֵהֶם, וְלֹא

כְּמוֹ מִקְדָּם. אַחַר כֵּךְ בְּאוֹתוֹ הִסְפָּר שְׁלוֹ יָדַע
חֻכְמוֹת. אַחַר כֵּךְ בָּאוּ בְנֵי אָדָם וְהִרְגִּיזוּ לְפָנָיו.

נִתַּן חֻכְמָה לְנֹחַ וְעָבַד בָּהּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאַחַר כֵּךְ מָה כָּתוּב? וַיִּשְׁתֶּן מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. נִתַּן חֻכְמָה לְאַבְרָהָם וְעָבַד
בָּהּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַחַר כֵּךְ יֵצֵא מִמֶּנּוּ
יִשְׁמַעֵאל שֶׁהִרְגִּיז לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן
יֵצֵא מִמֶּנּוּ עֵשָׂו. יֵעַקֵּב לָקַח שְׁתֵּי אָחִיוֹת.

נִתַּן חֻכְמָה לְמֹשֶׁה, מָה כָּתוּב בּוֹ? (במדבר יב) בְּכָל
בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא. וְלֹא הָיָה כְּמֹשֶׁה שִׁמְשׁ
נֶאֱמַן בְּכָל הַדְּרָגוֹת, וְלֹא סָטָה לְבוֹ בַּתְּשׁוּקַת אַחַד
מֵהֶם, אֲלֵא עָמַד בְּאַמוּנָה עֲלִיוֹנָה כְּרָאוּי.

נִתַּן חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה לְשִׁלְמָה הַמְּלֵךְ, אַחַר כֵּךְ מָה
כָּתוּב בּוֹ? (משלי א) מְשָׁלִי שְׁלֵמָה, (שם ל)
הַמֶּשֶׁא נָאֵם הַגִּבּוֹר לְאִיתִיָּאל לְאִיתִיָּאל וְאָכַל. אָמַר
שְׁלֵמָה, אֲתִי אֵל, וְהַחֻכְמָה שְׁלוֹ הִיא. וְאָכַל – וְאֲנִי
יְכוֹל לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי. אַחַר כֵּךְ (מלכים א יח) וַיִּקָּם ה'
שָׁטָן לְשִׁלְמָה וְגו'.

בֵּא רְאֵה, מִשׁוֹם קִצְתָּ חֻכְמָה שֶׁמִּצְאוּ אֵלֶּה
מֵאוֹתָהּ חֻכְמַת הָרֵאשׁוֹנִים, הַתְּגַרוּ בְּקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּבְנֵי מִגְדָּל וְעָשׂוּ כָּל מָה שֶׁעָשׂוּ, עַד

שֶׁהַתְּפִזְרוּ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְלֹא נִשְׁאַרָה בָּהֶם
 חֲכָמָה לַעֲשׂוֹת דְּבָר. אָבֵל לַעֲתִיד לְבֹא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יַעֲוֹרֵר חֲכָמָה בְּעוֹלָם וַיַּעֲבֹדוּ אוֹתוֹ בָּה.
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם
 וְעָשִׂיתִי. לֹא כְּרֵאשׁוֹנִים שֶׁהִשְׁחִיתוּ בָּה אֵת
 הָעוֹלָם, אֲלֵא – וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחָקִי תִלְכוּ
 וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ
 רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא, נִפְתַּח בַּתּוֹרָה וְנֹאמַר
 דְּבָר. פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים כג) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
 מִתְהַלֵּךְ בְּקִרְבְּ מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילֲךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ
 וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר וְשָׁב
 מֵאַחֲרֶיךָ. כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ? מִהֵלֶךְ הָיָה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת! אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (בראשית א) מִתְהַלֵּךְ בְּגֶן
 לְרוּחַ הַיּוֹם. וְזֶהוּ אֵילָן שְׁאֵכַל מִמֶּנּוּ אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן. מִתְהַלֵּךְ – נִקְבָּה. מִהֵלֶךְ – זָכַר.

וְזֶהוּ שֶׁהֵלֶךְ לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר,
 שְׁכַתוֹב (שמות יג) וְה' הֵלֶךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וְגו'.
 וְהוּא שֶׁהוֹלֵךְ לְפָנֵי הָאָדָם כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, שְׁכַתוֹב
 (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו.
 וְזֶהוּ שֶׁהוֹלֵךְ לְפָנֵי הָאָדָם בְּשַׁעָה שֶׁהוּא זוֹכָה.

וְלָמָּה? לְהַצִּילָךְ וְלָתֵת אֵיבֶיךָ לְפָנֶיךָ, לְהַצִּיל אָדָם
בְּדֶרֶךְ וְלֹא יִשְׁלַט בּוֹ אַחֵר.

וְלָכֵן צָרִיךְ אָדָם לְהִשָּׁמֵר מִחֻטְאֵיו וּלְטַהֵר אֶת
עַצְמוֹ. מַה טְהַרְרָה זֶה? שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כג)

וְהָיָה מִחֲנִיף קָדוֹשׁ. מַה זֶה קָדוֹשׁ? קָדוֹשִׁים הָיָה
צָרִיךְ לְהֵיוֹת! אֲלֵא מִחֲנִיף קָדוֹשׁ – אֵלּוּ אֵיבָרֵי
הַגּוּף שֶׁהַגּוּף מִתְחַבֵּר וְנִתְקַן בָּהֶם. וְלָכֵן וְהָיָה
מִחֲנִיף קָדוֹשׁ. וְלֹא יֵרָאֶה בְךָ עֲרוֹת דְּבָר.

מַה זֶה עֲרוֹת דְּבָר? זֶה דְּבָר [עֲרוּהָ] עֲרוֹת, שְׁזֶה
הוּא דְּבָר שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בּוֹ יוֹתֵר
מִהַכֵּל. כִּיּוֹן שְׁאָמַר וְלֹא יֵרָאֶה בְךָ עֲרוֹת, לָמָּה
דְּבָר? אֲלֵא רִשְׁעֵי הָעוֹלָם הִלְלוּ שְׁגוּעֵלִים
וּמְטֻמְאִים אֶת עַצְמָם בְּדַבּוּרָם שְׁיֹוצֵא מִפִּיהֶם,
וְזֶהוּ עֲרוֹת דְּבָר.

וְכָל כֶּף לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ. וְאִם
אֶתָּה עוֹשֶׂה כֶּף, מִיָּד – וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ.
שְׁלֵא יֵלֶךְ עִמָּךְ וַיֵּשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ. וְאִנּוּ הִרִינוּ
הוֹלְכִים לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ, נִתְעַסַּק בְּדַבְרֵי תוֹרָה,
שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה מִתְעַטֶּרֶת עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם
וְהַשְׂכִּינָה לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ.

פְּתַח רַבִּי חֲיִיא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד
וְשָׁפָה אַחַת לְכֻלָּם וְגו' בֹּא רֵאֵה מַה

כְּתוּב, וַיְהִי בַּנְסָעִים מִקֶּדֶם. מֵה זֶה מִקֶּדֶם?
 מִקֶּדְמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. וַיִּמָּצְאוּ? וַיִּרְאוּ צָרִיף הָיָה
 לְהִיּוֹת! מֵה זֶה וַיִּמָּצְאוּ? אֲלֵא מְצִיָּאָה מְצָאוּ שֵׁם
 מִסּוּדֵי הַחֲכָמָה מִהֶקְדְּמוֹנִים שֶׁהִתְנַעְרָה שֵׁם מִבְּנֵי
 הַמְּבוּל, וּבָהּ הִתְעַסְקוּ לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה
 שֶׁעָשׂוּ לְסָרֵב לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָיוּ אוֹמְרִים
 בְּפֶה וְעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה.

רֵאָה מֵה כְּתוּב, הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אַחַת לְכָלֶם.
 מִשׁוּם שֶׁהֵם בְּלֵב אֶחָד וּבְרָצוֹן אֶחָד
 וּמְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ. וְעַתָּה לֹא יִבְצָר מֵהֶם כֹּל
 אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת, וְאֵין מִי שְׂיִמְנַע מַעֲשִׂיהֶם.
 אֲבָל מֵה אַעֲשֵׂה? אֲבִלְבָל לָהֶם הַדְּרָגוֹת שֶׁל מַעֲלָה
 וְלִשְׁוֹנָם שְׁלֵמָטָה, וְאִז נִמְנַע מַעֲשֵׂה שְׁלָהֶם. וּמֵה
 מִשׁוּם שֶׁהָיוּ בְּרָצוֹן וְלֵב אֶחָד וּמְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן
 הַקִּדְּשׁ כְּתוּב לֹא יִבְצָר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יִזְמוּ
 לַעֲשׂוֹת, וְדִין שְׁלֵמַעֲלָה לֹא יִכַּל לְשַׁלֵּט בָּהֶם – אָנוּ
 אוֹ הַחֲבָרִים שֶׁמִּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, וְאָנוּ בְּלֵב אֶחָד
 וּרְצוֹן אֶחָד, עַל אַחַת כְּפֹה וְכָפֹה.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, מִכָּאֵן שֶׁלְאוֹתֶם בְּעָלֵי הַמַּחֲלָקֶת
 אֵין לָהֶם קִיּוּם. שֶׁהָרִי בְּכָל פַּעַם שֶׁהִלְלוּ
 בְּנֵי הָעוֹלָם אֵלֶּה עִם אֵלֶּה בְּרָצוֹן אֶחָד וְלֵב אֶחָד
 – אֵף עַל גַּב שְׁמוֹרְדִים בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא

שולט בהם הדין שלמעלה. כיון שנחלקו, מיד –
ויפץ אתם ה' משם וגו'.

אמר רבי חייא, נשמע שהכל בדבור הפה תלוי,
שהרי כיון שהתבלבלו, מיד ויפץ ה' אתם
משם. אבל לעתיד לבא מה כתוב? (צפניה ג) כי אז
אפהך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'
לעבדו שכם אחד, וכתוב (זכריה יד) והיה ה' למלך
על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו
אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פֶּרֶשֶׁת לָךְ לָךְ (דף ע"ב – דף צ"ג ע"ב)

זהר

לָךְ לָךְ מארצה וגו'. רבי אבא פתח ואמר (ישעיה
מו) שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה.
שמעו אלי אבירי לב – כמה חזקים לבותיהם של
הרשעים, שרואים את שבילי ודרכי התורה ולא
מסתכלים בהם, ולבותיהם חזקים שאינם חוזרים
בתשובה לרבונם, ונקראים אבירי לב. הרחוקים
מצדקה – שמתרחקים מן התורה.

רבי חזקיה אמר, שמתרחקים מן הקדוש ברוך
הוא, והם רחוקים ממנו, ומשום כך נקראו
אבירי לב. הרחוקים מצדקה – שאינם רוצים

לְקָרֵב אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם כִּןֹּן הֵם רְחוּקִים מִצְדָּקָה. כִּיּוֹן שְׁהֵם רְחוּקִים מִצְדָּקָה, רְחוּקִים הֵם מִשְׁלוֹם, שְׂאִין לָהֶם שְׁלוֹם, שְׁכַתוּב (ישעיה מח) אֵין שְׁלוֹם אָמַר ה' לְרַשְׁעִים. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁהֵם רְחוּקִים מִצְדָּקָה.

בא רֵאָה, אֲבָרְהָם רָצָה לְקָרֵב אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִתְקַרֵּב. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים מה) אָהֲבַת צְדָק וְתִשְׁנֵא רִשְׁע. מְשׁוּם שְׂאָהֵב צְדָק וְשִׁנֵּא רִשְׁע, הִתְקַרֵּב לְצְדָקָה, וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה מא) אֲבָרְהָם אָהֲבִי. מָה הַטַּעַם אָהֲבִי? מְשׁוּם שְׁכַתוּב אָהֲבַת צְדָק. הָאָהֲבָה שְׂאָהֵב אֲבָרְהָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל בְּנֵי דוּרוֹ, שְׁהִיוּ אֲבִירֵי לֵב, וְהֵם רְחוּקִים מִצְדָּקָה, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר.

סְתָרֵי תוֹרָה

לְמַדְנֵנוּ בְּתַקְפָּה רְצוֹן הַמֶּלֶךְ נִטַּע אֵילָן אֶחָד גָּדוֹל וְחִזְק בְּתוֹךְ הַנְּטִיעוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, הַנְּטִיעָה שֶׁל הָאֵילָן הַזֶּה בְּתַרְיִסָּר תְּחוּמִים מְסֻבָּבִת. בְּאַרְבַּעַת צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם פְּרוּשָׁה רְגְלוֹ. ת"ק פְּרָסְאוֹת מְסֻעוֹתָיו. כָּל הַרְצוֹנוֹת שֶׁל אוֹתָם פְּרָסוֹת בּוֹ תְלוּיִים. כְּשֶׁזֶה מִתְעוֹרָר, כָּלָם מִתְעוֹרְרִים עִמּוֹ. אֵין מִי שְׂיֻצָא מִרְצוֹנוֹ. אַחַר כֵּן כָּלָם בְּרְצוֹן אֶחָד עִמּוֹ. קָם מִלְמַעְלָה, [יִוֶּרֵד] יוֶרֵד בְּמִסְעוֹתָיו לְתוֹךְ

הַיָּם. מִמְּנוּ הַיָּם [מִתְגַּלָּה] מִתְמַלֵּא. הוּא הַמְקוֹר
[שֶׁל כָּל] הַיָּמִים הַנוֹבְעִים, תַּחְתּוֹ נִחְלָקִים כָּל
מֵימֵי בְּרֵאשִׁית. הַשְּׂקָאוֹת הֵגֵן תְּלוּיִים בּוֹ.

כֵּף הַנְּשָׂמוֹת שֶׁל הָעוֹלָמִים פּוֹרְחוֹת מִמְּנוּ.
הַנְּשָׂמוֹת הִלְלוּ נִכְנָסוֹת לָגֵן לְרֵדֶת לְעוֹלָם
הַזֶּה. כְּשִׁיּוֹצֵאת נִשְׁמָה, הִיא מִתְבָּרַכֶת בְּשֶׁבַע
בְּרָכוֹת לְהִיּוֹת אָב [לְרוּחַ וְרֵם] לְגוֹף [וְלִהְיוֹת]
בְּעֲלִיָּה [שֶׁל הַדְּמוּת הָעֲלִיוֹנָה]. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיֹּאמֶר
ה' אֶל אַבְרָם. הֲרִי נִשְׁמָה עֲלִיוֹנָה אָבָא (לְרוּחַ וְרֵם)
לְגוֹף בְּעֲלִיָּה] שֶׁל דְּמוּת עֲלִיוֹנָה.

כְּשִׁירוּצָה [הַנֶּפֶשׁ] לְרֵדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה, מִשְׁבִּיעַ
אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשָׁמֵר אֶת
מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וּמוֹסֵר לָהּ מֵאָה
מִפְּתָחוֹת שֶׁל בְּרָכוֹת שֶׁל כָּל יוֹם לְהַשְׁלִים אֶת
הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת כְּחִשְׁבוֹן ל"ךְ ל"ךְ. שֶׁהֲרִי כָּלֵם
נִמְסְרוּ לָהּ כְּדֵי לְתַקֵּן בָּהֶם אֶת הֵגֵן וְלַעֲבָדָהּ
וְלִשְׁמְרָהּ. מֵאַרְצָךְ - זֶה גֵן הָעֵדֶן.

[וּמוֹלֵדֶתְךָ - זֶה הַגּוֹף, שֶׁנִּקְרָא עֵץ הַחַיִּים,
שֶׁהוּא תְּרִיסַר שְׁבָטִים עֲלִיוֹנִים.
וּמִבֵּית אָבִיךָ - זוֹ הַשְּׂכִינָה. אָבִיךָ זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וַאֲמַר אֵין

פֶּשַׁע וְגוֹ'. וְאִין אָבִיו אֱלֹא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְאִין אִמּוֹ אֱלֹא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אֲרָאָךְ - זֶה הוּא הָעוֹלָם הַזֶּה. [ס"א וממולדתך
 - זֶה עֵץ הַחַיִּים. וּמִבֵּית אָבִיךָ - תִּרְיָסֵר תַּחֲוּמִים,
 שְׂבָטִים עֲלִיוֹנִים. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ - זֶהוּ
 הָעוֹלָם הַזֶּה]. (עד כאן סתרי תורה).

רַבִּי יוֹסִי פָּתַח, (תהלים פד) מֶה יְדִידוֹת מְשַׁכְּנוֹתֶיךָ
 ה' צְבָאוֹת. כִּמָּה יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם לְהִסְתַּכַּל
 בְּעִבּוֹדַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהֲרִי כָּל בְּנֵי הָאָדָם
 לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים עַל מָה עוֹמֵד הָעוֹלָם
 וְעַל מָה הֵם קִיָּמִים. שְׁכַאֲשֶׁר בָּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת הָעוֹלָם, עָשָׂה שָׁמַיִם מֵאֵשׁ וּמַיִם
 מְעַרְבִים יַחַד, וְלֹא הָיוּ קוֹפְאִים, וְאַחַר כֵּן קָפְאוּ
 וְעָמְדוּ בְרוּחַ עֲלִיוֹנָה, וּמָשַׁם שָׁתַל אֶת הָעוֹלָם
 לְעֵמֵד עַל עֲמוּדִים, וְאוֹתָם הִתּוֹמְכִים לֹא עוֹמְדִים
 אֱלֹא בְרוּחַ הַהֵיא. וּבִשְׁעָה שְׁאוֹתָהּ הַרוּחַ עוֹלָה,
 כְּלָם מִתְרוֹפְפִים וְזָעִים וְהָעוֹלָם רוֹתַת. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (איוב ט) הַמְרַגִּז אֶרֶץ מִמְקוֹמָהּ וְעֲמוּדֶיהָ
 יִתְפַּלְצוּן. וְהִכַּל עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה. שְׁכַאֲשֶׁר
 יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, מִתְקִים הָעוֹלָם,
 וְאוֹתָם הָעֲמוּדִים הִתּוֹמְכִים קִיָּמִים בְּמִקּוֹמָם
 בְּקִיּוֹם שְׁלָם.

בא ראה, בשעה שמתעורר חצות הלילה והקדוש ברוך הוא נכנס לגן העדן להשתעשע עם הצדיקים, כל האילנות של גן העדן מזמרים ומשבחים לפניו, שכתוב (דברי הימים-א טז) **אז ירננו עצי היער מלפני ה' וגו'.**

והפרוז קורא בחיל ואומר: לכם אומרים קדושים עליונים, מי מכם שנכנסה רוח לאזניו לשמע, ועיניו פקוחות לראות, ולבו פתוח לדעת, בשעה שהרוח של כל הרוחות מרימה את התבשמות הנשמה, ומשם יוצא הקול של הקולות, הצבאות התפזרו לארבעה רוחות העולם.

א. אחד עולה לצד אחד. **ב.** אחד יורד לאותו הצד. **ג.** אחד נכנס בין שנים. **ד.** שנים מתעוררים [מתעטרים] בשלשה. **ה.** שלשה נכנסים באחד. **ו.** אחד מוציא גונים. **ז.** ששה מהם לצד אחד, וששה מהם יורדים לאותו הצד. **ח.** ששה נכנסים בשנים עשר. **ט.** שנים עשר מתעוררים בעשרים ושנים. **י.** ששה כלולים בעשרה. **יא.** עשרה עומדים באחד.

אוי לאותם שישנים ושנה בנחיריהם, לא יודעים ולא מסתכלים איך יקומו בדין כשהחשבון

נמנה, כשנטמא הגוף, והנשמה משוטטת על פני האויר שמאיר ועולה ויורדת, והשערים לא נפתחים, ומתגלגלים כאבנים בתוך הקלע. אוי להם! מי יבקש אותם שלא יקומו בתענוג הזה? בתוך המקומות של ענוגי הצדיקים ונפקד מקומם. ונמסרים בידי דומה, יורדים ולא עולים. עליהם כתוב (איוב ז) כלה ענן וילך פן יורד שאול לא יעלה.

באותה השעה מתעוררת שלהבת אחת מצד הצפון, ומכה בארבעה רוחות העולם, ויורדת ומגיעה לבין כנפי התרנגול, ומתעוררת בו אותה השלהבת וקורא. ואין מי שמתעורר, פרט לאותם צדיקי האמת שעומדים ומתעוררים בתורה. ואז הקדוש ברוך הוא וכל אותם הצדיקים שבתוך גן העדן מקשיבים לקולם, כמו שנאמר (שיר ח) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני.

ויאמר ה' אל אברהם. מה כתוב למעלה? (בראשית יא) וימת הרן על פני תרח אביו וגו'. מה אומר כאן? אלא עד אותו היום לא היה אדם שמת בחיי אביו פרט לזה, וכשנזרק אברהם לאש, נהרג חרן, ומשום זה יצאו משם. [מי הרג

אֶת הָרֶן? אֶלֶּא כִּיּוֹן שְׁהַשְּׁלִיכוּ אֶת אַבְרָהָם לְאוֹר
כְּשָׂדִים, הַתְּגַלָּה עָלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַצִּילוּ,
וְהָיָה הָרֶן אֶחָיו עוֹמֵד שָׁם.

אָמְרוּ הַכְּשָׂדִים, בְּשָׂבִיל זְכוּתוֹ שֶׁל הָרֶן נִצּוֹל.
מִיָּד יֵצֵא שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל אֵשׁ וְשׂוֹרְפָה אֶת
הָרֶן. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיָּמַת הָרֶן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו.
וַיֵּשׁ שְׂאוּמְרִים שְׂאִין שׂוֹלְטֵת אֵשׁ בְּזַרְעוֹ שֶׁל תְּרַח,
אֲבָל נִשְׁלִיךְ אֶת הָרֶן לְאֵשׁ, וְאִם לֹא יִבְעַר, נִדְעַ
וְדָאֵי שְׂאִין שׂוֹלְטֵת הָאֵשׁ בְּזַרְעוֹ. מִיָּד הַשְּׁלִיכוּ אֶת
הָרֶן לְאֵשׁ וְנִשְׂרַף, וְהָיָה תְּרַח אָבִיו עוֹמֵד שָׁם. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב וַיָּמַת הָרֶן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו.

בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם יָדְעוּ כָּל אִמָּה וְלִשׁוֹן שֶׁלֹּא הִצִּיל
אֶת אַבְרָהָם אֶלֶּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא יַחֲדִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהָיוּ מְבִיאִים אֶת בְּנֵיהֶם
לְמִשְׁכְּנֵנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וְאוֹמְרִים לוֹ: רְאִינוּ אוֹתָךְ
שֶׁאֲתָה בּוֹטַח בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רְבוּן
הָעוֹלָם, לְמַד אֶת בְּנֵינוּ מִדְּרָכָךְ שֶׁאֲתָה יוֹדֵעַ.
וְעַלֵּיהֶם אָמַר הַכְּתוּב (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים
וְנִסְפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם].

בְּאֵ רָאָה מֶה כְּתוּב, וַיִּקַּח תְּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ
וְאֶת לוֹט בֶּן הָרֶן וְגו', וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוֹר

כְּשֵׁדִים. וַיֵּצְאוּ אַתֶּם? אֲתוּ הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת,
שְׁהָרִי כְּתוּב וַיִּקַּח תָּרַח וְגו'. מֵה זֶה וַיֵּצְאוּ אַתֶּם?
אֲלָא תָרַח וְלוֹט עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה יֵצְאוּ, שְׁהֵם הָיוּ
הָעֶקֶר לְצֵאת מִתּוֹךְ אוֹתָם הַרְשָׁעִים. שְׁכִיּוֹן שְׂרָאָה
תָרַח שְׂאֲבָרָהּם בְּנוֹ נֶצַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, חָזַר לַעֲשׂוֹת
אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וּמִשׁוּם כֵּךְ וַיֵּצְאוּ אַתֶּם
תָרַח וְלוֹט.

וּבְשָׂעָה שְׂיֵצְאוּ מֵה כְּתוּב? לְלַכֵּת אֲרֻצָּה כְּנַעַן.
שְׂרַצוֹנָם הָיָה לְלַכֵּת לְשָׁם. מִכַּאן
לְמַדְנוּ, כָּל מִי שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְהַטְהֵר, מְסִיעִים אוֹתוֹ.
בֵּא רֵאָה שְׁכָךְ הוּא, שְׁכִיּוֹן שְׁכָתוּב לְלַכֵּת אֲרֻצָּה
כְּנַעַן, מִיָּד – וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לֵךְ. וְעַד
שֶׁהוּא הִתְעוֹרֵר בְּתַחֲלָה, לֹא כְּתוּב לֵךְ לֵךְ.

בֵּא רֵאָה, הַדְּבָר שֶׁלְמַעֲלָה לֹא מִתְעוֹרֵר עַד
שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְמַטֵּה בְּרֵאשׁוֹנָה עַל מֵה שְׂיִשְׂרָה
עָלָיו אוֹתוֹ שֶׁלְמַעֲלָה. וְסוּד הַדְּבָר – הָאוֹר הַשְּׁחֹר
אֵינוֹ נֶאֱחָז בְּאוֹר הַלְבָן עַד שֶׁהִיא מִתְעוֹרֶרֶת
בְּרֵאשׁוֹנָה. כִּיּוֹן שֶׁהִיא מִתְעוֹרֶרֶת בְּרֵאשׁוֹנָה, מִיָּד
שׂוֹרָה עָלֶיהָ הָאוֹר הַלְבָן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לֵךְ אֵל
תְּחַרֵּשׁ וְאֵל תְּשַׁקֵּט אֵל, כְּדִי שְׁלֹא יִפְסֹק

הָאוֹר הַלְבָן מִן הָעוֹלָם לְעוֹלָמִים. וְכֵן (ישעיה סב)
 הַמְזַכִּירִים אֶת ה' אֵל דְּמִי לָכֶם, כְּדִי לְעוֹרֵר לְמַטָּה
 בְּמֵה שְׁתַּשְׂרֶה הַהֲתְעוֹרְרוֹת שְׁלֹמְעֵלָה. וְכֵן כִּיּוֹן
 שְׁמַעִיר אָדָם הַתְעוֹרְרוֹת [טוֹבָה] בְּרֵאשׁוֹנָה, אֲז
 מִתְעוֹרְרֵת הַתְעוֹרְרוֹת שְׁלֹמְעֵלָה.

בא רֵאָה, כִּיּוֹן שְׁכָתוֹב וַיֵּצֵאוּ אֶתֶם מֵאוֹר כְּשִׁדִּים
 וְגו', מִיָּד - וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם וְגו'.

ויאמר ה' אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 לָךְ לָךְ - לְעֶצְמָךְ, לְתַקֵּן אֶת עֶצְמָךְ,
 [לְהִתְחַזֵּק] לְתַקֵּן אֶת דְּרָגָתְךָ. לָךְ לָךְ - אֵינְךָ [ס"א
 כְּדֹאִין] לְעַמֵּד כְּאֵן בֵּין הָרְשָׁעִים הַלְלוּ. וְסוּד הַדְּבָר
 - לָךְ לָךְ, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְאַבְרָהָם
 רוּחַ שֶׁל חֲכָמָה, וְהָיָה יוֹדֵעַ וּמְצַרֵּף [צְנוּרוֹת] צְדִדֵי
 יֵשׁוּב הָעוֹלָם, וְהִסְתַּכַּל בָּהֶם וְשָׁקַל בְּמִשְׁקַל וַיֵּדַע
 אֶת הַכַּחוֹת הַמְּמַנִּים עַל צְדִדֵי הַיֵּשׁוּב.

כִּשְׁהַגִּיעַ לְתוֹךְ נִקְדַּת אֲמִצֵּעַ הַיֵּשׁוּב, שָׁקַל
 בְּמִשְׁקַל וְלֹא הָיָה עוֹלָה בְּיָדוֹ.
 הַתְּבוּנָה לְדַעַת אֶת הַכַּחַ שְׁמַמְנָה עָלֶיהָ, וְלֹא יָכַל
 לְהִתְדַבֵּק בְּרִצּוֹנוֹ. שָׁקַל כְּמֵה פְּעָמִים, וְרֵאָה שֶׁהֵנָּה
 מִשָּׁם נִשְׁתַּל כָּל הָעוֹלָם. הַתְּבוּנָה וְצַרְף וְשָׁקַל
 לְדַעַת, וְרֵאָה שֶׁהֵנָּה הַכַּחַ הָעֲלִיּוֹן שְׁעָלֶיהָ אֵין לוֹ

שְׁעוֹר, עֶמֶק וְנִסְתָּר, וְאִינוּ כְּמוֹ הַצְּדָדִים שֶׁל
דְּרָגוֹת הַיְשׁוּב.

הַתְּבוּנָה וְשָׁקֵל וְיָדַע שֶׁהָרִי כְּמוֹ שֶׁמֵּהֲנִקְדָּה הִיא
אֲמֻצְעֵיתוֹ שֶׁל הַיְשׁוּב, מִמֶּנָּה נִשְׁתַּל כָּל
הָעוֹלָם לְכָל צְדָדָיו. כִּן גַּם יָדַע שֶׁהָרִי הַכֹּחַ
שֶׁשׂוֹרָה עָלָיָה, מִשֵּׁם יֵצְאוּ כָּל שְׂאֵר הַכַּחוֹת
הַמְּמַנִּים עַל כָּל צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְכֻלָּם אֲחוּזִים בּוֹ.
אֲזַי (בראשית יא) וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוֹר כְּשֵׁדִים לְלַכֵּת
אֶרֶץ כְּנַעַן.

עוֹד, הַשְּׂגִיחַ וְשָׁקֵל וְצָרֵף לְעֵמֶד עַל בְּרוֹר הַדָּבָר
שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם וְלֹא הָיָה יוֹדַע, וְלֹא יָכֹל
לְעֵמֶד עָלָיָה לְהַשִּׁיג. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה אֶת כַּחוֹ שֶׁל
הַמְּקוֹם הַזֶּה וְלֹא יָכֹל לְעֵמֶד עָלָיו, מִיָּד וַיֵּבֵאוּ
עַד חֶרֶן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם.

מָה הַטַּעַם שֶׁל אֲבָרָהָם? אֵלֶּא שֶׁהוּא הָיָה יוֹדַע
וּמְצָרֵף אֶת כָּל אוֹתָם הַשְּׁלִיטִים מִנְהִיגֵי
הָעוֹלָם בְּכָל צְדָדֵי הַיְשׁוּב, וְהָיָה שׂוֹקֵל וּמְצָרֵף
אוֹתָם הַשְּׁוֹלְטִים בְּצְדָדֵי הַיְשׁוּב מִנְהִיגֵי הַכּוֹכָבִים
וְהַמְּזֹלוֹת שֶׁלָּהֶם מִי הֵם הַחֲזָקִים אֵלּוֹ עַל אֵלּוֹ.
וְהָיָה שׂוֹקֵל אֶת כָּל יְשׁוּבֵי הָעוֹלָם [וְלֹא] וְהָיָה
עוֹלָה בְּיָדוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לַמְּקוֹם הַזֶּה רָאָה אֶת חֲזָק

הַעֲמָקִים וְלֹא יִכַּל לַעֲמֹד בּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ וְתִשׁוּקָתוֹ, מִיַּד
הַתְּגִלָּה עָלָיו וְאָמַר לוֹ לֵךְ לֵךְ, לְדַעַת אוֹתָךְ
וּלְתַקֵּן עֲצָמְךָ.

מֵאֲרֻצֶּיךָ – מֵאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הַיְשׁוּב שֶׁהֵייתָ נֹדֵבֵךְ
בוֹ. וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ – מֵאוֹתָהּ הַחֲכָמָה
שֶׁאַתָּה מִתְבּוֹנֵן וְשׁוֹקֵל אֶת תּוֹלְדֹתֶיךָ וְהֶרְגַע
וְהַשְׁעָה וְהַזְמֵן שְׁנוֹלְדֹתֶיךָ בוֹ, וּבְאוֹתוֹ הַכּוֹכֵב
וּבְאוֹתוֹ הַמַּזָּל. וּמִבֵּית אָבִיךָ – שֶׁלֹּא תִשְׁגִּיחַ בְּבֵית
אָבִיךָ. וְאִם יֵשׁ לְךָ שֶׁרֵשׁ לְהַצְלִיחַ בְּעוֹלָם מִבֵּית
אָבִיךָ, מִשׁוּם כֶּף לְךָ לְךָ מִהַחֲכָמָה הַזֶּה
וּמִהַהֲשִׁגָּה הַזֶּה

בֵּא רֵאָה שֶׁכֶּף הוּא, שֶׁהָרִי יֵצְאוּ מֵאוֹר כְּשִׁדִּים
וְהָיָה בְּחֶרֶץ, לָמָּה יֹאמֵר לוֹ לֵךְ לֵךְ מֵאֲרֻצֶּיךָ
וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ? אֵלָּא עֵקֶר הַדְּבָר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. אֵל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ. אֲרָאָךְ – מָה שֶׁלֹּא יִכְלַת לַעֲמֹד
עָלָיו, וְלֹא יִכְלַת לְדַעַת אֶת כַּח הָאָרֶץ הַהִיא שֶׁהוּא
עֵמֶק וְנִסְתָּר.

וְאֶעֱשֶׂיךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגוֹי. וְאֶעֱשֶׂיךָ – מִשׁוּם
שֶׁכָּתוּב לֵךְ לֵךְ. וְאֶבְרַכְךָ – מִשׁוּם
שֶׁכָּתוּב מֵאֲרֻצֶּיךָ. וְאֶגְדִּלְךָ שְׁמֶיךָ – מִשׁוּם

שְׁכָתוֹב מִמוֹלְדֹתָּךְ. וְהִיָּה בְרָכָה – מְשׁוֹם
שְׁכָתוֹב וּמִבֵּית אָבִיךָ.

סדר הלימוד ליום כח תשרי [יום 28 בשנה]

סתרי תורה

וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל. זוֹ בְרָכָה אַחַת. וְאֶבְרַכְךָ
– שְׁתִּים. וְאֶגְדֹּלְךָ שְׁמֶךָ – שְׁלֹשׁ.
וְהִיָּה בְרָכָה – אַרְבַּע. וְאֶבְרַכְךָ מִבְּרַכֶּיךָ –
חֲמִשׁ. וּמִקְלָלְךָ אָאֵר – שֵׁשׁ. וְנִבְרַכְנוּ בְּךָ כָּל
מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה – הֵנָּה שֶׁבַע. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּבַרְךָ
בְּשֶׁבַע הַבְּרָכוֹת הַלָּלוּ, מָה כְּתוּב? וַיִּלֶּךְ אַבְרָם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה', לָרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה כְּפִי
שֶׁהֲצִטָּוָה.

מִיָּד וַיִּלֶּךְ אֶתוֹ לוֹט. זֶה הַנַּחֲשׁ שֶׁהִתְקַלֵּל וְהִתְקַלֵּל
הָעוֹלָם בְּגִלְלוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד לִפְתָּח לְהִסְטִין
לְגוֹף, וְלֹא תִפְעַל הַנְּשָׂמָה עֲבוּדָה שֶׁהֲצִטָּוָתָה עַד
שִׁיעֲבָרוּ עָלֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים.
שְׁהָרִי מְשָׁנִים עָשָׂר שָׁנִים וּמַעֲלָה מִתְעוֹרְרַת
הַנְּשָׂמָה לְעַבֵּד אֶת הָעֲבוּדָה שֶׁהֲצִטָּוָתָה. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב. וְאַבְרָם בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים וְשֶׁבַע עִם שָׁנָה.
שֶׁבַע וְחֲמִשׁ הֵם שָׁנִים עָשָׂר [וּשְׁנַיִם עֶלְיוֹנִים עָלֶיהֶם
– אַרְבָּעָה עָשָׂר הֵם].

וְאִזּוּ נִרְאִית הַנְּשָׁמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִיא בָּאָה
 מִחֲמַשׁ שָׁנִים שֶׁהֵם ת"ק פְּרָסוֹת שֶׁל עֵץ
 הַחַיִּים. וְשִׁבְעִים שָׁנָה – זֶהוּ אוֹתוֹ אֵילָן מִמָּשׁ,
 שֶׁהוּא שְׁבִיעֵי לְדִרְגוֹת וְנִקְרָא שִׁבְעִים שָׁנָה. אִזּוּ
 יוֹצֵאת מֵאוֹתָהּ זִהְמַת הַנְּחָשׁ, וְנִכְנָסֶת לְעִבּוּדָהּ
 הַקְּדוּשָׁה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶץ [יְמֵי
 שִׁבְעִים שָׁנָה לֹא סְפוּרוֹת חַיִּים מֵאוֹתָם אַרְבַּע
 עֶשְׂרֵה] מֵאוֹתוֹ הֶרְגָזוּ וְהִתְקַף שֶׁל [הַשָּׁטָן] הֵהוּא
 הַנְּחָשׁ שֶׁהָיָה מִסִּית אוֹתוֹ עַד עֲכָשׁוּ אֶת הַגּוֹף
 וְשׁוּלֵט עָלָיו.

בְּאֵיֶלָן שׁוּלֵטֶת עֲרֵלָה שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים. בְּאָדָם שֶׁלֹּשׁ
 עֶשְׂרֵה שָׁנִים שֶׁנִּקְרָאִים שְׁנֵי עֲרֵלָה. כִּיּוֹן
 שֶׁעָבְרוּ עַל הַגּוֹף אוֹתֵן הַשָּׁנִים וְהִתְעַבְּרָה [ד"א
 וְהִתְעוֹרְרָה] הַנְּשָׁמָה לְעִבּוֹד אֶת עִבּוּדַת הַקְּדוּשָׁה,
 הִיא מְצִיָּה אֶת הַגּוֹף לְרִצּוֹן טוֹב, לְהַכְנִיעַ אֶת
 אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ שֶׁהֵנָּה לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט כְּמוֹ שֶׁהָיָה,
 שְׁכָתוֹב וַיִּקַּח אֲבָרָם אֶת שְׂרֵי אֲשֶׁתוֹ וְגו' [אֲבָרָם זו
 י'. אֶת שְׂרֵי זו ה'. י' זו הַנְּשָׁמָה לְנִשְׁמָה, וְהוּא
 זָכָר. ה' זו הַנְּשָׁמָה שֶׁל הַנְּקֵבָה]. זֶה הַגּוֹף, שֶׁהוּא
 אֲצֵל הַנְּשָׁמָה כְּמוֹ נִקְבָּה אֲצֵל הַזָּכָר. וְאֶת לוֹט בֶּן
 אַחִיו – זֶה [יִצְרָר הָרַע] הַנְּחָשׁ שֶׁלֹּא זָז כָּל כָּף מִן
 הַגּוֹף, מִשּׁוֹם הַדְּבִקוֹת שֶׁל הַגּוֹף לֹא כָּל כָּף זָזִים

[הזמן ההוא] ממנו. אבל התעוררות הנשמה תמיד מלקה אותו ומתרה בו ומוכיחה אותו ומכניעה אותו בעל כרחו, ולא יכול לשלט.

ואת כל רכושם אשר רכשו - אלו המעשים הטובים שעושה אדם בעולם הזה בהתעוררות של הנשמה. ואת הנפש אשר עשו בחרן - אותה הנפש שהיתה בראשונה בדבקות בחברות של הערלה ההיא עם הגוף ותקן אותה לאחר מכן, שהרי אחר שלש עשרה שנים ומעלה, כשהנשמה מתעוררת לתקן את הגוף, שניהם מתקנים את אותה הנפש שמשתתפת עם חזק הנחש ותשוקתו הרעה. זהו שכתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן. ועם כל זה הנשמה מתגברת באותו הנחש לשבר אותו בחזק בשעבוד של תשובה [נ"א בשעבוד של תורה, ומושך אותו לבתי כנסיות ובתי מדרשות כדי שלא יתגבר על הרוח כבראשונה]. זהו שכתוב **ויעבר**. (ע"כ סתרי תורה).

רבי שמעון אמר, ואעשך לגוי גדול - מצד הימין. ואברכה - מצד השמאל. ואגדלה שמך - מצד האמצע. והיה ברכה - מצד של ארץ ישראל. הנה כאן כסא של ארבעה

עמוּדִים שְׁכֵלִם כְּלוּלִים בְּאַבְרָהָם. מִכָּאן וְהֵלְאָה
 בְּרָכוֹת לְאַחֵרִים שְׁנִזְזוּנִים מִכָּאן, שְׁכָתוּב
 וְאַבְרָכָה מְבָרְכִיהָ. וּמִקְלָלָהּ אָאֹר וְנִבְרָכוּ בָּהּ כָּל
 מְשִׁפְחַת הָאָדָמָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו,
 וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי
 חִזְקִיָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו,
 זֶה שְׁכָתוּב לָךְ לָךְ מֵאַרְצָהּ וּמִמּוֹלְדֹתָהּ, כִּיּוֹן שְׁכֵלִם
 יֵצְאוּ לְלֶכֶת, לָמָּה לֹא נֹאמַר לוֹ שְׁכֵלִם יֵצְאוּ?
 שְׁהָרִי אֵף עַל גַּב שְׁתֵּרַח הָיָה עוֹבֵד לְעִבּוּדָה זָרָה,
 כִּיּוֹן שְׁהִתְעוֹרַר בְּהִתְעוֹרְרוֹת טוֹבָה לְצֵאת עִם
 אַבְרָהָם, וְרֵאִינוּ שְׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצֶּה
 מִתְּשׁוּבַת הָרָשָׁעִים, וְהִתְחִיל לְצֵאת, לָמָּה לֹא
 כָּתוּב לְכוּ לָכֶם? לָמָּה לְאַבְרָהָם לְבִדּוֹ לָךְ לָךְ?

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם תֹּאמַר שְׁתֵּרַח, כְּשִׁיֵּצֵא
 מֵאוּר כְּשָׂדִים, זֶה הָיָה כְּדֵי לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה
 – לֹא כֵּן! אֲלֹא כְּשִׁיֵּצֵא, יֵצֵא לְהִנָּצֵל, שְׁכָל בְּנֵי
 אֶרֶצוֹ רָצוּ לְהִרְגוֹ אוֹתוֹ. כִּיּוֹן שָׂרְאוּ שְׁנִצְל
 אַבְרָהָם, הָיוּ אוֹמְרִים לְתֵרַח: אֵתָה הוּא שְׁהֵיִיתָ
 מְטַעֶה אוֹתוֹ בְּפִסְיִלִים הִלְלוּ. וּמִתּוֹךְ הִהֲפָחְדָה
 שְׁלֵהֶם יֵצֵא תֵרַח. כִּיּוֹן שְׁהִגִּיעַ לְחֶרֶן, לֹא יֵצֵא
 מִשָּׁם אַחֵר כֵּן, שְׁכָתוּב וַיִּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר

אֵלָיו ה' וַיִּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט. וְאֵלּוּ תֵרַח לֹא כָתוּב [בּו
וַיִּלֶךְ, אֶלָּא וַיֵּצֵא].

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם וַזְרוּעַ
רָמָה תִּשְׁבֵּר. הַפְּסוּק הַזֶּה הִקְיִמוּהוּ, אֲבָל
וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם – זֶה נִמְרוֹד וּבְנֵי דוֹרוֹ
שִׁיֵּצְאוּ אֲבָרָהָם מֵהֶם, שְׁהִיָּה אוֹרָם. וַזְרוּעַ רָמָה
תִּשְׁבֵּר – זֶה נִמְרוֹד.

דִּבֶּר אַחַר וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם – זֶה תֵרַח וּבְנֵי
בֵיתוֹ. אוֹרָם – זֶה אֲבָרָהָם. לֹא כָתוּב הָאוֹר
אֶלָּא אוֹרָם, שְׁהִיָּה עִמָּהֶם. וַזְרוּעַ רָמָה תִּשְׁבֵּר –
זֶה נִמְרוֹד, שְׁהִיָּה מִטְעָה אַחֲרָיו אֵת כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם, וּמִשׁוּם כֵּן כָּתוּב לֶךְ לֶךְ, כִּדֵּי לְהָאִיר לֶךְ
וּלְכֹל אוֹתָם שִׁיֵּצְאוּ מִמֶּךָ מִכָּאן וְהִלְאָה.

עוֹד פְּתַח וְאָמַר, (שם לו) וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בְּהִיר
הוּא בְּשַׁחֲקִים וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּטְהָרֵם. וְעַתָּה
לֹא רָאוּ אוֹר – מִתִּי? בְּשַׁעָה שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְאֲבָרָהָם לֶךְ לֶךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית
אָבִיךָ. בְּהִיר הוּא בְּשַׁחֲקִים – שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַדְבִּיק אֵת אֲבָרָהָם בְּאוֹר הַהוּא שְׁלִמְעָלָה
וּלְהָאִיר שָׁם. וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּטְהָרֵם – שְׁהִירֵי אַחַר
כֵּן שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה תֵרַח וְכֹל בְּנֵי בֵיתוֹ [נ"א וְכֹל

בְּנֵי עִירוֹן]. בְּנֵי בֵיתוֹ [נ"א בְּנֵי עִירוֹן], שְׁכָתוֹב וְאֵת
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן. תָּרַח, שְׁכָתוֹב וְאֵתָה
תָּבוֹא אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְגו'.

וַיִּלֶּךְ אֲבָרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה'. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, בֵּא רְאֵה, שֶׁהָרִי לֹא כָתוּב וַיֵּצֵא
אֲבָרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה', אֶלָּא וַיִּלֶּךְ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר לָךְ לָךְ, שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה עָשׂוּ יֵצִיאָה,
שְׁכָתוֹב וַיֵּצֵאוּ אֹתָם מֵאוֹר כְּשֵׁדִים לְלַכֵּת אֶרְצָה
כְּנַעַן. וְעַכְשָׁו כָּתוּב וַיִּלֶּךְ, וְלֹא כָתוּב וַיֵּצֵא.

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' – שֶׁהִבְטִיחַ לוֹ אֵת כָּל
הַהִבְטָחוֹת. וַיִּלֶּךְ אֹתוֹ לוֹט – שֶׁהִתְחַבֵּר
עִמּוֹ כְּדֵי לְלַמֵּד מִמַּעֲשָׂיו, וְעַם כָּל זֶה לֹא לְלַמֵּד כָּל
זֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׁלוֹמֵי דִּי
דְרָכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי לְלַכֵּת בָּהֶם וְלִירָא
מִמֶּנּוּ מֵאוֹתוֹ יוֹם הַדִּין שְׁעֵתִיד אָדָם לְתַת דִּין
וְחֶשְׁבוֹן לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב לז) כִּיד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לְדַעַת
כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ.
אָבֵל בֵּא רְאֵה, בַּיּוֹם הַהוּא שֶׁנִּשְׁלָמִים יְמֵי הָאִישׁ
לְצֵאת מִן הָעוֹלָם, הַיּוֹם הַהוּא שֶׁהַגּוֹף נִשְׁבֵּר
וְהַנֶּפֶשׁ רוֹצָה לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ, אַז נִתְּנָת רְשׁוּת לְאָדָם

לְרֵאוֹת מָה שֶׁלֹּא הֵיְתָה לוֹ רְשׁוֹת לְרֵאוֹת בְּזִמָּן
שֶׁהַגּוֹף שָׁלֵט וְעִמָּד עַל בְּרִיו.

וְאִז עוֹמְדִים עָלָיו שֶׁלֶּשָׁה שְׁלִיחִים וּמַחֲשָׁבִים
יָמִיו וַחֲטָאִיו וְכֹל מָה שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְהוּא מוֹדֶה עַל הַכֹּל בְּפִיו, וְאַחַר כֵּן הוּא חוֹתֵם
עָלָיו בְּיָדוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוּם.
וּבְיָדוֹ כְּלָם חֲתוּמִים לְדוֹן אוֹתוֹ [בְּאוֹתוֹ ד"א בְּזֶה]
הָעוֹלָם עַל הָרָאוֹנוֹת וְעַל הָאַחֲרוֹנוֹת, עַל
חֲדָשִׁים וְעַל יְשָׁנִים, לֹא נִשְׁכַּח אֶחָד מֵהֶם. זֶהוּ
שְׁכָתוּב לְדַעַת כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ. וְכֹל אוֹתָם
הַמַּעֲשִׂים שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּגוֹף וְרוּחַ, כֵּן גַּם
נוֹתֵן חֶשְׁבוֹן בְּגוֹף וְרוּחַ בְּטָרָם יֵצֵא מִן הָעוֹלָם

בֵּא רֵאָה כִּמָּה הָרָשָׁעִים קָשִׁי עַרְף בְּעוֹלָם הַזֶּה,
כֵּן גַּם אֶפְלוּ בַשְּׁעָה שְׁרוּצִים לְצֵאת מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה הֵם קָשִׁי עַרְף. מִשּׁוֹם כֵּן אֲשָׁרִי
הָאִישׁ שְׁלוּמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵת דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא כְּדִי לְלַכֵּת בָּהֶם. וְהָרָשָׁע, אֵף עַל פִּי
שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּאֵלוֹ [נ"א שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל עִם] הַצְּדִיקִים,
מִקְשָׁה עַרְף וְלֹא רוּצָה לְלַמֵּד. וּמִשּׁוֹם כֵּן יֵשׁ
לְצַדִּיק לְהַחֲזִיק בּוֹ. וְאֵף עַל גַּב שֶׁהָרָשָׁע מִקְשָׁה
עַרְף הוּא, לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, וְיֵשׁ לוֹ לְהַחֲזִיק בְּיָדוֹ

וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ. כִּי אִם יַעֲזֹב אוֹתוֹ, יִלְךְ וַיִּחְרִיב
אֶת הָעוֹלָם.

בא רֵאֵה מֵאֲלִישַׁע שְׁדָחָה אֶת גִּיחְזִי. וְכֵן
בְּאַבְרָהָם – כָּל פְּעַם שְׁלוֹט הָיָה עִמּוֹ, לֹא
הִתְחַבֵּר עִם הָרָשָׁעִים. כִּיּוֹן שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנּוּ, מֶה
כָּתוּב? וַיִּבְחַר לוֹ לֹט אֶת כָּל כֹּכַר הַיִּרְדֵּן. וְכָתוּב
וַיָּאֵהֵל עַד סְדוּם. מֶה כָּתוּב אַחַר כֵּךְ? וַאֲנָשֵׁי סְדוּם
רָעִים וְחֻטְאִים לֵה' מְאֹד.

אמר רַבִּי אַבָּא, זֶה שְׁאַמְרַתְּ וַיִּלְךְ אַבְרָם וְלֹא
כָּתוּב וַיֵּצֵא אַבְרָם – זֶה יָפָה. אָבֵל בְּסוּף
הַפְּסוּק מֶה כָּתוּב? בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, כָּתוּב מִחֶרֶן, וְהִצִּיאָהּ הֵיאֵה מֵאֶרֶץ
מוֹלְדֹתוֹ הִיְתָה בְּרֵאשׁוֹנָה.

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ. מֶה זֶה וַיִּקַּח? אֶלֶּא
מִשָּׁךְ אוֹתָהּ בְּדַבְרִים נְעִימִים, מִשׁוּם שְׂאִין
רְשׁוּת לְאָדָם לְהוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ לְלֶכֶת לְאֶרֶץ
אַחֶרֶת לְלֹא רְצוֹנָהּ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (במדבר כ) קַח אֶת
אִהְרֹן, (שם ג) קַח אֶת הַלְוִיִּם. וּמִשׁוּם כֵּךְ וַיִּקַּח
אַבְרָם. מִשָּׁךְ אוֹתָהּ בְּדַבְרִים וְהוֹדִיעַ לָהּ אֶת דְּרָכֵי
בְּנֵי הַדּוֹר כְּמָה הֵם רָעִים. וּמִשׁוּם כֵּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם
אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ.

וְאֵת לוט בן אחיו. מֶה רָאָה אַבְרָם לְהַדְבִּיק עִמוֹ
 אֵת לוֹט? אֵלָּא מְשׁוּם שְׂצָפָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 שְׁעָתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ דָוִד. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
 בְּחָרֶן – אֵלּוּ הַגֵּרִים וְהַגְּרוֹת שֶׁתִּקְנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵם.
 אַבְרָהָם מְגִיר אֲנָשִׁים, וְשָׂרָה מְגִירַת נָשִׁים, וּמַעֲלָה
 עֲלֵיהֶם כָּאֵלּוּ עָשׂוּ אוֹתָם.

אָמַר רַבִּי אַבְא, אִם כֶּךָ, כַּמָּה בְּנֵי אָדָם הָיוּ, אִם
 תֹּאמַר שְׂכָלָם הָלְכוּ עִמוֹ? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 כֵּן, [וּמְשׁוּם שְׂכָלָם ד"א וּמְשׁוּם כֶּךָ כָּלָם]
 הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים עִמוֹ, כָּלָם נִקְרְאוּ עִם
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. וְהָיָה עוֹבֵר בְּאַרְץ וְלֹא הָיָה פּוֹחֵד,
 שְׂכָתוֹב וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְץ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְא, אִם הָיָה כְּתוּב וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
 עָשׂוּ בְּחָרֶן – הֵייתִי אוֹמֵר כֶּךָ. אֵלָּא כְּתוּב
 וְאֵת הַנֶּפֶשׁ. אֵת – לְרַבּוֹת אֶת הַזְּכוֹת שֶׁל כָּל
 הַנֶּפֶשׁוֹת שֶׁהָיוּ הוֹלְכוֹת עִמוֹ. שְׂכָל מִי שֶׁמְזַכֶּה
 אֶת הָאֲחֵר, אוֹתָהּ הַזְּכוֹת תְּלוּיָהּ בּוֹ וְלֹא זָזָה
 מִמֶּנּוּ. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׂכָתוֹב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
 בְּחָרֶן. הַזְּכוֹת שֶׁל אוֹתָן הַנֶּפֶשׁוֹת הֵייתָה הוֹלְכֶת
 עִם אַבְרָהָם.

לָךְ לָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֶה הֵטַעַם שֶׁהַתְּגִלּוֹת
 הֵרָאוּ שׁוֹנָה שֶׁהַתְּגִלָּה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא עַל

אֲבָרְהָם פּוֹתַחַת בְּלֶךְ לָךְ, שְׁהָרִי עַד כָּאֵן לֹא דִבֵּר
עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה הֵטַעַם פְּתַח בְּלֶךְ לָךְ?
אֵלָּא זֶה אָמְרוּ שְׂרָמְזוּ בְּחִשְׁבוֹנוֹ מֵאָה, שְׁהָרִי
לְמֵאָה שָׁנִים נוֹלַד לוֹ בֵּן.

אָבִי בֵּא תִרְאֶה, כָּל מֵה שְׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאֶרֶץ, הַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל חֲכָמָה.
מִשּׁוּם שְׁאֲבָרְהָם לֹא הָיָה דְבוּק בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֲזוּ כְּרֹאֲוִי, אָמַר לוֹ לָךְ לָךְ. וְזֶה רָמַז לְמָקוֹם הַהוּא
שְׁצָרִיךְ לְהִתְקַרֵּב עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא
הַדְּרָגָה הָרֵאשׁוֹנָה לְהַכְּנִס לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִשּׁוּם כִּךָ לָךְ לָךְ.

וּבַדְּרָגָה הַזֹּאת לֹא יִכּוֹל אֲבָרְהָם לְהֶאָחַז בָּהּ עַד
שְׁיַכְנִס לְאֶרֶץ, שְׁשֵׁם יִקְבֹּל אֶת הַדְּרָגָה
הַהִיא. כְּמוֹ כֵּן כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-ב ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּה'
לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה בְּאַחַת מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ה' עֲלֶה
וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכִי אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. וְכִי כִיּוֹן
שְׁמֵת שְׁאוּל וְהַמְּלָכוֹת רְאוּיָה לְדָוִד, לְמָה לֹא קִבֵּל
אֶת הַמְּלָכוֹת מִיַּד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל?

אָבִי הַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל חֲכָמָה, מִשּׁוּם שְׁדוּד אֵינ
לוֹ לְקַבֵּל מְלָכוֹת אֵלָּא עַד שְׁיִתְחַבֵּר עִם
הָאֲבוֹת שֶׁהֵם בְּחֵבְרוֹן, וְאֲזוּ יִקְבֹּל בָּהֶם מְלָכוֹת.

וְעַל כֵּן הִתְעַכַּב שֵׁם שֶׁבַע שָׁנִים, כְּדֵי שְׂיִקְבַּל
מַלְכוּת כְּרֵאוּי, וְהַכֹּל בְּסוּד הַחֲכָמָה וּכְדֵי שְׂיִתְקַן
אֶת מַלְכוּתוֹ. כְּמוֹ כֵן אֲבָרְהָם לֹא נִכְנַס לְבְרִיתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁנִּכְנַס לְאַרְץ.

רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְץ. וַיַּעֲבֹר?
וַיֵּלֶךְ הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלָּא כָּאֵן הוּא
רְמִזַּת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּחַתָּם בּוֹ הָעוֹלָם בְּשֶׁבַע עֵי
וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁכֵּלֵן בְּשֵׁם הַזֶּה. כָּתוּב
כָּאֵן וַיַּעֲבֹר, וְכָתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ל"ד) וַיַּעֲבֹר ה' עַל
פְּנֵיו וַיִּקְרָא.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבִּי יִיסָא הַזְּקֵן כָּתוּב, וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם
בְּאַרְץ, וְכָתוּב שֵׁם (ש"ם ל"ג) אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל
טוֹבִי. וְהוּא רְמִזַּת לְקַדְשֵׁת הָאַרְץ שֶׁבָּאָה מִמְּקוֹם
עֲלִיּוֹן כְּרֵאוּי. עַד מְקוֹם שֶׁכֵּם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה,
מִצַּד זֶה [ד"א ל"ג שְׁלֵמָטָה] לְצַד זֶה כְּרֵאוּי.
וְהַכֹּנְעָנִי אִזּוֹ בְּאַרְץ, הָרִי נִתְבָּאָר שֶׁעַד כְּעֵת שׁוֹלֵט
הַנְּחָשׁ הָרַע שֶׁהִתְקַלֵּל וְהִבִּיא קְלָלוֹת עַל הָעוֹלָם,
שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ט) אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה
לְאַחֲיוֹ, וְכָתוּב (ש"ם ל"ג) אָרוּר אֶתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה
וְגו'. וְשֵׁם הַתְּקָרֵב אֲבָרְהָם לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מַה
כָּתוּב? וַיִּרָא ה' אֶל אֲבָרָם. כָּאֵן הַתְּגַלָּה לוֹ מַה

שלא הִיָּה יוֹדֵעַ אוֹתוֹ הַכַּח הָעֵמֶק שְׁשׁוֹלֵט עַל
הָאָרֶץ. וּמִשׁוּם כֵּךְ וַיֵּרָא, מֵה שְׁהִיָּה מְכֶסֶה מִמֶּנּוּ.

וַאֲזוּ וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֵלָיו. כִּיּוֹן שְׁאָמַר
לַה', מֵה זֶה הַנִּרְאָה אֵלָיו? אֲלֵא כֵּאֵן
הַתְּגַלְתָּה לוֹ אוֹתָהּ הַדְּרָגָה שְׁשׁוֹלֵטָת עַל הָאָרֶץ,
וּנְכַנְּס בָּהּ וְהַתְּקִים בָּהּ.

וַיַּעֲתִק מִשָּׁם הָהָרָה. מִשָּׁם יָדַע הַר ה' וְכָל
הַדְּרָגוֹת הַנְּטוּעוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה. וַיֵּט
אֶהְלֵה, כְּתוּב בְּה"א. פָּרַשׁ פְּרִישָׁה וְקָבַל מַלְכוּת
שָׁמַיִם בְּכָל הַדְּרָגוֹת שְׁאַחֲזוֹת בּוֹ, וַאֲזוּ יָדַע
שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וַאֲזוּ בָּנָה
מִזְבֵּחַ. וּשְׁנֵי מִזְבְּחוֹת הָיוּ, מִשׁוּם שְׁכָאן הַתְּגַלְתָּה לוֹ
שְׁהַרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וַיֵּדַע
הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה מֵה שְׁלֵא הִיָּה יוֹדֵעַ מִלְּפָנָי כֵּן.
וּבָנָה שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת – אֶחָד לַדְּרָגָה הַגְּלוּיָהּ, וְאֶחָד
לַדְּרָגָה הַנְּסֻתָּרָת.

בֵּא רֵאָה שְׁכָךְ הִיָּה בְּרֵאשׁוֹנָה. כְּתוּב וַיִּבֶן שָׁם
מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֵלָיו וְגו', וְאַחַר כֵּךְ כְּתוּב
וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' סֶתֶם, וְלֵא כְּתוּב הַנִּרְאָה
אֵלָיו, וְהַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל חֲכָמָה. וַאֲזוּ הַתְּעַטַּר
אֲבָרְהָם מִדְּרָגָה לַדְּרָגָה עַד שְׁעָלָה לַדְּרָגָתוֹ. זֶהוּ

שְׁכָתוּב וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה. זֶה הַדְּרוֹם, שֶׁהוּא חָלְקוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה עַד שֶׁעָלָה לְדְרוֹם וְשָׁם נִקְשַׁר כְּרָאוּי, וְעָלָה לְדְרָגָתוֹ שֶׁל הַדְּרוֹם. כִּיּוֹן שֶׁאַבְרָהָם הִתְעַטֵּר בְּדְרָגָתוֹ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְנִכְנַס [בְּאֶרֶץ] לְדְרָגָה הַקְּדוּשָׁה, אִז מַה כְּתוּב? וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ, שְׁלֵא הָיוּ יוֹדְעִים יְדִיעָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ, שְׁעַד כְּעַת לֹא הָיָה הַכַּח שְׁעַל הָאֶרֶץ נוֹתֵן חֶזֶק וּמְזוֹן עַל הָאֶרֶץ, מִשּׁוֹם שֶׁטָרַם הִתְקַדְּשָׁה [נ"א נִתְקַנְּהָ] וְלֹא עָמְדָה בְּקִיּוּם. כִּיּוֹן שֶׁאַבְרָהָם רָאָה אֶת אוֹתוֹ הַכַּח הַמְּמַנֶּה עַל הָאֶרֶץ, לֹא נָתַן חֶזֶק וְכַח קְדוּשׁ כְּרָאוּי, אִז וַיִּרַד אַבְרָם מִצְרִים לְגוֹר שָׁם. מִיָּנִין יָדַע אַבְרָהָם? שְׁכָתוּב לְזִרְעֶךָ נִתְתִּי אֶת הָאֶרֶץ הַזֹּאת. אִז יָדַע אַבְרָהָם שֶׁהִנֵּה הָאֶרֶץ לֹא נִתְקַנְּהָ בְּתַקּוֹן קְדוּשׁ, אֶלָּא בְּדְרָגוֹת [יְדוּעוֹת] קְדוּשׁוֹת שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ. וְאִז יָדַע אַבְרָהָם אֶת סוּד הַחֲכָמָה, שֶׁהָאֶרֶץ לֹא תִתְקַן בְּקְדוּשָׁה, אֶלָּא כְּפִי שְׁאִמְרָנוּ.

סְתוּרֵי תוֹרָה

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹמֵז חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה בְּאַבְרָהָם וּבִיצְחָק. אַבְרָהָם זֶה הַנְּשָׂמָה לְנִשְׂמָה

וְהִיא [ס"א אָב וְרַם], וְהַנְּשָׁמָה הַזֹּאת הִיא שְׂרָה.
 לוֹט זֶה הוּא הַנְּחָ"שׁ וְכַתּוּב זִנְגוּ שֶׁל הַסְּמָא"ל
 הַהוּא. רַו"ח הַקְּדוּשָׁה זֶה יִצְחָק. נֶפֶשׁ הַקְּדוּשָׁה
 זֶה רַבְקָה. יִצְ"ר הָרַע זֶה רוּחַ הַבְּהֵמָה, וְעַל זֶה אָמַר
 שְׁלֹמֹה בְּחֻמְתּוֹ (קהלת ג) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם
 הָעֹלָה הִיא וְגו'. נֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה זֶה הַנֶּפֶשׁ מֵצַד
 הַיֵּצֵר הָרַע.

וְעַל זֶה אָמְרוּ [שֶׁהוּא] שֶׁהַנְּשָׁמָה לְנֶשְׁמָה הַזֹּאת
 מְעוֹרֶרֶת אֶת הָאִישׁ בְּיָרְאָ"ה וּבְחֻמְתָּ"ה.
 הַנְּשָׁמָה מְעוֹרֶרֶת אֶת הָאִישׁ בְּבִינָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 (איוב כח) וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יֵרְאֵת ה' הִיא חֻמְתָּה וְגו'.
 הַנְּשָׁמָה מְעוֹרֶרֶת בְּתִשְׁבֻּבָ"ה שְׁנִקְרָאת בִּינָה
 וְנִקְרָאת שְׂרָ"ה. וְרוּ"חַ הוּא הַקּוֹ"ל, וְנִקְרָא דַעַת,
 וּמְעוֹרְרִים אֶת הָאִישׁ שְׁקוּלוֹ עוֹלָה בְּתוֹרָה, וְנִקְרָא
 תוֹרָה שְׁבֻכְתָּב, וְהַנֶּפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית מְתַעוֹרְרִים מִמֶּנָּה
 מַעֲשִׂים טוֹבִים.

וּבְדִגְמָה הַזֹּאת בָּרָא אֶת הַגּוֹף מְאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת –
 אֵשׁ וְרוּחַ וְעָפָר וּמַיִם, כְּמוֹ שֶׁהוּא
 נֶשְׁמָה לְנֶשְׁמָה, נֶשְׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ. מִיִּם זֶה זָכָר,
 וְזֶהוּ הַמַּיִם הַמְּתוֹקִים שֶׁל קַדְשָׁה. וַיֵּשׁ מִיִּם
 הַמְּאֻרְרִים שֶׁהֵם יֵצֵר הָרַע. יֵשׁ אֵשׁ קְדוּשָׁה נִקְבָּה,
 וַיֵּשׁ אֵשׁ נִכְרִיָּה, אֵשׁ זָרָה. וְעַל זֶה כָּתוּב וְאֵל יִבְאֵ

בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא נִקְבָּה מֵיֵצֵר הָרָע. רוּחַ
 קְדוֹשָׁה הִיא זָכָר. יֵשׁ רוּחַ טְמֵאָה, זֶה יֵצֵר הָרָע,
 שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יד) כִּי מִשְׁרַשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צָפַע. יֵשׁ
 עֶפֶר קְדוֹשׁ וְיֵשׁ עֶפֶר טְמֵא.

וַעֲלֵ זֶה, הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהִיא תְּשׁוּבָ"ה, מִתְּגַבְּרַת
 בְּאוֹתוֹ הַנְּחַשׁ לְשֹׁבֵר אוֹתוֹ בְּשֶׁעֲבוּד שֶׁל
 תְּשׁוּבָה, וּמוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ לְבִתִּי כְּנִסְיוֹת וּבִתִּי
 מִדְּרָשׁוֹת, וְאוֹתָם אֲרַבְּעַת הַיְסוּדוֹת מִתְּפַשְׁטִים
 לְכ"ב אוֹתִיּוֹת, אַחַה"ע בּוּמ"ף גִּיכ"ק דְּטַלְנַ"ת
 זִסְשׁר"ץ.

וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכָם - זֶה בֵּית
 הַכְּנָסֶת, מְקוֹם דִּיּוּר הַשְּׂכִינָה שָׁם, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מח) וַאֲנִי נָתַתִּי לָךְ שְׂכָם אֶחָד. זו
 שְׂכִינָה שְׂרָאוּיָה לוֹ, הוֹאִיל וְנִקְרָא צְדִיק, שֶׁהָרִי
 הַצָּדֵק אֵין דִּיּוּרָה אֶלָּא עִם צְדִיק, וְזֶהוּ עַד מְקוֹם
 שְׂכָם. עַד אֵלוֹן מוֹרָה - אֵלוֹן בְּתִי מִדְּרָשׁוֹת
 שְׁלוֹמֵדִים וּמוֹרִים שָׁם תּוֹרָה בְּרַבִּים.

וְהַכְּנַעֲנִי אֵז בְּאֶרֶץ - אֵז נִמְתַּק וְנִתְקַן יֵצֵר הָרָע
 בַּגּוֹף בְּעַל כְּרָחוּ. שְׁשֵׁמוֹת רַבִּים יֵשׁ לוֹ,
 וּמִשׁוּם כֶּף [חֲזוֹר] נִזְכָּר בְּשֵׁמוֹת רַבִּים. אֵז בְּאֶרֶץ,
 וְדָאִי, וְנִכְנַע בְּזָה, מִשׁוּם שְׂאֵז הַגּוֹף בְּזִמְן שְׁלֵא

בטל ממנו אותו הנחש כל כך, משום דבקות הגוף אז הכנעני אז בארץ. למה נקרא כנעני? שמשוכב את הגוף לדינים רעים.

והנשמה עומדת בעולם הזה כראוי כדי לזכות בה, אחר כך יוצאת מן העולם הזה. אם זוכה – עולה למקומה שמשם יצאה, שכתוב אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה. וכתוב עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה. אהלה בה"א.

וכעת היא עומדת בין לעלות למעלה ובין לרדת למטה, [שכתוב] בין בית אל ובין העי. אם זוכה – עולה אל מקום המזבח אשר עשה שם וגו'. מי עשה ואיזה מזבח? אלא אשר עשה שם זה הקדוש ברוך הוא, שעשה שם את המזבח הזה ותקן אותו על שתים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב אשר היה דבר ה' אליו לאמר ישראל יהיה שמך ודאי.

והמזבח הזה עשה שם בראשונה כאשר נברא העולם העליון, [עליון] הטמיר של כל העולמות, ומיכאל הכהן הגדול עומד ומקריב עליו קרבנות של נשמות. כיון שעולה

לְשֵׁם נִשְׁמָה מַה כְּתוּב? וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה'. הַנִּשְׁמָה קוֹרֵאת שֵׁם וְנִצְרָת בְּצִרּוֹר הַחַיִּים. וְכֵן זֶה אִם צְדִיק בְּעוֹלָם הַזֶּה לְתַקֵּן הַגּוֹף כְּרֵאוֹי וְלִהְיוֹת כְּנִיעַ [וְלֵאסֹף] הַחֲזֵק שֶׁל אוֹתוֹ הַמְקַלֵּל. עַד שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנּוּ מַה כְּתוּב? וַיְהִי רִיב בֵּין רֵעֵי מְקַנְהֵי אַבְרָם וּבֵין רֵעֵי מְקַנְהֵי לוֹט [זֶה יֵצֵר הָרַע], שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵם מְסִיעִים וּמְנַהֲיִים אֶת הַנִּשְׁמָה, וְהֵם מְסִיעִים וּמְנַהֲיִים אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, הֵם מְקַטְרְגִים בְּקַטְרוֹג אֵלּוֹ עִם אֵלּוֹ, וְכָל הָאִיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף בְּצִעֵר בֵּינֵיהֶם, בֵּין הַנִּשְׁמָה לְאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ שֶׁנִּלְחָמִים בְּקָרֵב בְּכָל יוֹם. מַה כְּתוּב? וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט. הַנִּשְׁמָה חוֹזֶרֶת לֵיֵצֵר הָרַע וְאוֹמֶרֶת לוֹ, אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֵעֵי וּבֵין רוּעֶיךָ, הַצְּדִדִים שְׁלִי וְהַצְּדִדִים שְׁלֶךָ, כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ. יֵצֵר הַטוֹב וַיֵּצֵר הָרַע קְרוֹבִים זֶה עִם זֶה. זֶה לְיָמִין וְזֶה לְשִׁמְאֵל.

הֵלֵא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הַפָּרֵד נָא מֵעָלַי. רַבִּים הָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, לֶךְ וְשׁוּטֵט אַחֲרֵיהֶם וְהַפָּרֵד מֵעַמִּי. אִם הַשְּׁמָאֵל וְאִימָנָה וְגוֹ'. וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ וּמְצִיק לוֹ בְּכַמָּה קְרִבּוֹת שְׁעוֹשֶׂה עִמוֹ בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁכְּתוּב וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

כִּיּוֹן שְׁנִפְרָדִים זֶה מִזֶּה מָה כְּתוּב? אַבְרָם יָשָׁב
בְּאַרְץ כְּנָעַן. מִתִּישָׁבֶת הַנְּשָׂמָה עִם אוֹתָם
הַצְּדִיקִים בְּיִשׁוּב טוֹב בְּשָׁלוֹם. וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי
הַכְּפָר. אוֹתוֹ הַמְקַלֵּל הַמְקַטְרֵג הוֹלֵךְ לְקַטְרֵג
וּלְהַתְחַבֵּר בְּמָקוֹם שֶׁהֲרָשָׁעִים שָׂם, שְׁכַתוֹב וַיֵּאָהֵל
עַד סְדָם. מָה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאַנְשֵׁי סְדָם רָעִים
וְחֻטְאִים לֵה' מְאֹד. שָׂם שְׂרוּי וְשָׂם דִּיּוּרוֹ בֵּינֵיהֶם
לְהַתְחַבֵּר עִמָּהֶם לְהַסִּיט אוֹתָם וּלְאַבֵּד אוֹתָם.
[וְאַבְרָהָם בְּמַעֲשָׂים טוֹבִים, בְּתִשְׁבּוּבָה, וּבַתּוֹרָה]
(חֲסֵד) [בְּמַעֲשָׂים רָעִים].

[כִּיּוֹן שְׁנִשְׁאַרְתְּ הַנְּשָׂמָה בְּלִי מְקַטְרֵג וְנִטְהָר הַגּוֹף
מֵאוֹתָהּ הַזֹּהָמָה, מִיַּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְשַׁרְהָ אֶת דִּיּוּרוֹ עִמוֹ וַיּוֹרֵשׁ נִחְלָה עֲלֵיוֹנָה
וְתַחַתּוֹנָה, וַיֵּשׁ לוֹ נַחַת בֵּין הַצְּדִיקִים. וְהַמְקַלֵּל
הַהוּא בֵּין אוֹתָם הֲרָשָׁעִים חוֹטְאִים עִמוֹ, עַד שְׂאִין
פְּדוּת לְחֻטְאֵיהֶם.]

[מָה כְּתוּב? וַיִּשְׁמַע אַבְרָם. זֶה הַנְּשָׂמָה שְׁנִשְׁאַרְהָ
בְּטַהַר הַגּוֹף. כִּי נִשְׁבְּהָ אַחֲרָיו – זֶה יֵצֵר הָרַע
שְׁנִשְׁבְּהָ בֵּין אוֹתָם הֲרָשָׁעִים בְּחֻטְאִים רַבִּים. וַיִּרַק
אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ – אֵלוֹ הֵם הַצְּדִיקִים
שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, שֶׁהֵם הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף
הַזְּרִיזִים לְלַכֵּת עִמוֹ. שְׁמָנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת –

אלו רמ"ח איברי הגוף, ושבעים של סוד הנשמה שיוצאת משם. בכל מזדרז ללכת לשם לאותם הרשעים להשיב אותם [מחטאם] מחטאיהם.

מה כתוב? וירדף עד דן. רודף אחריהם ומודיע להם את דין העולם ההוא וענש הגיהנם, ולא נותן שנה לעינו ביום ובלילה עד שמוכיח אותם את אותם הרשעים, ומשיב אותם בתשובה לקדוש ברוך הוא. מה כתוב? וישב את כל הרכש. השיב אותם בתשובה שלמה כראוי.

וגם את לוט אחיו וגו' – אפלו את אותו יצר הרע מחזיק עמו, עד שמכניעו בעל כרחו [ולא] וממתיק אותו כראוי. והכל משיב בתשובה שלמה כראוי, מכיון שלא ישקט יומם ולילה, עד שמוכיח אותם ורודף אותם על אותו החטא שחטאו עד ששבים בתשובה שלמה כראוי.

חזרנו לדברים הראשונים של הפרשה. כתוב (שיר ג) מצאוני השמרים הסבכים בעיר וגו'. [שנינו, כדגמה שרמוז באברהם ויצחק ושרה ורבקה יהו"ה, כדגמה הזו רמוז בפסוק הזה (רות א) ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי

וְשֵׁם שְׁנַי בְּנָיו מַחְלוֹן וְכַלְיוֹן אֶפְרָתִים. אֲלִימֶלֶךְ
זו הַנְּשָׁמָה לְנִשְׁמָה.

נַעֲמִי זו הַנְּשָׁמָה. וְלָמָּה נִקְרְאת נַעֲמִי? מִשּׁוּם
(תהלים ז) וַיְהִי נַעַם ה' אֱלֹהֵינוּ. מַחְלוֹן זו
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְלָמָּה נִקְרָא מַחְלוֹן? שְׁמַחַל לוֹ
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. רו"ת זו הַנְּפֶשׁ הַקְּדוּשָׁה.
וְלָמָּה נִקְרְאת רו"ת? עַל שֵׁם תו"ר. כְּלִי"ן זו רוּחַ
הַבְּהֵמָה, וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלת
א) רוּחַ הַבְּהֵמָה. זֶה יֵצֵר הָרָע. עֲרַפָּה זו נְפֶשׁ
הַשְּׂמָאל, בַּת זוגו שֶׁל הַיֵּצֵר הָרָע. וְלָמָּה נִקְרְאת
עֲרַפָּה? מִשּׁוּם כִּי עִם קָשָׁה עֲרַף הוּא.

אִם זָכָה אָדָם – עוֹלָה הַנְּשָׁמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְאִם לֹא
– מִסְתַּלְקִים אוֹתָם דּוֹבְרֵי הַנְּשָׁמָה וְהַרוּחַ,
וְנִשְׁאַרְת הַנְּשָׁמָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַנְּפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית. מַה
כָּתוּב? (רות א) וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה
וּשְׂתֵי כִלְתֵיהָ עִמָּה. וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכִלְתֵיהָ שְׂבָנָה
בְּנָתִי וְגו'. וַתֹּאמֶר רות אֶל תִּפְגְּעִי בִי וְגו'. וְעֲרַפָּה
שָׁבָה לְעַמָּה וְלֹא לַהֵיחָהּ].

שְׁנֵינוּ. עֲשֵׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מַעֲלָה כְּמוֹ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה, בְּחוֹמוֹת
וּמְגִדָּלִים וּפְתָחִים פְּתוּחִים, וְאוֹתָן הַחוֹמוֹת שֶׁשָּׁם

יֵשׁ עֲלֵיהֶם שׁוֹמְרִים שְׁשׁוּמְרִים אֶת הַשְּׁעָרִים שֶׁל
 אוֹתָן הַחֲמוּמוֹת, שְׁכַתּוֹב, (ישעיה סב) עַל חוֹמַתֶּיךָ
 יְרוּשָׁלַיִם הַפְּקֻדְתֵי שְׁמֹרִים וְגו'. וּמִיכָאֵל כִּהֵן גְּדוּל
 עֲלִיוֹן מְכָלָם, שׁוֹמֵר פְּתָחִים שֶׁל אֱלוֹ הַחֲמוּמוֹת.

הַנְּשָׁמ"ה [שְׁנִקְרָאת נְעַמ"י], כְּשִׁיּוֹצֵאת מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה, אִם זֹכָה - נִכְנָסֶת לְגַן
 הָעֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ שֶׁנִּטַע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְרוּחוֹת הַצְּדִיקִים כְּמוֹ אוֹתוֹ גַּן עֵדֶן שֶׁלְמַעֲלָה,
 וְשֵׁם כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁל הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁהַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִכְנָסֶת
 לְמַעֲרַת הַמְּכַפֵּלָה שֶׁשֵּׁם הוּא
 פֶּתַח גַּן הָעֵדֶן. פּוֹגֶשֶׁת בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן וּבְאוֹתָם
 הָאֲבוֹת שֶׁשֵּׁם. אִם הִיא זֹכָה - שְׂמֵחִים בָּהּ
 וּפּוֹתְחִים לָהּ פְּתָחִים וְנִכְנָסֶת, וְאִם לֹא - דוֹחִים
 אוֹתָהּ הַחוּצָה [וַיְמָה הִיא אוֹמְרַת כְּשֶׁדוֹחִים אוֹתָהּ
 הַחוּצָה? (שיר ג) מְצִאוּנֵי הַשְּׁמֹרִים וְגו'. וְהוֹלְכֶת.
 אַחַר שֶׁהוֹלְכֶת שָׁם מִלְּפָנַי שְׁבָאָה לְעוֹלָם הַזֶּה
 וְנִתּוֹן נֵר עַל רֵאשׁוֹ, שְׁנֹאמֵר (איוב כט) בְּהֵלוּ נֵרוֹ
 עָלַי רֵאשִׁי, כָּל מִי שְׁרוּאִים אוֹתָהּ מְזַדְעָזְעִים
 וְאוֹמְרִים הִזֹּאת נְעַמִּי?!

הִיא מְשִׁיבָה וְאוֹמְרַת, (רות א) אֵל תִּקְרָאנָה לִי
 נְעַמִּי קְרָאן לִי מָרָא וְגו'. אֲנִי מְלֵאָה הַלְכָתִי

– באותו מקום, וריקם השיבני ה' – בלי תורה
 ובלי מעשים טובים, שהכניס אותי לגוף רע.
 למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי]. ואם זוכה,
 נכנסת לגן עדן. כיון שנכנסת, יושבת שם בגן
 [מזדווגת עם אלימלך, זה מחלון, שזה הרוח
 מזדווג עם רות, שזו הנפש השכלית] והתלבשו
 [ד"א ומתלבשת] שם בלבוש של הדמות של
 העולם הזה ושם מתעדנת.

יתר הסתרים נמסר לחכמי הלב. [ארבע]
 של דרגות הן שאחוזות זו בזו, ואלו
 הן נפש [נשמה לנשמה, הנשמה העליונה
 שנקראת יו"ד] רי"ח ונשמה. [נפ"ש] הנפש היא
 הכח שהגוף נבנה ממנו. שכאשר האדם
 מתעורר בעולם הזה להזדווג עם נקבתו, כל
 איבריו מסכימים [נ"א מתכנסים] ונתקנים
 להנות [לנשמה] שם, ואותה הנפש והרצון שלו
 מסכים עם אותו המעשה [ממש], ומושיך את
 אותה הנפש ומכניס אותה שם באותו הזרע
 ששופך.

ומתוך רצון והמשכת הנפש שמושיך לשם,
 נמשך כח אחר לשם מאותן הדרגות
 שנקראות אישי"ם, והכל נכנס במשיכת הזרע

ההוא וּנְבִנָה מִמְּנוּ הַגּוֹף. וְזֶהוּ הַכּוּחַ הַרְאִשׁוֹן
הַתַּחְתּוֹן שֶׁל אוֹתָם [אַרְבַּע] שֶׁלֵּשׁ.

וּמִשׁוּם שְׂזֹאת [נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה] הַנֶּפֶשׁ נִקְרַבֶּת
בְּדַבְּקוֹת וְהִיסוּד שֶׁל הַגּוֹף, הַקְּרִיבָן
שֶׁנִּקְרַב לְכַפֵּר עַל הַנִּשְׁמָה נִתֵּן חֵלֶק לְאוֹתָם
הַדְּרָגוֹת שֶׁל אִישׁי"ם [שֶׁנִּקְרְאוּ רוּחַ וּנְפֶשׁ
הַשְּׂכֵלִית], מִשׁוּם שֶׁמְשִׁיכֵת הַחֵלֶק שֶׁל אוֹתָהּ
[נִשְׁמָה] הַנֶּפֶשׁ בָּאָה מֵהֶם. וְהֵינּוּ שְׂכָתוֹב אֵת
קְרִיבָנִי לְחֻמֵי לְאִשִּׁי [מֵהוּ לְחֻמֵי לְאִשִּׁי? שְׁנוֹתֵן
מְזוֹן לְאִשִּׁי, וְזֶהוּ שֶׁפַּע מְאֹר שֶׁהֵם נִהְיִים מְזִיו
הַשְּׂכִינָה], מִשׁוּם שֶׁהוּא כְּפָרֵת הַנֶּפֶשׁ נוֹטְלִים
חֵלְקָם. וְכַשְׁמַת אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ
לֹא זָזָה מִן הַקְּבֵר לְעוֹלָמִים, וּבִכְחַץ הַזֶּה יוֹדְעִים
הַמֵּתִים וּמְסַפְּרִים זֶה עִם זֶה.

הַרוּחַ הִיא שְׂמֻקְיַמַת אֵת הַנֶּפֶשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְהִיא מְשִׁיכֵת הַתְּעוֹרְרוֹת הַנִּקְבָּה לְזָכָר
כְּשֶׁהֵם בְּתִשׁוּקָה אַחַת. וְאִזּוּ מִתְּעוֹרְרֵת לְזָכָר
בְּתִשׁוּקָתָהּ לְרוּחַ הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁהַנִּקְבָּה כְּלָפִי מִטָּה
שׁוֹפְכֵת זֶרַע בְּתִשׁוּקָה אֶל הַזָּכָר. וְהִסְתֵּר הַזֶּה
[כְּשֶׁנִּשְׁפָּךְ שֶׁפַּע בְּתִשׁוּקָה לְנִקְבָּה, וְכֵאן סוּד] (קהלת
יב) וְהַרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָהּ.

וְהָרוּחַ הַזֶּה וְנִפְּשׁוּ וְנִשְׁמָה וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה
 כְּאֶשֶׁר], כְּשִׁיּוּצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
 וְנִפְרָדָת מִן הַנֶּפֶשׁ [נִפְרָדִים י"ה מִסְתַּלֵּק לְגַן
 עֵדֶן בְּשָׁמַיִם הָעֲלִיּוֹנִים, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּדַמוֹת
 עֲלִיּוֹנָה מְרַקֶּמֶת מִכָּל הַגּוֹנִים] נִכְנָס לְגַן הָעֵדֶן
 שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה [הַתְּחִתּוֹן], וּמִתְלַבֵּשׁ שָׁם בְּתוֹךְ
 הָאֵוִיר שֶׁל הַגֶּן כְּמוֹ שֶׁמִּתְלַבְּשִׁים הַמְּלָאכִים
 הָעֲלִיּוֹנִים כְּשִׁיּוֹרְדִים לְעוֹלָם הַזֶּה, מִשׁוּם שֶׁהֵם
 מֵאוֹתָהּ הָרוּחַ הַיּוֹ, שֶׁכְּתוּב (תהלים קד) עֲשֵׂה
 מְלָאכָיו רוּחוֹת וְגו'.

א כִּי הָרוּחַ מִתְלַבֵּשׁת בְּגַן הָעֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ
 בְּדַמוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְשָׁם מִתְעַדְנָת בְּכָל
 הָעֲדוֹנִים. בְּגַן הָעֵדֶן הַזֶּה יֵשׁ צִיּוּרִים וּדְמִיּוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיֵשׁ צִיּוּרִים וּדְמִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן, וְשָׁם כָּל אוֹתָם הַצְּדִיקִים הוֹלְכִים
 וּמִתְעַדְנִים שָׁם. וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת הֵם
 רוֹצִים לְעֲלוֹת לְמַעְלָה [הַדְּמוֹת הַזֶּה מֵרוּחַ וְאִשׁ
 שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְדַמוֹת הַזֶּה מִתְעַדְנִים בְּכָל
 הָעֲדוֹנִים, וּבְכָל הַמוֹעֲדִים וְהַחֲדָשִׁים
 וְהַשְּׁבֻתוֹת מִסְתַּלְּקִים הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ
 וּמִתְפַּשְׁטִים מֵהַגּוֹף הַזֶּה וּמִתְלַבְּשִׁים בְּדַמוֹת
 עֲלִיּוֹנָה בְּגַן הָעֵדֶן שֶׁלְּמַעְלָה מְרַקֵּם בְּכָל הַגּוֹנִים.

בְּאִיזָה מְקוֹם הוּא י"ה? בְּלְבוּשׁוֹ, וּמְזֻדְדוּגִים יַחַד
יְהו"ה, וְהֵם נִהְנִים מְאוֹר הַשְּׁכִינָה].

וּבְאֶמְצֵעַ הֵגֶן יֵשׁ עֲמוּד אֶחָד מְרָקִים בְּכָל
הֵגוֹנִים, וּכְשֵׁאוֹתָהּ הָרוּחַ כְּאֲשֶׁר
רוֹצֵה לְעֵלוֹת, מִתְפַּשֵּׁט שֶׁם מֵהֶלְבוּשׁ הַהוּא
[וְהַנֶּפֶשׁ נִשְׁאַרְת׃ שֶׁם בְּגוֹף] וְנִכְנָסֶת לְתוֹךְ אוֹתוֹ
הָעֲמוּד [וְעוֹלָה] וְעוֹלָה לְמַעְלָה לְתוֹךְ אוֹתוֹ
הַמְקוֹם שֶׁיִּצְאָה מִמֶּנּוּ, כְּכַתוּב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב וְגו'.

וְנוֹטֵל אוֹתָהּ מִיכָאֵל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, וּמְקַרֵּב אוֹתָהּ
קָרְבָן בְּשָׂמִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
[וּבָאָה] וְיִוָּשְׁבֶת שָׁם, וּמִתְעַדְדַת בְּאוֹתוֹ צְרוּר
הַחַיִּים, (ישעיה סד) שְׁעִין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ
וְגו'. אַחַר כֵּן יוֹרְדַת לְתוֹךְ הֵגֶן שֶׁל הָאָרֶץ
וּמִתְעַדְדַת בְּכָל הָעֲדוּנִים, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּלְבוּשׁ
הַהוּא [וּמְזֻדְדוּגַת עִם נִפְשׁוֹ], וְיִוָּשְׁבֶת שָׁם בְּעֵטוֹר
שֶׁל אֶחָד פִּי שָׁנִים מִכֶּמֶה שֶׁהִיָּתָה בְּרֵאשׁוֹנָה.
[וְזֶהוּ בְּחַל. וְעוֹלָה לְיִשְׁיבוֹת שֶׁל גֶּן הָעֵדֶן
וּמִתְעַסְקַת בְּתוֹרָה, וּבְכָל רְאִשֵׁי חֳדָשִׁים וּמוֹעֲדִים
וּשְׁבֻתוֹת יוֹרְדַת לְהִזְדַּוֵּג עִם הַנֶּפֶשׁ].

הַנִּשְׁמָה הִיא כַח עֲלִיּוֹן עַל כָּל אֵלוֹ, וְהִיא מִכַּח
הַזְכָּר, הַסּוּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים. וְזוֹ עוֹלָה

למעלה מיד, וכל אלו [אותן] של הדרגות
נקשרות יחד זה עם זה. וכשנפרדות, כלן עולות
ושבות לאותו מקום שיצאו ממנו.

כְּשֶׁהָרוּחַ הזו יוצאת מן העולם הזה ונכנסת
למערה ששם אדם והאבות, הם
נותנים לה פנקס סימן, ונכנסת לגן העדן. קרבה
לשם, ומוצאת הכרובים ואותה להט החרב
המתהפכת. אם זוכה – רואים פנקס הסימן,
ופותחים לה פתח ונכנסת. ואם לא – דוחים
אותה החוצה.

וְיוֹשֶׁבֶת שָׁם. כל אותו הזמן שיושבת, מתלבשת
שם בדמות של העולם הזה. ובראשי
חדשים ושבתות כשרוצה לעלות, הצדיקים שבגן
עדן נותנים לה פנקס סימן ועולה בעמוד ההוא,
ופוגשת את אותם שומרי חומות ירושלים. אם
זוכה – פותחים לה פתח ונכנסת, ואם לא –
נוטלים ממנה אותו הפנקס ודוחים אותה החוצה.
היא שבה לגן ואומרת, (שיר ג) מצאוני השמרים
הסבבים בעיר וגו', נשאו את רידי מעלי. זהו
פנקס הסימן שנטלו ממנו [ממנה].

שומרי החומות, אלו אותם שומרי חומות
ירושלים. [כדגמה הזו, הנשמה

לְנִשְׁמָה מִתְפַּשְׁטָת מֵאוֹתוֹ הַלְבוּשׁ שְׁלִמְעָלָה
 וּמִסְתַּלְקָת לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְנִהְיִית מֵאוֹר
 הַשְּׂכִינָה. וְהַנִּשְׁמָה (וְהַנֶּפֶשׁ) נִשְׁאַרְת בַּגּוֹף, וּבְכָל
 רֵאשֵׁי הַחֻדְשִׁים וְהַמוֹעֲדִים וְהַשַּׁבָּתוֹת יוֹרְדָת
 נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה וּמִזְדוֹגָת עִם הַנִּשְׁמָה שֶׁנִּשְׁאַרְהָ
 בַּגּוֹף וּמִזְדוֹגָת עִם הַנִּשְׁמָה, וְהַדְּמוּת שֶׁל גֵּן הָעֵדֶן
 שְׁלִמְעָלָה הִיְתָה מִן הָרוּחַ וְהַעֲפָר שֶׁנִּכְפַּר לְגִבֵּי
 מַעְלָה, וְסוּד חָשׁוּב הוּא, וּבְלְבוּשׁ זֶה מִתְלַבֵּשׁ י"ה
 לְבוּשׁ שֶׁל גֵּן עֵדֶן שְׁלִמְטָה, הוּא אֵשׁ וּמִים,
 שֶׁנֶּאֱמַר שְׁמִים. עַד כָּאן הָרוּחַ שֶׁל הַשְּׂמַאל
 הַיּוֹרְדָת לְמַטָּה, יוֹרְדָת לְדִרְגָתָהּ, וְנִפְשָׁה נִשְׁאַרְת
 בַּגּוֹף שֶׁל הָאָרֶץ, שְׁכָתוּב (אִיּוֹב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו
 יִכָּאֵב וְגו'. וְעַל זֶה אָמְרוּ שְׁהֵמְתִים יוֹדְעִים בְּעוֹלָם
 הַבָּא מְכַבּוּד הַצְּדִיקִים וּמֵהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן
 וּמִסְפָּרִים זֶה עִם זֶה]. (עַד כָּאן סִתְרֵי תוֹרָה).

סדר הלימוד ליום כט תשרי (יום 29 בשנה)

זִכָּר

וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרִימָה לְגוֹר שָׁם. מָה הַטַּעַם
 לְמִצְרַיִם? אֵלָּא מִשּׁוּם שֶׁשָּׁקוּל לְגֵן ה',
 שְׁכָתוּב כִּגֵּן ה' כְּאָרֶץ מִצְרַיִם. שָׁשֵׁם שָׁקַל וַיֵּרֶד
 נִהָר אֶחָד שֶׁהוּא לְיָמִין, שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ב) שֵׁם

תיקון הבללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אָבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדוֹד עֶבְדוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת שֶׁתַּפֵּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בְּאֵלּוֹ אֲמָרֶם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, זְכוּתוֹ יְגַן עָלֵינוּ, וַיַּעֲמֵד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקוּדוֹתֵיהֶם
וּמַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מְרֵאשֵׁי תְבוּת
וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִיחַ כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים
אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשֶׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
בְּאַהֲבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת וּמִשָּׁם יִמְשֵׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהֲרָנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי הַעֲבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קֶדֶם זְמַנָּנוּ עַד
מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפֵּן שְׂנוּכָל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יְגַן עָלֵינוּ וּבְעֵדְנוּ
שֶׁתֹּארוּךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוֹצֵר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנָנוּ כְּדַכְתִּיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחַן
 וְרַחֲמֵי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
 שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אַמִּירַת
 תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

הַרְיֵנִי מִזְמֵן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
 לֵשֶׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתָהּ בְּדַחִילוֹ
 וְרַחֲמֵינוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלַי
 לְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכֹל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
 הַמָּה, וּבְפֶרֶט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה רַבֵּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּינְחָס שֶׁגִּלָּה תַקּוּן זֶה זְכוּתָם
 יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוֹ גְּרַנְנָה לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
 נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִז « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אֲמַרְתָּ
 לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ, אֲדַנֵּי אֶתָּה, טוֹבֵתִי בַל־עֲלִידָה:

ג לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי, כל-חפציהם-בם:
 ד ירבו עצבותם, אחר מהרו, בל-אסוף נספיהם מדם,
 ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: ה יהוה-יאהדונהי
 מנת-חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי
 בנעמים, אף-נחלת שפרה עלי: ז אברך את-יהוה-יאהדונהי
 יאהדונהי אשר יעצני, אף-לילות יסרוני כליותי: ח שויתי
 יהוה-יאהדונהי לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט: ט לכן
 שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: י כי
 לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך חסידך כ' לראות
 שחת: יא תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את-פניך,
 נעמות בימיך נצח:

לב « לדוד משכיל, אשרי נשוי-פשע, כסוי חטאה:
 ב אשרי-אדם לא יחשב יהוה-יאהדונהי לו עון,
 ואין ברוחו רמיה: ג כי-החרשתי בלו עצמי, בשאגתי
 כל-היום: ד כי יומם ולילה תכבד עלי ידה, נהפך
 לשדי, בחרבני קיץ סלה: ה חטאתי אודיעך, ועוני
 לא-כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה-יאהדונהי,
 ואתה נשאת עון חטאתי סלה: ו על-זאת יתפלל
 כל-חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו
 לא יגיעו: ז אתה סתר לי, מצר תצרני, רני פלט
 תסובבני סלה: ח אשכילה, ואורך בדרך-זו תלה,

אִיעֲצָה עָלַיךָ עֵינַי: ט אֶל-תְּהִי כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבּוּן,
 בְּמַתְגַּוְרְסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלַיךָ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי חֶסֶד
 יְסוּבְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בַּיהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי, וְגִילוּ צְדִיקִים,
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא « לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי: ג יְהוָה
 יֵאֱהַדוּנְהִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאֱשֶׁר כִּי בְּאֶרֶץ, וְאֶל-
 תְּתַנְּהוּ בְּנַפְשׁ אִיבּוֹ: ד יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי יִסְעֲדֵנוּ עַל-עֵרֶשׁ
 דָּוִי, כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֶתָּה בְּחַלְיוֹ: ה אֲנִי-אִמַּרְתִּי יְהוָה
 יֵאֱהַדוּנְהִי חֲנּוּנִי, רַפְּאָה נַפְשִׁי כִּי-חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֵאֱמְרוּ
 רַע לִי, מִתִּי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא
 יְדַבֵּר, לָבוֹ יִקְבֹּץ-אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ח יַחַד עָלַי
 יִתְלַחֲשׂוּ כָּל-שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-כְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסֵף לְקוֹם: י גַּם-אִישׁ שְׁלוֹמִי
 אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב:
 יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי חֲנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֹמָה לָהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא-יִרְעַע אוֹיְבֵי עָלַי:
 יג וְאִנִּי בְּתַמִּי תִּמְכָּתָּה בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
 יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 אָמֵן וְאָמֵן:

מב « לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי-קָרַח: ב פְּאִיל תְּעָרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חוּ, מְתֵי אָבּוּא וְאֲרָאָה
 פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְהֵלִי דְמַעְתִּי לְחַם יוֹמָם וְלִילָה,
 בְּאִמְרַי אֵלֵי כָּל-הַיּוֹם, אֵיזָה אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלָה אֲזַכְּרָה
 וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי נַפְשֵׁי, כִּי אֶעְכַּר בְּסַף, אֲדַדְּם עַד-בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל-רְנָה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגִיג: ו מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחֵי
 נַפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, בִּי-עוֹד אֲוֹדְנֹו
 יִשׁוּעוֹת פְּנִיֹו: ז אֱלֹהֵי, עָלַי נַפְשֵׁי תִשְׁתַּוְּחָח, עַל-בֵּן
 אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרִיץ יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מְצַעַר: ח תַּהוּם-
 אֶל-תַּהוּם קוֹרָא, לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךָ עָלַי
 עֲבְרוּ: ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהֵי חֶסְדּוֹ, וּבְלִילָה
 שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲזַמְּרָה לְאֵל סְלַעֵי,
 לְמָה שְׂכַחְתָּנִי, לְמָה-קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֲץ אֲוִיב: יא בְּרִצַּח
 בְּעֲצָמוֹתַי, חֶרְפוּנֵי צוֹרְרֵי, בְּאִמְרָם אֵלֵי כָּל-הַיּוֹם אֵיזָה
 אֱלֹהֶיךָ: יב מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחֵי נַפְשֵׁי, וּמַה-תַּהֲמֵי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, בִּי-עוֹד אֲוֹדְנֹו יִשׁוּעַת, פְּנֵי וְאֵלֵהֵי:

נבז « לְמִנְצַח אֶל-תִּשְׁחַחַת, לְדוֹד מְכַתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי,
 מִמַּתְקוֹמְמֵי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הַצִּילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי
 דְּמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אֲרִבּוּ לְנַפְשֵׁי, יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־חַטָּאתַי יְהוָה־יֵאֱהוּנְהִי: ה בְּלִי־עוֹן
 יִרְצוֹן וַיְכַוְנֵנוּ, עוֹרָה לְקִרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־
 יֵאֱהוּנְהִי־אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל־הַגּוֹיִם, אֶל־תִּחַן כָּל־בְּגְדֵי אֹן סֵלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרְב,
 יִהְמוּ כַכָּלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה־יֵאֱהוּנְהִי
 תִשְׁחַק־לָמוֹ, תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֻׁמְרָה,
 כִּי־אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי חֲסֵדוֹ כ, יִקְדַּמְנִי,
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשֵׁרְרִי: יב אֶל־תִּהְרָגִם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עָמִי,
 הַנִּיעַמּוֹ בְּחִילָךְ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגִּנְנֵנוּ אֲדָנָי: יג חַטָּאת־פִּימוֹ,
 דַּבַּר־שִׁפְתֵימוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹהֵי וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מוֹשֵׁל
 בַּיַּעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ לְעָרְב יִהְמוּ כַכָּלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן יִנְעוֹן כ, לְאָכַל, אִם־לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ,
 כִּי־הִיִּית מְשֻׁנֵּב לִי וּמְנוּס, בְּיוֹם צַר־לִי: יח עֲזוּ אֱלֹהֵי
 אֲזַמְרָה, כִּי־אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז « לְמַנְצַח עַל־יְדוּתוֹן יִדִּיתוֹן כ, לְאַסְף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל־אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי:
 ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דַרְשֵׁתִי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: ה אַחֲזֶתְךָ שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שְׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה
נִגְיַנְתִּי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי:
ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאִפִּס
לְנִצָּח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדַר וְדַר: י הִשְׁכַּח חַנוּת אֵל,
אִם-קִפֵּץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא, שְׁנוֹת
יָמַי עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר כ' מֵעַלְלֵי-יָהּ, כִּי-אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ, וּבְעַלְלוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
יד אֱלֹהִים בִּקְדֹשׁ דְּרָכָהּ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
הָאֵל עֲשֵׂה פְּלֵא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמּוּם עֲזָה: טז גְּאֵלְתָּ בּוֹרוֹעַ
עַמָּהּ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיִּוֹסֵף סֵלָה: יז רְאוּהָ מַיִם אֱלֹהִים, רְאוּהָ
מַיִם יַחֲלוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מַיִם עֲבוֹת, קוֹל
נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָהּ בַּגְּלָגֶל,
הָאִירוּ בְּרָקִים תַּבַּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בָּיִם דְּרָכָהּ,
וַשְׁבִּילָהּ וַשְׁבִּילֶיהָ כ' בְּמַיִם רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְּעוּ:
כא נַחֲתִת כְּצֹאן עַמָּהּ, בִּיד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מְעוֹן אַתָּה
הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וְדַר: ב בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתַּחֲלוּל
אָרֶץ וַתַּבַּל, וַיִּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשַׁב אֲנוּשׁ
עַד-דָּבָא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
בְּעֵינֶיהָ כִּיּוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלְיָלָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כִּי־כִלְינוּ בְּאִפְּךָ, וּבְחִמְתָּךְ
 נִבְהַלְנוּ: ח שְׁתֵּה שֶׁת כ' עֹנֵתִינוּ לְנִגְדֶּךָ, עֲלַמְנוּ לְמֵאֹר
 פְּנִיךָ: ט כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כִּלְינוּ שְׁגִינוּ כְּמוֹ־
 הֶגֶה: י יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֹת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה, וְרֹהֲבִים עִמָּל וְאוֹן, כִּי־גוּ חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יֹדַע עֵז אִפְּךָ, וּכִירְאָתְךָ עִבְרַתְךָ: יב לְמִנּוֹת יְמֵינוּ
 בֶּן הַדָּעַ, וְנִבְא לְכַב חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי
 עַד־מָתִי, וְהִנָּחִים עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בְּבִקֵּר חֲסִדֶּךָ,
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: טו שְׂמַחְנוּ בַּיְמֹת עֲנִיתָנוּ,
 שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה: טז יִרְאָה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּה, וְהַדְרִיךְ
 עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעִם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קח א הודו ליהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי קראו בשמו, הודיעו
 בעמים עלילותיו: ב שִׁירוּ־לוֹ זְמֵרוּ־לוֹ, שִׁיחוּ
 בְּכָל־נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב
 מְבַקְשֵׁי יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי וְעֵזוֹ,
 בְּקִשׁוּ פְּנֵיו תָּמִיד: ה זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה, מִפְּתֵיו
 וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 ז הוּא יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
 ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צוּה לְאַלְפֵי דוֹר: ט אֲשֶׁר בָּרַת

אֶת-אַבְרָהָם, וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לְאָמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן,
 חֶבְל נַחֲלַתְכֶם: יב בְּהַיּוֹתֶם מִתִּי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר:
 יד לֹא-הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי, וּלְנִבְיָאֵי אֶל-תִּרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל-הָאָרֶץ, כָּל-מִטְּהַלְחֵם שָׁבָר: יז שְׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לְעַבְדְּ נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַּכֶּבֶל רִגְלוֹ רִגְלוֹ כ', בְּרוֹזַל בְּאֵה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה בֹא-דַבְּרוּ, אִמְרַת יְהוָה יאהרונחי
 צִרְפַּתְהוּ: כ שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ, מִשַּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 כא שָׁמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשַּׁל בְּכָל-קְנִינֹו: כב לְאָסֹר שָׂרְיוֹ
 בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקִנָיו יַחֲבֵם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפְרַ אֶת-עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ, לְהַתְנַכַּל בְּעַבְדָיו: כו שְׁלַח
 מִטְּהַ עַבְדּוֹ, אֶהְרֵן אֲשֶׁר בְּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּ-בְכֶם דְּבָרֵי
 אֹתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח חֶשֶׁד וַיַּחֲשֹׁד,
 וְלֹא-אָמְרוּ אֶת-דַּבְּרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת-דָּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֶרֶץ אֲרָצִים צִפְרָדַעִים, בְּחַדְרֵי
 מְלִכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב, בָּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרְצָם: לג וַיָּה, גִּפְגָּפָם
 וַתֵּאֲנָתָם, וַיִּשְׁפַר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֹא אֲרָבָה,

וַיִּלֶק, וְאִין מְסָפֵר: ל^ה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ, וַיֹּאכַל
 פְּרֵי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ, רֵאשִׁית לְכָל-
 אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
 לח שְׂמַח מְצֻרִים בְּצִאתָם, פִּי-נֶפֶל פָּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאִשׁ, לְהָאִיר לְיָלָה: מ שָׁאֵל וַיִּבֵּא
 שְׁלֵיו שְׁלוֹ כ', וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁפִּיעַם: מא פָּתַח צוּר, וַיּוֹזְבוּ
 מוֹם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: מב פִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ,
 אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה
 אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים
 יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלו א על נְהוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-פְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ
 אֶת-צִיּוֹן: ב עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ:
 ג כִּי שָׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבְבֵינוּ דְּבַר־יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֻחָה,
 שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר־יְהוָה־
 יֵהוּדוֹנְהִי, עַל אֲדָמַת נֶכֶר: ה אִם-אֲשַׁפְּחֵךְ יְרוּשָׁלַם,
 תִּשְׁפַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכִי,
 אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר
 יְהוָה־יֵהוּדוֹנְהִי לְבִנְי אָדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים
 עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: ח בַּת-כָּבֵל הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי
 שִׁישְׁלָם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלָת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
 וְנִפֵּץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסָּלַע:

קנ « הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרֹב גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבְּל וּבְנֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתַרְפָּ
 וּמְחֹל, הַלְלוּהוּ בַּמַּנִּים וְעֹגֵב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ,
 הַלְלוּ-יָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יֵאֱהֲרֹנְהִי
 שְׁבוּת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה יֵאֱהֲרֹנְהִי מְעֹזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה יֵאֱהֲרֹנְהִי וַיַּפְּלֵמָס וַיַּפְּלֵמָס מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֵלְת הָעֲלוֹת וְסִפְת כָּל הַסְּבוּת, אֲנִתָּ
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְּךָ, דְּלִית
 מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא כְּךָ כְּלָל, וְלָךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרָמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוּתְךָ אֲדַרְשׁ, אוּתְךָ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֵר חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוֹשָׁה מֵאַתְךָ, דְּרָךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁלִי בַּמָּקוֹם שְׁאַנִּי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹדַע תְּעֲלוּמוֹת, וּבְדִרְךָ וּנְתִיב הַזֶּה
 תְּאִיר עָלַי אוּרְךָ, לְהַחְזִירֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מְבַחַר הַכְּרוּאִים,
 לְבָלִי לְחֶשֶׁב בְּמַחְשַׁבְתִּי שׁוּם מַחְשַׁבְתַּי חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדרך במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. ומצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחזות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלוי אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 דמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושתיים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁתוּלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
 וְתִדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
 יאמר וְתַחְזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
 בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 יֵאֱהוּדְנֵהי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
 יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
 הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵי:

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
 וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
 יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי:

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי
 פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יִשָּׂא יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי פָּנָיו
 אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מִלְּאֶךָ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֶךָ בַּדֶּרֶךְ וְלַהֲבִיאֶךָ
 אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכַּנְתִּי:

הַמְּלֵאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
 וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתֵי, אֲבָרְכֵם
 וַיִּצְחַק, וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לְכָל הישועות.
 כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
 וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיז מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲנִי עוֹמֵד/ת כֹּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לְךָ.
 וְכֹל מִה שְׂאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כֹּאֵן וּכְאֶפֶס לְעֲמַת כִּמְהָ שְׂאֲנִי
 בְּאֲמַת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.
 כִּי הַכֹּל מוֹמֵךְ, הַכֹּל נִתַּת לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
 תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעֻמִּים שְׂעִזְרַתְּ לִי, תְּמוֹכַת בֵּי,
 הוֹשְׁעַת אוֹתִי הַצֹּלֶת אוֹתִי, שְׂמֹחַת אוֹתִי רִיפַאת אוֹתִי,
 שְׂמֹרַת עָלַי, עוֹדְדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֲתָה אֶתִּי תְּמוּדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת
 מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכּוֹחַ לְהִתְפַּלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעֻמִּים שְׂעִזְרַתְּ לִי וְלֹא יָדַעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ
 תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֲתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכֹל רַגַע וְרַגַע.
 תּוֹדָה עַל כָּל גְּשִׁימָה וּגְשִׁימָה שְׂאֲנִי נוֹשֵׁמ/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודע/ת שכל מה
שמגיע ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
במיחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדויקת ומשלמות, כמו
שרך מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודע/ת להעריך
את הטוב,

כי רק בשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
היו פעמים שלא הערכת את מה שנתת לי, ובמקום לומר
לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוּאָה ס' כ"ו)
מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

קדיש על ישראל:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמן) בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא
 כְּרַעוּתָהּ וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנָהּ
 וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמן) בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמן) יְהֵא שְׁמָהּ
 רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמָיָא יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח
 וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
 שְׁמָהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. (אמן) לְעֵלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא
 שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ
 אָמֵן: (אמן) עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנֵי וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל
 תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְעַסְקִין בְּאוֹרֵיתָא קְדֻשָּׁתָא. דִּי
 בְּאַתְרָא הֲדִין וְדִי בְּכָל אֶתְר וְאַתְר, יְהֵא לְנָא וְלֵהוֹן וְלִכּוּן
 חֲנָא וְחַסְדָּא וְרַחֲמֵי מִן קָדָם מְאִרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ
 אָמֵן: (אמן) יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׁבַע
 וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּיָא וְגֵאלָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה,
 וְרוּחַ וְהַצְלָה לְנוּ וְלְכָל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמן)
 עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל כָּל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמן)

השכבה לאיש:

אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת יְהוָה בְּמִצּוֹתָיו חֲפִיץ מְאֹד: הַמְרַחֵם עַל כָּל
 בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחוּם וְיַחְמוּל וְיִרְחַם עַל גַּפְשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל (פ"ב ב').
 רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגַן עֵדֶן: דְּאַתְפָּטֵר מִן עֵלְמָא הֲדִין כְּרַעוּת
 אֱלֹהָא מְאִרִיָּה שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. מְלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִרְחַם

עָלְיוֹ וַיְחֹס וַיַּחְמוֹל עָלָיו. מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִסְתִּירֵהוּ
בְּצֶל כְּנָפָיו וּבִסְתֵר אֲהָלוֹ לְחֹזֶת בְּנוֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיבְלוֹ. וְלִקְוֶן
הַיָּמִין יַעֲמִידֵהוּ. וּמִנְחַל עֲדָנָיו יִשְׁקֵהוּ. וַיִּצְרֹר בְּצִרְרוֹר הַחַיִּים
נִשְׁמָתוֹ. וַיִּשִׁים כְּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ. וַיִּלְוֶה אֵלָיו
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יִהְיֶה שְׁלוֹם. כְּדַכְּתִיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתֵם. הַלֵּךְ נִכְחוּ. הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עִמּוֹ בְּכֻלָּל
הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

השכבה לאשה:

אִשֶּׁת חֵיל מִי יִמְצֵא, וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכַרְהָ: שֶׁקֶר תַּחַן וְהַבֵּל הַיָּפִי,
אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: תִּנּוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיְהִלְלוּהָ
בְּשַׁעֲרִים מַעֲשִׂיהָ: הַמְּרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחֹס וַיַּחְמוֹל
וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁוֹ, רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנָהּ בְּגֵן
עֵדֶן: דְּאִתְּפַטְרַת מִן עֲלֵמָא הַדִּין כְּרַעוּת אֱלֹהָא מְרִיחָ שְׁמִיָּא
וְאַרְעָא. הַמֶּלֶךְ בְּרַחֲמָיו יְחֹס וַיַּחְמוֹל עָלֶיהָ. וַיִּלְוֶה אֵלֶיהָ הַשְּׁלוֹם
וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יִהְיֶה שְׁלוֹם. כְּדַכְּתִיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתֵם. הַלֵּךְ נִכְחוּ. הִיא וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּהּ
בְּכֻלָּל הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הרשב"י קובע:

"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"

מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם

האם יש מחשב שיוכל לחשבן את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: 0527-651911

תפילה קצרה לאומדה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוּי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׂמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

הֲרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוּקֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. וְעַל יְדֵי זֶה תַתְקִיִּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמְּלָךְ
עָלוּי הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' - ה') כִּי הִיִּית מַחְסָה לִי מִגְדֵּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֵךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתְר
כְּנֶפֶךְ סֵלָה. וְאֹזְבָה שְׁבַלִּימוּדֵינוּ זֶה יִהְיֶה שְׂפָתוֹתֵיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקַבֵּר, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאֶהְבֶּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבַהֲדִין סִפְרָא סִפְר
הַזוּהַר, יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי יִרְאָה אֵל
עֲבָדֵיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרָךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָהוּ, וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוץ העולמים ואדני האדונים. אב הרחמים
 והסליחות. מודים אנחנו לפניך יהוה
 יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו, בקידה ובהשתחויה,
 שקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו
 חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו,
 אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על פן אנחנו מפילים
 תחנונינו לפניך שתמחל ותסלח לכל חטאתינו
 ועונותינו. ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך.
 ובכן יהי רצון מלפניך יהוה יאהדונהי אלהינו ואלהי
 אבותינו, שתכונן את לבבנו ליראתך ואהבתך,
 ותקשיב אזנך לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל
 בסודות תורתך. ויהיה למועדנו זה נחת רוח לפני כסא
 כבודך פריח נוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו
 בכל בחינותינו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים
 אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם וזכות
 אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדשם יעמד לנו
 לכל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה
 שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל, גל עיני
 ואביטה נפלאות מתורתך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון
 לבי לפניך יהוה יאהדונהי צורי וגאלי. כי יהוה

יאהדונהי יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה:

רבוֹן עֲלְמוֹן, דְּאַנְתָּ הוּא מְגַלִּי עִמְּיֻקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא
 וְגַלִּי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא מִן קְדָמְךָ לְאַסְפְּרֵא
 מְלִין בְּפּוּמְנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכֵתוּב, וְאַנְכִי
 אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא נִיעוּל
 בְּכִסּוּפֵא קְדָמְךָ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלָאִין דְּאוּרִיתָא
 מְפּוּמָא דְרִישָׁא דְמַתִּיבְתָא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
 אָמֵן, סְלָה:

וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת-הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה
 לְאַרְבַּעַה רְאשִׁים: וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוּהַר
 הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל-עֵינֵי
 וְאַבְיֹטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיִנִי מְקַבֵּל עָלַי מְצוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ
 כְּמוֹךָ, וְהַרְיִנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהַרְיִנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי הַזוּהַר
 הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פב"פ (וְכַאן יִפְרַט בַּקְּשָׁתוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
 [יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַיֵּשׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יַחֲזַקְהוּ
 [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנְּפֶשׁ וּרְפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אַבְרָיו
 וַיִּשְׁמְ"ה גִידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאֲרִיךְ יָמָיו
 וַיִּשְׁנֹתָיו בְּנְעִימִים] [וַיּוֹשִׁיעָהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
 וּרְחִמִים ...] אָמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתַי
 שְׂוִיתֶקִים בְּנֹו עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְנִמְעַ שְׁמַים וְלִיסַד אָרְצֵי",
 לְהַעֲלוֹת לְרוּמַם וּלְתַקַּן הַרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְׁכִּינָה
 הַקְּדוּשָׁה לְקִשׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנֹו
 יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקַים בְּנֹו מְהֵרָה מִקְרָא
 שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹור הַלְּבָנָה בְּאֹור הַחֲמָה וְאֹור הַחֲמָה
 יְהִיָּה שְׁבַעֲתִים בְּאֹור שְׁבַעֲת הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁבִי
 הַקְּדוּשׁ וּבְנֹו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתַם בֶּן עֲזִיָּהוּ, יַעֲמוּד לְנֹו
 לְתַקַּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוֹפֹו בְּרַצוֹנֹו וּכְרַצוֹן
 יֵרָאִיו. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתְנֹו עֶסוּקִים בְּחַכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָה
 תִּתְקַרֵּב הַגְּאוּלָּה, וְיִשׁוּעָתָה מְהֵרָה תַצְמִיחַ, לְעַלְוֵי
 שְׁכִינַת עוֹזְנֹו בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקוּים בְּנֹו מִקְרָא שְׁפָתוֹב
 "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹור", וַיִּזְרַח עֲלֵינוּ אֹור יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אַחַד וְנִשְׁמוּ
 אַחַד, אָמֵן נִצַּח סְלָה וְעַד. (נִסַּח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנֵו הַקְּדוּשׁ שֶׁל

רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂוִיתֶנִּי לְלָמוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְר הַקְּדוּשׁ
 הַזֶּה זִיְהֵרָה עֵילָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלַמְדְּנֹו
 תוֹרָתָם יַעֲמוּד לְנֹו וּלְזוּרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פִשְׁעַי בֵּיעַקֵּב נְאֻם יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בְּנֹו הַנְּבוּאָה (ישעיה נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְתַּ מִשָּׁה רַעִיא מְהִימָנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי בְּדָד יִנְחֲנֹו וְאִין עֲמֹו אֵל נְכַר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנְו וְתַגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ בְּאִמַּת בְּאִמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סוד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עֲלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְל אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנָךְ. בְּנָה בֵיתֶךָ כְּבַתְחֻלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנוּ. וְהָשִׁב שְׁכִינָתֶךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשִׁב כְּהַנִּים לְעַבּוֹדָתָם וְלוֹיִים לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי לִירְאָה וְלֵאֲהַבָּה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן. (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת"ר יב"ש, וְזֶהוּ נִהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 (שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבְשָׁה, צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמִטָּה בְּיַחְוֹד וְאוֹמְרִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי א כח) אָז
 יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומוד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וְכַךְ מִי שֶׁגֹּרֵם שְׁתַּסְתַּלַּק קְבֵלָה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְגֹרֵם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵן,
 וְאוֹמְרִים שְׂאִין אֵלָא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוּד, בְּוֹדֵאֵי
 כְּבֹלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲזֵן מֵאוֹתוֹ נִהַר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
 לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּבֹלוּ הַחֲזוֹר
 הַעוֹלָם לְתֵהוּ וּבֵהוּ, וְגֹרֵם עֵנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום וזה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי"ם תִּדְרָשׂא הָאָרֶץ דְּרָשׂא וְכו' (בראשית א יא),
 אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר: אֲבָא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמטו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורביה, באלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תֵּר"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּר"א שֶׁת"י, וְהֵן שְׁתֵּי שִׁבְתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (שמות לא): "וַשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזְכִּיר כָּאֵן שַׁבָּת, כְּנֶגֶד
 הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתֶּם", מֵהוּ
 לְדַרְתֶּם? אֵלָּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמַתְּפִנֶה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיֵּהֶם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹד, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סְבָא - עֲמוּד הָאֲמָצְעִי - תְּפָאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְרָ יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן" (בראשית
 ב.י). וְנִהְרָ, יֵשׁ נִהְרָ וְיֵשׁ נִהְרָ, יֵשׁ נִהְרָ הַנִּקְרָא נִהְרָ פְּלִגְיוֹ,
 וְיֵשׁ נִהְרָ הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמַר
 (ישעיה סד) "עֵינִ לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹלָתְךָ", זֶה הַנִּהְרָ
 הוּא אוֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אוֹת א', וְעוֹבֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאֵמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת
 שְׁנָה, וּמְבִיעַ עַד צְדִיק - יְסוּד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מַשְׁקָה לְגַגְהָ - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. זְכַאי
 הוּא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דִּירָה לְשַׁבַּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שְׁלֵא יִתְקַרֵּב
 שָׁם עֵצֵב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמְּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגֵּיהֶנֶם,
 שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר (שְׁמוֹת לַה): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדַאי, שְׁכָל מִי
 שְׁכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ מְדַלֵּק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם. אֲרַבְעִים
 מְלָאוֹת חֶסֶד אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים מְלָקוּיֹת חֶסֶד
 אַחַת בְּשַׁבַּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחוּתָה,
 וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלְלָה זֶה אָמְרוּ בְּעָלֵי
 הַמִּשְׁנָה אֵין לוֹקִין בְּשַׁבַּת, שְׂאֵלוֹ הַמְּלָאוֹת הֵן נַחֲשָׁבוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מְלָקוּיֹת. יְצִיאֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם, הֵם
 עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבַת אַחַת, מִי שְׁעוֹקֵר
 חֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרִשׁוֹתוֹ,
 כְּאֵלוֹ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
 אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה. מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעַקוֹר
 נְשָׁמְתוֹ מְרִשׁוֹת שְׁלָה וּמְנִיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
 מְרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲקָרוּ מֵאַרְצָן יִשְׂרָאֵל
 וּגְלוּ לְאַרְצָן נְכַרְיָה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי
 שְׁמוֹעֵל בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ וּמְעַבִּיר כַּח לְרִשׁוֹת
 נְכַרְיָה. שַׁבְּתָא"י הוּא טַחּוּל, חַמָּ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמְרָה,
 שַׁבְּתָא"י עָלְיוֹ נֹאמֵר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
 בּוֹ אֲבָל נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצַמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעֶרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנַיִם בְּכַל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֹאשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מְקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבָרָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבַרְתִּי אֲנִי בְּרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נְעֻלָּךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ", נֵעַל מִטַּנָּף שֶׁל טַפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה: "פְּשִׁמְתִי אֶת בְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אִטְנַפִּים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלְבוּשִׁים, בְּנֵר וּבְמֵאֲכָלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֶּדֶשׁ, וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת, וְכֹל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (תיקוני' תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שיעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדור רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רבוֹן הָעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחִשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נִעְלָם מֵעַל כָּל נַעֲלָמִים. וְאִין מַחְשְׁבָה או תְּפִיסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוֹצֵאת וְגַלִּית עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאִינָם נִגְלִים וְעוֹלָמוֹת הַנִּגְלִים. וּבָהֶם אֵתָה מִתְּכַסֶּה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֵׁר אוֹתָם וּמַיְחֵד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׂאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׂמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדְרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קָצֵר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׂמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שְׂמַנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תְּקַנֶּת לָהֶם, שְׂמֵהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵי אָדָם, וְכִמְה גּוֹפִים תְּקַנֶּת לָהֶם, שְׂנַקְרָאוֹ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׂמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנַקְרָאִים בְּתַקוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תְּפָאֶרֶת כְּנָגֵד הַגּוֹף. נִצְחַ וְהוּד כְּנָגֵד שְׁנֵי רִגְלָיִם. יְסוּד – שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נַקְרָאת פֶּה, תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחַת, הִיא הַמַּחְשְׁבָה שְׂבַפְנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבָהּ הַלֵּב מְבִין, וְעַל אֵלוֹ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמַר, הַנְּסַתְרוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ. כְּתָר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתָר מַלְכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר מַגִּיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוז העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנבראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקיפה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואמרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חז, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שפאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לדרף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הכה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הכה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הִכָּה פֶּעַם ב' בְּהָאֶרֶת
הַמְסֻךְ הַעוֹמֵד וְעַל יְדֵי זֶה הָאִירוּ כּוֹלָם כְּאֶחָד וְנַעֲשׂוּ וְנִתְקַנּוּ
תְּשֻׁעָה הִיכְלוֹת וְאֵלוֹ הִהִיכְלוֹת אֵינָם אִוְרוֹת וְאֵינָם בְּבַחֲיִנַת
רוּחַ וְאֵינָם בְּבַחֲיִנַת נְשָׁמוֹת וְלֹא יֵשׁ מִי שְׁעוֹמֵד בָּהֶם בְּבַחֲיִנַת
חַיָּה. הַרְצוֹן שֶׁל כָּל תְּשֻׁעַת הָאוֹרוֹת, שְׁעוֹמְדִים כָּלָם בְּכַח
הַמְחֻשְׁבָּה שֶׁהוּא אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹנָם כּוֹלָם רוֹצִים לְרַדְף
אֲחֵרֵיהֶם בְּזִמְן שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשְׁבָה וְאֵינָם מְשִׁיגִים אוֹתוֹ וְלֹא
נֹדַע לָהֶם כָּלָל וְאֵלוֹ לֹא קִיָּמִים לֹא בְּרָצוֹן וְלֹא בְּמַחְשְׁבָה
הַעֲלִיּוֹנָה תּוֹפְסִים בָּהּ מַעֲטַת הָאֶרֶץ וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלוֹ נִמְצְאוּ
כָּל סוּדוֹת הָאֲמוּנָה וְכָל אוֹתָם הָאוֹרוֹת מְסוּד הַמְחֻשְׁבָּה
הַעֲלִיּוֹנָה, מִשָּׁם וּלְמַטָּה כּוֹלָם נִקְרְאוּ בְּעֶרְכָם אֵין סוּף. עַד
כָּאֵן מְגִיעִים הָאוֹרוֹת בְּדַקּוֹת וְלֹא מְגִיעִים, וְלֹא נֹדְעִים
מֵהוֹתָם, אֵין כָּאֵן הַשְּׂגָה שֶׁל רָצוֹן וְלֹא הַשְּׂגָה שֶׁל מַחְשְׁבָה
כְּאֲשֶׁר מְאִירָה הַמְחֻשְׁבָּה וְלֹא נֹדַע לוֹ מִי מְאִיר אֶז מִתְלַבֵּשׁ
וְנִעְלָם בְּתוֹךְ בֵּינָה וּמְאִירִים לְמִי שְׂרָאוּי לְהָאִיר וּמִתְחַבֵּר זֶה
עִם זֶה עַד שְׁנִכְלָלִים וְנִחְשָׁבִים כּוֹלָם לְאֶחָד וּבְסוּד הַקְּרִבָּן
כְּאֲשֶׁר עוֹלָה עֲשֵׁן הַקְּטֹרֶת, כּוֹלָם נִקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה וּמְאִירִים זֶה
בְּזֶה, אֶז עוֹמְדִים כּוֹלָם בְּסוּד עֲלִיָּה וְהַמְחֻשְׁבָּה עוֹלָה
וּמִתְעַטֶּרֶת בְּאֵין סוּף. זֶה הָאוֹר שְׂמְאִירָה מִמֶּנּוּ מַחְשְׁבָה עֲלִיּוֹנָה
(שֶׁלֹּא נֹדַע בָּהּ כָּלָל) נִקְרָא אֵין סוּף וּמִמֶּנּוּ נִמְצָא וְנִצְאָל וּמְקִיָּם
וּמְאִיר לְמִי שְׂמְאִיר וְעַל סוּד זֶה הַכֹּל עוֹמֵד, אֲשֶׁרֵי וְזָךְ חֲלָקִים
שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.